

Αντιλήψεις των γονέων για τις αποφάσεις των εφήβων παιδιών τους σε σχέση με τη συνέχιση των σπουδών τους. Εμπειρική έρευνα στο Νομό Μαγνησίας.

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Χαρακτηριστικό πρόβλημα της σημερινής εποχής και έντονος προβληματισμός από τους μαθητές της Γ' Γυμνασίου, είναι η επιλογή του τύπου του Λυκείου που πρόκειται να ακολουθήσουν στη συνέχεια των σπουδών, καθώς πρόκειται για απόφαση που διαμορφώνει την μετέπειτα επαγγελματική και προσωπική τους πορεία όσον αφορά στην εύρεση εργασίας και το βιοτικό τους επίπεδο αλλά και την συμβολή τους στη διαμόρφωση των εργασιακών και βιοτικών παραμέτρων του κοινωνικού συνόλου (αύξηση -μείωση ανεργίας, υψηλό-χαμηλό βιοτικό επίπεδο).

Ο συγκεκριμένος προβληματισμός παρατηρείται έντονα όμως και στους γονείς, οι οποίοι αποτελούν σημαντικό, και καταλυτικό φορέα επιρροής στις αποφάσεις των παιδιών, τόσο για την πορεία που θα ακολουθήσουν μετά το Γυμνάσιο, όσο και μετά το Λύκειο (Fullan, 1982 · Λεμονίδου, 2003 · Tomlinson, 1991). Οι γονείς ,στις μεταβατικές αυτές φάσεις της σχολικής ζωής των παιδιών τους, έχουν να επιτελέσουν έναν πολύ δύσκολο ρόλο, καθώς μπορούν να συμβάλουν μεν στις επιλογές τους, αλλά με τέτοιο τρόπο ώστε να μη δημιουργηθούν προβλήματα. Μπορούν να συμμετέχουν στις αποφάσεις των παιδιών τους, και όχι να αποφασίζουν εκείνοι για το μέλλον τους. Αυτό μπορεί να επιτευχθεί με συνεχή και σε βάθος συζήτηση μαζί τους, λαμβάνοντας κάθε φορά υπόψη τη γνώμη τους, τις επιθυμίες τους, τις πραγματικές τους δυνατότητες και όχι τις επιθυμητές, ταυτίζοντας το παιδί τους με τον εαυτό τους ή λαμβάνοντας τις ιδανικές δυνατότητες ενός ιδιαίτερα χαρισματικού παιδιού. Το κάθε παιδί είναι ξεχωριστό, και έτσι πρέπει να αντιμετωπίζεται, με τις ιδιαιτερότητες, τις προτιμήσεις και τις δυνατότητες που έχει, χαρακτηριστικά γνωρίσματα που κατά κύριο λόγο πρέπει να λαμβάνονται υπόψη, για να υπάρχουν ευτυχισμένα παιδιά και όχι καταπιεσμένα και δυστυχισμένα (William, 2000).

Σημαντικά αποτελέσματα έχει και η διαρκής επαφή με τους καθηγητές, οι οποίοι σίγουρα γνωρίζουν καλύτερα τις δυνατότητες-ικανότητες αλλά και την επαγγελματική κλίση που έχει το κάθε παιδί, αφού συνεργάζονται μαζί του καθημερινά. Τέλος, είναι δυνατή η συμμετοχή τους στη λήψη αποφάσεων των παιδιών, αφού πρωτίστως πραγματοποιήσουν μια σειρά ενημερώσεων και συναντήσεων και στενή συνεργασία με τα Γραφεία του ΓΡΑΣΕΠ και το ΚΕΣΥΠ, τα οποία είναι αρμόδια για εκπαιδευτικές και επαγγελματικές συμβουλές.

Ποια είναι όμως η πραγματική εικόνα; Ποιο τύπο Λυκείου θα επιλέξουν τα παιδιά και αργότερα τι επάγγελμα θα ακολουθήσουν; Ποιοί είναι αυτοί που δίνουν τις κατευθυντήριες οδούς; Οι γονείς ή τα ίδια τα παιδιά; Και αν είναι οι γονείς, με ποιο κριτήριο επιλέγουν τον τύπο Λυκείου ή το μελλοντικό επάγγελμα των παιδιών τους; Ανάλογα ποιά είναι τα δικά τους όνειρα και απωθημένα; Ανάλογα με τον κοινωνικό τους περίγυρο ή την κοινωνία γενικότερα; Ανάλογα με την τρέχουσα κατάσταση στην αγορά εργασίας ή υπό την επίδραση της εκπαιδευτικής πολιτικής (κράτους ή σχολείου);

Πως λειτουργούν λοιπόν οι γονείς; Ποιός ο ρόλος της εκπαιδευτικής πολιτικής; Ποια είναι η στάση των παιδιών; Ποιοί άλλοι φορείς συμβάλλουν;

Η έρευνα αυτή, έχει ως στόχο την διερεύνηση του ρόλου των γονέων στην εκπαιδευτική και επαγγελματική καθοδήγηση των παιδιών, της ύπαρξης ή μη επίδρασης των γονέων στους μαθητές για τη συνέχιση των σπουδών τους, των κριτηρίων βάση των οποίων επέρχεται αυτή η επιρροή, των προσδοκιών τους για το μέλλον των παιδιών, στις αντιλήψεις των γονιών και των μαθητών για το εκπαιδευτικό σύστημα και τη συνέχιση των σπουδών, του ρόλου της εκπαιδευτικής πολιτικής. Επιπλέον, στοχεύει στην επεξεργασία και προώθηση προτάσεων και λύσεων για την ενημέρωση-επιμόρφωση των γονέων και των παιδιών και την συνεργασία τους με άλλους φορείς με απώτερο στόχο, την όσο το δυνατόν καλύτερη επαγγελματική και προσωπική εξέλιξη των παιδιών.

Τα μέρη της εργασίας αυτής είναι τα εξής: η πρώτη ενότητα που είναι η εισαγωγή. Η δεύτερη ενότητα περιλαμβάνει την θεωρητική προσέγγιση. Η τρίτη ενότητα περιλαμβάνει ανασκόπηση παλαιότερων ερευνών. Η τέταρτη την μεθοδολογία, έρευνα, αποτελέσματα. Η πέμπτη ενότητα περιλαμβάνει την συζήτηση, τα συμπεράσματα και τις προτάσεις.

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟ

ΘΕΩΡΗΤΙΚΗ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ

2.1 ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ

Σύμφωνα με τον Παπαδάκη (1993): «Η “πολιτική” σημαίνει τον τρόπο διαχείρισης των κρατικών υποθέσεων, το σύστημα διακυβέρνησης μιας χώρας ενός ιδρύματος, μιας επιχείρησης κλπ.» (σελ. 79).

Επίσης, όπως τονίζει ο ίδιος (1993)

Ο όρος, εκπαιδευτική πολιτική είναι εκ των πραγμάτων πιο σύνθετος, αφού πρώτα απ’ όλα αναφέρεται στην εκπαίδευση, δηλαδή στην εκμάθηση των γνώσεων και δεξιοτήτων, στη γνώση μιας κουλτούρας και των συναρτημένων με αυτή αξιών, στους εκπαιδευτικούς, στο σχολείο, στη σχολική υλικοτεχνική υποδομή, στη διδασκαλία και στα μέσα διεξαγωγής της διδασκαλίας (σελ. 89).

Τόσο στη διεθνή όσο και στην ελληνική βιβλιογραφία, παρατηρείται μια πολυσχεδία όσον αφορά τον όρο «εκπαιδευτική πολιτική» (Ε.Π.). Η εκπαιδευτική πολιτική, περιλαμβάνει όλες τις σχέσεις που αναπτύσσονται ανάμεσα στην εκπαίδευση και στην κοινωνία, παρέχοντας μ’ αυτό τον τρόπο, μια συστημική θεωρία κοινωνικής αλληλεπίδρασης (Αντωνίου, 2009 · Archer, 1984 · Μαυρογιώργος, 1986). Η ερευνητική προσέγγιση, έχοντας ως στόχο να ερμηνεύσει και να εξηγήσει τον όρο, έχει ως προϋπόθεση την γνώση και πρότερη ερμηνευτική διαπραγμάτευση των γεγονότων εκείνων, που προηγούνται της επίσημης διατύπωσης των σκοπών και της εκπόνησης προγραμμάτων, που συνθέτουν τη συγκεκριμένη εκπαιδευτική πολιτική ενέργεια. Η ερμηνευτική ανάλυση συσχετίζει, το εκπαιδευτικό “γεγονός” με άλλα συμβάντα (που είναι δυνατόν να λαβαίνουν χώρα ταυτόχρονα) σε όλους του τομείς που συνθέτουν την προηγούμενη ή υφιστάμενη κοινωνική πραγματικότητα, όπως τις οικονομικές, κοινωνικές, εκπαιδευτικές και πολιτικές συνθήκες (Παπαδάκης, 2003 · Τερζής, 1993 · Υφαντή, 1994).

Η εκπαιδευτική πολιτική διαχωρίζεται σε **εξωτερική-κεντρική-εθνική** (Ε.Ε.Π.) η οποία αφορά το εθνικό επίπεδο και σε **εσωτερική-τοπική** η οποία αφορά τη σχολική μονάδα (Σ.Μ.).

Κατά τον Κουτούζη (1999α): «Το ελληνικό εκπαιδευτικό σύστημα είναι ένα συγκεντρωτικό σύστημα, όπου στην Πρωτοβάθμια και στη Δευτεροβάθμια εκπαίδευση ελάχιστες ουσιαστικές αρμοδιότητες διοίκησης έχουν μεταφερθεί σε τοπικό/σχολικό επίπεδο». (σελ.37).

Οι αποφάσεις εφαρμόζονται γενικά σε εθνικό επίπεδο και παίρνονται κεντρικά από μια συγκεντρωτική εκπαιδευτική διοίκηση, γεγονός που έχει ως αποτέλεσμα να μην λαμβάνονται υπόψη παράγοντες οι οποίοι αφορούν και την ίδια την εκπαιδευτική μονάδα.

Στο ελληνικό σύστημα, η εκπαιδευτική μονάδα αντιμετωπίζεται ως ο τελικός αποδέκτης αποφάσεων για την εφαρμογή της κεντρικής εκπαιδευτικής πολιτικής (Ανδρέου & Παπακωνσταντίνου, 1994 · Εθνικό Συμβούλιο Παιδείας, 2006 · Μαυρογιώργος, 1992 · Μαυρογιώργος, 1999^α · Μπάκας, 2001 · Τζανή, 2002) όσο και για τη διαμόρφωση εσωτερικής εκπαιδευτικής πολιτικής, για την αντιμετώπιση των ιδιαίτερων αναγκών του σχολείου και τη σύνδεσή του με την τοπική κοινωνία.

Γεγονός, που αποδεικνύεται από πολλά παραδείγματα στον ευρωπαϊκό και στο διεθνή χώρο. Η εκπαιδευτική μονάδα έχει να επιτελέσει έναν πολύ σημαντικό ρόλο, τόσο για την άσκηση, όσο και για τη διαμόρφωση της εκπαιδευτικής πολιτικής και πολλά εκπαιδευτικά συστήματα ευρωπαϊκών χωρών έχουν κατά τις τελευταίες δύο δεκαετίες υποστεί μεγάλες αλλαγές, που δίνουν στα σχολεία μεγαλύτερη αυτονομία αλλά και περισσότερες ευθύνες, και οι οποίες τα υποχρεώνουν να λογοδοτούν για τις επιδόσεις τους (MacBeath et al, 2004).

Σύμφωνα με τον Μαυρογιώργο (1999): «Η δομή του ελληνικού εκπαιδευτικού συστήματος στερεί από την εκπαιδευτική μονάδα τη δυνατότητα να εξυπηρετεί, με τον καλύτερο δυνατό τρόπο, τις ανάγκες και τους σκοπούς της μικροκοινωνίας στην οποία βρίσκεται.» (σελ. 116). Συγκεκριμένα, σύμφωνα με το υπάρχον εκπαιδευτικό σύστημα, η εκπαιδευτική μονάδα περιορίζεται στην εκτέλεση-εφαρμογή της κεντρικής Ε.Π., με

αποτέλεσμα να μην παρέχεται δυνατότητα αξιοποίησης τη εμπειρίας της, να παρεμποδίζεται η ανάπτυξη καινοτόμου επαγγελματικής κουλτούρας. Σύμφωνα είναι και η Πετρίδου (2000) η οποία θεωρεί ότι : «Ο ρόλος της εκπαιδευτικής μονάδας ως φορέα διαμόρφωσης εσωτερικής εκπαιδευτικής πολιτικής είναι εξαιρετικά σημαντικός, αλλά χρειάζεται συστηματική παρέμβαση σε όλες τις εκφάνσεις της ασκούμενης πολιτικής προκειμένου να κατακτηθούν οι νέες προκλήσεις» (σελ. 52).

Ο Μαυρογιώργος (1999B), επισημαίνει ότι οι αλλαγές και οι καινοτομίες στην εκπαίδευση δεν μπορούν να προχωρήσουν, αν αυτές δεν έχουν γίνει πρωτίστως κατανοητές σε επίπεδο εκπαιδευτικής μονάδας. Προβάλλει λοιπόν επιτακτική την ανάγκη, να αντιμετωπίζεται η εκπαιδευτική μονάδα ως φορέας που μπορεί να αποφασίζει και να διαμορφώνει, μέσα στο πλαίσιο μιας υφιστάμενης κεντρικής εκπαιδευτικής πολιτικής, την τοπική εκπαιδευτική πολιτική, ώστε να είναι σε θέση να εξυπηρετεί, με τον καλύτερο δυνατό τρόπο, τις ανάγκες και τους σκοπούς της μικροκοινωνίας στην οποία βρίσκεται. Εδώ, πρέπει να τονιστεί ότι όταν λέμε συμμετοχή της εκπαιδευτικής μονάδας στη διαμόρφωση της εκπαιδευτικής πολιτικής, εννοούμε τόσο την κριτική υποδοχή της ασκούμενης κεντρικά εκπαιδευτικής πολιτικής, όσο και δυνατότητα διαμόρφωσης «εσωτερικής» εκπαιδευτικής πολιτικής στο πλαίσιο της εκπαιδευτικής πολιτικής που ασκείται κεντρικά.

Η εκπαιδευτική μονάδα και οι εκπαιδευτικοί έχουν τις προϋποθέσεις για τη δημιουργία, καλλιέργεια και προώθηση μιας εσωτερικής εκπαιδευτικής πολιτικής. Η εσωτερική αυτή πολιτική μπορεί να αναπτυχθεί καλύτερα μέσα από την αξιοποίηση των ορίων διακριτικής ευχέρειας για δράση, που δίνεται έστω και στον ελάχιστο βαθμό στα διάφορα ατομικά και συλλογικά όργανα της σχολικής μονάδας (Αθανασούλα-Ρέππα, 1999β).

Κάθε εκπαιδευτική μονάδα και κάθε εκπαιδευτικός έχουν ορισμένα περιθώρια αυτονομίας για την άσκηση του εκπαιδευτικού έργου, έστω μέσα στο πλαίσιο του συγκεντρωτικού χαρακτήρα, του ελληνικού εκπαιδευτικού συστήματος και στο γεγονός ότι η σχολική μονάδα ήταν πάντα ο αποδέκτης της κεντρικής εκπαιδευτικής πολιτικής, (Ανδρέου & Παπακωνσταντίνου, 1994).

Το μέλλον φαίνεται ν' ανήκει σε εκπαιδευτικές μονάδες που θα προσλαμβάνουν και θα υποδέχονται κριτικά την εκπαιδευτική πολιτική που ασκείται κεντρικά και που στο πλαίσιο αυτής της κριτικής πρόσληψης και κριτικής υποδοχής θα διαμορφώνουν την «εσωτερική» εκπαιδευτική πολιτική της μονάδας. Έτσι, προωθείται η εκπαιδευτική μονάδα της καινοτομίας, της σχετικής αυτονομίας, της συλλογικής ευθύνης και του δημόσιου απολογισμού. Προς την κατεύθυνση αυτή, απαιτείται επανεξέταση του υφιστάμενου θεσμικού πλαισίου οργάνωσης και διοίκησης της εκπαίδευσης, με στόχο την αποκέντρωση και υψηλότερο βαθμό σχετικής αυτονομίας της εκπαιδευτικής μονάδας, καθώς και των ίδιων των εκπαιδευτικών (Παπαναούμ, 2000).

Σύμφωνα με την Πετρίδου (2000): « κάθε Σ.Μ. μπορεί να θεωρηθεί ως ένα επιμέρους σύστημα του όλου εκπαιδευτικού συστήματος της χώρας, το οποίο βρίσκεται σε διαρκή αλληλεξάρτηση με άλλα συστήματα και υπερσυστήματα του εξωτερικού περιβάλλοντός του» (σελ 52). Είναι ένας παράγοντας πολύ σημαντικός και αντικειμενικοί του στόχοι μπορεί να είναι: εσωτερικοί (αφορούν αποκλειστικά τη λειτουργία της Σ.Μ.) και εξωτερικοί (σχετίζονται με την ανταπόκριση της εκπαιδευτικής μονάδας, τις ανάγκες και τις απαιτήσεις του ευρύτερου περιβάλλοντος, όπως η αγορά εργασίας, οι τοπικές κοινωνίες, αλλά και το ευρύτερο εκπαιδευτικό σύστημα). Η έννοια της αποκέντρωσης του περιεχομένου της εκπαίδευσης σημαίνει να λαμβάνονται υπόψη, τόσο οι τοπικές ιδιαιτερότητες, όσο και η τοπική ιστορία και ο πολιτισμός .

Το σχολείο ως ζωντανός οργανισμός δεν μπορεί να αγνοήσει τις διασυνδέσεις του με τον κοινωνικό-οικονομικό του περίγυρο και κυρίως με την αγορά εργασίας, τις ανάγκες της οικονομικής ανάπτυξης, την εθνική κουλτούρα και παράδοση με τις τοπικές της διαφοροποιήσεις, καθώς και τις διαμορφωμένες στάσεις της ελληνικής κοινωνίας. Το σχολείο οφείλει να δημιουργεί ευκαιρίες για συμμετοχή της κοινότητας στη ζωή του, αλλά και να συμμετέχει στη ζωή της κοινότητας αξιοποιώντας τις δυνατότητες που του προσφέρει και συμβάλλοντας στην αναβάθμιση της. (Αθανασούλα-Ρέπα, 1999).

Μπορεί κάποιος να ισχυριστεί, ότι οι ανάγκες της αγοράς εργασίας, στην εποχή μας, απαιτούν εξειδικευμένη γνώση, αλλά για να αποκτηθεί αυτή χρειάζεται απαραίτητα και η διοικητική λειτουργία του προγραμματισμού-σχεδιασμού να σχετίζεται με ενέργειες που λαμβάνουν χώρα σε όλα τα επίπεδα της εκπαιδευτικής διοίκησης (εθνικό,

περιφερειακό, νομαρχιακό, σχολικό). Έτσι στο Υπουργείο Παιδείας χαράσσεται η εκπαιδευτική πολιτική και γίνεται κατανομή κονδυλίων και αρμοδιοτήτων στις επιμέρους βαθμίδες εκπαίδευσης, ενώ στο μικροεπίπεδο της σχολικής μονάδας ο διευθυντής και οι εκπαιδευτικοί καταρτίζουν το ωρολόγιο πρόγραμμα και γενικά προγραμματίζουν κάθε ενέργεια που σχετίζεται με την οργάνωση και τη λειτουργία της σχολικής μονάδας (Σαΐτης, 2005).

Το ελληνικό εκπαιδευτικό σύστημα μπορεί μεν να αφήνει λίγα περιθώρια άσκησης διοίκησης στους διευθυντές των σχολείων, (Κουλουμπαρίτση,2007 · Κουτούζης, 1999α), παράλληλα όμως, με το Νόμο 1566/85 δίνει το δικαίωμα εκλογής από τη βάση της τοπικής κοινωνίας θεσμοθετημένων φορέων (όπως: Σύλλογος Γονέων – Κηδεμόνων, Σχολική Επιτροπή, Σχολικό Συμβούλιο, Μαθητικό Σχολικό Συμβούλιο), με σκοπό τη συμμετοχή τους στα εκπαιδευτικά δρώμενα των εκπαιδευτικών μονάδων της περιοχής τους, δίνοντας σχετική αυτονομία και περιθώρια ανάληψης πρωτοβουλιών μέσα στη μονάδα, ώστε να συμβάλλει στη διαμόρφωση της επίσημης εκπαιδευτικής πολιτικής, στην κριτική υποδοχή της κεντρικά διαμορφούμενης εκπαιδευτικής πολιτικής και στη διαμόρφωση Ε.Ε.Π. για το σχολείο και την τοπική κοινωνία. Υπάρχουν συνεπώς τα περιθώρια δράσης της εκπαιδευτικής μονάδας, ως φορέα που μπορεί να έχει ουσιαστικό ρόλο όχι μόνο στην εφαρμογή της εκπαιδευτικής πολιτικής αλλά και στη διαμόρφωσή της (Μαυρογιώργος, 1999).

Με δεδομένη τη δέσμευση της κοινωνίας και της οικογένειας, προς το Ελληνικό εκπαιδευτικό σύστημα θα έπρεπε αυτό να παράγει εκπαίδευση υψηλής ποιότητας.

Για να κατανοήσουμε την εκπαιδευτική πολιτική, θεωρούμε ότι η εκπαίδευση είναι θεσμός δημόσιου συμφέροντος του σύγχρονου αστικού κράτους και μηχανισμός κοινωνικής αναπαραγωγής με οικονομική, πολιτική και ιδεολογική σημασία που προκύπτει από τη νομιμοποίηση κυρίαρχων συμφερόντων. Ποιό είναι όμως το Ελληνικό Εκπαιδευτικό Σύστημα ;

2.2 ΤΟ ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ

Κατά τους Debesse & Mialaret (1984)

Η έκφραση εκπαίδευση ή εκπαιδευτικό σύστημα, στην ετυμολογική διάσταση του όρου υποδηλώνει την προγραμματισμένη και οργανωμένη μορφή παιδείας, ένα «ορισμένο τρόπο οργάνωσης, ένα σύνολο από μέρη τα οποία σύμφωνα με τις περιπτώσεις είναι λίγο ή πολύ λειτουργικά συντονισμένα, αλλά συχνά και με ανομοιότητες, με συγκρούσεις και πολλές φορές ακόμη με εσωτερικές αντιθέσεις (σελ. 24).

Επίσης κατά τον Χάρη (1989)

Το εκπαιδευτικό σύστημα, αποτελείται από το σύνολο των οργανωτικών δομών, λειτουργιών, μεθόδων, μέσων και προγραμμάτων, με τα οποία η κοινωνία παρέχει στα μέλη της μεθοδικά διευθετημένη και ελεγχόμενη παιδεία, η οποία με τη σειρά της καλύπτει ένα ευρύτατο φάσμα της ανθρώπινης δραστηριότητας και αποβλέπει κυρίως στη διατήρηση και αποδοχή της νομιμοποιητικής της βάσης (σελ. 1727).

Επιπλέον, σύμφωνα με το Ρήγα (1984)

το εκπαιδευτικό σύστημα και η εκπαίδευση είναι η διαδικασία που οδηγεί στον τελικό σκοπό, με στόχους που ανάγονται στα ευρύτερα πλαίσια της εκπαιδευτικής πολιτικής κάθε χώρας. Η παγίωση ενός εκπαιδευτικού συστήματος περνά από πολλές φάσεις και αγώνες, όπως καταδεικνύει η ιστορική εξέλιξή του. Διαμορφώνεται με βάση κοινωνικές, οικονομικές, πολιτισμικές κ.ά. θεμελιώδεις ανάγκες μιας κοινωνίας και υπηρετεί τις αξίες και τα ιδεώδη αυτής (σ. 15).

Υπάρχει στην Ελλάδα μακρόχρονη παράδοση της εκπαίδευσης ως κύριου φορέα διάδοσης των αξιών από γενεά σε γενεά, οι οποίες έχουν (διαχρονικά) μορφοποιήσει τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά του Ελληνικού πολιτισμού (στην μακραίωνη πορεία ανάπτυξής του).

Ο ορισμός της εκπαίδευσης που διατύπωσε ο Emile Durkheim (1973, όπ. αναφ. στο Μυλωνάς, 1998), αποτέλεσε και αποτελεί σημείο εκκίνησης πολλών θεωρητικών αναλύσεων και εμπειρικών ερευνών.

Εκπαίδευση (ευρύτερα Παιδεία) είναι η ενέργεια που ασκούν οι γενιές των ωρίμων πάνω σε αυτές που δεν είναι ακόμη έτοιμες για την κοινωνική ζωή. Σκοπεύει να εγείρει και να αναπτύξει στο παιδί έναν ορισμένο αριθμό φυσικών, διανοητικών και ηθικών καταστάσεων ('etats), που απαιτούν από αυτό και η πολιτική κοινωνία στο σύνολο της και το συγκεκριμένο περιβάλλον στο οποίο προορίζεται να ζήσει. Η κοινωνία με τη γέννηση παραλαμβάνει ένα βιολογικό, ένα ατομικό ον, που πάνω του επενδύει ένα άλλο, το κοινωνικό ον, τέτοιο που να τη διαιωνίζει (σελ.51).

Η εκπαίδευση είναι συνταγματικά κατοχυρωμένη ευθύνη της Πολιτείας και παρέχεται δωρεάν σε όλα τα επίπεδα του συστήματος, από το νηπιαγωγείο ως το Πανεπιστήμιο. Υπάρχει ένας σχετικά μικρός αριθμός σχολείων στον ιδιωτικό τομέα, αλλά μόνο τα κρατικά πανεπιστήμια και ιδρύματα παρέχουν τριτοβάθμια εκπαίδευση και πτυχία. Κατά τον Λαϊνά (1995): «Το ελληνικό εκπαιδευτικό σύστημα έχει τα χαρακτηριστικά ενός πολιτικά συγκεντρωτικού συστήματος με σημαντικό βαθμό διοικητικής αποκέντρωσης» (σελ.257). Το Υπουργείο Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων, το οποίο εφαρμόζει την εθνική πολιτική για την εκπαίδευση και έχει τη συνολική ευθύνη, σχεδιάζει και είναι υπεύθυνο για την εφαρμογή της νομοθεσίας, ασκεί διοίκηση, συντονίζει και έχει την υψηλή εποπτεία των αποκεντρωμένων υπηρεσιών και φορέων (όπως είναι το Κέντρο Εκπαιδευτικής Έρευνας, το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο κ.ά.), διαχειρίζεται τον προϋπολογισμό, εγκρίνει τα προγράμματα σπουδών της Α΄/θμιας και Β΄/θμιας Εκπαίδευσης και διορίζει το εκπαιδευτικό προσωπικό. Στην αμέσως επόμενη βαθμίδα της διοικητικής δομής, οι 13 Περιφερειακές Διευθύνσεις Εκπαίδευσης – που υπάγονται στον Υπουργό Παιδείας – ασκούν διοίκηση, έλεγχο και εποπτεία στις υπόλοιπες αποκεντρωμένες υπηρεσίες, αλλά και συντονίζουν το έργο των Σχολικών Συμβούλων. Γενικότερα, διαχειρίζονται την εκπαιδευτική πολιτική και συνδέουν τις περιφερειακές υπηρεσίες με τις αντίστοιχες κεντρικές υπηρεσίες και οργανισμούς. Οι Διευθύνσεις (σε κάθε νομαρχία ή νομαρχιακό διαμέρισμα) και τα κατά τόπους Γραφεία Εκπαίδευσης ασκούν διοίκηση, εποπτεύουν τη λειτουργία των σχολικών μονάδων και συντονίζουν και διευκολύνουν τη συνεργασία μεταξύ των σχολείων. Οι Διευθυντές των

σχολικών μονάδων είναι διοικητικά και επιστημονικά-παιδαγωγικά υπεύθυνοι για το χώρο αυτό. Συντονίζουν και καθοδηγούν τους εκπαιδευτικούς στο έργο τους, φροντίζοντας και για την επιμόρφωσή τους. Η εκπαιδευτική μονάδα περιορίζεται σε ρόλο εκτελεστή – εφαρμοστή θεμάτων λειτουργικού προγραμματισμού, δηλαδή οργάνωση και λειτουργία του σχολείου, διδασκαλία και μάθηση. Ο εκπαιδευτικός επιβάλλεται να συμμορφωθεί και να συμβιβαστεί σε κατεστημένους ρόλους, εκτελώντας τυπικά τις εργασίες που του ανατέθηκαν και τυποποιώντας τη διδασκαλία του, προσπαθώντας έτσι να καλύψει την προκαθορισμένη ύλη (Γκότοβος & Μαυρογιώργος, 1984). Οι Σύλλογοι των Διδασκόντων είναι υπεύθυνοι για την εφαρμογή του προγράμματος, τη φοίτηση και την πειθαρχία των μαθητών. Οι Σχολικές Επιτροπές, στις οποίες συμμετέχουν εκπρόσωποι γονέων και τοπικών φορέων, είναι υπεύθυνοι διαχείρισης του προϋπολογισμού για θέρμανση, φωτισμό, καθώς και επισκευές ή εξοπλισμό του σχολείου.

Η εκπαίδευση στην Ελλάδα, είναι υποχρεωτική για όλα τα παιδιά ηλικίας 6-15 ετών και περιλαμβάνει το Νηπιαγωγείο (Προσχολική Εκπαίδευση) 5 – 6 ετών, το Δημοτικό σχολείο (Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση) 6 – 12 ετών και το Γυμνάσιο (α΄ κύκλος Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης) 12 – 15 ετών.

Η επίσημη εκπαίδευση χαρακτηρίζεται από την καθορισμένη διάρκεια σπουδών, τη δυνατότητα επανάληψης και τη χορήγηση ενός επίσημου απολυτηρίου, το οποίο έχει κρατική αναγνώριση. Το δίπλωμα (απολυτήριο, πτυχίο κ.λ.π.) που λαμβάνεται σε κάθε βαθμίδα, είναι υποχρεωτικό για τους μαθητές σε κάθε εκπαιδευτική βαθμίδα ώστε να συνεχίσουν στην επόμενη.

Η πολιτεία θεσμοθετεί το οργανόγραμμα λειτουργίας της εκπαίδευσης, που έχει ορισμένη δομή και οργάνωση. Οι βαθμίδες της Εκπαίδευσης, είναι η Πρωτοβάθμια, η Δευτεροβάθμια, η Τριτοβάθμια και κάθε μια από τις βαθμίδες περιλαμβάνει σχολικά ιδρύματα, η ονομασία των οποίων αλλάζει κατά τη διάρκεια των αιώνων.

Επίσης διακρίνεται σε : **A)** τυπική και άτυπη, **B)** σε υποχρεωτική και μεταύποχρεωτική.

Α) Τυπική Εκπαίδευση και Άτυπη Εκπαίδευση

Ως **τυπική μάθηση** (formal learning) ορίζεται το ιεραρχημένο, δομημένο και οργανωμένο χρονικά σε βαθμίδες εκπαιδευτικό σύστημα, από τη πρωτοβάθμια εκπαίδευση έως το πανεπιστήμιο, που περιλαμβάνει τόσο τις γενικές ακαδημαϊκές σπουδές όσο και τα εξειδικευμένα προγράμματα και θεσμούς ολοκληρωμένης επαγγελματικής και τεχνικής εκπαίδευσης (Jeffs & Smith, 1999). Στη χώρα μας έχουμε τις ακόλουθες βαθμίδες εκπαίδευσης: νηπιαγωγείο, δημοτικό, γυμνάσιο, λύκειο, ΤΕΕ, ΙΕΚ, ΤΕΙ, ΑΕΙ.

Ως **μη τυπική μάθηση** (non formal Learning) ορίζεται οποιαδήποτε οργανωμένη εκπαιδευτική δραστηριότητα εκτός του τυπικού εκπαιδευτικού συστήματος, που απευθύνεται σε συγκεκριμένους εκπαιδευόμενους και έχει συγκεκριμένους εκπαιδευτικούς στόχους (Jeffs and Smith 1990). Διάφορα εκπαιδευτικά προγράμματα κυρίως για εκπαιδευτικούς όλων των βαθμίδων, αποτελούν μέρος της μη τυπικής μάθησης στη χώρα μας.

Η τυπική – επίσημη εκπαίδευση (formal education) έχει γραφειοκρατικό χαρακτήρα, η Μη τυπική εκπαίδευση (non formal education) είναι οργανωμένη και συγκροτημένη διαδικασία η οποία εξελίσσεται σε ένα εκπαιδευτικό περιβάλλον που δεν είναι απαραίτητα γραφειοκρατικό και η Άτυπη εκπαίδευση (informal education) είναι προκαθορισμένη και προγραμματισμένη διαδικασία με βασικό χαρακτηριστικό της την αλληλεπίδραση (Jarvis, 1987). Δυστυχώς στη χώρα μας, οι όροι “τυπική”, “μη τυπική” και “άτυπη μάθηση”, δεν είναι τόσο πολύ διαδεδομένοι ενώ παράλληλα δεν υπάρχουν και συγκριτικές μελέτες για τη συνεισφορά τους στην όλη εκπαιδευτική διαδικασία. Στις μέρες μας, όμως παρατηρείται αυξημένο ενδιαφέρον από ένα μεγάλο αριθμό ερευνητών για την μελέτη και έρευνα της τυπικής μάθησης (formal learning), άτυπης μάθησης (Informal Learning) και μη τυπικής μάθησης (non formal Learning).

B) Υποχρεωτική Εκπαίδευση και Μεταϋποχρεωτική Εκπαίδευση

1) Ως **Υποχρεωτική Εκπαίδευση** ορίζεται :

α) Η Προσχολική εκπαίδευση, όπου τα παιδιά ηλικίας 4 και 5 ετών μπορούν να εγγραφούν σε «Νηπιαγωγεία», είτε είναι δημόσια είτε είναι ιδιωτικά. Η φοίτηση στο Νηπιαγωγείο είναι υποχρεωτική για παιδιά 5 ετών και προαιρετική για παιδιά 4 ετών. Η φοίτηση στα δημόσια Νηπιαγωγεία είναι δωρεάν, ενώ στα ιδιωτικά Νηπιαγωγεία καταβάλλονται δίδακτρα.

β) Η Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση (Δημοτικό) όπου η διάρκεια φοίτησης είναι εξαετής, με ηλικία εισόδου το 6ο έτος. Παράλληλα με τα κοινά Δημοτικά λειτουργούν και Ολοήμερα σχολεία, τα οποία έχουν διευρυμένο ωράριο λειτουργίας και εμπλουτισμένο Αναλυτικό Πρόγραμμα.

γ) Και η Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση η οποία παρέχεται σε δύο κύκλους:

ι) την υποχρεωτική (κατώτερη) Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση και

ιι) τη μεταϋποχρεωτική (ανώτερη) Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση.

Η Υποχρεωτική Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση είναι αυτή η οποία παρέχεται στο Γυμνάσιο. Η φοίτηση στο Γυμνάσιο διαρκεί τρία χρόνια και απευθύνεται σε μαθητές ηλικίας 12-15 ετών. Η εκπαίδευση που παρέχεται στη συγκεκριμένη βαθμίδα, έχει ως στόχο να προωθήσει την ολόπλευρη ανάπτυξη των μαθητών με βάση τις δυνατότητες που έχουν στην ηλικία αυτή και τις απαιτήσεις που καλούνται να αντιμετωπίσουν στη ζωή. Οι απόφοιτοι Γυμνασίου λαμβάνουν Απολυτήριο Τίτλο, ο οποίος τους παρέχει τη δυνατότητα ένταξης στο Β' Κύκλο της Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης. Επίσης, απόφοιτοι Γυμνασίου, ηλικίας άνω των 18 ετών, μπορούν να γίνουν δεκτοί σε Τμήματα των Ι.Ε.Κ, σε συγκεκριμένες ειδικότητες, όπου φοιτούν μέχρι 2 εξάμηνα και αποκτούν Πιστοποιητικό Επαγγελματικής Κατάρτισης επιπέδου 1.

2) Ως Μη Υποχρεωτική Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση η Μετά-δευτεροβάθμια

Εκπαίδευση, ορίζεται :

A) Τα λύκεια τα οποία είναι τριετούς φοίτησης και υπάρχουν δύο τύποι: **το Γενικό Λύκειο** με ακαδημαϊκό προσανατολισμό και **το Επαγγελματικό Λύκειο** (ΕΠΑ.Λ.) που συνδυάζει τη γενική παιδεία με την τεχνική επαγγελματική γνώση. Τα απολυτήρια των Γενικών και των Επαγγελματικών Λυκείων είναι ισότιμα και δίνουν το δικαίωμα πρόσβασης στην Ανώτατη Εκπαίδευση.

Επιπλέον, λειτουργούν και τα Εσπερινά Γενικά Λύκεια και Εσπερινά Επαγγελματικά Λύκεια, τα οποία είναι τετραετούς φοίτησης. Από τον ένα τύπο σχολείου στον άλλο, δεν αποκλείονται οι αμοιβαίες μετακινήσεις αλλά υπό ορισμένες προϋποθέσεις.

B) Οι Σχολές Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης (ΕΠΑ.Σ.) 16-18 ετών, οι οποίες είναι διετούς φοίτησης οργανωμένες σε τμήματα ειδικότητας – με δυνατότητα επιμήκυνσης έως ένα έτος ακόμη εφόσον περιλαμβάνεται πρόγραμμα άσκησης ή μαθητείας. Οι ΕΠΑ.Σ. μπορούν να ιδρύονται και να λειτουργούν υπό την εποπτεία και ευθύνη άλλων Υπουργείων. Οι απόφοιτοι των ΕΠΑ.Σ. αποκτούν επαγγελματικό πτυχίο επιπέδου 3 και εντάσσονται άμεσα στην αγορά εργασίας.

Επιπρόσθετα, αναφέρεται ότι παράλληλα με τα κοινά σχολεία της πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, λειτουργούν και Ειδικά Νηπιαγωγεία, Δημοτικά, Γυμνάσια και Λύκεια για ειδικές ομάδες μαθητών. Συγκεκριμένα, λειτουργούν διαπολιτισμικά σχολεία για αλλοδαπούς και παλιννοστούντες, μειονοτικά σχολεία για μαθητές της μουσουλμανικής μειονότητας της Θράκης και αυτοτελή ειδικά σχολεία για παιδιά με ειδικές ανάγκες. Επίσης, στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση λειτουργούν ισότιμα προς τα άλλα, σχολεία «Πειραματικά» (συνεργασία με Πανεπιστήμια), «Μουσικά» (με έμφαση στη μουσική), «Εκκλησιαστικά» (με έμφαση στη θρησκευτική παιδεία) και «Αθλητικά»(με έμφαση στον αθλητισμό).

Επιπλέον, με τον πρόσφατο Ν. 3699/2008 θεσπίζεται για πρώτη φορά ο υποχρεωτικός χαρακτήρας της Ειδικής Αγωγής και Εκπαίδευσης (ΕΑΕ) ως αναπόσπαστο

μέρος της δωρεάν δημόσιας εκπαίδευσης και προάγεται η υποστήριξη του στόχου της συνεκπαίδευσης. Στους μαθητές με αναπηρίες και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες παρέχεται εκπαίδευση σε γενικά σχολεία ή σε σχολικές μονάδες ειδικής αγωγής και εκπαίδευσης (Σ.Μ.Ε.Α.Ε.) από την προσχολική ηλικία έως την ηλικία των 23 ετών.

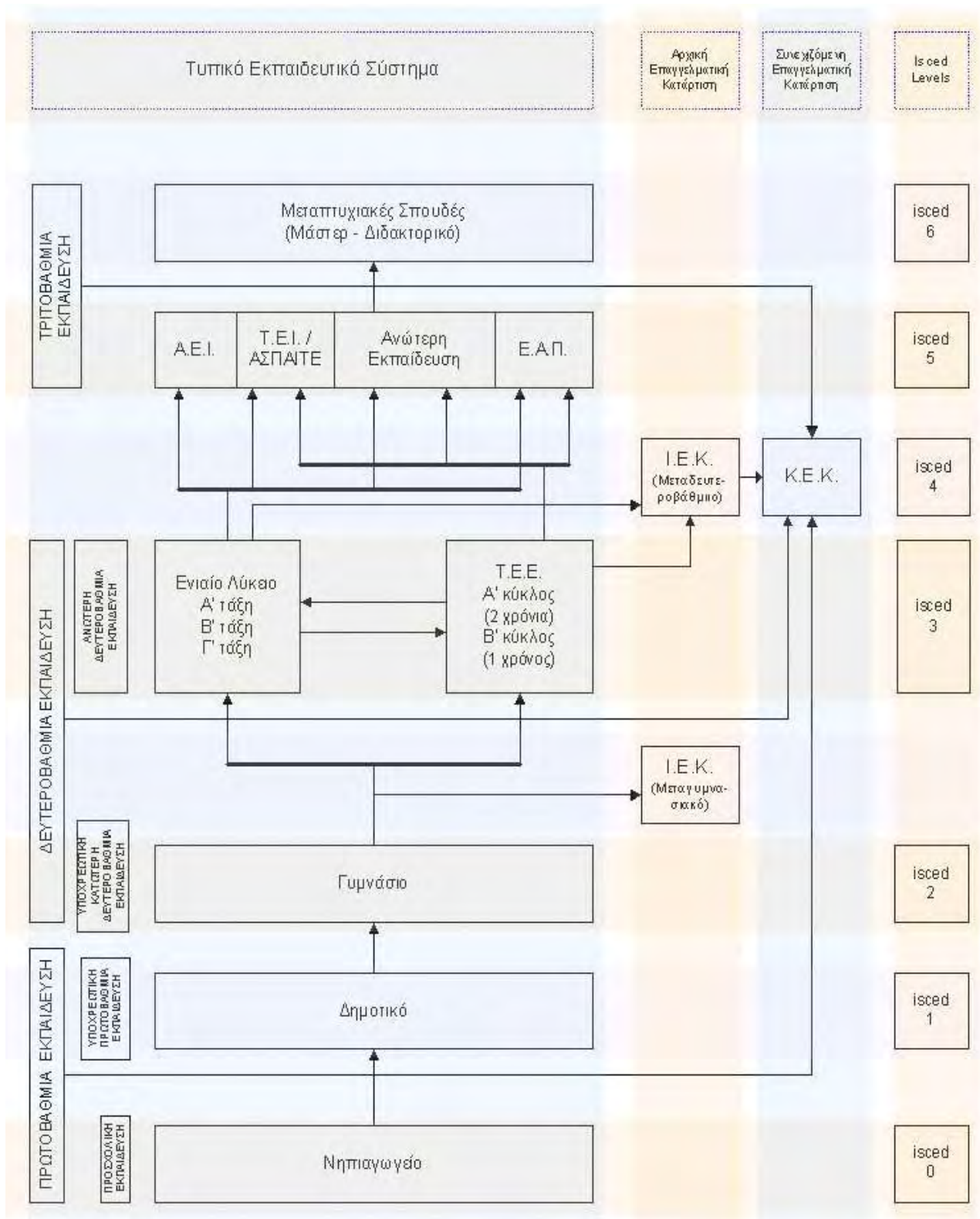
Γ) Η Τριτοβάθμια Εκπαίδευση

Στην τριτοβάθμια εκπαίδευση ανήκει η δημόσια πανεπιστημιακή εκπαίδευση η οποία χωρίζεται, σε ΑΕΙ και ΤΕΙ. Η εισαγωγή των φοιτητών σε αυτά τα ιδρύματα εξαρτάται από την επίδοσή τους σε εξετάσεις εθνικού επιπέδου που λαμβάνουν χώρα στη Γ' τάξη του Λυκείου. Επιπρόσθετα, στο ΕΑΠ οι φοιτητές γίνονται αποδεκτοί από την ηλικία των 22 ετών μετά από κλήρωση.

Δ) Το Σύστημα Αρχικής Επαγγελματικής Εκπαίδευσης Κατάρτισης και Συνεχιζόμενης Επαγγελματικής Κατάρτισης

Στην Ελλάδα παράλληλα συνυπάρχει το Σύστημα Αρχικής Επαγγελματικής Εκπαίδευσης Κατάρτισης και Συνεχιζόμενης Επαγγελματικής Κατάρτισης. Το σύστημα αρχικής και συνεχιζόμενης επαγγελματικής κατάρτισης διαφοροποιείται από το τυπικό εκπαιδευτικό σύστημα, καθώς προσφέρει επίσημη εκπαίδευση η οποία οδηγεί σε πιστοποίηση αλλά αδιαβάθμητη, καθώς δέχεται αποφοίτους διαφορετικών βαθμίδων εκπαίδευσης ανάλογα με τις επιμέρους ειδικότητες που προσφέρει. Η πιστοποίηση που λαμβάνουν οι απόφοιτοι, συμβάλλει στο πέρασμά τους στην αγορά εργασίας αλλά δεν αποτελεί διαβατήριο για περαιτέρω σπουδές. Οι φορείς παροχής αρχικής κατάρτισης είναι τα Ινστιτούτα Επαγγελματικής Κατάρτισης (Ι.Ε.Κ.), ενώ οι φορείς παροχής συνεχιζόμενης επαγγελματικής κατάρτισης είναι τα Κέντρα Επαγγελματικής Κατάρτισης (Κ.Ε.Κ.)

Επισυνάπτουμε το διάγραμμα που δίνει τη γενική εικόνα του εκπαιδευτικού συστήματος σε όσες εκφάνσεις του εποπτεύονται κυρίως από το ΥΠ.Ε.Π.Θ., που είναι και οι μεγαλύτερες σε έκταση. Όμως, μια ευρύτερη ανάλυση δείχνει ότι το σύνολο των εκπαιδευτικών υπηρεσιών που προσφέρονται στην Ελλάδα αποτελεί ένα πλέγμα πολύ πιο πολύπλοκο, πολυεπίπεδο και διαφοροποιημένο. Πολλές άλλες εκπαιδευτικές υπηρεσίες, διαβαθμισμένες ή αδιαβάθμητες, προσφέρονται μέσα στο επίσημο εκπαιδευτικό σύστημα

Από τις κύριες προτεραιότητες του ΥΠ.Ε.Π.Θ. είναι η αναβάθμιση της σχολικής / εκπαιδευτικής διαδικασίας . Γι' αυτό το λόγο και έχει προγραμματίσει μια σειρά δράσεων που περιγράφονται στο Επιχειρησιακό Πρόγραμμα του ,για την περίοδο 2007 – 2013 και έχουν ως σκοπό μια εκπαίδευση και δια βίου μάθηση που θα δίνει εφόδια για την ενεργό συμμετοχή στην κοινωνία, την απρόσκοπτη ένταξη στην αγορά εργασίας και που θα καταπολεμά τη σχολική διαρροή, ιδιαίτερα για τις ευπαθείς ομάδες, καθώς και θα προωθεί τη μείωση των τόσο των τοπικών όσο και των περιφερειακών ανισοτήτων.

Όπως ορίζει ο Π. Γ. Ράπτης (1997): «Η εκπαίδευση βρίσκεται σε αμφίδρομη σχέση αλληλεπίδρασης με όλα τα επίπεδα του κοινωνικού, πολιτικού, οικονομικού και πολιτιστικού γίνεσθαι. Στοχεύει να μεταδώσει γνώσεις, ηθικές αξίες, στάσεις ζωής και πολιτισμικά αγαθά, με σκοπό τη δημιουργική προσαρμογή και ένταξη του νέου στο φυσικό και κοινωνικό περιβάλλον, καθώς επίσης και την ολόπλευρη διαμόρφωση της προσωπικότητάς του» (σελ. 24). Σύμφωνα είναι και ο Νταλάκας (1982): « Προπαρασκευάζει τη νέα γενιά για την εισαγωγή της στον κόσμο των ενηλίκων» (σελ.120).

Αποτελεί βούληση της ελληνικής πολιτείας η προώθηση εκπαιδευτικών πολιτικών οι οποίες στοχεύουν στη βελτίωση της ποιότητας και αποτελεσματικότητας του εκπαιδευτικού συστήματος καθώς και της ποσοτικής διεύρυνσης του μέσα από δράσεις που αναπτύσσουν το ανθρώπινο δυναμικό, βελτιώνουν την δυνατότητα της νεολαίας για παραγωγική απασχόληση, καταπολεμούν παλαιά και αρχόμενα φαινόμενα κοινωνικού αποκλεισμού, ευαισθητοποιούν τους αυριανούς πολίτες σε ποικίλα θέματα (περιβάλλον, καινοτομικότητα, ισότητα φύλων, κλπ.) και παρακολουθούν εκ του σύνεγγυς τις ευρωπαϊκές εξελίξεις στα θέματα αυτά όπως αυτές εκφράζονται μέσα από τα πεδία πολιτικής του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου (Ε.Κ.Τ.).

Η εκπαίδευση που είναι πολυδιάστατο αγαθό, εκτός από τις σημαντικές, πολιτιστικές, κοινωνικές και παιδαγωγικές επιδράσεις που ασκεί και στα άτομα και στην κοινωνία, επιπλέον έχει και σημαντικές οικονομικές πλευρές, οι οποίες επηρεάζουν το αρχικά το εισόδημα και τελικά την ευημερία των ατόμων και παράλληλα τη διαδικασία της οικονομικής ανάπτυξης των χωρών. Είναι πηγή για κοινωνική και οικονομική πρόοδο. Ξοδεύονται πολλά χρήματα από το κράτος και τα νοικοκυριά για εκπαίδευση με

στόχο την επένδυση σε ανθρώπινο κεφάλαιο και στην προετοιμασία του ανθρώπινου δυναμικού για ομαλή μετάβαση στην αγορά για αποδοτική σταδιοδρομία (Κέντρο προγραμματισμού και οικονομικών ερευνών, 2003).

Ένα πολύ σοβαρό δίλημμα έχει έλθει τελευταία και πάλι στην επικαιρότητα το οποίο είναι "Παιδεία για την Παιδεία" ή για την αγορά εργασίας. Η χρυσή τομή βρίσκεται κάπου στη μέση. Είναι γνωστό ότι η εκπαίδευση είχε πάντοτε σχέση με την αγορά εργασίας. Αν δε γινόταν αυτό αν δηλαδή δεν έδινε στον άνθρωπο εφόδια για τη ζωή του και δε συνδεόταν και με την εργασία, τότε ένα πολύ μικρό ποσοστό ανθρώπων θα είχε την παιδεία που έχει σήμερα.

Τα νεαρά άτομα από το γυμνάσιο και έπειτα προετοιμάζονται για να αναλάβουν τις ευθύνες τους και να ενταχθούν σιγά- σιγά στον κόσμο των μεγάλων. Όσον αφορά δε, τη διαδικασία πλήρους ενσωμάτωσης των νέων στην κοινωνία των ενηλίκων δεν γίνεται πια αυτόματα και ούτε είναι σαφώς οριοθετημένη, και αυτό γιατί στις περισσότερες περιπτώσεις δεν αποτελεί το πέρασμα μικρής γέφυρας που συνδέει την εκπαίδευση με την αγορά εργασίας (Κανελλόπουλος, 2003· Πολυβός, 2006).

Έχει έρθει στην επιφάνεια, ένας έντονος προβληματισμός που αφορά την ποιότητα της παρεχόμενης εκπαίδευσης σε όλα τα επίπεδα. Προβλήματα όπως, η ελλιπής τεχνικοοικονομική υποδομή των σχολείων μέσα στο γενικότερο πλαίσιο οικονομικής στενότητας του δημοσίου, το γενικό λύκειο που πλέον δεν λειτουργεί ως ανεξάρτητο και αυτόνομο σχολείο αλλά έχει μετατραπεί σε προπαρασκευαστικό θάλαμο για το Πανεπιστήμιο, με αποτέλεσμα την αλματώδη αύξηση των ιδιωτικών φροντιστηρίων και ιδιωτικών μαθημάτων που προετοιμάζουν τους υποψήφιους για τις εξετάσεις στα ανώτατα ιδρύματα, ο συνεχώς αυξανόμενος αριθμός φοιτητών των Α.Ε.Ι. που καθυστερούν να πάρουν το πτυχίο τους, καθώς και τα υψηλά επίπεδα ανεργίας που αντιμετωπίζουν όταν τελικά αποφοιτήσουν, είναι μερικά στοιχεία που συνθέτουν ένα εξαιρετικά δύσκολο και απαιτητικό πλέγμα θεμάτων για τους υπευθύνους χάραξης της εκπαιδευτικής πολιτικής (Αλέφαντος, 2006· Παπαδάκης, 2003).

2.3 ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΠΟΙΗΣΗ

Κατά καιρούς έχουν δοθεί πολλές ερμηνείες για την έννοια της κοινωνικοποίησης. Η κοινωνικοποίηση είναι (κοινωνιολογικά) η διαδικασία με την οποία ένα άτομο εντάσσεται και προσαρμόζεται στο κοινωνικό σύνολο.

Κατά τους Τσιμπίδα & Μπάσιου (1997)

Κοινωνικοποίηση επίσης είναι : «μια διαδικασία μέσα από την οποία μεταδίδονται στο άτομο ή του επιβάλλονται έμμεσα τα «εγκριμένα» πρότυπα συμπεριφοράς και οι κοινωνικοί ρόλοι της ομάδας, μέσα στην οποία καλείται να ζήσει. Είναι «μάθηση» τόσο του περιεχομένου όσο και των τρόπων «του σκέπτεσθαι, αισθάνεσθαι και ενεργείν» που αποδέχεται εγκρίνει και προτείνει η κοινωνική ομάδα ή η κοινωνία στα μέλη της (σελ.15).

Ένας άλλος ορισμός είναι του Βλάχου (1976) σύμφωνα με τον οποίο: «Κοινωνικοποίηση δεν πρέπει ποτέ να νοείται η μετατροπή ενός μη κοινωνικού όντος σε κοινωνικό, αλλά μάλλον η ανάπτυξη και διαμόρφωση ιδιαίτερων τύπων και χαρακτήρων κοινωνικότητας, δια μέσου ανταλλαγών ή επιδράσεων με το περιβάλλον» (σελ.41).

Από το Γάλλο κοινωνιολόγο και παιδαγωγό Durkheim το 1923 με το έργο του «Education et Socialogie», χρησιμοποιήθηκε για πρώτη φορά ο όρος κοινωνικοποίηση με την ψυχοκοινωνική του σημασία, που υποδηλώνει την ένταξη του ατόμου στην κοινωνία.

Η κοινωνικοποίηση, κατά τον Τερλεξή (1975)

ορίζεται σαν τη διαδικασία κατά την οποία : Από τη μια πλευρά «Το άτομο αναπτύσσει και διαμορφώνει την προσωπικότητά του δια μέσω των γνώσεων, των εμπειριών και γενικά της επαφής του με ένα μέρος του πολιτιστικού περιβάλλοντος μέσα στο οποίο γεννιέται και αναθρέφεται» και από την άλλη πλευρά «Τα πολιτιστικά στοιχεία, που συνθέτουν έναν πολιτισμό μεταβιβάζονται από τη μια γενιά στην άλλη» (σελ .17).

Η διαδικασία της κοινωνικοποίησης αρχίζει τη στιγμή εκείνη κατά την οποία το παιδί συνειδητοποιεί και παραδέχεται ότι ο καθένας θέλει και μπορεί να είναι το

επίκεντρο, αλλά και ότι η ζωή με τους άλλους σημαίνει, τελικά, συν-λειτουργία όλων αυτών των κυκλικών συστημάτων, το καθένα από τα οποία οργανώνεται γύρω από ένα διαφορετικό εγώ.

Όπως αναφέρει η Γεωργίου Νίλσεν (2002)

Αναπόφευκτα ο έφηβος θα γίνει κάποτε ενήλικας-τουλάχιστον στο σώμα, η φυσιολογική του ανάπτυξη είναι ήδη καθορισμένη από τη βιολογική του κληρονομιά για την πορεία της ψυχής του . Όμως δεν υπάρχει κανένα προκαθορισμένο χρονοδιάγραμμα πάνω στο οποίο, ο κάθε άνθρωπος θα γράψει την ιστορία της δικής του συναισθηματικής και πνευματικής ωρίμανσης μέσα από τη σύνθεση που θα μπορέσει να κάνει ανάμεσα στο γενετικό του δυναμικό, στις προσφορές του κοινωνικού πλαισίου μέσα στο οποίο έχει την τύχη- ή την ατυχία-να ζήσει και στην αξιοποίηση των προσωπικών του εμπειριών (σελ. 192).

Η Κοινωνικοποίηση, λοιπόν, αρχίζει από τη γέννηση του παιδιού (Rene Hubert) και είναι η ικανότητά του να ρυθμίζει τη συμπεριφορά του έναντι των άλλων ανηλίκων της συμβιωτικής ομάδας και των ενήλικων προσώπων του περιβάλλοντός του, η απόκτηση μιας σχέσης που να επιτρέπει τη συμβίωση και τη συνεργασία με έναν ρυθμό εργασίας και ζωής ο οποίος να είναι προοδευτικός και δημιουργικός. Κατά τον Rousseau (οπ. αναφ. Καψάλης, 1986): « η πνευματική ανάπτυξη του ανθρώπου και η λειτουργική ισορροπία των δυνάμεων του, συντελείται μέσα στο κοινωνικό περιβάλλον και όχι μακριά από την κοινωνική ζωή. Σε αυτό το περιβάλλον αναπτύσσεται ηθικά, σωματικά, ψυχικά, πνευματικά και αποκτά προσωπικότητα»(σελ. 378-9). Κατά τον Kerechensteniner (οπ. αναφ. στο Παπαγεωργίου ,2007): « Το σχολείο, λοιπόν, που είναι από τα μεγαλύτερα σε διάρκεια περιβάλλοντα του παιδιού είναι κέντρο πολιτειακής και κοινωνικής ζωής» (σελ 160).

Η προσπάθεια αποσαφήνισης του όρου της κοινωνικοποίησης έγινε με σκοπό τη σύνδεσή της με τη σχολική πράξη. Η διαδικασία όμως αυτή επηρεάζεται και από εξωσχολικούς παράγοντες, πρωτογενείς κοινωνικές δομές στις οποίες το παιδί συμμετέχει, την οικογένεια και την άτυπη «ομάδα των ομοίων» (συνομήλικοι).

Το παιδί έρχεται στο σχολείο από ένα κοινωνικό πλαίσιο, της οικογένειας, από το οποίο συνεχίζει να εξαρτάται ισχυρά τόσο συναισθηματικά όσο και υλικά. Καθώς όμως ζει πολλές ώρες της ημέρας στο σχολικό περιβάλλον το οποίο είναι διαφορετικό από της οικογένειας, επιχειρεί να δοκιμάσει πράξεις ανεξαρτησίας, η εμβέλεια των οποίων συνεχώς αυξάνει. Στην προσπάθεια αυτή σημαντικός είναι ο ρόλος της «ομάδας των ομοίων». Κάτω από αυτές τις συνθήκες η κοινωνικοποίηση μέσα από την οικογένεια έρχεται σε δεύτερη μοίρα αυτή τη περίοδο, χωρίς να υποτιμάται η σημασία της.

Πολλές φορές συγχέεται ο όρος της κοινωνικότητας με την κοινωνικοποίηση.

Κατά τον Μπαμπινώτη (2008)

η κοινωνικότητα είναι η τάση για συναναστροφή με τους άλλους ανθρώπους. Είναι το σύνολο των εξωτερικών εννοιών (π.χ. χαιρετισμός, επισκέψεις, αλληλογραφία, συζητήσεις) που καθορίζουν την συμπεριφορά των πολιτισμένων ατόμων. Όμως αυτό δεν είναι αρκετό για την κοινωνική ζωή. Σ' αυτό που θα ονομάζαμε τρίπτυχο της κοινωνικής ζωής, η κοινωνικότητα είναι το ένα μέρος, το άλλο είναι η ισότητα και το τρίτο η ελευθερία. (σελ. 375).

Όσον αφορά την κοινωνικότητα του παιδιού, σαν βάση θεωρείται η οικογένεια διότι εδώ δημιουργούνται τα πρώτα στηρίγματα της κοινωνικής του ανάπτυξης και ακολουθεί το σχολείο με την παιδαγωγική του δραστηριότητα.. Η κοινωνικότητα του παιδιού ενισχύεται με τη συνεχή και γεμάτη ενδιαφέρον, καθοδήγηση και χειραφέτηση και τρέφεται από την αγάπη των γονέων και του δασκάλου. Όμως, καμία από τις δύο πλευρές δεν θεωρεί τόσο απλή την προσαρμογή του παιδιού σε ορισμένα καλούπια κοινωνικής ζωής.

Το σχολείο προετοιμάζει το παιδί με την ανάλογη κοινωνική αγωγή και προσπαθεί με τα μέσα που διαθέτει να το προσαρμόσει προοδευτικά στο πνεύμα της κοινωνικής ζωής. Την περίοδο της σχολικής ζωής του, το παιδί πρέπει μέσα από τους ενθουσιασμούς του, τις συγκινήσεις του, τις ποικίλες συναισθηματικές καταστάσεις του, τη διδασκαλία και τη συστηματική χειραφέτηση από τους γονείς του, να αποκτήσει το συναίσθημα της ασφάλειας και της εμπιστοσύνης, να αναπτύξει θάρρος και πρωτοβουλία και να επιδείξει προθυμία για εργασία με ανάληψη ευθυνών.

Από την άλλη οι γονείς προσπαθούν να "μεγαλώσουν" τα παιδιά τους με ενέργειες που δεν είναι για την ηλικία τους και την ωρίμανση τους ζητώντας από αυτά το ακατόρθωτο. Οι εξεζητημένες προσπάθειες που τείνουν στην πρόωρη κοινωνικοποίηση του παιδιού και στην πρόωρη οικείωση τρόπων κοινωνικής ζωής καταδικάζονται ανεπιφύλακτα και οδηγούν με μαθηματική ακρίβεια σε αποτυχία.

Σύμφωνοι είναι οι David Blackledge & Barry Hunt (1995) οι οποίοι θεωρούν ότι: « Η αντίληψη του παιδιού για την πραγματικότητα – για το τι είναι η κοινωνία, οι κοινωνικοί θεσμοί, οι συνάνθρωποί του, για το τι είναι «σημαντικό» ή «πρέπον» ή «καλό» ή «σωστό» - όλα αυτά μεταδίδονται κοινωνικά στο παιδί, και το πρώτο βήμα είναι η οικειοποίηση του τρόπου σκέψης των γονέων» (σελ.317).

Πόσο όμως προετοιμάζουμε τους νέους ανθρώπους στις ανθρώπινες συναλλαγές, στις αρχές και στις δυσκολίες της ανθρώπινης επικοινωνίας μέσα στην οικογένεια, στο σχολείο και στο πανεπιστήμιο; Πώς ένα παιδί θα φθάσει στην ωριμότητα;

2.3.1. Εκπαίδευση και κοινωνικοποίηση του ατόμου

Από τις βασικότερες ανάγκες που θέλησε ο άνθρωπος να ικανοποιήσει από τη στιγμή που άρχισε να ζει σε οργανωμένες κοινωνίες ήταν η εκπαίδευση, η οποία και έγινε αντικείμενο μελέτης πολλών κοινωνιολόγων και ειδικότερα η επίδραση που ασκείται στα πλαίσια του «κοινωνικού γίγνεσθαι» και η ικανοποίηση βασικών κοινωνικών-πολιτισμικών αναγκών. Αυτό είχε ως αποτέλεσμα τη διατύπωση πολλών θεωριών για την κοινωνική επίδραση της εκπαίδευσης. Κάποιες, θεωρούν την εκπαίδευση πρωταρχική ανάγκη της ανθρώπινης ύπαρξης και ως εκ τούτου την κατευθύνουν στη διατήρηση και εξέλιξη της κοινωνίας και άλλες πάλι την χρησιμοποιούν ως μέσο για την κατάλυσή της.

Η εκπαίδευση ως θεσμός κάθε οργανωμένης κοινωνίας έχει πολλές διαστάσεις (ανθρωπιστικές, πολιτιστικές, κοινωνικές και οικονομικές) και οφείλει να πραγματοποιεί το σκοπό για τον οποίο έχει σχεδιαστεί και να επιτελεί τον πολυδιάστατο και λειτουργικό της ρόλο. Πρέπει να βοηθά τα νεαρά άτομα να αποκτήσουν ένα σύνολο διανοητικών ή και χειρωνακτικών ικανοτήτων, να διαμορφώσουν ένα σύνολο ηθικών αξιών, να

διαμορφώσουν μια συγκροτημένη προσωπικότητα, μια δημοκρατική συνείδηση, να ενταχθούν στην κοινωνία, να κατοχυρώσουν το ρόλο του ενεργού πολίτη ώστε να αποκτήσουν τα απαραίτητα εφόδια προκειμένου να μπορέσουν να εξασφαλίσουν τα προς το ζην (Λουκοβίτη,2007).

Η εκπαίδευση είναι ένας από τους βασικότερους χώρους πολιτιστικής παραγωγής και αναπαραγωγής, καθώς μέσω του σχολείου αναμεταδίδεται η κουλτούρα και κυρίως αναδύονται οι δημιουργικές δυνάμεις και δυνατότητες των νέων ανθρώπων.

Οι σημερινές απαιτήσεις και προσδοκίες του ανεπτυγμένου κόσμου από το εκπαιδευτικό σύστημα, όπως αποκρυσταλλώνονται σε διάφορα κείμενα πολιτικής για την εκπαίδευση, χαρακτηρίζονται ως ιδιαίτερα υψηλές. Και τούτο, επειδή θεωρούν την Εκπαίδευση ως ένα από τα κύρια μέσα για να αποκτήσουν οι πολίτες δεξιότητες, ικανότητες και γνώσεις απαραίτητες για την αντιμετώπιση των νέων προκλήσεων και της αβεβαιότητας που προκαλείται από τις ταχύτατες εξελίξεις, την παγκοσμιοποίηση της οικονομίας, την ανάπτυξη των νέων τεχνολογιών, την ανεργία και τη συνεχή διαφοροποίηση της απασχόλησης, τις δημογραφικές εξελίξεις, τον κοινωνικό αποκλεισμό, την μετακίνηση πληθυσμών, την ανάπτυξη της επικοινωνίας.

Ο ρόλος της Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης είναι να προσφέρει γνώσεις και δεξιότητες στους μαθητές και τις μαθήτριες και να τους προετοιμάσει για την ένταξή τους στο πολύπλοκο σημερινό κοινωνικό σύνολο, είτε με την εισαγωγή τους στα Πανεπιστήμια, είτε σε άλλες βαθμίδες εκπαίδευσης, είτε στην αγορά εργασίας. Υιοθετώντας την αρχή, ότι η εκπαίδευση δεν τελειώνει ποτέ και ότι ο άνθρωπος διαρκώς μαθαίνει, θα μπορούσαμε να ισχυριστούμε ότι ενώ στο Δημοτικό το σχολείο προσφέρει στοιχειώδη γραμματισμό και βασικές δεξιότητες και το Γυμνάσιο βασικές επιστημονικές γνώσεις, στο Λύκειο επιτυγχάνεται ο βαθύς γραμματισμός σε διάφορα αντικείμενα.

Το σχολείο, θα έπρεπε να δίνει έμφαση όχι μόνο στο περιεχόμενο της μάθησης αυτής καθεαυτής αλλά στον τρόπο να μαθαίνουμε από την ίδια τη γνώση. Είναι σαφές ότι η εμβάθυνση σε επιμέρους γραμματισμούς δεν μπορεί παρά να συμβαδίζει με τη διδασκαλία του τρόπου κριτικής μάθησης και αποκωδικοποίησης του κόσμου.

Από πολύ παλιά προσδιορίζεται η εκπαίδευση, ως μέσο στήριξης οικονομικών και κοινωνικών στόχων (π.χ. Αίγυπτος, Κίνα, Ελλάδα) και υπάρχει κάποια στενή σχέση ανάμεσα στην εκπαίδευση όλων των μορφών (Γενική και Επαγγελματική) και την οικονομία, γι αυτό και το εκπαιδευτικό σύστημα κατέχει εξέχουσα θέση στην άσκηση της οικονομικής πολιτικής κάθε χώρας. Στη σύγχρονη εποχή μας ο ταχύτατος ρυθμός ανάπτυξης της τεχνολογίας δημιουργεί όλο και περισσότερες ανάγκες σε ειδικευμένο εργατικό δυναμικό οι οποίες προκειμένου να καλυφθούν θα υποχρεώσουν την εκπαίδευση να παραχωρήσει, ένα μέρος της Γενικής Παιδείας στις εκάστοτε ανάγκες της αγοράς εργασίας.

Στη σύνοδο κορυφής που πραγματοποιήθηκε στη Λισσαβόνα το 2000, αποφασίστηκε να δημιουργηθεί μια περισσότερο ανταγωνιστική και δυναμική οικονομία στον κόσμο, βασιζόμενη στη γνώση, η οποία θα είναι ικανή να συμβάλει στη συνεχή οικονομική ανάπτυξη, με περισσότερες θέσεις και καλύτερες συνθήκες εργασίας και μεγαλύτερη κοινωνική συνοχή έχοντας ως στόχο τη δραστική μείωση της ανεργίας και κυρίως της ανεργίας των νέων που βρίσκεται σε υψηλά ποσοστά (European Commission, 2002· Κοσμίδου-Hardy, 2002· Πρακτικά ΕΚΕΠ, 2006).

Έτσι στη σημερινή κοινωνία όπου οι οικονομικές και κοινωνικές αλλαγές είναι πολλές και μεγάλες, ο ρόλος της εκπαίδευσης, με όλες τις εκφάνσεις της, πρέπει να είναι κυρίαρχος. Για να γίνει όμως αυτό, θα πρέπει να είναι και η εκπαίδευση υψηλής ποιότητας πράγμα που σημαίνει ότι θα αντλεί σημαντικά κονδύλια από μια ανθηρή οικονομία η οποία με τη σειρά της απαιτεί από την εκπαίδευση παροχή στελεχών με ειδικές γνώσεις δηλ. σύστημα Γενικής και Επαγγελματικής Εκπαίδευσης υψηλού επιπέδου.

Η εκπαίδευση, όμως δεν είναι δυνατόν να λειτουργήσει αυτόνομα και ανεξάρτητα από άλλους θεσμούς όπως η οικονομία, η θρησκεία, η πολιτεία και η οικογένεια. Για να κατανοήσουμε την εκπαίδευση θα πρέπει να εξετάσουμε και άλλους παράγοντες, όπως τον τρόπο που διαμορφώνεται η εθνική πολιτική ενός κράτους και πως αυτή ερμηνεύεται και προσαρμόζεται στα σχολεία που λειτουργούν ως αυτόνομος οργανισμός με δική τους κουλτούρα, εσωτερική οργάνωση και στόχους (Davies, 1977). Το σχολείο δεν ενδιαφέρεται αποκλειστικά για την επιλογή, αλλά για άλλους στόχους

όπως η μετάδοση της γνώσης, οι ηθικές αξίες, η έρευνα κ.α.. Την τελική διαδικασία της επιλογής επηρεάζουν και εξωτερικοί παράγοντες όπως ο αριθμός των μελών της οικογένειας και η νοοτροπία των γονέων. Ο Davies (1977) θεωρεί τον παράγοντα «διαχείριση γνώσης» ως την κυριότερη λειτουργία της εκπαίδευσης και τον αναλύει σε τρία επίπεδα. Το πρώτο επίπεδο είναι η αναφορά των κοινωνικών δομών και διαδικασιών που παράγουν την γνώση ως επιστήμη, στο δεύτερο ακολουθεί ο τρόπος με τον οποίο οι εκπαιδευτικοί θεσμοί ελέγχουν την επιστήμη- γνώση που μεταδίδεται και τέλος στο τρίτο, οι τρόποι με τους οποίους τα άτομα και οι κοινότητες διαχειρίζονται τις εντάσεις και τις συγκρούσεις που δημιουργούνται κατά τη μετάδοση της γνώσης αυτής σε διαφορετικές εθνικό-πολιτισμικές κοινότητες.

Βασικές λειτουργίες της εκπαίδευσης θεωρούνται η κοινωνικοποίηση, η επιλογή και η διαχείριση της γνώσης μέσω των οποίων η εκπαίδευση μεταγγίζει τις αξίες και τις νόρμες στους νέους και τους αναθέτει ρόλους. Ο Ronald King (1976) είναι ένας από τους σημαντικότερους θεωρητικούς της βεμπεριανής προσέγγισης η οποία επιχειρεί να ερμηνεύσει τις αλλαγές στην εκπαίδευση ως αποτέλεσμα της επενέργειας κάποιων εξωγενών παραγόντων. Έπειτα, από μακροχρόνια έρευνα, θεωρεί επιπρόσθετα σημαντικό το να συνυπολογίζεται και η σκόπιμη δράση και οι κοινωνικές σχέσεις των ατόμων που εμπλέκονται στην εκπαιδευτική διαδικασία. Η κοινωνική επίδραση της εκπαίδευσης μελετάται μέσα σε ένα πλαίσιο που καθορίζεται από την ατομική συμπεριφορά μέσα στο κοινωνικό περιβάλλον όπου και εξετάζεται η δράση του ατόμου (προθέσεις, σκοποί, στόχοι) ,η διαντίδραση των ατόμων καθώς και ο τρόπος που η δράση και η διαντίδραση επηρεάζονται από το υπάρχον κοινωνικό και οικονομικό σύστημα και στη συνέχεια το επηρεάζουν. Δέχεται την ύπαρξη μιας σύγκρουσης, ανάμεσα στις διάφορες κοινωνικές ομάδες, χωρίς όμως να προδικάζει το αποτέλεσμα της σύγκρουσης αυτής.

Το παιδί κατά την είσοδό του στην σχολική κοινότητα, κάνει το πρώτο του μεγάλο βήμα έξω από την οικογένεια, που αποτελεί επίσης τον πρώτο παράγοντα κοινωνικοποίησής του. Η οικογένεια είναι μια κοινωνική ομάδα, στο εσωτερικό της οποίας η βασική ιεραρχική δομή καθορίζεται από βιολογικούς όρους, δηλαδή από τη γενιά, το φύλο, την ηλικία. Υπάρχουν όμως αναπόφευκτες διαφορές στη συμπεριφορά που καθορίζονται από τους παράγοντες αυτούς, και που συμβάλλουν στη διαμόρφωση διαφορετικών χαρακτήρων.

Οι διαφορές όμως αυτές, δεν έχουν ποτέ την εγκυρότητα της θεσμοθετημένης κοινωνικής ιεραρχίας. Το σχολείο, είναι η πρώτη ομάδα κοινωνικοποίησης στην εμπειρία του παιδιού, που θεσμοθετεί την ιεραρχική διάκριση πάνω σε μη βιολογικές βάσεις το παιδί έρχεται στο σχολείο από ένα κοινωνικό πλαίσιο, της οικογένειας, από το οποίο συνεχίζει να εξαρτάται ισχυρά τόσο συναισθηματικά όσο και υλικά. Καθώς όμως ζει πολλές ώρες της ημέρας σε ένα περιβάλλον, όπως είναι το σχολικό, διαφορετικό από αυτό της οικογένειας έχει τάσεις ανεξαρτησίας, η συχνότητα και η δυναμική των οποίων συνεχώς αυξάνει.

2.3.2 Οικογένεια και ο ρόλος της στην κοινωνικοποίηση των μαθητών.

Κατά τον Αποστολόπουλο(1998) «Δεν υπάρχει νομοθετικός ορισμός του όρου οικογένειας. Με την ευρύτερη νομική έννοια είναι το σύνολο των προσώπων που συνδέονται μεταξύ τους με γάμο και συγγένεια» (σελ. 5).

Το οικογενειακό περιβάλλον είναι το πλέον σημαντικό για την ανάπτυξη του παιδιού διότι επηρεάζει την βιοσωματική, την ψυχολογική και την κοινωνική του διάσταση. Αυτό σημαίνει ότι εκτός από τη γέννηση των νέων μελών, η οικογένεια είναι ένα ζωτικό μέσο διατήρησης και μεταβίβασης των πολιτιστικών στοιχείων μεταξύ των οποίων, του τρόπος ζωής της ,κοινωνικές θέσεις κ.τ.λ. γεγονός που συντελείται μέσου του θεσμού της κοινωνικοποίησης. Μεταδίδει αξίες, στάσεις και διαμορφώνει κίνητρα. και το φυσικό πλαίσιο για συναισθηματική, οικονομική και υλική υποστήριξη των μελών της στοιχεία που είναι απαραίτητα για την ανάπτυξη τους.

Η οικογένεια ,είναι το βασικό κύτταρο της κοινωνίας, ενώ ταυτόχρονα είναι και ο καθρέφτης της κοινωνικής οργάνωσης και δομής. Επηρεάζεται άμεσα από τον πολιτισμό και την κουλτούρα μέσα στην οποία ανήκει. Αποτελεί για το παιδί σημείο αναφοράς και πρότυπο μίμησης. Παρέχει στο παιδί της βασικές αξίες της κοινωνίας που ανήκει.

Η οικογένεια αποτελεί έναν από τους σημαντικότερους θεσμούς της κοινωνίας του ανθρώπου από τη στιγμή που ο τελευταίος άρχισε να ζει συλλογικά.. Στο πέρασμα των αιώνων ο θεσμός αυτός εμφανίζει ποικιλομορφία ως προς τα διάφορα χαρακτηριστικά του. Η ποικιλομορφία που εμφανίζει ο θεσμός της οικογένειας τόσο σήμερα όσο και διαχρονικά του δεν είναι ανεξάρτητος από την εξέλιξη του κοινωνικού συστήματος του οποίου και αποτελεί βασική μονάδα. Η οικογένεια προσαρμόζονταν στις ανάγκες που κάθε φορά καλούνταν να καλύψει, ασκώντας διαφορετικές επιδράσεις στη κοινωνικοποίηση των παιδιών. Σύμφωνα με τον Τσαρδάκη (1984): « Αποτελεί πρωταρχικό κύτταρο και οργανικό μέλος της κοινωνίας, κάθε αλλαγή της οποίας επηρεάζει την οικογένεια και τους θεσμούς της»(σελ 84).

Κατά τη Μαράτου-Αλιπράντη (1999),

η οικογένεια ως θεσμός δεν αποτελεί μία ανεξάρτητη κοινωνική ομάδα. Αντίθετα, θεωρείται ένα υποσύστημα που επηρεάζεται άμεσα από τον κοινωνικό περίγυρο, όπως αυτός διαμορφώνεται, ανάλογα με τις εκάστοτε κρατούσες κοινωνικοοικονομικές συνθήκες. Οι δομές της κοινωνίας επηρεάζουν, δηλαδή ,και κατευθύνουν τις συμπεριφορές των ατόμων και γενικότερα, την οργάνωση του ιδιωτικού βίου (σελ.196).

Επειδή, όμως η οικογένεια είναι ζωντανό και εξελισσόμενο σύστημα, περνά από αλλαγές που μπορεί να επηρεάσουν τις σχέσεις των μελών της, ανάλογα βέβαια με το είδος, την ένταση, τη συνοχή, την αντοχή κλπ. Αφού δεν πρόκειται για κάτι στατικό, αλλά για κάτι δυναμικό και εξελισσόμενο η αλλαγή του συστήματος είναι αναμενόμενη. Για να αντιμετωπιστούν οι αλλαγές, απαιτείται μία σχετική ευελιξία αλλά και ορισμένοι μετασχηματισμοί στην οργάνωση του οικογενειακού συστήματος.

Σήμερα η οικογένεια δεν διαδραματίζει πλέον το ρόλο που είχε παλαιότερα. Υφίσταται τη λεγόμενη «λειτουργική απώλεια», δηλαδή, πολλές λειτουργίες της μετατίθενται πλέον σε περισσότερο εξειδικευμένους θεσμούς ,όπως για παράδειγμα το σχολείο. Παρόλα αυτά όμως, ο ρόλος της οικογένειας εξακολουθεί να παραμένει σημαντικός. Άλλωστε, η μετάθεση ορισμένων λειτουργιών σε άλλους θεσμούς δεν σημαίνει κατ' ανάγκη ότι έπαψε να ασκεί επιδράσεις. Μπορεί για παράδειγμα η εκπαίδευση των παιδιών να μην αποτελεί αποκλειστικά δική της αρμοδιότητα,

εξακολουθεί όμως να συμβάλει σε αυτήν και να την επηρεάζει καθοριστικά. Υπάρχει η τάση στις μέρες μας για ενδυνάμωση του θεσμού της.

Το άτομο κατά τη διάρκεια της ζωής του δεν ανήκει μόνο σε ένα σύστημα-ομάδα, αλλά σε διάφορα υποσυστήματα από τα οποία δεν επηρεάζεται εξίσου, στον ίδιο βαθμό. Άλλοτε επηρεάζεται άμεσα και άλλοτε έμμεσα, άλλοτε σε μεγαλύτερο και άλλοτε σε μικρότερο βαθμό. Το σύστημα όμως, που χωρίς αμφιβολία τον επηρεάζει πιο άμεσα και ουσιαστικά από τη γέννηση ως και το τέλος της ζωής του, είναι η οικογένεια του. Είναι το βασικότερο σχολείο στη ζωή του παιδιού, και μέσα σε αυτή μεταδίδονται με τρόπο φυσιολογικό καθ' όλη τη διάρκεια της παραμονής του πολλές γνώσεις (εθνικές, θρησκευτικές, κοινωνικές), όπως δεξιότητες, στάσεις και τέλος, τρόποι τόσο ατομικής όσο και κοινωνικής συμπεριφοράς (Γεωργίου, 2000 · Παπάζογλου, 2004). Μετά από την οικογένεια, έρχεται το σχολείο το οποίο και αυτό έχει ως στόχο να βοηθήσει το παιδί να μάθει κάποιους ρόλους και να αναλάβει κάποιες υποχρεώσεις και σε μεγάλο βαθμό να συμβάλει στην αγωγή και στην εκπαίδευση του. Η καθιέρωση της υποχρεωτικής πλέον εκπαίδευσης, ενίσχυσε σε σημαντικό βαθμό από τη μία πλευρά, την προσπάθεια που έκανε το σχολείο, και από την άλλη προσέφερε ουσιαστική βοήθεια στην οικογένεια, η οποία παλαιότερα είχε αποκλειστικά το ρόλο της αγωγής και εκπαίδευσης των παιδιών.

Πλέον, οικογένεια και σχολείο έχουν ως κοινό σημείο ενδιαφέροντος τους, το παιδί. Κοινός τους στόχος, είναι η αγωγή και η εκπαίδευση του. Η επιτυχία ή όχι του συγκεκριμένου στόχου, εξαρτάται από τον τύπο και τα όρια της συνεργασίας των δύο μελών.

2.4 Η εμπλοκή της ελληνικής οικογένειας στο σχολείο ή στην εκπαίδευση

Η συνεργασία των γονέων με το σχολείο ξεκινάει από συγκεκριμένες υποχρεώσεις και στηρίζεται σε συγκεκριμένα δικαιώματα που έχουν οι γονείς. Οι γονείς από τη μία πλευρά υποχρεούνται να φροντίζουν για την παρακολούθηση της υποχρεωτικής φοίτησης των παιδιών τους στο σχολείο και από την άλλη να τους παρέχουν θεσμικά

κατοχυρωμένα δικαιώματα για συμμετοχή τους σε θέματα που αφορούν την εκπαίδευση των παιδιών τους (όργανα λαϊκής εκπροσώπησης του σχολείου-σύλλογοι γονέων και κηδεμόνων).

Επειδή, η ανατροφή και η εκπαίδευση του παιδιού είναι ουσιαστική λειτουργία τόσο της οικογένειας όσο και του σχολείου, αυτοί οι δυο θεσμοί λογικό είναι να βρίσκονται συνεχώς σε μια διαδικασία συνεργασίας η οποία είναι αδιάκοπη, ουσιαστική και γόνιμη, ώστε να βοηθηθεί, για να ανταποκριθεί καλύτερα στις απαιτήσεις της καθημερινής διδακτικής-μαθησιακής διαδικασίας, που λαμβάνει χώρα στο σχολείο και εκτείνεται σε όλες τις σχολικές δραστηριότητες. Η σωστή διαπαιδαγώγηση, η ανατροφή και η σχολική επιτυχία, εξαρτάται από την γνήσια και σωστή σχέση των δυο συστημάτων μέσα στα οποία κινείται το παιδί κατά την διάρκεια της σχολικής του ζωής (Γεωργίου,2000·Μυλωνάκου-Κεκέ,2009).

Κατά καιρούς, έχουν διατυπωθεί διάφορες τυπολογίες για τη σχέση που υπάρχει και αναπτύσσεται ανάμεσα στο σχολείο και την οικογένεια (Fullan, 1982·Tomlinson, 1991). Αυτή η σχέση σχολείου και οικογένειας, έγινε το επίκεντρο προβληματισμού, συζήτησης και διερεύνησης παιδαγωγών, ψυχολόγων, κοινωνιολόγων και άλλων επιστημόνων, τα τελευταία χρόνια (Desimone, 1999 · Epstein & Dauber, 1991 · Ho & Willms, 1996 ·Schneider & Coleman, 1993· Singh et al. ,1995 · Van Voorhis, 2000· Vincent, 2000)στη Βρετανία και στις Ηνωμένες Πολιτείες της Αμερικής. Μεγάλης έκτασης διεθνείς έρευνες (Bloom, 1982),καθώς και εθνικές έρευνες, Η.Π.Α. (Coleman et al., 1966), στη Μεγάλη Βρετανία (Plowden,1967),έδειξαν ότι η σχολική πορεία του παιδιού εξαρτάται από την κοινωνική προέλευση της οικογένειας του. Για τον λόγο αυτό, θα πρέπει το σχολείο να υιοθετεί πρακτικές που θα κάνουν τους γονείς συνεταίρους, διαμορφώνοντας έτσι ένα πλαίσιο θετικής συνεργασίας. Πλήθος ερευνών, όπως των (Bernstein, 1975· Bourdie & Passeron, 1990 · Coleman, 1991 · Coleman, 1998) αποδεικνύουν ότι οι σχέσεις, οι αντιλήψεις και το μορφωτικό επίπεδο της οικογένειας, δημιουργούν ένα κοινωνικό-πολιτισμικό κεφάλαιο, το οποίο παίζει μεγάλο ρόλο για την πορεία μάθησης και ανάπτυξης των παιδιών.

Η έρευνα των (Greenwood & Hickman,1991) έδειξε ότι οι σχέσεις σχολείου-οικογένειας και η αξιοποίηση της δυναμικής των γονιών, μέσω της συνεργασίας τους με

το σχολείο, επιδρά θετικά σε όλους τους παράγοντες που εμπλέκονται στη σχολική διαδικασία, είτε είναι μαθητές, είτε εκπαιδευτικοί, είτε μαθητές για αυτό και σε παγκόσμια κλίμακα τα τελευταία χρόνια αναπτύσσονται παρεμβατικά προγράμματα. Αυτό γιατί αμβλύνονται οι αμοιβαίες προκαταλήψεις και τυχόν παρανοήσεις (Γεωργίου, 2000· Μπρούζος, 1998· Ράπτης, 2004), διασφαλίζοντας την αμοιβαία κατανόηση των συνεργαζομένων πλευρών.

Όσον αφορά το παιδί, όταν υπάρχει συνεργασία και επομένως καλές σχέσεις ανάμεσα σε γονείς και εκπαιδευτικούς το βοηθούν να δει θετικά πρώτα από όλα το σχολείο, τους δασκάλους και τη μάθηση και έπειτα να βελτιώσει την αυτό-εικόνα του, τη συμπεριφορά του και τις επιδόσεις του, (Coleman, 1998· Epstein, 1995·Greenwood & Hickman, 1991) .Όσον αφορά τους εκπαιδευτικούς, βελτιώνεται η επαγγελματική τους αυτοπεποίθηση (Epstein & Dauber,1991). Τέλος όσον αφορά τους γονείς, αποκτούν θετική στάση προς το σχολείο και εκτιμούν το έργο των εκπαιδευτικών (Rich, 1988· Symeou, 2002). Η ενεργοποίηση που γίνεται από τους γονείς αποτελεί στόχο πολλών εκπαιδευτικών μεταρρυθμίσεων και η εμπλοκή τους στο σχολικά δρώμενα θεωρείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση ένα από τα 16 κριτήρια ποιότητας στην εκπαίδευση (Χαραλάμπους,2005).

Σύμφωνα με τους Newmann & Wehlage, (1995) : «Στα πλαίσια της «επανακατασκευής» των σχολείων και της ένταξή τους στην οικονομία της αγοράς, οι γονείς αντιμετωπίζονται ως πελάτες και ως τέτοιοι/ες δικαιούνται να έχουν βαρύνοντα λόγο στη διαμόρφωση του εκπαιδευτικού «προϊόντος» (σελ. 23).

Μας χωρίζουν πολλές δεκαετίες από την αντίληψη που υπήρχε ότι οι ρόλοι σχολείου και οικογένειας στην εκπαίδευση είναι διακριτοί και ανεξάρτητοι. Σήμερα, όλο και περισσότεροι είναι αυτοί, που τονίζουν την ανάγκη στενότερης συνεργασίας σχολείου-οικογένειας και ενθαρρύνουν την εμπλοκή των γονέων στην εκπαιδευτική διαδικασία. Οι σημερινοί γονείς αποκαλούνται «εταίροι στην εκπαίδευση» (Ματσαγγούρας,2003). Αλλά τι σημαίνει αυτό; Σε τι ακριβώς συνίσταται η γονεϊκή εμπλοκή; Ποιές είναι οι συνέπειες της; Έχουν όλοι οι γονείς ίσες ευκαιρίες για συνεργασία με το σχολείο;

Όλα τα παραπάνω ευρήματα των ερευνών, αποτελούν στοιχεία ενός ποιοτικού εκπαιδευτικού συστήματος. Σημαντικό είναι και το γεγονός ότι και στην χώρα μας τα τελευταία χρόνια γίνεται συχνά λόγος για το συγκεκριμένο θέμα. Αρκετές έρευνες βλέπουν το φως της δημοσιότητας. Η σχέση που αναπτύσσεται ανάμεσα στο σχολείο και την οικογένεια, οριοθετεί σε κάποιο βαθμό και τη συμμετοχή του γονιού στην εκπαιδευτική διαδικασία του παιδιού του, τόσο από ποσοτική όσο και από ποιοτική άποψη.

Σύμφωνα με τον Γεωργίου (2000): «Έμπλοκή των γονέων στο σχολείο και την εκπαίδευση εννοείται το είδος των σχέσεων των γονέων με τη σχολική μονάδα και επομένως αφορά τους τρόπους που μπορούν οι γονείς να συμβάλλουν στη βελτίωση του κλίματος» (σελ.70). Από τη δεκαετία του 1960 κατόπιν διεξαγωγής κάποιων ερευνών, άρχισε να γίνεται αισθητή η αναγκαιότητα της εμπλοκής της οικογένειας των μαθητών στη σχολική μονάδα. Την ίδια δεκαετία μία πολύ μεγάλη έρευνα σχετικά με τις σχέσεις οικογένειας-σχολείου, τα αποτελέσματα της οποίας γνωστοποιήθηκαν με την έκθεση, Plowden report, έδειξε ότι η επιτυχία και η πρόοδος γενικότερα των παιδιών στο σχολείο επηρεάζεται εξίσου από το ίδιο το σχολείο αλλά και την οικογένεια. Κατά συνέπεια η όποια ολιγωρία, αδιαφορία ή αντιπαλότητα και από τους δύο εμπλεκόμενους φορείς, μπορεί να αποδειχθεί εξίσου επιβλαβής για τα παιδιά, για αυτό και χρειάζεται συνεργασία. Τι σημαίνει όμως ότι εμπλέκονται οι γονείς στο σχολείο;

Ενδεικτικά, κάποιοι τρόποι εμπλοκής των γονέων στη σχολική διαδικασία, είναι: η επίσκεψη τους το σχολείο και η ενημέρωσή τους τόσο για τις επιδόσεις όσο και για την παρουσία και τη συμπεριφορά των παιδιών στη σχολική μονάδα και τη σχολική τάξη, η παρουσία τους στις σχολικές εκδηλώσεις γιατί με τον τρόπο αυτό αναδεικνύονται οι σχέσεις σχολείου και γονέων και συμβάλλει θετικά στην ανάδειξη των προσπαθειών των μαθητών.

Όλα όμως τα σχολεία δεν έχουν ούτε τις ιδανικές καταστάσεις ούτε τον ίδιο βαθμό εμπλοκής των γονέων. Κατά τον Γεωργίου (2000): «η σχέση ανάμεσα στους εκπαιδευτικούς και τους γονείς μπορεί να διαφέρει από σχολείο σε σχολείο, καθώς και η εμπλοκή των γονέων στη σχολική πραγματικότητα η οποία μπορεί να είναι ευπρόσδεκτη σε μικρότερο ή μεγαλύτερο βαθμό» (σελ 58). Κατά τους Μπίμπου & Στογιαννίδου

(2001) «Τα δημογραφικά χαρακτηριστικά επηρεάζουν το βαθμό εμπλοκής των γονιών στη ζωή του παιδιού ,όπως επίσης το φύλο, το κοινωνικοοικονομικό και το μορφωτικό τους επίπεδο, αλλά και οι προσδοκίες τους» (σελ 338-339).

Ένας άλλος τρόπος εμπλοκής και πολύ σημαντικός είναι ο σύλλογος γονέων και κηδεμόνων, ο οποίος είναι ανάγκη να λαμβάνει μέρος στις διαδικασίες των συλλογικών οργάνων του σχολείου έτσι ώστε να συμμετέχει και στις αποφάσεις και στις πρωτοβουλίες της σχολικής μονάδας αλλά και να συμβάλλει στη δημιουργία καλού πνεύματος συνεργασίας με τη σχολική μονάδα, πάντα προς όφελος των μαθητών (Berger,1991·Μαλικιώση-Λοΐζου,1999·Ματσαγγούρας,2003· Secade,1989· Vincent, 1996· Olmsted,1991).

2.5. Σύλλογος Γονέων και Κηδεμόνων και ο ρόλος του

Ο νόμος για την Α'ΘΜΙΑ και την Β'ΘΜΙΑ εκπαίδευση λαμβάνει υπόψη του, τόσο το φυσικό όσο και το ζωτικό ενδιαφέρον που έχουν οι γονείς για τη μόρφωση των παιδιών τους με έμφαση στο να είναι πλήρης και σωστή. Ασφαλώς, αυτό το ενδιαφέρον τους δεν μπορεί να τυποποιηθεί σε ψυχρούς νομικούς κανόνες. Σύμφωνα με τους Σκούρη & Κουτούπα-Ρεγγάτου (2009): «Το μόνο που μπορεί να πράξει ο νομοθέτης, είναι να δείξει με ποιον τρόπο και σε ποιο βαθμό λαμβάνει υπόψη τον παράγοντα γονείς των μαθητών» (σελ. 82).

Στον 20ο αιώνα, οι γονείς απέκτησαν θεσμοθετημένα δικαιώματα στη χάραξη εκπαιδευτικής πολιτικής, αλλά και στη διαμόρφωση της ζωής της σχολικής μονάδας όπου φοιτούν τα παιδιά τους(Epstein,1992). Οι γονείς των μαθητών στο χώρο της εκπαίδευσης έχουν και ασκούν συγχρόνως δικαιώματα, τα οποία είναι λειτουργικής φύσεως, και απορρέουν από ένα πλέγμα συνταγματικών κανόνων και διεθνών συμβάσεων. Ο σημαντικός ρόλος των γονέων στη σχολική λειτουργία επισημαίνεται σε πολλές διατάξεις του Ν.1566/85.Το δικαίωμα των γονέων για τη συμμετοχή τους στην εκπαιδευτική λειτουργία εξειδικεύεται ιδιαίτερα στο άρθρο 1510 του Αστικού κώδικα

(Α.Κ.), το οποίο ορίζει ότι οι γονείς έχουν το δικαίωμα και την υποχρέωση για τη φροντίδα της μόρφωσης των παιδιών τους. Μέσα από ένα πλέγμα νομοθετικών και κανονιστικών διατάξεων διαπιστώνεται η συμμετοχή των γονέων ως συντελεστών της εκπαιδευτικής διαδικασίας, που είναι κυρίως το Εθνικό Συμβούλιο Παιδείας, οι νομαρχιακές επιτροπές παιδείας, τα σχολικά συμβούλια, ο σύλλογος γονέων και κηδεμόνων κ.α. (σχετικές διατάξεις στα άρθρα 47-53 του Ν.1566/85, άρθρο 1 του ν.2327/95, άρθρο 4 παρ.5 του ν.2525/97(Πουλής,2006). Η δραστηριότητα του συλλόγου γονέων είναι η επίσημη σχέση σχολείου και οικογένειας και καθιστά τους γονείς πραγματικούς κοινωνούς στην παροχή παιδείας. Είναι υποχρεωτική η λειτουργία του από το νόμο και καθορίζεται με την Η/9876/4-12-85(ΦΕΚ 736-Β) κανονιστική απόφαση του ΥΠΕΠΘ (Γκιγκόπουλος, 1989,τ2,1214).

Η θεσμοθέτηση έγινε, προκειμένου με τη συνεργασία των δύο, να αντιμετωπίζονται τα προβλήματα που αφορούν την πρόοδο, τη μάθηση και την αξιολόγηση των μαθητών. Αναπτύσσονται στρατηγικές συνεργασίας τόσο σε ατομικό όσο σε συλλογικό επίπεδο όσο και συμμετοχής γονέων στη διοίκηση του σχολείου.

Προωθημένη έκφραση της σύγχρονης αντίληψης του δικαιώματος της συμμετοχής των γονέων στην διαμόρφωση των εκπαιδευτικών θεμάτων, αποτελεί η αναγνώριση του δικαιώματος των γονέων, να επιλέγουν τί είδους εκπαιδευτικές υπηρεσίες θα πάρουν και από πού (Ματσαγούρας,2003).

2.6 Ο Σχολικός Επαγγελματικός Προσανατολισμός

Τα τελευταία χρόνια, στα πλαίσια διαμόρφωσης του εκπαιδευτικού συστήματος και εκσυγχρονισμού της εκπαίδευσης, οι φορείς χάραξης της εκπαιδευτικής πολιτικής «οδηγήθηκαν» στο να εισαγάγουν καινοτόμες δράσεις στις εκπαιδευτικές μονάδες. Στον όρο καινοτόμες δράσεις περιλαμβάνεται, ο θεσμός του Σ.Ε.Π.

Ο θεσμός της Συμβουλευτικής και του Επαγγελματικού Προσανατολισμού εμφανίστηκε ως τάση στο τέλος του 19ου αιώνα και άρχισε να οργανώνεται ως πράξη στην αρχή του 20ου αιώνα, μετά από απαίτηση των μελών των ανεπτυγμένων κοινωνιών. Δεν είναι τυχαίο επομένως, το γεγονός, ότι ο θεσμός εμφανίστηκε, αναπτύχθηκε γρηγορότερα και ανθεί στις περισσότερο προηγμένες, αλλά και πολύπλοκες κοινωνίες (Δημητρόπουλος, 2000).

Αν μελετήσει κάποιος τις συνθήκες ζωής που επικρατούσαν σε κάθε περίοδο κοινωνικής ύπαρξης, θα διαπιστώσει ότι οι ανάγκες του ανθρώπου για καθοδήγηση δεν ήταν οι ίδιες σε όλες τις εποχές. Με το πέρασμα των χρόνων όσο πιο σύνθετη γίνεται η δομή μιας κοινωνίας, τόσο και οι ανάγκες των ατόμων για στήριξη και καθοδήγηση μεγαλώνουν. Δεδομένου του γεγονότος ότι όλες οι κοινωνίες τείνουν να γίνονται πιο πολύπλοκες, είναι επακόλουθο ότι οι ίδιες οι κοινωνίες αισθάνονται την ανάγκη να δημιουργούν φορείς και υπηρεσίες, που σκοπό έχουν τη διευκόλυνση των ανθρώπων στις σχέσεις τους με τους άλλους και με το περιβάλλον (Βρεττάκου,1990 · Κασσωτάκης , 1992,2004· Πάντα, 1988).

Η σχετική νομοθεσία που αναφέρεται στο θεσμό του Σχολικού Επαγγελματικού Προσανατολισμού (ΣΕΠ) στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση είναι ο Ν. 1566/30-9-85 (άρθρα 37,38,39 Σχολικός Επαγγελματικός Προσανατολισμός) και- Ν. 2525/23-9-97 (άρθρο 10 Σχολικός Επαγγελματικός Προσανατολισμός). Με το άρθρο 10 του νόμου 2525/97, ιδρύθηκαν 68 Κέντρα Συμβουλευτικής-Προσανατολισμού (ΚΕΣΥΠ) στις έδρες Νομών, 1 ΚΕΣΥΠ στο ΥΠΕΠΘ και 1 ΚΕΣΥΠ στο Παιδαγωγικό Ινστιτούτο, καθώς και 200 Γραφεία ΣΕΠ σε ισάριθμες σχολικές μονάδες της χώρας. Τόσο τα ΚΕΣΥΠ όσο και τα Γραφεία ΣΕΠ υπάγονται στην αρμοδιότητα του ΥΠΕΠΘ και χρηματοδοτούνται από

τον Τακτικό Προϋπολογισμό του Υπουργείου, προκειμένου να αντιμετωπιστούν οργανωμένα τα θέματα που αφορούν στην εφαρμογή του ΣΕΠ στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση και να υποστηριχθεί διοικητικά η υλοποίηση προγραμμάτων του ΕΠΕΑΕΚ που αφορούν στο θεσμό του ΣΕΠ στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση.

Στο Νομό Μαγνησίας λειτουργούν 12 ΓΡΑ.Σ.Ε.Π. (Γραφεία Σχολικού Επαγγελματικού Προσανατολισμού) και δύο ΓΡΑ.ΣΥ. (Γραφεία Σύνδεσης με την Αγορά Εργασίας) υπό την επίβλεψη του ΚΕΣΥΠ.

Όπως ορίζει ο Κασσωτάκης (2005)

Ο Σχολικός Επαγγελματικός Προσανατολισμός (Σ.Ε.Π.) δηλώνει το σύνολο των διαδικασιών που πραγματοποιούνται κατά τρόπο οργανωμένο και συστηματικό από ειδικές υπηρεσίες και εξειδικευμένους επιστήμονες και στοχεύουν στο να βοηθήσουν τα ενδιαφέροντα άτομα να πάρουν μόνα τους τις πιο κατάλληλες για αυτά αποφάσεις, όσον αφορά στη σχολική αρχικά, και την επαγγελματική αργότερα που θα ακολουθήσουν, την είσοδό τους στην ενεργό ζωή, την προσαρμογή τους σε αυτήν και τις πιθανές μεταγενέστερες αλλαγές της επαγγελματικής τους δραστηριότητας (σελ.70).

Ο θεσμός της Συμβουλευτικής και του Επαγγελματικού Προσανατολισμού στην Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση αναφέρεται ως Σχολικός Επαγγελματικός Προσανατολισμός (Σ.Ε.Π.). Καθώς το Εκπαιδευτικό Σύστημα γίνεται όλο και πιο πολύπλοκο ως προς τις διεξόδους που προσφέρει στους μαθητές, τις εναλλακτικές λύσεις που προσφέρονται και καθίσταται έτσι αναγκαία η λήψη αποφάσεων από τους ίδιους, ο Επαγγελματικός Προσανατολισμός έρχεται να τους στηρίξει να επιλέξουν τις «σωστές» λύσεις. Στοχεύει επίσης, στην παροχή βοήθειας προς τους μαθητές κατά τα διάφορα στάδια της ανάπτυξης της προσωπικότητάς τους, ώστε να συνειδητοποιήσουν τις κλίσεις τους και να αναπτύξουν τις δεξιότητές τους, στην πληροφόρησή τους για τις επαγγελματικές διεξόδους, στην ενημέρωσή τους για τα μεταβατικά στάδια προς την επαγγελματική αποκατάσταση τους, ώστε να διεκδικήσουν την αρμονική ένταξή τους στο κοινωνικό σύνολο. Ο Σ.Ε.Π. ως μάθημα στοχεύει όχι μόνο στην αφομοίωση γνωστικού υλικού, αλλά και στην πολύπλευρη προσέγγιση του κόσμου του μαθητή, ώστε αυτός να μπορεί να αναπτύξει δεξιότητες για τις εκπαιδευτικές και επαγγελματικές του επιλογές. Οι γνώσεις που αποκτά ο μαθητής στο πλαίσιο του μαθήματος του Σ.Ε.Π. αφορούν τον

εαυτό του, αλλά και τον κόσμο γύρω του. Πρόκειται για θεσμό ή για συμβουλευτική - καθοδηγητική διαδικασία, που αποσκοπεί στο να βοηθήσει το άτομο να γνωρίσει τον εαυτό του, να αξιοποιήσει τις ικανότητές του κατά τον καλύτερο δυνατό τρόπο και να πάρει ορθές εκπαιδευτικές και επαγγελματικές αποφάσεις (Δημητρόπουλος, 1986·Κωστάκος, 1983).

Ο θεσμός του Σχολικού Επαγγελματικού Προσανατολισμού στοχεύει στην συμβουλευτική στήριξη των μαθητών κατά τα διάφορα στάδια ανάπτυξης της προσωπικότητάς τους σε συνδυασμό με την έγκυρη και πολύπλευρη πληροφόρηση τους για τις προσφερόμενες εκπαιδευτικές και επαγγελματικές επιλογές με απώτερο σκοπό την αρμονική και ενεργό ένταξή τους στο κοινωνικό γίγνεσθαι.

Ο Σχολικός Επαγγελματικός Προσανατολισμός ενθαρρύνει και στηρίζει το μαθητή, ώστε να σχεδιάσει ο ίδιος τη σταδιοδρομία του και να βρίσκει πιο εύκολα το δρόμο του στα περίπλοκα επαγγελματικά σταυροδρόμια της εποχής μας.

Ο επαγγελματικός προσανατολισμός (Ε.Π.), παρέχεται από εξειδικευμένους επιστήμονες οι οποίοι χρησιμοποιούν συγκεκριμένα τεστ επαγγελματικού προσανατολισμού, ώστε να δουν τις κλίσεις και τις δεξιότητες που έχουν οι μαθητές. Επίσης, έχουν πανεπιστημιακές γνώσεις συμβουλευτικής και ψυχολογίας οι οποίες είναι ικανές να ανταποκριθούν τόσο στις ανάγκες όσο και στις αγωνίες των ενδιαφερόμενων .

Δεν μπορεί να βοηθηθεί κάποιος σε ένα επαγγελματικό πρόβλημα χωρίς να ληφθούν υπόψη διάφορες πλευρές της ζωής του, αλλά και ιδιαίτερες ανάγκες του ατόμου και, ακόμη, οι διάφορες σχέσεις του με τους άλλους (Γεωργούσης, 1995).

Εφαρμόζεται στη Γ΄ Γυμνασίου και Α' Λυκείου, και το εκπαιδευτικό υλικό που χρησιμοποιείται είναι: Ετοιμάζομαι για τη ζωή, Γ΄ Τάξης Γυμνασίου, Σπουδές μετά το Γυμνάσιο, Γ΄ Τάξης Γυμνασίου, Σπουδές και Απασχόληση, για τη Γ΄ Γυμνασίου, όλες τις τάξεις του Ενιαίου Λυκείου και των Τ.Ε.Ε., Σχεδιάζω το μέλλον μου, Α΄ Τάξης του Ενιαίου Λυκείου, Σπουδές μετά το Λύκειο, για όλες τις τάξεις του Ενιαίου Λυκείου και των Τ.Ε.Ε.. Έχει ως σκοπό, την ανάπτυξη της προσωπικότητας του μαθητή, να εντοπίσει τις ικανότητες και δεξιότητες του, να κατανοήσει τι του αρέσει και τι μπορεί, ώστε να μπορέσει να κάνει μια όσον τον δυνατόν γίνεται σωστότερη επιλογή για το μέλλον του

στην πληροφόρηση του για τις επαγγελματικές διεξόδους, να ενημερωθεί για τα σχολεία που υπάρχουν, για σπουδές μετά το Λύκειο και προοπτικές εργασίας και τέλος, γνωρίσει τα επαγγέλματα, τις απαιτήσεις της αγοράς εργασίας. Στην προσπάθεια του αυτή, επιδιώκει να υπάρχει μια συνεργασία με διαφόρους επαγγελματικούς φορείς. Επίσης στοχεύει στην ενημέρωση του μαθητή για τα μεταβατικά στάδια προς την επαγγελματική αποκατάσταση και στην αρμονική ένταξή του στο κοινωνικό σύνολο.

Η σύνδεση εκπαίδευσης και αγοράς εργασίας μπορεί και θα πρέπει να γίνει μέσα από μια συμβουλευτική διαδικασία που δεν θα επιβάλλει αλλά απλά, θα πληροφορεί και θα διευκολύνει την επιλογή, τη μετάβαση και την προσαρμογή του ατόμου.

Είναι σκόπιμο να επισημανθεί ότι η επαγγελματική συμβουλευτική δεν αναφέρεται σε μια στατική αλλά δυναμική διαδικασία, αφού περικλείει «έντονο το στοιχείο της εξέλιξης». Συνήθως δεν αναφέρεται σε μία μόνο επιλογή του ατόμου, γιατί ο επαγγελματικός σχεδιασμός περιλαμβάνει πολλές αποφάσεις σε χρονική διάρκεια αρκετών ετών (Κοσμίδου, 1986· Μαλικιώση – Λοϊζου, 1987). Για το λόγο αυτό σήμερα χρησιμοποιείται ο όρος «επαγγελματική ανάπτυξη» με τον οποίο τονίζεται η έννοια της συνεχούς εξέλιξης την οποία εμπεριέχει η επαγγελματική πορεία του ατόμου σε όλη τη διάρκεια της ζωής του και η οποία συμβαδίζει με την ψυχολογική εξέλιξη του ατόμου (Δημητρόπουλος, 1994α· Κάντας & Χαντζή, 1991).

Χαρακτηριστική είναι η αναφορά, στο πρόβλημα που αναλύεται εδώ, των Κυπριωτάκη & Παπαγεωργίου (1999) που επισημαίνουν τα εξής: «Η εκλογή του επαγγέλματος, ενώ πρόκειται για μια βραχύχρονη - στιγμιαία διαδικασία, επηρεάζεται και εξαρτάται ουσιαστικά από παραμέτρους που επιδρούν μακροχρόνια και που διαμορφώνουν την προσωπικότητα του παιδιού» (σελ. 100).

Η διαδικασία λήψης απόφασης είναι πολύ σημαντική για όλη τη ζωή του ατόμου. Με το μελλοντικό επάγγελμα εκφράζεται ο εαυτός του, ο οποίος όμως αναπτύσσεται και ολοκληρώνεται ως προσωπικότητα με βάση και την επαγγελματική ασχολία. Γι' αυτό διαλέγοντας κανείς ένα επάγγελμα, διαλέγει ένα τρόπο ζωής (Osipow, 1973).

Ο θεσμός του ΣΕΠ λειτουργεί επικουρικά στη λήψη αποφάσεων στα διάφορα μεταβατικά στάδια του ατόμου στα οποία υπάρχει ενεργή συμμετοχή γονέων, σχολείου και κοινωνικού περιβάλλοντος .

Τέτοια μεταβατικά στάδια μπορεί ν' αφορούν την προσωπική, εκπαιδευτική, κοινωνική ή επαγγελματική ζωή. Παραδείγματα μετάβασης είναι: από το Νηπιαγωγείο στο Δημοτικό, από το Δημοτικό στο Γυμνάσιο, η μετεγκατάσταση σε άλλη πόλη ή χώρα, η μετάβαση από την παιδική στην εφηβική ηλικία, η μετάβαση από το σχολείο στην αγορά εργασίας κ.α..

Κατά την διάρκεια των μεταβατικών σταδίων, ο άνθρωπος δεν δέχεται εύκολα το καινούργιο, το θεωρεί ξένο. Έχει την τάση να αντιστέκεται στην αλλαγή, να παραμένει στο γνωστό και το καθιερωμένο σε μια προσπάθεια να διατηρήσει αυτό που ήδη γνωρίζει καλά, που του είναι οικείο και επομένως δεν του δημιουργεί καμία αίσθηση απειλής.

Στα χρόνια της ψυχοκοινωνικής του πορείας, τίποτα δεν είναι δεδομένο και σταθερό. Βρίσκεται μπροστά σε πολλά διλήμματα, οπότε πρέπει να διαλέξει. Δεν μπορεί να επιλέξει όλες τις προτάσεις, πρέπει να αποκλείσει και να απαρνηθεί κάποιες από αυτές, αφού κάθε επιλογή σηματοδοτεί ταυτόχρονα και των αποκλεισμό άλλων πιθανοτήτων. Θα πρέπει να επιλέξει ανάμεσα στις δυνατότητες που του προσφέρουν τη ζωή του: πως θέλει να ζήσει, με τι και πως θέλει να απασχοληθεί, ποιο μέλλον οραματίζεται, με ποιον θα μοιραστεί τα όνειρα και τις προσδοκίες του, πως θα βρει εντέλει εκείνη τη βαθιά και σημαντική σχέση που από πάντα αναζητούσε (Νίλσεν, 2002).

Για να διανύει κανείς με σύνεση και ωριμότητα τα διάφορα μεταβατικά στάδια- στις μικρότερες ηλικίες το ρόλο αυτό διαδραματίζει κυρίως η οικογένεια- στην προσωπική του ζωή, στις σπουδές, στην εργασία, είναι σκόπιμο να είναι κατάλληλα προετοιμασμένος γι' αυτά και να έχει αναπτύξει κάποιες δεξιότητες όπως αυτές της ευελιξίας, της λήψης αποφάσεων, της αναζήτησης και κριτικής ανάγνωσης των πληροφοριών κ.α.. Κατάλληλη προετοιμασία για τις διάφορες αλλαγές σημαίνει πάνω απ' όλα, «γνωρίζω και κατανοώ όσα συμβαίνουν γύρω μου και μέσα μου», υιοθετώντας μια κριτική στάση, ώστε να μην προσαρμόζομαι παθητικά και άκριτα στις διάφορες

καταστάσεις, αλλά να τις διερευνώ και να δρω έτσι ώστε να τις μεταβάλλω ανάλογα με τις ανάγκες και τους στόχους μου. Μόνον έτσι οι διάφορες μεταβάσεις μετατρέπονται σε ευκαιρίες για προσωπική ανάπτυξη και εξέλιξη. Εξάλλου σε μια διαδικασία αυτομόρφωσης και «δια βίου» παιδείας πρέπει να δίνεται έμφαση στην ολική ανάπτυξη του ατόμου. Η οικογένεια, το σχολείο αλλά και άλλοι φορείς, οφείλουν να υποστηρίζουν με κατάλληλη διαπαιδαγώγηση, με θέσπιση νόμων, με παροχή συμβουλευτικών υπηρεσιών κ.λ.π. - τα νέα άτομα στις διάφορες κρίσιμες φάσεις μετάβασης τους.

Οι ερευνητές ορίζουν τη μετάβαση, ως μια διαδικασία η οποία αρχίζει την εποχή που οι νέοι καλούνται να επιλέξουν για πρώτη φορά μεταξύ διαφορετικών εκπαιδευτικών διαδρομών, και ολοκληρώνεται στο σημείο που επιτυγχάνουν μια σχετικά σταθερή θέση στην αγορά εργασίας.

Σε μια τέτοια φάση μετάβασης βρίσκεται και ο μαθητής /η μαθήτρια που φοιτά στη Γ' τάξη Γ/σίου, αφού πρόκειται να μεταβεί σε κάποια άλλη εκπαιδευτική βαθμίδα για τη συνέχιση των σπουδών του ή στην αγορά εργασίας, αν δεν συνεχίσει τις σπουδές του. Είναι το πρώτο καθοριστικό σημείο γιατί θα πρέπει να αποφασίσει εάν θα συνεχίσει ή όχι τις σπουδές του (Δημητρόπουλος, 1987). Η τάξη αυτή είναι λοιπόν σημαντική, δεδομένου ότι πρέπει ο μαθητής ή η μαθήτρια να πάρει κάποιες σημαντικές αποφάσεις για το μέλλον του /της και επομένως να προετοιμαστεί κατάλληλα για την υλοποίησή τους.

Οι μαθητές της τάξης αυτής, έχουν την ευκαιρία να διερευνήσουν πολλά σημαντικά θέματα. Θέματα που αφορούν τον εαυτό τους πρώτα από όλα, έπειτα την γνωριμία τους με τον κόσμο των επαγγελμάτων και της εργασίας μέσω της πληροφόρησης, και τέλος τη λήψη αποφάσεων, μέσα από την εφαρμογή του Σχολικού Επαγγελματικού Προσανατολισμού. Πόση σημασία του δίνουμε; Πόσοι εκπαιδευτικοί έχουν την ανάλογη κατάλληλα προσόντα, την επιμόρφωση και την επιθυμία να τον εφαρμόσουν;

Συμπερασματικά, αν η Πολιτεία αναγνωρίζει την αναγκαιότητα να προετοιμάζει τους νέους για τη ζωή, να μην απομονώνεται το σχολείο από τη ζωή – διότι οι νέοι δε χρειάζονται απλά «γέφυρες» στις φάσεις της μετάβασης – τότε θα πρέπει να εξασφαλίσει

τους όρους για μια ολοκληρωμένη παροχή υπηρεσίας υποστήριξης τους αλλά και για ένα σύγχρονο και αποτελεσματικό σχολείο (Κοσμίδου, 2001 · Κρίβας, 2005).

Στις εκπαιδευτικές συζητήσεις σήμερα, πληθαίνουν οι συστάσεις για συνεργασία ανάμεσα σε οικογένειες και σχολεία, σε συστηματικότερη βάση, καθώς επίσης τονίζεται η σημασία της εμπλοκής των γονέων στην εκπαίδευση των παιδιών τους. Βέβαια, το ερώτημα όσον αφορά στην ανάμειξη της οικογένειας στη σχολική πραγματικότητα προβλημάτισε και προβληματίζει έντονα όλους όσοι εμπλέκονται στην εκπαιδευτική διαδικασία, πολύ πριν παρουσιαστεί η πολιτισμική διαφορετικότητα στις σχολικές τάξεις και στην κοινωνία γενικότερα.

Παραπέρα η διαδικασία μετάβασης από την εκπαίδευση στην αγορά εργασίας περιέχει ενδιαφέρουσες διαστάσεις τόσο για την ανταπόκριση της πρώτης στις απαιτήσεις της δεύτερης όσο και στις επιθυμίες και προσδοκίες των αποφοίτων.

Η μετάβαση των νέων στην αγορά εργασία βασίζεται κυρίως στο εκπαιδευτικό σύστημα. Ωστόσο, ένας στους έξι νέους εγκαταλείπει πρόωρα το σχολείο στην Ε.Ε.. Οι ανεπάρκειες των μαθητών στις βασικές δεξιότητες (γραφή, ανάγνωση και αριθμητική) φαίνεται ότι εξακολουθούν να είναι σημαντικές, ενώ οι αναντιστοιχίες μεταξύ των αποτελεσμάτων της εκπαίδευσης και της αγοράς εργασίας καθιστούν επίσης δύσκολη αυτή τη μετάβαση (Κανελλόπουλος, 2003 · Παλυβός & Χλέτσος, 2006).

Αν και εσωτερικοί παράγοντες (π.χ. ευφυΐα, κλίσεις) αλλά και ταλέντα και προσόντα παίζουν αποφασιστικό ρόλο στις αποφάσεις που θα πάρει το άτομο σε σχέση με το επάγγελμα που θα ακολουθήσει, όλοι σχεδόν συμφωνούν ότι σχετικά με τις επαγγελματικές επιλογές των νέων, οι κοινωνικοί παράγοντες (π.χ. σχολείο ,οικογένεια, Μ.Μ.Ε.) είναι εκείνοι που έχουν αποφασιστική σημασία και επηρεάζουν τόσο στην αποκωδικοποίηση και στην επεξεργασία των σχετικών πληροφοριών όσο και στην τελική επιλογή (Γεωργίου,2000 · Παράσογλου, 2006· Τερζίδου, 2000). Αυτό σημαίνει, ότι η στάση των γονέων απέναντι στη μόρφωση και στην ανατροφή των παιδιών τους επιδρά αποφασιστικά στην εξελικτική τους πορεία. Αποτελεί σημαντική πηγή επιδράσεων στη διαμόρφωση των επαγγελματικών επιλογών των νέων ανθρώπων. Η συμβολή της οικογένειας στην επαγγελματική εξέλιξη του ατόμου αποτελεί για την συμβουλευτική

ψυχολογία στην Ελλάδα και το εξωτερικό, ένα αντικείμενο έρευνας με ιδιαίτερη βαρύτητα.

Με τον όρο επαγγελματική εξέλιξη δεν εννοείται απλά ότι έχει σχέση με τη μια και μοναδική επιλογή του ατόμου για την είσοδό του σε μια εργασία. Η επαγγελματική εξέλιξη θεωρείται παράγοντας αποφασιστικής σημασίας τόσο για την ανάπτυξη της αυτοεκτίμησης όσο και για την επιλογή ενός αντίστοιχου τρόπου ζωής. Οι γονείς ανέκαθεν υπήρξαν οι πιο σημαντικοί «καθοδηγητές» στην ζωή του παιδιού. Διάφορες έρευνες (Αραβάνης, 1988 · Hodgkinson & Sparkes, 1993· Καΐλα, 1998) έχουν δείξει, ότι υπάρχει μια συνεχής αλληλεπίδραση γονέων παιδιού που επιδρά με αποφασιστικό τρόπο στις αντιλήψεις και στην λήψη αποφάσεων. Ένα μέρος της γνώσης – μάθησης διενεργείται στο οικογενειακό περιβάλλον. Πολλές από τις γνωστικές και μαθησιακές δραστηριότητες έχουν καλλιεργηθεί πολύ πριν το σχολείο μέσα στους κόλπους της οικογένειας. Το επάγγελμα ή η καριέρα που θα ακολουθήσει ο καθένας καθορίζει άμεσα τη κοινωνική υπόσταση, τον τρόπο ζωής του, τη θέση του μέσα στην κοινωνία, τις στάσεις και τις αξίες που θα υποστηρίζει, τον ελεύθερο χρόνο του και την συναισθηματική του ολοκλήρωση. Οι αποφάσεις του παιδιού είναι σε μεγάλο βαθμό το τελικό προϊόν των επιδράσεων της οικογένειας και του ευρύτερου κοινωνικού περιβάλλοντος από τη μια μεριά, και της αντίληψης που έχει διαμορφώσει το άτομο από την άλλη, σχετικά με τις ικανότητες του και τα ενδιαφέροντα του (Κασσωτάκης, 1981 · Huth, 1967). Βασική παράμετρος σχετικά με τις ικανότητες του εφήβου είναι η αυτοαντίληψη του, δηλαδή η εικόνα που έχει το άτομο για τον εαυτό του και η οποία καθορίζει τη συμπεριφορά του. Οι Beane & Lipka (1986) ορίζουν την αυτοαντίληψη, ως μια περιγραφή του ατόμου για τον εαυτό του και ως μια σύνθετη εικόνα, η οποία περιλαμβάνει τί πιστεύει ότι είναι, τί μπορεί να επιτύχει στη ζωή του, τί νομίζει ότι οι άλλοι πιστεύουν για εκείνο, και τί θα του άρεσε να είναι.

Η αυτοαντίληψη επηρεάζει την επαγγελματική επιλογή υπό την έννοια ότι το άτομο διαλέγει μια καριέρα στην οποία πιστεύει ότι μπορεί να αντεπεξέλθει. Η πίστη του αυτή κατά ένα μεγάλο βαθμό διαμορφώνεται από τα σημαντικά πρόσωπα που απαρτίζουν το περιβάλλον του.

Ο επαγγελματικός προσανατολισμός των νέων είναι μια δύσκολη και πολύπλοκη διαδικασία, η οποία εξαρτάται από ποικίλους παράγοντες, ατομικούς, κοινωνικούς και οικονομικούς (Αραβανής ,1988 · Παπαδόπουλο, 1998). Παλαιότερα, οι γονείς και το σχολείο προετοίμαζαν το παιδί να επιλέξει ένα επάγγελμα έχοντας υπόψη ως κριτήρια, τη μονιμότητα και τις σταθερές απολαβές. Σήμερα μέσα από τις συνεχόμενες εξελίξεις, ανεργία, η επιλογή επαγγέλματος συνιστά μια μακροχρόνια διαδικασία κοινωνικής ένταξης, η οποία είναι λιγότερο αποτέλεσμα αξιοποίησης κλίσεων, ταλέντων, προσωπικών αποφάσεων και προτιμήσεων, και περισσότερο συνέπεια επιδράσεις πολλών παραγόντων (Γουδήρας,1996 · Ζιώγου -Καραστεργίου ,2008· Κασσιμάτη 1998 ·).

Σε όλα τα ανεπτυγμένα κράτη η διαδικασία της μετάβασης βρίσκεται στο επίκεντρο του ενδιαφέροντος εκείνων που αναπτύσσουν σχετικές πολιτικές (policy makers) στην εκπαίδευση, την κατάρτιση, την απασχόληση και την κοινωνική πολιτική. Στη χώρα μας ελάχιστες είναι μέχρι τώρα οι προσπάθειες διερεύνησης της μετάβασης των νέων από την εκπαίδευση στην αγορά εργασίας, και αφορούν έρευνες προορισμού οι οποίες υλοποιούνται με μικρά δείγματα.

Αποτελεί λοιπόν επιτακτική ανάγκη να συζητηθούν και να διερευνηθούν ζητήματα που αφορούν την οικογένεια και το ρόλο της, τη σχέση της με το παιδί, τη θέση της μέσα στην ελληνική κοινωνία καθώς επίσης και την αλληλεπίδρασή της με το τοπικό και διεθνές κοινωνικό-πολιτισμικό- οικονομικό περιβάλλον, στο κατώφλι του 21^{ου} αιώνα.

ΜΕΡΟΣ ΤΡΙΤΟ

3. ΑΝΑΣΚΟΠΗΣΗ ΕΡΕΥΝΩΝ

3.1 Έρευνες συνεργασίας Σχολείου-Οικογένειας

Η εκπαίδευση όπως έχει αναφερθεί είναι ένας από τους βασικότερους θεσμούς κάθε οργανωμένης κοινωνίας. Βασικός εκφραστής της κάθε φορά είναι το εκπαιδευτικό σύστημα. Το κάθε εκπαιδευτικό όμως σύστημα δεν είναι παραμένει στάσιμο αλλά εξελίσσεται συνεχώς και επιπλέον δεν είναι αυτόνομο και ανεξάρτητο αλλά δέχεται επιρροές από πολλούς και διαφορετικούς παράγοντες. Με αυτή την έννοια θεωρείται ότι είναι ένα κοινωνικό σύστημα. Οι κυριότεροι εκπρόσωποι της συστημικής θεώρησης στην εκπαίδευση, Getzels & Guba (1957,1968) θεωρούν ότι τα κοινωνικά συστήματα και κατά επέκταση και το εκπαιδευτικό σύστημα, αποτελούνται από άλλα μικρότερα υποσυστήματα, τα οποία όμως διαπλέκονται συνεισφέροντας και εξυπηρετώντας όχι το μέρος αλλά το όλο. Κάθε σύστημα είναι ανοιχτό και έχει δομές, στοχεύει στην επίτευξη ορισμένων σκοπών και λειτουργεί βάση ορισμένων κανόνων και κανονισμών, είναι κυρωτικό δηλαδή εφαρμόζει μέτρα όταν το σύστημα πλήττεται και τέλος δεν είναι μηχανιστικό γιατί αποτελείται από ανθρώπους. Είναι ένας ζωντανός οργανισμός που δέχεται επιρροές από το περιβάλλον, οι οποίες αλληλεπιδρούν και έχουν αντίκτυπο στα αποτελέσματα. Ένα σύστημα μπορεί να αναλυθεί μόνο του ως ανεξάρτητο, αλλά μπορεί και το ίδιο να αποτελεί μέρος ενός ευρύτερου συστήματος. Παράδειγμα είναι η σχολική μονάδα η οποία εκτός από ένα αυτόνομο σύστημα που αποτελεί η ίδια είναι και μέρος ενός άλλου ευρύτερου, το οποίο είναι το εκπαιδευτικό σύστημα. Η σχολική μονάδα όπως και κάθε ανοιχτό σύστημα δέχεται εισροές όπως είναι οι εκπαιδευτικοί, οι μαθητές, διοικητικό προσωπικό, οικονομικοί πόροι κ.α.. Γίνονται κάποιες διεργασίες όπως είναι η οργάνωση του αναλυτικού προγράμματος, οι μέθοδοι διδασκαλίας, η διαχείριση των οικονομικών κ.α., που έχουν ως στόχο την ομαλή και αποτελεσματική λειτουργία του συστήματος και τέλος μέσα από αυτή τη λειτουργία υπάρχουν αναμενόμενα

αποτελέσματα, όπως η παροχή γνώσης στους μαθητές, η καλλιέργεια στάσεων και συμπεριφορών, η σωστή κοινωνικοποίησή τους κ.λ.π..

Κάθε τέτοιο υποσύστημα όπως το σχολείο, δέχεται και επιδράσεις από άλλους παράγοντες οι οποίοι είναι εξωγενείς και παρεμβαίνουν στην διαδικασία όχι μόνο θετικά αλλά και αρνητικά, επηρεάζοντας έτσι την όλη λειτουργία του. Κάποιοι τέτοιοι παράγοντες είναι οι γονείς φυσικά, οι εκπαιδευτικές οργανώσεις, οι συνδικαλιστικοί φορείς, η νομοθεσία, οι φορολογούμενοι, η εκκλησία . Οι οποίοι μπορεί να παρέχουν πόρους και μέσα στη σχολική μονάδα, ταυτόχρονα όμως έχουν και δικαιώματα κατευθύνοντας το έργο του σχολείου. Και όπως υποστηρίζει ο Πασιαρδής (2004): « από την συγκεκριμένη συνεργασία και επικοινωνία τους εξαρτάται και το αποτέλεσμα » (σελ.31).

Σύμφωνα με τους Γεωργίου (2000), Keck & Kirk (2001), Μπρούζος (1998), και Textor (1994), η ποιότητα της παρεχόμενης εκπαίδευσης εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό από την ποιότητα της συνεργασίας ανάμεσα στο σχολείο και την οικογένεια. Όμως και η συνεργασία τους με τους γονείς των μαθητών τους αποτελεί καθοριστική συνιστώσα της εκπαιδευτικής διαδικασίας, αφού η ανατροφή και η εκπαίδευση των παιδιών αποτελεί ουσιαστική λειτουργία και για τους δύο. Έρευνες (Πασιαρδής & Πασιαρδή,1993,2000), που έχουν γίνει σχετικά με τα αποτελεσματικά σχολεία, έδειξαν ότι αποτελεσματικά, «επιτυχημένα» σχολεία είναι αυτά που βλέπουν την επιτυχία των παιδιών (μαθητών) σαν μια ευθύνη που μοιράζεται σε όλους τους εμπλεκόμενους συνεργάτες (διευθυντές σχολείων, εκπαιδευτικοί τους, γονείς, μέλη και αρχηγοί κοινότητας), οι οποίοι διαδραματίζουν σημαντικότατο ρόλο στη στήριξη της εκπαίδευσης των παιδιών και στην μελλοντική τους πορεία (Μπρούζος, 2005) .

Η συνεργασία σχολείου- οικογένειας είναι ένας από τους παράγοντες που όχι μόνο χαρακτηρίζουν αλλά και οδηγούν στο γεγονός ένα σχολείο να είναι αποτελεσματικό. Η ουσιαστική επικοινωνία και συμμετοχή των γονιών στις σχολικές δραστηριότητες και στα δρώμενα της σχολικής κοινότητας συμβάλλουν στην επίτευξη συγκεκριμένων στόχων του σχολείου. (Σαϊτης ,2005).

Έρευνες (ΗΟΥΤ, 1961·Μυλωνάς ,1983· Τζανή ,1988) έχουν αποδείξει ότι για μαθητές που έχουν καλή επίδοση και συμπεριφορά στο σχολείο, υπάρχουν καλές σχέσεις

και ουσιαστική συνεργασία ανάμεσα στο σχολείο και στο οικογενειακό τους περιβάλλον. Συγγραφείς όπως ο Bastiani & Mabeth (1993), τονίζουν ότι αν η επικοινωνία είναι διπλής κατεύθυνσης μεταξύ γονιών και εκπαιδευτικών, στην οποία αμφότεροι ψάχνουν να βρουν τρόπους ενθάρρυνσης και πρακτικής υποστήριξης των παιδιών και βασίζεται στο γεγονός της ύπαρξης κοινών σκοπών, τα παιδιά μαθαίνουν περισσότερα έξω από το σχολείο παρά μέσα σε αυτό, ενώ ταυτόχρονα η δουλειά στο σχολείο και στο σπίτι έχουν μια κοινή βάση, χωρίς να ακυρώνει ο ένας τη δουλειά του άλλου (Σαίτης, 2005).

Το θέμα της σχέσης σχολείου και οικογένειας, έχει αρχίσει να αποτελεί αντικείμενο έρευνας από το 1964 στην Αμερική και στο χώρο της Ευρώπης (Bloom, 1964· Coleman, 1966· Blau & Dunkan, 1967· Desimone 1999, Epstein & Dauber 1991· Ho & Willms 1996· Schneider & Coleman 1993), ενώ για τα ελληνικά δεδομένα υπάρχουν λίγες έρευνες (Γεωργίου 1993· Δημητρόπουλος, 1986· Κωστάκη, 1988) σχετικά πρόσφατες και οι πιο πολλές ερευνούν τις σχέσεις από την πλευρά των εκπαιδευτικών και ευρήματα προκύπτουν από τις αντιλήψεις των μαθητών.

Το σφαιρικό μοντέλο της Epstein (1987) είναι μια ειδική περίπτωση της οικοσυστημικής θεώρησης όπου η οικογένεια, το σχολείο και η κοινότητα έχουν ως κοινό σημείο αναφοράς ενδιαφέροντος το παιδί. Άρα η ύπαρξη μιας στενής σχέσης συνεργασίας και αλληλοϋποστήριξης μεταξύ τους αποβαίνει ωφέλιμη για το παιδί διότι το βοηθάει αρχικά να επιτύχει στο σχολείο και μετέπειτα στη ζωή του. Έχουν διενεργηθεί τρεις σημαντικές έρευνες οι δύο πρώτες αφορούν τους εκπαιδευτικούς και συγκεκριμένα τις πρακτικές που χρησιμοποιούνται για την εξασφάλιση της γονεϊκής εμπλοκής (J. Epstein, 1980) και τα πλεονεκτήματα που προκύπτουν από τη γονεϊκή εμπλοκή (J. Epstein, 1982) και η τρίτη έρευνα (Becker, & Epstein, 1986) της αφορά την πλευρά των γονέων με σκοπό να εξεταστεί ο τρόπος που οι γονείς αντιλαμβάνονται τις προσπάθειες των εκπαιδευτικών να τους εμπλέξουν ενεργά στην εκπαιδευτική διαδικασία. Ένα ερωτηματολόγιο συμπληρώθηκε από 1.269 γονείς από 82 τάξεις στο Maryland με θεματολογία που αφορούσε την αξιολόγηση στάσεων απέναντι στο σχολείο και τους εκπαιδευτικούς, την κατάθεση εμπειριών τους από διαφορετικές προσεγγίσεις του ζητήματος της εμπλοκής και επικοινωνίας με το σχολείο.

Μια έρευνα που διεξήχθη στις Η.Π.Α. από τους Lareau & Shumar (1996, *ibid.*, p.24) είχε ως αντικείμενό της την διερεύνηση του βαθμού στον οποίο μπορεί να

εφαρμοστεί ένας από τους βασικούς νόμους της εκπαίδευσης που ψηφίστηκε στην Αμερική ο οποίος είχε ως σκοπό την προώθηση συνεργασίας μεταξύ γονιών και εκπαιδευτικών με στόχο την ενίσχυση τόσο της κοινωνικής και ακαδημαϊκής όσο και της συναισθηματικής ανάπτυξης των παιδιών. Ερευνούσε, εάν η κοινωνική θέση της οικογένειας και ότι σχετίζεται με αυτήν, εννοώντας κουλτούρα, φιλοδοξίες, αντιλήψεις, συνδέονται άμεσα με την επικοινωνία σχολείου - οικογένειας και εάν όσο υψηλότερη είναι η κοινωνική θέση της οικογένειας, τόσο πιο στενές και πιο αποτελεσματικές είναι και οι επαφές με το σχολείο. Πράγματι τα δεδομένα της έρευνας έδειξαν ότι η κοινωνική καταγωγή και θέση της οικογένειας είναι βασικός παράγοντας που επηρεάζει την σχέση σχολείου - οικογένειας.

Η Morton- Williams (1964), προχώρησε σε μια ποιοτική έρευνα στην Αγγλία, με συμμετοχή 3.000 γονιών και έχοντας ως στόχο την μελέτη της εμπλοκής των γονιών στην εκπαιδευτική διαδικασία. Μερικά από τα ευρήματα της έρευνας είναι ότι, η κοινωνική καταγωγή της οικογένειας παίζει σημαντικό ρόλο στην ενημέρωση των γονιών, καθώς επίσης και το κοινωνικό status, των γονιών επηρεάζει τη συχνότητα επικοινωνίας με το σχολείο.

Μια ακόμη έρευνα είναι της Λιοντάκη με τίτλο «Σχέσεις σχολείου-οικογένειας» στο Ηράκλειο (1998-1999) η οποία μελετά το θέμα και από την πλευρά των γονιών. Πρόκειται για μια ποιοτική έρευνα με δείγμα της έρευνας δώδεκα εκπαιδευτικοί και είκοσι έξι γονείς. Τα σημαντικότερα αποτελέσματα της έρευνας έδειξαν αρχικά ότι οι σχέσεις των εκπαιδευτικών με τους γονείς έχουν αλλάξει κατά πολύ από τις προηγούμενες δεκαετίες, γεγονός που οφείλεται στην αλλαγή των προτεραιοτήτων και των κοινωνικών αναγκών. Αρχικά αποτελεί κοινή παραδοχή η αναγκαιότητα της επικοινωνίας και συνεργασίας μεταξύ γονιών και εκπαιδευτικών. Το μορφωτικό επίπεδο των γονιών παίζει καθοριστικό ρόλο, στην επίτευξη της συνεργασίας. Η ανταλλαγή πληροφοριών, μεταξύ τους αποτελεί βασικό παράγοντα βελτίωσης της μαθησιακής διαδικασίας, που αποβλέπει στην ανάπτυξη και πρόοδο του παιδιού.

Επίσης ,μια άλλη έρευνα που σχετίζεται με την γονεϊκή εμπλοκή είναι και αυτή των Πνευματικού, Παπακανάκη &Γάκη, (2008) με θέμα «Γονεϊκή εμπλοκή στην

εκπαίδευση των παιδιών: Διερεύνηση των πεποιθήσεων των γονέων», οποία διερεύνησε τις πεποιθήσεις των γονέων για την επίδραση της γονεϊκής εμπλοκής στις επιδόσεις των μαθητών στο σχολείο.

Ο Woods (1988) λαμβάνει υπόψη του και την επίδραση της κοινωνικής τάξης και του φύλου. Προσπαθεί να ερμηνεύσει τις αντιλήψεις που έχουν ή διαμορφώνουν οι μαθητές για τον εαυτό τους, εξετάζοντας τις αντιδράσεις τους απέναντι στους επίσημους στόχους και τα μέσα που προσφέρει το σχολείο.

Κατά (Bloom, 1982·Coleman et al., 1966· Plowden,1967), η σχολική επιτυχία του παιδιού και κατά επέκταση η επαγγελματική του ,εξαρτάται από την κοινωνική προέλευση της οικογένειας. Έτσι θα πρέπει το σχολείο να υιοθετεί πρακτικές που θα κάνουν τους γονείς συνεταιίρους, διαμορφώνοντας ένα πλαίσιο θετικής συνεργασίας. Έρευνες (Κόζυβα, 2009 · Λιοντάκη, 1999· Παπάνης ,2007) έδειξαν ότι οι Έλληνες γονείς πιστεύουν ότι η εμπλοκή τους στην επικοινωνία σχολείου και οικογένειας είναι η πλέον αποδοτική σε ότι αφορά την σχολική επίδοση των παιδιών. Δευτερεύουσας σημασίας είναι εμπλοκή των γονιών στη μάθηση στο σπίτι, ενώ οι γονείς θεωρούν την ανάμειξή τους στην ευρύτερη σχολική ζωή αποδοτική .Και συγκεκριμένα περισσότερο οι γονείς με υψηλές προσδοκίες οι οποίοι είναι και υψηλού κοινωνικοοικονομικού επιπέδου διότι αυτοί επικοινωνούν συχνότερα. Η αποτελεσματικότητα του τύπου επικοινωνίας μέσω εθελοντικής εργασίας, παρουσίας στις σχολικές επιδόσεις και συμμετοχής σε θέματα διοίκησης συμβάλλει στη βελτίωση ακαδημαϊκής επιτυχίας.

Κατά τον Γεωργίου (1996) στο άρθρο του Γονεϊκή συμπεριφορά και σχολική επίδοση της Παιδαγωγικής Επιθεώρησης, οι σύλλογοι γονέων και κηδεμόνων παρόλο που δεν συμμετέχουν οι ίδιοι στη διαδικασία της λήψης αποφάσεων για τα εκπαιδευτικά ζητήματα, με τις γενικές τους συνελεύσεις μπορούν να ασκήσουν σημαντική πίεση στους υπευθύνους για τη λήψη αποφάσεων. Η εθελοντική συμμετοχή τους σε μη εκπαιδευτικές δραστηριότητες είναι πιο συνηθισμένη στους γονείς των μικρών κοινοτήτων. σημαντική επίδραση στον τρόπο γονεϊκής εμπλοκής έχει ο τόπος διαμονής. στις μικρές επαρχιακές πόλεις οι γονείς που εμπλέκονται περισσότερο στα σχολικά ζητήματα είναι οι γονείς υψηλού κοινωνικού οικονομικού επιπέδου, ενώ στις πόλεις οι διαφορές είναι μικρότερες.

Η έρευνα του Δοδοντσάκη (2001) που αφορά τη συνεργασία του γονέα με το σχολείο, έδειξε ότι το 65,2% δεν επισκέπτεται το σχολείο λόγω φόρτου εργασίας και διότι είναι μακριά (αγροτικές περιοχές) ενώ 21,4% δεν επισκέπτονται το σχολείο διότι είναι επαρκής η πληροφόρηση επίδοσης από τη βαθμολογία. Είναι γονείς χαμηλού οικονομικού κοινωνικού επιπέδου με λίγες απαιτήσεις. Όσον αφορά με τι ασχολούνται οι γονείς 92,4 % πληροφορούνται επίδοσης, 72,9 % πληροφορούνται για τη συμπεριφορά, 52,6 % επιθυμούν να ενημερώνονται για τις εντός και εκτός σχολείου μη διδακτικές δραστηριότητες, 48,4% επιθυμούν να ενημερώνονται για λύση προβλημάτων που αντιμετωπίζουν στη σχέση τους με τα παιδιά σχέση και μικρό ποσοστό πως μπορούν να τα βοηθήσουν δηλαδή δεν υπάρχει ουσιώδες σχέση. Καταλήγει ότι οι γονείς αδιαφορούν για τα ουσιώδες εκπαιδευτικά θέματα αλλά μόνο σε θέματα επίδοσης και συμπεριφοράς και αυτό οφείλετε από την έλλειψη ενημέρωσης του σχολείου για τον πολυδιάστατο ρόλο του καθώς και στην έλλειψη σχετικών αναζητήσεων από τους γονείς. Ένα ποσοστό 59,2% έναντι 33,6%, θεωρούν σημαντική την επαφή με τους εκπαιδευτικούς και εδώ παίζει ρόλο το κοινωνικοοικονομικό τους επίπεδο. Κατά τις εκτιμήσεις του οι γονείς ,ενώ εκτιμούν θετικά την συνεργασία δεν έχουν αντιληφθεί το εύρος της και τη σπουδαιότητα της, γεγονός που οφείλετε στην έλλειψη ενημέρωσης για το νομικά κατοχυρωμένο δικαίωμα τους να συμμετέχουν και να επηρεάζουν τη σχολική ζωή. Οι ευθύνες επιμερίζονται στους γονείς, στο σχολείο και κράτος που δεν ενεργοποιεί πρακτικά το θέμα για αυτό και προτείνει τη δημιουργία ένωσης γονέων και εκπαιδευτικών και την καθιέρωση προγραμμάτων.

Μια ακόμη μέθοδος μελέτης κοινωνικών φαινομένων ,είναι η εθνογραφία η οποία στον Διεθνή χώρο και ιδιαίτερα στις Η.Π.Α. χρησιμοποιείται εδώ και πολλά χρόνια. Έχουν γίνει κάποιες σημαντικές μελέτες αυτού του είδους, που πραγματοποιήθηκαν σε Η.Π.Α και Αγγλία και αφορούν τη σχέση σχολείου και κοινότητας ευρύτερα. Μια τέτοια είναι η μελέτη του Alan Peshkin (1986), στην οποία διαφαίνεται ότι το σχολείο για όλους εξυπηρετεί διαφορετικούς σκοπούς και οι γονείς έχουν διαφορετικές προσδοκίες από αυτό για τα παιδιά τους. Έτσι, οι φτωχοί πιστεύουν ότι το σχολείο θα βοηθήσει τα παιδιά τους να αλλάξουν κοινωνική θέση, οι πλούσιοι ότι θα τα βοηθήσει να διατηρήσουν την κοινωνική τους κατάσταση και οι γονείς που τα παιδιά τους παρουσιάζουν μαθησιακές δυσκολίες ότι θα τους δώσει κοινωνικά εφόδια να

συνεχίσουν. Οι κοινωνιολόγοι δέχονται τον καταναμητικό ρόλο του σχολείου, δίνοντας έμφαση στον κοινωνικό έλεγχο. Σε μια δημοκρατική κοινωνία, τα σχολεία προορίζονται για να μορφώσουν όλα τα παιδιά όλων των ανθρώπων.

Όλα τα παραπάνω ευρήματα των ερευνών, αποτελούν σίγουρα στοιχεία ενός ποιοτικού εκπαιδευτικού συστήματος. Η ενεργοποίηση των γονιών αποτελεί στόχο πολλών εκπαιδευτικών μεταρρυθμίσεων και η εμπλοκή τους στο σχολικά δρώμενα θεωρείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση ένα από τα 16 κριτήρια ποιότητας στην εκπαίδευση (Χαραλάμπους,2005).

Επίσης, αξιοσημείωτο είναι το γεγονός ότι και στην χώρα μας τα τελευταία χρόνια γίνεται συχνά λόγος για το συγκεκριμένο θέμα. Αρκετές έρευνες βλέπουν το φως της δημοσιότητας και δείχνουν το αυξημένο ενδιαφέρον. Όμως όλα αυτά αφορούν κατά κύριο λόγο την εκπαιδευτική πολιτική του κράτους γενικά αλλά και του σχολείου ειδικά. Είναι από ότι φαίνεται βασικός παράγοντας για τους γονείς και τους μαθητές για τον προσανατολισμό και τις αποφάσεις για το μέλλον (εκπαιδευτικό, επαγγελματικό)όπως και κάποιοι άλλοι παράγοντες όπως το Σεπ ,τα μέσα μαζικής ενημέρωσης. Οι γονείς όμως τι ρόλο-θέση έχουν και από ποιούς παράγοντες επηρεάζονται όσον αφορά τις εκπαιδευτικές και επαγγελματικές αποφάσεις των παιδιών τους;

3.2 Έρευνες επίδρασης γονέων στις εκπαιδευτικές-επαγγελματικές επιλογές

Οι νέοι διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο στην κοινωνία. Η ένταξη τους σε αυτή πρέπει να είναι ομαλή. Το κοινωνικό κεφάλαιο φροντίζει για αυτό. Σύμφωνα με τον Coleman, (1990): «Κοινωνικό κεφάλαιο είναι το απόθεμα που αποτελείτε από σχέσεις που δημιουργούνται από οικογενειακούς δεσμούς, κοινωνικά δίκτυα και την κοινότητα με χαρακτηριστικά όπως η εμπιστοσύνη, η συνεργασία, η κοινωνική συμμετοχή και μια αίσθηση κοινωνικής ταυτότητας» (σελ.300). Καθιερώνει ένα σύνδεσμο μεταξύ του προσωπικού κόσμου του ατόμου και της κοινότητας, της κοινωνίας γενικά (Furstenberg & Hughes, 1995).

Στην Ελλάδα η έρευνα για την επίδραση της οικογένειας στις εκπαιδευτικές και επαγγελματικές επιλογές των νέων στρέφεται κυρίως, στη μελέτη των τρόπων με τους οποίους δομικά χαρακτηριστικά κυρίως της οικογένειας επηρεάζουν τις εκπαιδευτικές και επαγγελματικές επιλογές του ατόμου (Γκάρη, 1996· Δημητρόπουλος, 1985· Κοντογιάνης, 1981· Μπασλής, 1983· Μυλωνάς, 1983· Πάντα, 1988· Τζανή, 1983· Σιδηροπούλου, 1991· Φλουρή, 1983). Οι προσδοκίες των γονιών για τα παιδιά τους, καθώς και άλλα λειτουργικά χαρακτηριστικά της οικογένειας απασχόλησαν ένα σχετικά περιορισμένο αριθμό ερευνών, χωρίς να αποτελούν το κεντρικό τους θέμα, και σε ελάχιστος από αυτές χρησιμοποιήθηκε δείγμα γονιών, καθώς στις περισσότερες, (βλ. για παράδειγμα Γεωργίου, 1993· Γιαγκουνίδης, 1997· Πάντα, 1988) τα ευρήματα προέκυψαν από τις αντιλήψεις των παιδιών για τις προσδοκίες των γονιών τους. Η συμβολή της οικογένειας στην επαγγελματική εξέλιξη του ατόμου αποτελεί για τη συμβουλευτική ψυχολογία στην Ελλάδα και το εξωτερικό ένα αντικείμενο έρευνας με ιδιαίτερη βαρύτητα.

Σύμφωνα με σχετική βιβλιογραφία (Marjoribanks, 1998· Δημητρόπουλος, 1985· Πάντα, 1988· Δεληγιάννη κ.συν, 1994) οι Έλληνες γονείς θεωρούν την εκπαίδευση απαραίτητο εφόδιο για την εξασφάλιση μιας θέσης στην αγορά εργασίας, πιστεύουν ότι η

μόρφωση θα επιτρέψει στα παιδιά τους να ανέλθουν κοινωνικά για αυτό και επενδύουν σε αυτήν. Η ακαδημαϊκή επιτυχία του παιδιού συνεπάγεται επίσης κοινωνική άνοδο και απόκτηση κύρους για ολόκληρη την οικογένεια. Οι έρευνες που έχουν γίνει τα τελευταία χρόνια, έχουν δείξει ότι οι Έλληνες γονείς δεν είναι και τόσο διατεθειμένοι να αφήσουν το παιδί τους ανεπηρέαστο να αποφασίσει μόνο του και ασκούν έντονη επιρροή, είτε έμμεσα είτε άμεσα, όσον αφορά την επιλογή των σπουδών και του επαγγέλματος του. Κατά την άποψη των περισσότερων γονέων η κοινωνική ανέλιξη αρχίζει με την είσοδο του νέου σε κάποιο ΑΕΙ ή και ΤΕΙ και ολοκληρώνεται μόνον με την άσκηση ενός επαγγέλματος το οποίο έχει υψηλό κοινωνικό κύρος χωρίς να λαμβάνουν υπόψη τους τα αυξημένα ποσοστά ανεργίας που παρατηρούνται μεταξύ των πτυχιούχων των πανεπιστημιακών σχολών.

Οι γονείς και οι προσδοκίες τους για τα παιδιά τους (Δεληγιάννη, Μαζηρίδου & Κιοσέογλου 1999) αποτελούν ένα σημαντικό παράγοντα για το εκπαιδευτικό και επαγγελματικό μέλλον των παιδιών, καθώς έχει διαπιστωθεί ότι ασκούν καθοριστική επίδραση όχι μόνο στη διαμόρφωση των φιλοδοξιών τους, αλλά και στη λήψη των τελικών αποφάσεων τους είτε είναι εκπαιδευτικές είτε είναι επαγγελματικές. Ευρήματα ερευνών (Δεληγιάννη κ.συν., 1999,2003· Κερασνούδη, 2008) δείχνουν ότι η προτροπή της οικογένειας για περαιτέρω σπουδές και επαγγελματική σταδιοδρομία, η οποία αποτελεί και έκφραση των προσδοκιών των γονιών, παίζει καθοριστικό ρόλο στις επιλογές και τα επιτεύγματα του κάθε ατόμου. Πολύ σημαντικό ρόλο επίσης στην επιλογή των σπουδών αλλά και του επαγγέλματος παίζει και η κοινωνική και οικονομική κατάσταση της οικογένειας.

Σε έρευνα που πραγματοποιήθηκε σε μαθητές του νομού Μαγνησίας (Παιδαγωγικό Τμήμα Πανεπιστημίου Θεσσαλίας 2001) αναφέρεται ότι η οικογένεια αποτελεί μία σημαντική πηγή επιδράσεων στη διαμόρφωση των επαγγελματικών επιλογών των νέων και ότι οι μαθητές της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης τους θεωρούν πιο σημαντικούς για τη διαμόρφωση του επαγγελματικού τους σχεδιασμού απ' ότι τους δασκάλους ή τους συμβούλους.

Πρόσφατη έρευνα των Βίκης & Παπάνη(2007),όπου εξετάστηκαν 2.100 μαθητές από τους οποίους οι 336 ήταν της Γ΄ Γυμνασίου, έδειξε ότι «η σχολική επίδοση των μαθητών, το επάγγελμα του πατέρα αλλά και το κοινωνικοοικονομικό επίπεδο της οικογένειας αποτελούν παράγοντες-κριτήρια επιλογής επαγγελματών ανάλογα με το επίπεδο (χαμηλό επίπεδο αυτών των παραγόντων οδηγεί σε αντίστοιχη επιλογή επαγγέλματος, όπως υψηλό επίπεδο σε επιλογή επαγγελματών υψηλού επιπέδου). Επίσης συνέχεια της προηγούμενης έρευνας (Επαγγελματική απόφαση των μαθητών, 2007) είναι πάλι της Αγνής και του Παπάνη, (Οι παράγοντες επιλογές επαγγέλματος και οι συσχετίσεις, 2007) η οποία επικυρώνει, άλλοτε λιγότερο και άλλοτε περισσότερο, εμπειρικές διαπιστώσεις προηγούμενων ερευνών όπως ότι οικονομική κατάσταση της οικογένειας ,ο ρόλος του τόπου διαμονής των μαθητών και τύπος του σχολείου είναι σημαντικοί παράγοντες για τον μαθητή στην επιλογή επαγγέλματος.

Επιπρόσθετα, από έρευνα των (Δεληγιάννη κ.συν. ,1999) σε 184 άνδρες και 279 γυναίκες όσον αφορά τις απόψεις των γονιών για την ανάγκη καθοδήγησης των παιδιών στις μελλοντικές επιλογές, προκύπτουν σημαντικά στοιχεία για την σημασία του οικογενειακού περιβάλλοντος και τις προσδοκίες των γονέων για το επαγγελματικό μέλλον των παιδιών τους (με παράγοντα το φύλο). Συγκεκριμένα οι προσδοκίες τους επηρεάζονται τόσο από το φύλο του παιδιού, όσο και από το αν υπάρχουν στην οικογένεια παιδιά του ίδιου φύλου ή παιδιά και των δύο φύλων και θεωρούν απαραίτητη την καθοδήγηση των παιδιών τους, και κυρίως των αγοριών, στην επιλογή επαγγέλματος τρέφοντας προσδοκίες για το μέλλον τους. Σε οικογένειες με παιδιά και των δύο φύλων διαπιστώθηκε ότι το φύλο του παιδιού επηρεάζει σε μεγάλο βαθμό τις προσδοκίες των γονιών για το εκπαιδευτικό και επαγγελματικό μέλλον του, καθώς και τις απόψεις τους για τις εκπαιδευτικές προσδοκίες του παιδιού. Όσον αφορά την καθοδήγηση, οι περισσότεροι γονείς δηλώνουν ότι τα παιδιά τους πρέπει να καθοδηγούνται στην επιλογή επαγγέλματος, και ότι η καθοδήγηση των νεαρών ατόμων σε θέματα μελλοντικών αποφάσεων είναι μέσα στο ρόλο των γονιών, ενώ ένα μικρό ποσοστό (11%) πιστεύει ότι πρέπει να αφήνονται ελεύθερα να επιλέξουν το επάγγελμα που θέλουν Σε γενικές γραμμές, επιθυμούν τα παιδιά τους να ακολουθήσουν ανώτερες ή ανώτατες σπουδές.

Έρευνα της Γενοβέζου & Γεωργούση (2007) στα πλαίσια του προγράμματος αγωγής σταδιοδρομίας, σε 60 μαθητές και μαθήτριες και αντίστοιχο αριθμό γονέων, είχε ως στόχο να ερευνήσει από τη μια τους μαθητές όσον αφορά τις μελλοντικές επιλογές σχετικά με το πιθανό τύπο Λυκείου που θα ακολουθήσουν και ποιο επάγγελμα θα τους ενδιέφερε στο μέλλον να ασχοληθούν περιλαμβάνοντας και τους σχετικούς τους προβληματισμούς σχετικά με την επιλογή τους και από την άλλη τους γονείς σχετικά με τον τύπο του Λυκείου που επιθυμούν τα παιδιά τους να ακολουθήσουν, ποιο επάγγελμα πιστεύουν ότι ταιριάζει στα παιδιά τους καθώς επίσης και να αιτιολογήσουν την απάντησή τους. Για την διεξαγωγή της έρευνας δόθηκε στους μαθητές να αναπτύξουν μια εργασία (στα πλαίσια του μαθήματος του ΣΕΠ) και στους γονείς ένα ερωτηματολόγιο. Η έρευνα έδειξε ότι: Όσον αφορά την επιλογή του τύπου του σχολείου 40 μαθητές το (67%) δήλωσαν ότι θα ακολουθήσουν το Γενικό Λύκειο, 17 μαθητές το (28%) ότι θα συνεχίσουν στο Επαγγελματικό Λύκειο και 3 μαθητές το (5%) ότι δεν θα συνεχίσουν σε κανένα τύπο Λυκείου. Επίσης έδειξε ότι τα ποσοστά των μαθητών που αντιστοιχούν στις πανελλαδικές επιλογές των μαθητών σχετικά με το τύπο Λυκείου, που επιλέγουν είναι πολύ υψηλά στην γενική εκπαίδευση. Συγκεκριμένα στην Ελλάδα ένα ποσοστό πάνω από 70% των μαθητών στρέφεται στην Γενική Εκπαίδευση και ένα ποσοστό κάτω από το 30% στην τεχνική επαγγελματική εκπαίδευση. Αντίθετα δηλαδή από ότι συμβαίνει στις ανεπτυγμένες χώρες της Ευρώπης. Επιπλέον στην συγκεκριμένη έρευνα όσον αφορά το πεδίο «τη συνέχιση των σπουδών» ευρήματα δείχνουν ότι οι μαθητές που θα ακολουθήσουν το Γενικό Λύκειο «σκοπεύουν» να περάσουν, σε κάποιο ΑΕΙ (100%), ενώ από τους μαθητές που επιλέγουν την Τεχνική Εκπαίδευση μόνο 2 από αυτούς επιθυμούν να συνεχίσουν τις σπουδές τους σε κάποιο ΑΕΙ ή ΤΕΙ. Παρατηρούμε ότι οι φιλοδοξίες των νέων που στρέφονται στην ΤΕΕ είναι περιορισμένες ως προς τις μελλοντικές σπουδές επιβεβαιώνεται και σε αυτή την έρευνα όπως και σε άλλες. Το 100% των γονέων απάντησε ότι επιθυμεί το παιδί του να συνεχίσει τις σπουδές στο Γενικό ή Επαγγελματικό Λύκειο. Σε σχέση με τις απαντήσεις των μαθητών παρατηρούμε ότι υπάρχει σχεδόν ταύτιση των γονέων και των μαθητών για την συνέχιση των σπουδών στο Λύκειο. Ακόμα και οι γονείς του 5% των μαθητών, που δεν θα ήθελαν να συνεχίσουν τις σπουδές στο Λύκειο, φαίνεται να μην συμφωνούν με την άποψη των

παιδιών τους, θεωρώντας ότι στην συγκεκριμένη κοινωνική πραγματικότητα το απολυτήριο του Λυκείου είναι απαραίτητο. Περίπου το 80% των γονέων απάντησε ότι θα επιθυμούσε το παιδί τους να συνεχίσει στο Γενικό Λύκειο και ένα περίπου 20%

των γονέων ότι θα επιθυμούσε το παιδί τους να συνεχίσει στο Τεχνικό Λύκειο. Παρατηρούμε λοιπόν ότι η επιθυμία των γονέων είναι πιο έντονη (σε σχέση με τα παιδιά τους) για συνέχιση των σπουδών των παιδιών τους στο Γενικό Λύκειο από ότι στο Τεχνικό Λύκειο. Οι γονείς που επιθυμούσαν την συνέχιση των σπουδών των παιδιών τους στο Γενικό Λύκειο, αιτιολόγησαν την απάντησή τους ότι το Γενικό Λύκειο είναι πιο σταθερό σχολείο, απευθύνετε στους καλούς μαθητές και τους δίνει την δυνατότητα να σπουδάσουν μετά στο Πανεπιστήμιο. Οι γονείς που επιθυμούσαν την συνέχιση των σπουδών των παιδιών τους στο Τεχνικό Λύκειο, αιτιολόγησαν την απάντησή τους ότι στο Τεχνικό Λύκειο οι σπουδές είναι πιο εύκολες και θα ήθελαν το παιδί τους να πάρει σύντομα κάποιο πτυχίο. Περίπου το 70% των γονέων θα ήθελε το παιδί τους να σπουδάσει σε κάποιο ΑΕΙ, ποσοστό που είναι αρκετά πιο υψηλό από αυτό που δήλωσαν οι μαθητές και που επιβεβαιώνει αυτό που σε πολλές έρευνες έχει φανεί ότι η Ελληνική οικογένεια πιστεύει στην δυνατότητα της ατομικής κοινωνικής εξέλιξης και κοινωνικής ανόδου δια μέσου ενός Πανεπιστημιακού πτυχίου ανεξάρτητα από το αν αυτό συνδυάζεται άμεσα με επαγγελματική απασχόληση. Τέλος δήλωσαν ότι θα επιθυμούσαν το επάγγελμα να προσφέρει οικονομική άνεση στα παιδιά τους. Ενώ μόνο ένα 15 % δήλωσαν ότι δεν τους ενδιαφέρουν οι σπουδές στα ΑΕΙ, ΤΕΙ και θα ήθελαν το παιδί τους να έχει απλά ένα πτυχίο Τεχνικού Λυκείου ή ΙΕΚ που θα τους έδινε την δυνατότητα σύντομα να εργαστούν. Συμπερασματικά θα λέγαμε ότι και με βάση και αυτή την έρευνα αποτυπώνεται η ισχυρή θέληση της ελληνικής οικογένειας που προσδοκά για το παιδί της να σπουδάσει και να ακολουθήσει ένα επάγγελμα που να προσφέρει είτε οικονομική άνεση, είτε οικονομική σταθερότητα.

Αντίστοιχη έρευνα είναι των Saiti & Mitrosili (2005) όπου διενεργήθηκε το 2000-2001 στην Αθήνα σε 200 γονείς μαθητών ηλικίας δεκαπέντε ετών με σκοπό να δείξει την συμμετοχή -επιρροή των γονιών στις εκπαιδευτικές αποφάσεις των παιδιών τους. Τα αποτελέσματα της έρευνας είναι ότι η επιρροή των γονιών είναι σημαντική για τη σχολική επιτυχία του παιδιού. Όσον αφορά την επιλογή του τύπου

σχολείου, το 86,0% των γονιών ενθάρρυνε τα παιδιά ν' ακολουθήσουν την ανώτερη δευτεροβάθμια εκπαίδευση (λύκειο) και κυρίως στο Γενικό Λύκειο και ο λόγος είναι ότι 45,0% θεωρεί ότι η τεχνική εκπαίδευση έχει συνήθως όρια στις ευκαιρίες για ανάπτυξη σταδιοδρομίας, το 42,5 % ότι η τεχνική εκπαίδευση αποτρέπει τα παιδιά να συνεχίσουν στην τριτοβάθμια εκπαίδευση, το 35,5%.ότι τα παιδιά τους επιτυγχάνουν τους καλούς βαθμούς στο σχολείο, γεγονός που δίνει την ευκαιρία να συνεχίσουν τις σπουδές τους στην τριτοβάθμια εκπαίδευση και το 40% ότι η τεχνική εκπαίδευση δεν έχει ποιότητα και παρέχει στα παιδιά χαμηλό μορφωτικό επίπεδο (40%). Ένα υψηλό ποσοστό γονέων (90,5%) είχε επίγνωση της ύπαρξης του επαγγελματικού σχολείου. Επίσης ένα υψηλό ποσοστό των γονέων (88,5%) δήλωσαν ότι τα παιδιά τους ήθελαν να ακολουθήσουν την ανώτερη δευτεροβάθμια εκπαίδευση, προκειμένου να συνεχίσουν τις σπουδές τους στην τριτοβάθμια εκπαίδευση. Μόνο ένα μικρό ποσοστό των ερωτηθέντων (14,0%) απάντησαν ότι θα συμβουλεύουν τους τα παιδιά να ακολουθήσουν την τεχνική εκπαίδευση. Όταν αυτή η ομάδα γονέων ρωτήθηκαν γιατί επέλεξαν αυτό το είδος της εκπαίδευσης για τα παιδιά τους, οι απαντήσεις επικεντρώνονται γύρω από την άποψη ότι παιδιά τους ήθελαν να εργαστούν. Σχεδόν όλοι οι ερωτηθέντες (95,5%), επιβεβαίωσαν ότι συνήθως μιλούν με τα παιδιά τους για την καριέρα και την εργασίας τους. Όταν οι γονείς ρωτήθηκαν σχετικά με την πηγή των πληροφοριών όσον αφορά τον επαγγελματικό προσανατολισμό των παιδιών απάντησαν το 81,5% τα βιβλία και τους οδηγούς πληροφοριών, το 62,5% τις συζητήσεις με τους εκπαιδευτικούς τις οποίες θεωρούν εποικοδομητικού χαρακτήρα, το 46% τα μέσα ενημέρωσης και τέλος το 24,5% το Διαδίκτυο.

Επιπλέον, ευρήματα της συγκεκριμένης έρευνας δείχνουν ότι οι γονείς πιστεύουν ότι ο επαγγελματικός προσανατολισμός του σχολείου πρέπει να ξεκινήσει από μικρή ηλικία. Ειδικότερα, το 86,5% των ερωτηθέντων δήλωσε ότι η ο επαγγελματικός προσανατολισμός στα σχολεία θα πρέπει να πραγματοποιείται μεταξύ των ηλικιών 12 και 15.Ένας παράγοντας, σύμφωνα με το 71,5% των γονέων που φαίνεται να έχει και σημαντική επίδραση στις αποφάσεις παιδιού, είναι το οικογενειακό περιβάλλον, ακολουθεί με ποσοστό 54,5% το σχολικό περιβάλλον και τέλος κατά ποσοστό 52,5% τα είδωλα. Στη συνέχεια το (74,5%) απάντησαν ότι θέλουν τα παιδιά τους να έχουν θέσεις εργασίας που διαφέρουν από τη δική τους.

Μόνο 25,5% των ερωτηθέντων δήλωσαν ότι θέλουν τα παιδιά να έχουν το ίδιο επάγγελμα που έχουν. Οι περισσότεροι από τους ερωτηθέντες (96,0%) απάντησαν ότι συμφωνούν με την απόφαση του παιδιού τους για την καριέρα τους. Και μάλιστα πολλοί από τους ερωτηθέντες(81,5%) ανέφεραν ότι ο κύριος παράγοντας που καθορίζει την απόφαση των παιδιών για τη σταδιοδρομία τους είναι να τη βρίσκουν ενδιαφέρουσα, το 72,5% ήλπιζαν ότι τα παιδιά τους θα αποφασίσουν να κάνουν κάτι που θα τους άρεσε, το 88,0% είπαν ότι τα παιδιά τους καλό είναι να επιλέξουν μια θέση εργασίας, σύμφωνα με δεξιότητες και τις ικανότητές τους. και το 65% ανέφεραν ότι θα πρέπει να βασίζεται στη ζήτηση του εργατικού δυναμικού. Ένα υψηλό ποσοστό των ερωτηθέντων το 66,5%, ανησυχούν για το μέλλον της σταδιοδρομίας των παιδιών τους και το υψηλό ποσοστό ανεργίας που έχει η αγορά εργασίας τα τελευταία χρόνια. Οι περισσότεροι γονείς το 96,0%, υποστήριξαν την άποψη ότι δεν συμβουλεύουν τα παιδιά τους να ακολουθήσουν ένα επάγγελμα που θα τα οδηγήσει στην ανεργία και το 75% είπε ότι η δουλειά δεν πειράζει εφ' όσον κάποιος θα μπορούσε να ικανοποιημένος με αυτή και τον κάνει ευτυχισμένο. Άλλες σημαντικές δηλώσεις ήταν, 56% θεώρησε ότι καλό θα ήταν τα παιδιά να επιλέξουν μια δουλειά που να πληρώνει περισσότερα χρήματα, το 74,0% μια που είναι σταθερή και 62,5% να εξασφαλίζει εξέλιξη στην σταδιοδρομία. Τέλος, ένα υψηλό ποσοστό των γονέων (79%) συμμερίζονται την άποψη ότι το ελληνικό εκπαιδευτικό σύστημα είναι αναποτελεσματικό, δεν προετοιμάζει τους μαθητές για την εργασία και σίγουρα δεν τους καθοδηγεί σε ένα κατάλληλο επάγγελμα.

Ενδεικτικά αναφέρω και την Α' φάση της Διαχρονικής Έρευνας Εκπαιδευτικών και Επαγγελματικών Επιλογών Μαθητών Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης διεξήχθη στο πλαίσιο του έργου «Ανάπτυξη Παρατηρητηρίου Μετάβασης Αποφοίτων Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης και Αρχικής Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης στην Αγορά Εργασίας» (Β' ΕΠΕΑΕΚ, Γ' ΚΠΣ). Είναι έρευνα του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου, που διενεργήθηκε από τους Ρουσέα & Βρετάκου, (2000) σε 334 Γυμνάσια της χώρας και συγκεκριμένα σε 7.000 μαθητές της Γ' Γυμνασίου κατά τη διάρκεια του ΣΕΠ. Τα ευρήματα της έρευνας είναι ότι οι μαθητές απάντησαν σε ποσοστό 88,6 % ότι ο πατέρας τους και 92% ότι η μητέρα τους θεωρεί πολύ σημαντικό να τελειώσει τον ανώτερο κύκλο της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης,

και ότι το 72,2% ο πατέρας και το 80,6% σημαντικό να συνεχίσει μετά το Λύκειο στην τριτοβάθμια εκπαίδευση. Φαίνεται λοιπόν, ότι η προσδοκία των γονέων για τη συνέχεια των σπουδών των τέκνων τους είναι μεγάλη. Όσον αφορά τώρα τα εκπαιδευτικά σχέδια των μαθητών υπήρξαν τα κάτωθι αποτελέσματα: Περισσότεροι από 3 στους 4 μαθητές (76,6%) ανέφεραν ότι είχαν αποφασίσει να συνεχίσουν σε Γενικό Λύκειο μόλις τελειώσουν το Γυμνάσιο. Το 16,8% είχε αποφασίσει να συνεχίσει σε Επαγγελματικό Λύκειο, ενώ το 5,9% δεν έχει αποφασίσει ακόμα. Τα κορίτσια μάλιστα είχαν επιλέξει σε μεγαλύτερο ποσοστό να συνεχίσουν σε Γενικό Λύκειο (83,6%) σε σχέση με τα αγόρια (70,6%), ενώ τα αγόρια στο επαγγελματικό και ο κύριος λόγος επιλογής σε ποσοστό 79,2%, ήταν για να μάθουν ένα επάγγελμα/τέχνη. Άλλοι σημαντικοί λόγοι ήταν σε ποσοστό 49,9% ότι τελειώνοντας θα βρουν πιο εύκολα δουλειά και τέλος σε ποσοστό 47% ότι έχει πιο εύκολα μαθήματα. Επιπλέον έδειξε ότι οι μαθητές που είχαν αποφασίσει να συνεχίσουν σε ημερήσιο Γενικό Λύκειο, σε σχέση με της μαθητές των υπόλοιπων κατηγοριών, είχαν κατά ποσοστό 8,52% γονείς υψηλότερου εκπαιδευτικού επιπέδου, ο τόπος διαμονής τους έχει μεγαλύτερο βαθμό αστικότητας και, επιπλέον, είχαν υψηλότερη επίδοση στο σχολείο.

Στη συγκεκριμένη έρευνα, όσον αφορά το ποσοστό των μαθητών που αποφάσισαν να μην συνεχίσουν στον ανώτερο κύκλο της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης και οι κύριοι λόγοι ήταν όσον αφορά τα αγόρια ποσοστό 42,9% η εργασία σε οικογενειακή επιχείρηση και 39,2% ότι δεν τους αρέσει το σχολείο, ενώ για τα κορίτσια ποσοστό (31,1%) η αντιμετώπιση δυσκολιών στα μαθήματα και ποσοστό 30,4% η εργασία σε κάποια δουλειά που έχουν ήδη βρει. Όσον αφορά την απόφαση για το μελλοντικό τους επάγγελμα πιο κατασταλαγμένοι ήταν αυτοί που σχεδίαζαν να συνεχίσουν σε ΕΠΑ.Λ (νυχτερινό: 92,9%, ημερήσιο 90,1%) και στο νυχτερινό Γενικό Λύκειο (90%) και είναι εύλογο γιατί η συγκεκριμένη επαγγελματική απόφαση «φωτογραφίζει» το επάγγελμα που ήδη ασκούσαν. Αντιθέτως, οι περισσότερο επαγγελματικά αναποφάσιστοι μαθητές ήταν εκείνοι που δεν είχαν αποφασίσει ποιον τύπο σχολείου θα ακολουθήσουν μετά το Γυμνάσιο. Εξετάζοντας το κατά πόσο θεωρούσαν οι μαθητές τους εαυτούς τους ενημερωμένους για σπουδές και επαγγέλματα έδειξε ότι: οι μαθητές θεωρούν ότι είναι αρκετά ενημερωμένοι για σπουδές και επαγγέλματα και συγκεκριμένα ποσοστό 87,5% θεωρούσε ότι γνώριζε

τα ενδιαφέροντα και τις ικανότητές τους καλά ώστε να μπορεί να αποφασίσει για το επάγγελμα που θα έκανε στο μέλλον. Ποσοστό 75,9% θεωρούσε ότι γνώριζε καλά ποιοι εκπαιδευτικοί δρόμοι ανοίγονται μπροστά του μετά το Γυμνάσιο. Ποσοστό 70% θεωρούσε ότι γνώριζε αρκετά πράγματα για τα επαγγέλματα που υπάρχουν, ώστε να μπορεί να διαλέξει το επάγγελμα που θα κάνει και ποσοστό 61,7% θεωρούσε ότι είναι καλά ενημερωμένο για τις επιλογές σπουδών μετά το Λύκειο. Και τέλος ποσοστό 79,1% θεωρεί ως κύρια πηγή ενημέρωσης για τα επαγγέλματα το οικογενειακό περιβάλλον ενώ ποσοστό 43,1% σημαντικές πηγές ενημέρωσης αυτές που σχετίζονται με το σχολείο, όπως καθηγητές και τέλος ποσοστό 55,5% θεωρεί το μάθημα ΣΕΠ.

Επίσης, μία έρευνα στο Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας (Κακανά, Μεταλλίδου & Καμαριανός, 2003) που μελετά την επίδραση της οικογένειας στις εκπαιδευτικές επιλογές των εφήβων και κατ' επέκταση στις επαγγελματικές διενεργήθηκε στην μαγνησία σε 1163 μαθητές του Λυκείου από διαφορετικά περιβάλλοντα και διαφορετικό κοινωνικοοικονομικό status. Τα πορίσματα της είναι ότι οι μαθητές ως πρωταρχική πηγή άντλησης πληροφοριών για τα επαγγέλματα που θα επιλέξουν, ορίζουν τους γονείς (32,2%), έπειτα το μάθημα (θεσμός) του ΣΕΠ (20,3%), το φροντιστήριο (20%), τα Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης (8,4%). Όσον αφορά τα κριτήρια επιλογής πρώτο είναι οι κλίσεις (50,2%), ακολουθεί με μεγάλη διαφορά η επαγγελματική αποκατάσταση (13,9%) και έπειτα οι οικονομικές απολαβές (11,7%) και η επίδοση στο σχολείο (11,2%). Τέλος έδειξε την έμμεση εμπλοκή των γονιών και επίδραση στις επιλογές τους. Οι έφηβοι φαίνεται αρχική ότι δεν θεωρούν σημαντικό κριτήριο επιλογής ή απόρριψης ενός επαγγέλματος τη γνώμη των γονιών τους αλλά σε ποσοστό περίπου 40% αναφέρουν ότι οι γονείς τους δεν έχουν άποψη για την επιλογή του επαγγέλματος τους και σε ποσοστό 60% ότι έχουν και αξιολογούν ότι οι προσδοκίες των γονιών τους τείνουν να ταυτίζονται με τις προσωπικές τους επιλογές. Οι κοινωνικοοικονομική κατάσταση των γονιών παίζει σημαντικό ρόλο. Οι γονείς με οικονομική επιφάνεια ή και ανώτερη μόρφωση πληροφορούν και κατευθύνουν τα παιδιά τους οι ίδιοι.

Επιπρόσθετα, στα πλαίσια των προγραμμάτων αγωγής σταδιοδρομίας με την επίβλεψη του ΚΕΣΥΠ και των ΓΡΑΣΕΠ του Νομού Μαγνησίας σύμφωνα με

δημοσιεύσεις του ΚΕΣΥΠ υλοποιήθηκαν κάποια προγράμματα στα σχολεία τα οποία μέσω της έρευνας που διενεργήθηκε προέκυψαν αξιοσημείωτα αποτελέσματα. Ενδεικτικά αναφέρω κάποια από αυτά. α) Στο πρόγραμμα με θέμα «Παράγοντες που επηρεάζουν τους μαθητές για την επιλογή σπουδών και σταδιοδρομίας» έγινε έρευνα το 2010 που απευθυνόταν στους μαθητές της Γ΄ Γυμνασίου. Πήραν μέρος 143 μαθητές προερχόμενοι οι 57 μαθητές από το 1^ο Γυμνάσιο Αλμυρού, οι 41 από το 2^ο Γυμνάσιο Αλμυρού, οι 19 από το Γυμνάσιο Σούρπης και οι 26 μαθητές από το Γυμνάσιο Ευξεινούπολης. Από αυτούς στο Γενικό Λύκειο (ΓΕΛ) δηλώνουν ότι θα συνεχίσουν τις σπουδές τους οι 103 μαθητές (72,03%), στο Επαγγελματικό Λύκειο (ΕΠΑΛ) 25 (17,48) ενώ στις Επαγγελματικές σχολές (ΕΠΑΣ) 9 (6,29%) μαθητές. Υπάρχει και ένα μικρός αριθμός μαθητών (6, 42%) που δεν απάντησε στην ερώτηση αυτή. Είναι φανερό επίσης από την έρευνα ότι το κοινωνικό γόητρο κάποιων επαγγελμάτων ασκεί μεγαλύτερη επιρροή στις προτιμήσεις των εφήβων, παρά η ενδεχόμενη ή και πολύ πιθανή ανεργία. Επίσης το 76% των μαθητών απαντά ότι η δουλειά των γονιών τους δεν επηρεάζει την επιλογή σπουδών. Έπειτα, σχετικά με το τι απασχολεί περισσότερο τους μαθητές στο μελλοντικό τους επάγγελμα, φαίνεται ότι οι περισσότεροι μαθητές προβληματίζονται για την άμεση επαγγελματική τους αποκατάσταση και τις απολαβές που θα κερδίζουν από το μελλοντικό τους επάγγελμα και στην τρίτη θέση έρχεται το θέμα του ενδιαφέροντος του επαγγέλματος. Επηρεάζονται για τις αποφάσεις τους από την αγορά εργασίας και τις επαγγελματικές προοπτικές, τις υψηλές αποδοχές. Αξιοπρόσεκτο είναι και το γεγονός ότι η οικονομική κατάσταση της οικογένειας επηρεάζει την επιλογή σπουδών και κατά συνέπεια επαγγέλματος των μαθητών. Και όσο αφορά τη βοήθεια από ένα ειδικό σύμβουλο για την επιλογή σπουδών τη θεωρούν απαραίτητη οι 85 (59,44%). Στην ερώτηση της ενδεχόμενης συμμετοχής τους σε ένα τεστ επαγγελματικού προσανατολισμού θετικά απάντησε το 46,85 %, ίσως 44,76% και αρνητικά 6,99%. Και τέλος το 53,85% των μαθητών πιστεύει ότι το σημερινό εκπαιδευτικό σύστημα τους βοηθά ουσιαστικά στην επιλογή τους ενώ το 56,16% πιστεύουν ότι τους βοηθά ελάχιστα έως καθόλου.

3.3 Επαγγελματική Πληροφόρηση

Στη συνέχεια, αναφέρω την έρευνα από το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο, Τμήμα Ερευνών Τεκμηρίωσης και Εκπαιδευτικής Τεχνολογίας,(Τέττερη , Σκαύδη , Ρουσσέας & Κουτσούκος , 1985-86) όπου διενεργήθηκε μια προέρευνα σε 1.111 μαθητές Γ΄ Γυμνασίου σε 37 τμήματα της Αττικής, Βοιωτίας, Ηρακλείου Κρήτης από τα οποία ήταν τα 20 αστικά,8 ημιαστικά,9 αγροτικά με στόχο μια πρώτη διερεύνηση των στάσεων των μαθητών απέναντι στο ΣΕΠ, τα ευρήματα της οποίας χρησιμοποιήθηκαν για το σχεδιασμό της κυρίας έρευνας. η συγκεκριμένη έρευνα διεξήχθη το Μάιο του 1986 σε 5346 μαθητές σε 192 τμήματα σε 16 νομούς της Ελλάδος με στόχο τη διερεύνηση της γενικής στάσης απέναντι στο ΣΕΠ, τις εντυπώσεις από την εφαρμογή του και τις προσδοκίες των μαθητών.

Όσον αφορά το ΣΕΠ το μεγαλύτερο ποσοστό 74% το χαρακτήρισε ενδιαφέρον, το 64,6% το θεώρησε πολύ χρήσιμο και το 32,9% χρήσιμο, το 41,5% ότι βοηθάει στην επιλογή σπουδών και επαγγέλματος ,το 36,8% ότι δίνει πληροφορίες για τις σπουδές και τα επαγγέλματα. Το μορφωτικό επίπεδο των γονέων, οι κοινωνικοοικονομική κατάσταση του μαθητή και η κοινωνική του θέση ,η επίδοσή τους, ο βαθμός αστικότητας του σχολείου είναι παράγοντες διαφοροποίησης των απαντήσεων. Σημαντική πηγή πληροφόρησης για το μέλλον τους θεωρούνται τα προγράμματα του σχολικού επαγγελματικού προσανατολισμού για τους μαθητές των αγροτικών -ημιαστικών περιοχών σε αντίθεση με τα παιδιά των αστικών περιοχών και της πρωτεύουσας και αυτό διότι ζητούν ενημέρωση που δεν τους προσφέρει ο τόπος κατοικίας τους και το οικογενειακό τους περιβάλλον και επιπρόσθετα υπάρχει και έλλειψη προτύπων και δυνατότητα επικοινωνίας με άλλες πολιτιστικές ομάδες, καθώς και έλλειψη ευκαιριών γνωριμίας με διάφορα είδη επαγγέλματος. Επίσης, οι νέοι εξαρτώνται, περισσότερο από τις επαγγελματικές πληροφορίες που παρέχονται από το σχολείο, όταν αυτοί προέρχονται από χαμηλότερα παρά από υψηλότερα στρώματα και οι μαθητές οι οποίοι έχουν χαμηλές επιδόσεις ή γονείς με χαμηλότερο επίπεδο εκπαίδευσης επιλέγουν συχνότερα την απάντηση πολύ ενδιαφέρον και πολύ χρήσιμο. Αιτιολόγησαν την απάντησή τους κατά 36,78% ότι τους δίνει πληροφορίες για σπουδές και επαγγέλματα ,κατά 41,50%

βοήθεια για την εκλογή σπουδών και επαγγέλματος,6,04% βοήθεια για την ανάπτυξη ικανοτήτων για τη ζωή του ενήλικου,5,2 %δίνει γενική ενημέρωση. Απαντήσεις δείχνουν ότι ο μαθητής χρειάζεται βοήθεια για την επιλογή σπουδών και του επαγγέλματος

Όσον αφορά τις ανάγκες των μαθητών θέλουν πληροφόρηση για σπουδές-επαγγέλματα τύπους σχολείων ,βοήθεια για ανάπτυξη ικανοτήτων,(εύρεση πληροφοριών τρόπους εύρεσης, συνθήκες εργασίας, παράγοντες εξέτασης και τρόπους λήψης αποφάσεων) γνωριμία με τον κόσμο της εργασίας(επίσκεψη σε χώρους εργασίας, ευκαιρία εργασίας και απόκτηση εμπειρίας, πληροφόρηση από επαγγελματίες)δημιουργία προβληματισμού γύρω από τα θέματα που τους αφορούν και τέλος και σε μικρό ποσοστό την ενημέρωση γονέων για θέματα εκλογής επαγγέλματος του παιδιού.

Και τέλος αναφέρω την έρευνα των Αθανασιάδου κ.συν. (2004) σύμφωνα με τα αποτελέσματα της οποίας κύριοι φορείς ενημέρωσης και υποστήριξης είναι οι γονείς και οι εκπαιδευτικοί, ενώ άγνωστα παραμένουν για το 50% περίπου των μαθητών τα αρμόδια κέντρα συμβουλευτικής και επαγγελματικού προσανατολισμού για αυτό το λόγο ενδεχομένως δεν απευθύνονται και επιπλέον όσοι τα γνωρίζουν δεν τα έχουν επισκεφτεί και τέλος ένα πολύ μικρό ποσοστό γνωρίζει ακριβώς το ρόλο τους. Για αυτό και θεωρείτε επιτακτική η ανάγκη της προβολή τους. Επίσης από τα ευρήματα, καταλληλότερος τρόπος πληροφόρησης είναι το μάθημα του ΣΕΠ στο σχολείο, καθώς και οι εκδηλώσεις. Επιθυμούν και προτείνουν αναβάθμιση, περισσότερες εκδηλώσεις και ενημερώσεις από εξειδικευμένο προσωπικό(ΚΕΣΥΠ-ΓΡΑΣΕΠ)και την εισαγωγή τεχνολογίας κατά τη διάρκεια της ενημέρωσης.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΕΤΑΡΤΟ

ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΤΗΣ ΈΡΕΥΝΑΣ

4.1 Στόχοι και ερευνητικές υποθέσεις

Η παρούσα μελέτη θα ερευνήσει τον ρόλο των γονέων, την επίδραση ανάμεσα σε γονείς και μαθητές όπως αυτή διαμορφώνεται στο πλαίσιο των σχέσεών τους όσον αφορά τη συνέχιση των σπουδών των μαθητών από το γυμνάσιο και τους παράγοντες που συντελούν ή όχι.

Συγκεκριμένα, βασικοί στόχοι της έρευνας είναι:

- 1) Να διερευνηθεί ο ρόλος των γονέων στην επαγγελματική καθοδήγηση των παιδιών. Να ερευνηθεί η ύπαρξη ή μη επίδρασης των γονέων στους μαθητές για τη συνέχιση των σπουδών τους.
- 2) Να ερευνηθεί η ύπαρξη ή μη της συνεργασίας μεταξύ γονέων και σχολείου στα πλαίσια της εκπαιδευτικής διαδικασίας και κατά πόσο αυτή θεωρείται αναγκαία και αποτελεσματική για τη συνέχιση των σπουδών.
- 3) Να ερευνηθεί ο ρόλος και η σημαντικότητα και η λειτουργία του θεσμού του ΣΕΠ στις εκπαιδευτικές και επαγγελματικές επιλογές, τόσο από την πλευρά των γονιών όσο και των μαθητών.
- 4) Να δοθεί έμφαση στον προσδιορισμό του βαθμού διαφοροποίησης των εκπαιδευτικών και επαγγελματικών σχεδίων των γονιών και των μαθητών σε σχέση με χαρακτηριστικά (πχ. φύλο, αστικότητα, εκπαιδευτικό επίπεδο γονέων, επάγγελμα κτλ.).
- 5) Να καταγραφούν οι εκπαιδευτικές και επαγγελματικές επιλογές των νεαρών ατόμων.
- 6) Να εντοπιστούν οι ανάγκες όσον αφορά τον επαγγελματικό προσανατολισμό τους και τις διαδικασίες συμβουλευτικής που θα συμβάλλουν στη βελτίωση της πρόσβασης τους στην αγορά εργασίας

7) Να προσδιοριστούν οι παράγοντες που συνδέονται με την επαγγελματική και εκπαιδευτική τους επιλογή

4.2. Δείγμα

Στην παρούσα έρευνα πληθυσμό αποτέλεσαν α) Γονείς που έχουν παιδιά, μαθητές της Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης, που φοιτούν στην γ τάξη Γυμνασίων της πόλης του Βόλου και των Περιχώρων, β) μαθητές της Γ΄ τάξης Γυμνασίου.

Το δείγμα αποτέλεσαν **α)** εκατόν πενήντα γονείς, **β)** εκατό μαθητές και επιλέχθηκε μεταξύ των σχολείων που υπήρχε ευκολότερη πρόσβαση.

4.3. Μέθοδος συλλογής δεδομένων

Η παρούσα έρευνα, διενεργήθηκε από το Μάρτιο 2009 έως το Μάιο 2009. Το είδος της έρευνας που πραγματοποιήθηκε ήταν ποσοτική με την τεχνική του ερωτηματολογίου. Το είδος των ερωτήσεων που χρησιμοποιήσα ήταν α) κλειστές ερωτήσεις β) ερωτήσεις πολλαπλής επιλογής και τέλος γ) κάποιες ανοιχτές ερωτήσεις. Το ερωτηματολόγιο κατασκευάστηκε ειδικά για της ανάγκες της παρούσης έρευνας και είναι από τις ελάχιστες έρευνες, που δόθηκε ταυτόχρονα ερωτηματολόγιο σε γονείς, μαθητές Στο πρώτο μέρος ζητούνται πληροφορίες δημογραφικού χαρακτήρα, στο δεύτερο μέρος περιλαμβάνονται ερωτήσεις που στόχο έχουν να διερευνήσουν τις προσδοκίες των γονιών για το εκπαιδευτικό και επαγγελματικό μέλλον των παιδιών τους και την τυχόν επιρροή τους και στο τρίτο μέρος διερευνώνται οι αντιλήψεις των γονιών για το εκπαιδευτικό σύστημα, τους τύπους σχολείων και τις προοπτικές κατά συνέπεια για την εκπαιδευτική πολιτική και τις απόψεις τους για τη συνεργασία τους με το σχολείο και για τους συλλόγους γονέων. Αντίστοιχο είναι το ερωτηματολόγιο των μαθητών.

Τέλος επιπλέον, έγιναν κάποιες ερωτήσεις στους υπευθύνους ΚΕΣΥΠΠ - ΓΡΑΣΕΠ που απαντήθηκαν είτε προφορικά, είτε μέσω mail. Και αφορούσαν των αριθμό

των επισκέψεων των γονέων και μαθητών τα τελευταία χρόνια, το λόγο των επισκέψεων τους, τα θέματα συζήτησης ,τη δράση τους και τις προτάσεις τους για καλύτερη και αποτελεσματικότερη συνεργασία.

4.4. Τρόπος ανάλυσης και επεξεργασίας των δεδομένων

Για την επεξεργασία και στατιστική ανάλυση των πληροφοριών που συγκεντρώθηκαν χρησιμοποιήθηκε το στατιστικό πακέτο SPSS. Τα στοιχεία/δεδομένα κωδικοποιήθηκαν και καταχωρήθηκαν σε ένα αρχείο δεδομένων (data file) για να είναι εφικτή η στατιστική τους επεξεργασία με τη χρήση του SPSS. Μετά τον έλεγχο για την ακρίβεια των δεδομένων, χρησιμοποιήθηκαν μέθοδοι της περιγραφικής και επαγωγικής στατιστικής. Η περιγραφική στατιστική αφορούσε τον υπολογισμό των μέσων όρων και των τυπικών αποκλίσεων των μεταβλητών ,και η επαγωγική, ελέγχους t-Tests και ανάλυσης διακύμανσης κατά παράγοντα (One-Way ANOVA), συντελεστής συσχέτισης Pearson .

Συγκεκριμένα:

Στο ερωτηματολόγιο του Γονέα εξετάσαμε :

1)ΤΗΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗ ΚΑΙ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΕΠΙΛΟΓΗ

A) ΤΗ ΣΥΝΕΧΙΣΗ ΣΠΟΥΔΩΝ

Αφορά τα εκπαιδευτικά και επαγγελματικά σχέδια των γονιών, για το μαθητή και οι αντίστοιχες ερωτήσεις είναι: στο τμήμα Β : 8-9-10-11-12-13-14-15-16-17-18

B) ΤΗΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ

Αφορά την άποψη τους για την κεντρική εκπαιδευτική πολιτική (για το εκπαιδευτικό σύστημα , για τους τύπους Λυκείων και τις προοπτικές τους)και οι αντίστοιχες ερωτήσεις είναι στο τμήμα Γ:27-28-29-30-31-32-33-34 και 39-40-41-42-43

2) ΤΗΝ ΕΠΙΡΡΟΗ

Αφορά την επίδραση ή όχι των γονέων, στη συνέχιση ή μη συνέχιση των σπουδών των παιδιών τους και οι αντίστοιχες ερωτήσεις είναι στο τμήμα Β:19-20-21-22

3) ΤΗ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΣΧΟΛΕΙΟΥ -ΓΟΝΕΑ

Αφορά τις απόψεις του γονέα για την εκπαιδευτική πολιτική του σχολείου και τη σχέση που έχει ή θέλει να έχει το σχολείο με το γονέα και οι αντίστοιχες ερωτήσεις είναι στο τμήμα Γ: 45-46-47-48-49

4) ΤΗΝ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗ

Αφορά τον επαγγελματικό προσανατολισμό είτε στο σχολείο είτε σε άλλους φορείς όπως το ΚΕΣΥΠ και το ΓΡΑΣΕΠ και οι αντίστοιχες ερωτήσεις είναι στο τμήμα Β : 23,24,25 και στο τμήμα Γ:35-36-37-38-44

5) ΤΟ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

Α) ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΓΟΝΕΩΝ

Β) ΕΠΑΓΓΕΛΜΑ

Γ) ΕΙΣΟΔΗΜΑ

Δ) ΑΣΤΙΚΟΤΗΤΑ

Ε) ΦΥΛΟ

ΣΤ) ΦΥΛΟ ΠΑΙΔΙΟΥ

Αντίστοιχα στο ερωτηματολόγιο του μαθητή έχουμε :

1) ΤΗΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗ ΚΑΙ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΕΠΙΛΟΓΗ

Α) ΤΗΝ ΣΥΝΕΧΙΣΗ ΣΠΟΥΔΩΝ

Αφορά τα εκπαιδευτικά και επαγγελματικά σχέδια του μαθητή και οι αντίστοιχες ερωτήσεις είναι: στο τμήμα Β : 5-6-7-8-9-10

B) ΤΗΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ

Αφορά την άποψή τους για την κεντρική εκπαιδευτική πολιτική (για το εκπαιδευτικό σύστημα ,για τους τύπους Λυκείων και τις προοπτικές τους)και οι αντίστοιχες ερωτήσεις είναι στο τμήμα Γ: 18-19-20-21-22-23-24-25 και 31-32-33-34-35

2)ΤΗΝ ΕΠΙΡΡΟΗ

Αφορά την επίδραση ή όχι των γονέων, στη συνέχιση ή μη συνέχιση των σπουδών τους και οι αντίστοιχες ερωτήσεις είναι στο τμήμα Β:11-12-13

3)ΤΗΝ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΣΧΟΛΕΙΟΥ -ΓΟΝΕΑ

Αφορά τις απόψεις των μαθητών για την εκπαιδευτική πολιτική του σχολείου και τη σχέση που έχει ή θέλει να έχει το σχολείο με το γονέα και οι αντίστοιχες ερωτήσεις είναι στο τμήμα Γ: 37-38-39-40-41

4)ΤΗΝ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗ

Αφορά τον επαγγελματικό προσανατολισμό είτε στο σχολείο είτε σε άλλους φορείς όπως το ΚΕΣΥΠ και το ΓΡΑΣΕΠ και οι αντίστοιχες ερωτήσεις είναι στο τμήμα Β : 14-15-17 και στο τμήμα Γ:27-28-29-30-36

5) ΤΟ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

A) ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΓΟΝΕΩΝ

B) ΕΠΑΓΓΕΛΜΑ

Γ)ΑΣΤΙΚΟΤΗΤΑ

Δ) ΦΥΛΟ

4.5 Παρουσίαση και ανάλυση των ερευνητικών αποτελεσμάτων

4.5.1 Ερωτηματολόγιο Γονέων

Στο κεφάλαιο αυτό παρουσιάζονται ενδεικτικά μερικά από τα αποτελέσματα της έρευνας, όπως αυτά διαφαίνονται μετά τη στατιστική επεξεργασία των απαντήσεων στο σχετικό ερωτηματολόγιο.

Όσον αφορά τα δημογραφικά χαρακτηριστικά της έρευνας που αφορούν το πρώτο κομμάτι, έχουμε τα παρακάτω ευρήματα:

Πίνακας 1

Φύλο	Frequency	Percent
Γυναίκα	98	65,3
Άνδρας	52	34,7
Total	150	100
Ηλικία		
>=30 ετών	1	0,7
31-40- ετών	44	29,3
41-50 ετών	86	57,3
51-60 ετών	19	12,7
Total	150	100

Φύλο παιδιού		
Αγόρι	59	39,3
Κορίτσι	91	60,7
Total	150	100
Περιοχή Σχολείου		
Αστική	97	64,7
Ημιαστική	37	24,7
Αγροτική	16	10,7
Total	150	100
Βασικές επαγγελματικές σπουδές		
Δημοτικό	11	7,3
Γυμνάσιο	10	6,7
Λύκειο	61	40,7
ΙΕΚ	12	8
Ανώτερη Η(ΤΕΙ)	20	13,3
Ανώτατη (ΑΕΙ)	31	20,7
Μεταπτυχιακό Δίπλωμα	4	2,7
Διδακτορικό Δίπλωμα	1	0,7
Total	150	100

Επάγγελμα		
Ελεύθερος Επαγγελματίας	34	22,7
Δημόσιος Υπάλληλος	36	24
Ιδιωτικός Υπάλληλος	39	26
Έμπορος	9	6
Άνεργος	4	2,7
Οικιακά	24	16
Άλλο	4	2,7
Total	150	100
Ετήσιο Εισόδημα		
10.000-14.000 euro	37	24,7
15.000-20.000 euro	43	28,7
21.000-25.000 euro	30	20
>25.000 euro	29	19,3
Total	139	92,7

Μηνιαίο Εισόδημα		
700-1000 euro	29	19,3
1100-1500 euro	31	20,7
1600-2.000 euro	17	11,3
>2.000 euro	24	16,0
Total	101	67,3

Προχωρώντας στο 2ο κομμάτι της έρευνας όσον αφορά τα σχολεία και συγκεκριμένα ποιο τύπο σχολείου θεωρούν ιδανικό και γιατί έχουμε τις εξής απαντήσεις: Από αυτούς τους γονείς το 64,7% θεωρεί το γενικό λύκειο ιδανικό για το παιδί του, το 6,7% ακατάλληλο και το 28,7 % τίποτα από τα δύο. Ποσοστό αρκετά μεγάλο που αποδεικνύει την σημερινή τάση (βλ.παράρτημα 2,πίνακας 2.1).

Στην ερώτηση αν το θεωρείτε ιδανικό εξηγήστε τους λόγους απάντησαν το 22,9 % επειδή είναι καλύτερο σχολείο ,το 26% τη δυνατότητα εισαγωγής στο ΑΕΙ ,το 12,5% την επαγγελματική αποκατάσταση και όλα τα παραπάνω το 33,3 %.Και εδώ επιβεβαιώνεται η κατεύθυνση των μαθητών στα ανώτερα εκπαιδευτικά ιδρύματα. (βλ .παράρτημα 2,πίνακας 2.2).

Οι γονείς που θεωρούν το **ΕΠΑΛ** σαν ιδανικό σχολείο είναι σε ποσοστό 21.3%,ακατάλληλο για τα παιδιά τους το 22% και τίποτα από τα δύο το 56%.Βλέπουμε το αρκετά μικρότερο ποσοστό σε σχέση με το γενικό Λύκειο αλλά και εδώ επιβεβαιώνεται η τάση που επικρατεί στις μέρες μας για την γενική εκπαίδευση. **Στην ερώτηση αν το θεωρείτε ιδανικό εξηγήστε τους λόγους** απάντησαν ότι Το θεωρούν ιδανικό γιατί κατά ποσοστό 6,3% θεωρούν ότι είναι καλύτερο σχολείο ,κατά 6,3 % έχεις δυνατότητα εισαγωγής σε ΑΕΙ και δυνατότητα εισαγωγής σε ΤΕΙ, κατά 68,8% που είναι και το μεγαλύτερο ποσοστό και σε μεγάλη διαφορά από τους άλλους λόγους ,είναι η επαγγελματική αποκατάσταση που προσφέρει για τα παιδιά και κατά 15,6% σαν λόγο, όλα τα παραπάνω . (βλ. παράρτημα 2,πίνακας 2.3).

Και από το δείγμα των γονέων ,την **ΕΠΑΣ**, τη θεωρεί **ιδανικό σχολείο** το 9.3%, ακατάλληλο το 25,3 %και το 65,3% τίποτα από τα δύο. Και από τα συγκεκριμένα ποσοστά επιβεβαιώνεται και πάλι ο άνισος αγώνας ανάμεσα στην γενική και επαγγελματική εκπαίδευση.

Στην ερώτηση αν το θεωρείτε ιδανικό εξηγήστε τους λόγους Το θεωρούν ιδανικό για επαγγελματική αποκατάσταση 6%,όλα τα υπόλοιπα ποσοστά δεν είναι άξια λόγου.

Ένα πολύ μικρό ποσοστό των ερωτηθέντων γονιών και συγκεκριμένα το 14,7% θεωρεί ότι **κανένα σχολείο δεν είναι ιδανικό για τη συνέχιση των σπουδών των παιδιών** ,από αυτούς το 8 % θεωρεί ιδανικό για το παιδί τους να εργαστεί (βλ. παράρτημα 2,πίνακας 2.4).

Προχωρώντας στην επόμενη ερώτηση **τι θα θέλετε να κάνουν τα παιδιά σας μετά το λύκειο** το 58,75% θέλει να σπουδάσουν σε ΑΕΙ, το 27,3 % να εργαστούν. Ποσοστό που δείχνει την προτίμηση των γονιών να έχουν ανώτερη μόρφωση τα παιδιά τους με ότι συνεπάγεται αυτό (βλ. παράρτημα 2,πίνακας 2.5).

Όταν ρωτήθηκαν **ποιό επάγγελμα θεωρείτε το ιδανικό επάγγελμα για τα παιδιά σας** το ιδανικό επάγγελμα απάντησαν ότι είναι αυτό που θα τα προσφέρει οικονομική άνεση(26,75%).Ακολουθεί αυτό που έχουν κλίση(25,3 %) και τέλος αυτό που τα αρέσει (44,7%),το οποίο συγκεντρώνει και το μεγαλύτερο ποσοστό (βλ. παράρτημα 2,πίνακας 2.6).

Στην ερώτηση **για το τι σκέφτονται τα παιδιά τους για το μέλλον τους**, είπαν το 12,37% να μάθουν μία τέχνη, το 73,3% να σπουδάσουν και ένα μικρό ποσοστό 6,7% δεν γνωρίζω. Που σημαίνει ότι οι γονείς γνωρίζουν τα σχέδια και τις φιλοδοξίες των παιδιών τους που από ότι φαίνεται συγκλίνουν και με τις δικές τους που είναι οι σπουδές(βλ. παράρτημα 2,πίνακας 2.7).

Στην ερώτηση **τα παιδιά θεωρείτε ότι επηρεάζονται από** γονείς 22%,συνομήλικους11,3%, σχολείο 1,3 %,κοινωνία 8,7 % ,ΜΜΕ 4,7%,κοινωνική πρόλευση0,7%,όλα τα παραπάνω 51,7% (βλ. παράρτημα 2,πίνακας 2.8).

Στην ερώτηση **αν θεωρούν τα παιδιά τους ώριμα να παίρνουν αποφάσεις**, απάντησε με μικρή διαφορά το 48,7% ναι και το 51,3% όχι.

Στην ερώτηση Συζητάτε με τα παιδιά σας για το μέλλον τους ,το 94% απάντησε θετικά.

Στην ερώτηση **εάν οι αποφάσεις παίρνονται από αυτούς ή τα παιδιά** δόθηκαν οι εξής απαντήσεις :το 6% από αυτούς,το1,3% από τα παιδιά(ποσοστό πολύ μικρό) ,το 59,7% από κοινού και το 42% εξαρτάται. (βλ. παράρτημα 2,πίνακας 2.9).

Στην ερώτηση που ακολουθεί **από που θα παίρνατε πληροφορίες για το μέλλον των παιδιών σας**, απάντησε το 58 % από τους καθηγητές, το 26% από το ΚΕΣΥΠΙ-ΓΡΑΣΕΠ και το 15,3 % από αλλού εννοώντας το διαδίκτυο ή άλλους εξειδικευμένους φορείς. Απαντήσεις που δείχνουν ότι οι γονείς χρειάζονται βοήθεια και την αναζητούν κατά κύριο λόγο από τους καθηγητές γεγονός που επιβεβαιώνει και τη συνεργασία τους και ακολουθεί το ΚΕΣΥΠΙ-ΓΡΑΣΕΠ γεγονός που δείχνει ότι γνωρίζουν την ύπαρξη των συγκεκριμένων φορέων και το ρόλο τους (βλ. παράρτημα 2,πίνακας 2.10).

Στη συνέχεια ακολουθούν οι ανοιχτές ερωτήσεις για τη γνώμη τους για α) το εκπαιδευτικό σύστημα β)το σχολικό επαγγελματικό προσανατολισμό και γ)για την αγορά εργασίας ,συνοπτικά μπορούμε να πούμε τα εξής:

α) Το εκπαιδευτικό σύστημα έχει πολλά προβλήματα και κενά και σε αυτό φταίει η εκπαιδευτική πολιτική, οι φορείς και οι συνεχείς αλλαγές. Υπάρχουν ελλείψεις σε κτίρια, εκπαιδευτικό προσωπικό και εξοπλισμό. Παρέχεται μεγάλος όγκος ύλης χωρίς όμως ουσιαστικές και ξεκάθαρες γνώσεις, γεγονός που κουράζει τα παιδιά .Κύριος σκοπός είναι η εισαγωγή στην τριτοβάθμια εκπαίδευση και αποτέλεσμα όλων των προαναφερθέντων είναι να ανθεί η παραπαιδεία, με συνέπεια την μεγάλη οικονομική επιβάρυνση των γονέων. Το ελληνικό εκπαιδευτικό σύστημα δεν ανταποκρίνεται στις απαιτήσεις της αγοράς εργασίας, γιατί δεν υπάρχει καμία σύνδεση. Γενικώς είναι ελλιπές ως προς την ποιότητα μόρφωσης που προσφέρει, ανελαστικό, απαρχαιωμένο αλλά υπάρχουν περιθώρια βελτίωσης.

β) Ο επαγγελματικός προσανατολισμός βρίσκεται σε πρώιμο στάδιο. Είναι απαραίτητος και σημαντικός, παρέχει κάποιες πληροφορίες για τα επαγγέλματα αλλά δεν εμβαθύνει. Απαιτούνται περισσότερες ώρες, εξειδικευμένο προσωπικό, σύνδεση με την αγορά εργασίας και πρακτική εξάσκηση ώστε να γίνεται σωστά και ολοκληρωμένα και να βοηθάει τα παιδιά να μάθουν, να δουν τις κλίσεις τους και να επιλέξουν σωστά.

γ) Η αγορά εργασίας πάσχει ,υπάρχει κρίση .Ο κορεσμός επαγγελματών είναι εμφανής με αποτέλεσμα να υπάρχουν περιορισμένες θέσεις, μεγάλη ανεργία και περιορισμένοι μισθοί και φυσικά αναξιοκρατία. Επικρατεί χάσμα ανάμεσα στην προσφορά και ζήτηση .Απαιτείτε άμεσα δημιουργία νέων θέσεων. Είναι η δύσκολη αρένα που απαιτεί όλο και περισσότερες δεξιότητες και προσόντα ώστε να βγει κάποιος νικητής.

Προχωρώντας στο 3ο μέρος το οποίο αφορά γενικά τις αντιλήψεις των γονέων για την εκπαιδευτική πολιτική, το σχολικό επαγγελματικό προσανατολισμό ,τη συνεργασία σχολείου οικογένειας ,έχουμε τα παρακάτω ευρήματα:

Στην ερώτηση **Στο σχολείο υπάρχει διαθέσιμο πληροφοριακό υλικό για την ενημέρωση του επαγγελματικού προσανατολισμού** το 28,7% διαφωνεί αρκετά - απόλυτα, το 39,3% δεν έχει άποψη και ένα αρκετά μεγάλο ποσοστό το 32% συμφωνεί αρκετά (βλ. παράρτημα 2,πίνακας 2.12).

Στην ερώτηση **Το σχολείο μέσω των καθηγητών παρέχει στους μαθητές τις απαραίτητες πληροφορίες για τη μελλοντική επαγγελματική τους αποκατάσταση** , το μεγαλύτερο ποσοστό το 58% συμφωνούν αρκετά-απόλυτα, το 24% διαφωνούν αρκετά -απόλυτα και το 18% δεν έχουν άποψη(βλ. παράρτημα 2,πίνακας 2.11).

Στην ερώτηση **Στο σχολείο υπάρχει και λειτουργεί σωστός μηχανισμός Επαγγελματικού προσανατολισμού,** διαφωνεί το μεγαλύτερο ποσοστό και συγκεκριμένα κατά 42,7% αρκετά και 4% απόλυτα, ενώ δεν έχει άποψη κατά 28,7% και κατά 24,7% συμφωνεί αρκετά-απόλυτα(βλ. παράρτημα 2,πίνακας 2.12).

Στην ερώτηση **Στο σχολείο υπάρχει ειδικά καταρτισμένο προσωπικό για το ΣΕΠ** , οι γονείς από τη μία σε ποσοστό 31,3% διαφωνούν απόλυτα και σε 3,3 % αρκετά ,και από την άλλη σε ποσοστό 26% συμφωνούν, ενώ σε ποσοστό 39,3% δεν έχουν άποψη(βλ. παράρτημα 2,πίνακας 2.13).

Τα παραπάνω ευρήματα έρχονται και επαληθεύουν, τεκμηριώνουν και τις απαντήσεις των ερωτηθέντων στις ανοιχτές ερωτήσεις που προηγήθηκαν.

Στην ερώτηση **Το Γυμνάσιο προετοιμάζει και υποστηρίζει τους νέους για τη συνέχιση των σπουδών τους** , σε ποσοστό 86,7% συμφωνούν.

Στην ερώτηση **Το Επαγγελματικό σχολείο παρέχει μόνο πρακτικές γνώσεις** , στο μεγαλύτερο ποσοστό 65,3% διαφωνούν αρκετά , ακολουθεί το 16,7% όπου συμφωνούν αρκετά και τέλος το 8.7% όπου δεν έχουν άποψη(βλ. παράρτημα 2,πίνακας 2.13).

Στην ερώτηση **Το Επαγγελματικό σχολείο σου δίνει τη δυνατότητα για άμεση επαγγελματική αποκατάσταση**, σε ποσοστό 36% οι γονείς διαφωνούν αρκετά και σε 3,3% απόλυτα και σε ποσοστό 32,7% συμφωνούν αρκετά και σε 5,7% απόλυτα και σε 22,7% δεν έχουν άποψη(βλ. παράρτημα 2,πίνακας 2.14).

Στην ερώτηση **Το Γενικό λύκειο παρέχει μόνο θεωρητικές γνώσεις**, το 87,3% απάντησε ότι συμφωνεί(βλ. παράρτημα 2,πίνακας 2.15).

Στην ερώτηση **Το Γενικό λύκειο σου δίνει τη δυνατότητα για καλύτερη επαγγελματική αποκατάσταση**, το 46,7% συμφωνεί αρκετά και το 36% διαφωνεί αρκετά(βλ. παράρτημα 2,πίνακας 2.16).

Στην ερώτηση **Το σχολείο παρέχει πλήρες ενημέρωση των γονέων για τον επαγγελματικό προσανατολισμό των παιδιών τους**, το 53,3% διαφωνεί αρκετά και 32% συμφωνεί αρκετά(βλ. παράρτημα 2,πίνακας 2.17).

Στην ερώτηση **Στο σχολείο πρέπει να υπάρχει συνεχής συνεργασία καθηγητών και γονέων για τη σωστή καθοδήγηση των νέων για τη συνέχιση των σπουδών τους** , το μεγαλύτερο ποσοστό το 42% συμφωνεί αρκετά και το 8% απόλυτα και το 37,3% διαφωνεί αρκετά(βλ. παράρτημα 2,πίνακας 2.18).

Στην ερώτηση **Στο σχολείο πρέπει να υπάρχει ενεργή συμμετοχή στη λήψη των αποφάσεων**, το μεγαλύτερο ποσοστό των γονιών το 38,7% διαφωνούν αρκετά, και το 28% συμφωνούν αρκετά και το 6% απόλυτα(βλ. παράρτημα 2,πίνακας 2.19).

Στην ερώτηση **Στο σχολείο υπάρχει συμμετοχή και των γονιών σε ποικίλες δραστηριότητες: πνευματικές, πολιτιστικές, κοινωνικές, αθλητικές κ.ο.κ** , το 45,3% διαφωνεί αρκετά, το 9,3% δεν έχει άποψη και 38,7% συμφωνεί αρκετά. (βλ. παράρτημα 2,πίνακας 2.20).

Στην ερώτηση **Στο σχολείο πρέπει να γίνονται τακτικές και έκτακτες συναντήσεις με τους γονείς προκειμένου να υπάρχει μια αμφίδρομη ενημέρωση για θέματα που**

Συνεχίζουμε με την επαγωγική στατιστική και συγκεκριμένα με τον έλεγχο T-Test, ανάλυση διακύμανσης κατά παράγοντα (One-Way ANOVA). Για την εύρεση σχέσεων μεταξύ διαφόρων μεταβλητών χρησιμοποιήθηκε ο συντελεστής συσχέτισης Pearson . Ξεκινήσαμε κα ελέγξαμε αν υπάρχει συσχέτιση στις απόψεις των γονέων και το φύλο. Χρησιμοποιήθηκε ο έλεγχος T-Test για ανεξάρτητα δείγματα.

Στον **πίνακα 2** παρουσιάζεται ο έλεγχος διαφορών των μέσων όρων, μεταξύ των γονιών που είναι άνδρες και γυναίκες ως προς τις απόψεις τους για την εκπαιδευτική πολιτική για το σχολείο ,για την επαγγελματική πληροφόρηση και για τη συνεργασία σχολείου -γονέων **αφορούν τους μαθητές**, το 40,7% διαφωνεί αρκετά και το 5,3% απόλυτα ενώ το 38,7% συμφωνεί αρκετά και το 7,3% απόλυτα και τέλος το 8% δεν έχει άποψη. (βλ. παράρτημα 2,πίνακας 2.21).

Στην ερώτηση **Οι σχολές γονέων προσφέρουν σημαντική βοήθεια και είναι αποτελεσματικές** το μεγαλύτερο ποσοστό το 58,7% συμφωνεί και το 5,3% διαφωνεί αρκετά και τέλος το 27,3 % δεν έχει άποψη (βλ. παράρτημα 2,πίνακας 2.22).

ΠΙΝΑΚΑΣ 2: Έλεγχος διαφορών μέσων όρων γυναικών και ανδρών

Φύλο						
ΑΠΟΦΕΙΣ		N	M.T.	T.A.	t	p
ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ						
Το σχολείο ανταποκρίνεται στις επιμέρους μαθησιακές ανάγκες του κάθε μαθητή	Γυναίκα	98	2,38	1	0,527	0,599
	Άνδρας	52	2,29	0,977		
Το σχολείο εφοδιάζει τους νέους με ικανότητες και κίνητρα για μάθηση εφόρου ζωής	Γυναίκα	98	2,83	1,075	0,527	0,599
	Άνδρας	52	2,73	1,05		
Το σχολείο διαμορφώνει ανθρώπους προσαρμόσιμους σε κάθε αλλαγή	Γυναίκα	98	2,26	0,923	-0,423	0,673
	Άνδρας	52	2,33	1,024		
Το Γυμνάσιο προετοιμάζει και υποστηρίζει τους νέους για τη συνέχιση των σπουδών τους	Γυναίκα	98	3,82	0,615	0,586	0,559
	Άνδρας	52	3,75	0,682		
Το επαγγελματικό σχολείο παρέχει μόνο πρακτικές γνώσεις	Γυναίκα	98	2,26	0,853	-1,844	0,068
	Άνδρας	52	2,54	0,917		
Το Επαγγελματικό σχολείο σου δίνει τη δυνατότητα για άμεση επαγγελματική αποκατάσταση	Γυναίκα	98	2,98	1,045	-0,454	0,651
	Άνδρας	52	3,06	0,978		

Το Γενικό λύκειο παρέχει μόνο θεωρητικές γνώσεις	Γυναίκα	98	3,98	0,517	-	0,56
	Άνδρας	52	4,02	0,313	0,584	
Το Γενικό λύκειο σου δίνει τη δυνατότητα για καλύτερη επαγγελματική αποκατάσταση	Γυναίκα	98	3,11	1,092	-1,8	0,075
	Άνδρας	52	3,44	1,056		
ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗ						
Στο σχολείο υπάρχει ειδικά καταρτισμένο προσωπικό για το ΣΕΠ	Γυναίκα	98	2,85	0,829	0,771	0,442
	Άνδρας	52	2,96	0,885		
Το σχολείο παρέχει πλήρες ενημέρωση των γονέων για τον επαγγελματικό προσανατολισμό των παιδιών τους	Γυναίκα	98	2,65	1,046	0,217	0,829
	Άνδρας	52	2,69	1,058		
Στο σχολείο υπάρχει διαθέσιμο πληροφοριακό υλικό για την ενημέρωση του επαγγελματικού προσανατολισμού	Γυναίκα	98	3,06	0,797	1,364	0,176
	Άνδρας	52	2,85	0,978		
Το σχολείο μέσω των καθηγητών παρέχει στους μαθητές τις απαραίτητες πληροφορίες για τη μελλοντική επαγγελματική τους αποκατάσταση	Γυναίκα	98	3,3	0,922	0,593	0,554
	Άνδρας	52	3,38	0,844		
Στο σχολείο υπάρχει και λειτουργεί σωστός μηχανισμός Επαγγελματικού προσανατολισμού	Γυναίκα	98	2,72	0,847	0,399	0,691
	Άνδρας	52	2,79	0,977		

ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΣ-ΣΧΟΛΕΙΟΥ						
Στο σχολείο πρέπει να υπάρχει συνεχής συνεργασία καθηγητών και γονέων για τη σωστή καθοδήγηση των νέων για τη συνέχιση των σπουδών τους	Γυναίκα	98	2,99	1,171	1,192	0,236
	Ανδρας	52	3,23	1,182		
Στο σχολείο πρέπει να υπάρχει ενεργή συμμετοχή στη λήψη των αποφάσεων	Γυναίκα	98	2,7	1,168	1,011	0,314
	Ανδρας	52	2,9	1,142		
Στο σχολείο υπάρχει συμμετοχή και των γονιών σε ποικίλες δραστηριότητες: πνευματικές, πολιτιστικές, κοινωνικές, αθλητικές κ.ο.κ	Γυναίκα	98	2,91	1,066	0,024	0,981
	Ανδρας	52	2,9	1,034		
Στο σχολείο πρέπει να γίνονται τακτικές και έκτακτες συναντήσεις με τους γονείς προκειμένου να υπάρχει μια αμφίδρομη ενημέρωση για θέματα που αφορούν τους μαθητές	Γυναίκα	98	2,88	1,16	2,118	,036*
	Ανδρας	52	3,29	1,073		
Οι σχολές γονέων προσφέρουν σημαντική βοήθεια και είναι αποτελεσματικές	Γυναίκα	98	3,71	0,718	0,784	0,435
	Ανδρας	5 2	3,6 2	0,74 5		

Έπειτα από έλεγχο Levene's για την ισότητα των διακυμάνσεων, προέκυψε ότι υπήρχαν στατιστικά σημαντικές διαφορές στους μέσους όρους της δήλωσης «**Στο σχολείο πρέπει γίνονται τακτικές και έκτακτες συναντήσεις με τους γονείς προκειμένου να υπάρχει μια αμφίδρομη ενημέρωση για θέματα που αφορούν τους μαθητές**» Συγκεκριμένα: Οι γυναίκες δηλώνουν ότι πιστεύουν σε μικρότερο βαθμό($M=2.88$, $SD=1.16$) από ότι οι άνδρες ($M=3.29$, $SD=1,073$) ότι στο σχολείο πρέπει γίνονται τακτικές και έκτακτες συναντήσεις με τους γονείς προκειμένου να υπάρχει μια αμφίδρομη ενημέρωση για θέματα που αφορούν τους μαθητές ($t=-2.12$, $df=148$, δίπλευρη $p<0.05$).

Στις υπόλοιπες δηλώσεις, δεν βρέθηκαν στατιστικά σημαντικές διαφορές. Στη συνέχεια, ελέγξαμε τις απόψεις των γονέων σε σχέση με την ηλικία

Στον **πίνακα 3** παρουσιάζεται ο έλεγχος διαφορών των μέσων όρων, μεταξύ των γονιών διαφόρων ηλικιών ως προς τις απόψεις τους για την εκπαιδευτική πολιτική για το σχολείο, για την επαγγελματική πληροφόρηση και για τη συνεργασία σχολείου -γονέων

Πίνακας 3 Έλεγχος διαφορών μέσων όρων ηλικιών

ΑΠΟΨΕΙΣ	ΗΛΙΚΙΑ	N	ΜΤ	ΤΑ	t	p
ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ						
Το σχολείο ανταποκρίνεται στις επιμέρους μαθησιακές ανάγκες του κάθε μαθητή	31-40-ετών	44	2,36	1,014	0,015	0,985
	41-50-ετών	86	2,35	1,015		
	51-60-ετών	19	2,32	0,885		

Το σχολείο εφοδιάζει τους νέους με ικανότητες και κίνητρα για μάθηση εφόρου ζωής	31-40-ετών	44	2,91	1,074	0,335	0,716
	41-50-ετών	86	2,76	1,062		
	51-60-ετών	19	2,74	1,098		
Το σχολείο διαμορφώνει ανθρώπους προσαρμόσιμους σε κάθε αλλαγή	31-40-ετών	44	2,3	0,978	0,06	0,942
	41-50-ετών	86	2,29	0,981		
	51-60-ετών	19	2,21	0,855		
Το Γυμνάσιο προετοιμάζει και υποστηρίζει τους νέους για τη συνέχιση των σπουδών τους	31-40-ετών	44	3,77	0,605	0,14	0,87
	41-50-ετών	86	3,81	0,623		
	51-60-ετών	19	3,74	0,806		
Το επαγγελματικό σχολείο παρέχει μόνο πρακτικές γνώσεις	31-40-ετών	44	2,55	0,875	1,373	0,257
	41-50-ετών	86	2,28	0,863		
	51-60-ετών	19	2,32	0,946		

Το Επαγγελματικό σχολείο σου δίνει τη δυνατότητα για άμεση επαγγελματική αποκατάσταση	31-40-ετών	44	3,07	0,974	0,336	0,715
	41-50-ετών	86	2,94	1,044		
	51-60-ετών	19	3,11	1,049		
Το Γενικό λύκειο παρέχει μόνο θεωρητικές γνώσεις	31-40-ετών	44	4	0,482	0	1
	41-50-ετών	86	4	0,485		
	51-60-ετών	19	4	0		
Το Γενικό λύκειο σου δίνει τη δυνατότητα για καλύτερη επαγγελματική αποκατάσταση	31-40-ετών	44	3,45	0,975	2,522	0,084
	41-50-ετών	86	3,06	1,12		
	51-60-ετών	19	3,47	1,124		

ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗ						
Στο σχολείο υπάρχει ειδικά καταρτισμένο προσωπικό για το ΣΕΠ	31-40-ετών	44	2,93	0,728	0,506	0,604
	41-50-ετών	86	2,85	0,861		
	51-60-ετών	19	3,05	0,97		
Το σχολείο παρέχει πλήρες ενημέρωση των γονέων για τον επαγγελματικό προσανατολισμό των παιδιών τους	31-40-ετών	44	2,64	0,99	0,352	0,704
	41-50-ετών	86	2,73	1,067		
	51-60-ετών	19	2,53	1,073		
Στο σχολείο υπάρχει διαθέσιμο πληροφοριακό υλικό για την ενημέρωση του επαγγελματικού προσανατολισμού	31-40-ετών	44	3,02	0,821	0,661	0,518
	41-50-ετών	86	3,03	0,874		
	51-60-ετών	19	2,79	0,855		
Το σχολείο μέσω των καθηγητών παρέχει στους μαθητές τις απαραίτητες πληροφορίες για τη μελλοντική επαγγελματική τους αποκατάσταση	31-40-ετών	44	3,48	0,792	1,281	0,281
	41-50-ετών	86	3,24	0,907		
	51-60-ετών	19	3,47	0,905		

Στο σχολείο υπάρχει και λειτουργεί σωστός μηχανισμός Επαγγελματικού προσανατολισμού	31-40- ετών	44	2,66	0,776	0,991	0,374
	41-50 ετών	86	2,76	0,894		
	51-60 ετών	19	3	1,054		
ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΣΧΟΛΕΙΟΥ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΣ						
Στο σχολείο πρέπει να υπάρχει συνεχής συνεργασία καθηγητών και γονέων για τη σωστή καθοδήγηση των νέων για τη συνέχιση των σπουδών τους	31-40- ετών	44	2,77	1,159	4,776	0,01
	41-50 ετών	86	3,1	1,128		
	51-60 ετών	19	3,74	1,147		
Στο σχολείο πρέπει να υπάρχει ενεργή συμμετοχή στη λήψη των αποφάσεων	31-40- ετών	44	2,5	1,023	3,929	0,022
	41-50 ετών	86	2,8	1,176		
	51-60 ετών	19	3,37	1,165		

Στο σχολείο υπάρχει συμμετοχή και των γονιών σε ποικίλες δραστηριότητες: πνευματικές, πολιτιστικές, κοκ	31-40-ετών	44	2,75	0,967	0,908	0,406
	41-50-ετών	86	2,95	1,084		
	51-60-ετών	19	3,11	1,1		
Στο σχολείο πρέπει να γίνονται τακτικές και έκτακτες συναντήσεις με τους γονείς προκειμένου να υπάρχει μια αμφίδρομη ενημέρωση για θέματα που αφορούν τους μαθητές	31-40-ετών	44	2,77	1,255	2,984	0,054
	41-50-ετών	86	3,05	1,073		
	51-60-ετών	19	3,53	1,073		
Οι σχολές γονέων προσφέρουν σημαντική βοήθεια και είναι αποτελεσματικές	31-40-ετών	44	3,66	0,608	0,535	0,587
	41-50-ετών	86	3,74	0,706		
	51-60-ετών	19	3,58	0,838		

Μετά από προσαρμογή κατά Bonferroni βρέθηκαν στατιστικά σημαντικές διαφορές στους μέσους όρους της ηλικίας 51-60 και 31-40 ως προς τη δήλωση **«Στο σχολείο πρέπει να υπάρχει συνεχής συνεργασία καθηγητών και γονέων για τη σωστή καθοδήγηση των νέων για τη συνέχιση των σπουδών τους»** [$F(2,186)=4,331,p=0,01$]. Οι γονείς ηλικίας 51-60, πιστεύουν σε μεγαλύτερο βαθμό (κατά 0,96), σε σχέση με τους γονείς ηλικίας 31-40 ετών ότι **«Στο σχολείο πρέπει να υπάρχει συνεχής συνεργασία καθηγητών και γονέων για τη σωστή καθοδήγηση των νέων για τη συνέχιση των σπουδών τους»**. Βρέθηκαν στατιστικά σημαντικές διαφορές στους μέσους όρους της ηλικίας 51-60 και 31-40 ως προς τη δήλωση **"Στο σχολείο πρέπει να υπάρχει ενεργή συμμετοχή στη λήψη των αποφάσεων"** .[$F(2,186)=3,92,p=0,02$], Οι γονείς ηλικίας 51-60 πιστεύουν σε μεγαλύτερο βαθμό (κατά 0,87), σε σχέση με τους γονείς ηλικίας 31-40 ετών ότι πρέπει να συμβαίνει αυτό. Βρέθηκαν στατιστικά σημαντικές διαφορές στους μ.ο. της ηλικίας 51-60 και 31-40 ως προς τη δήλωση **"Στο σχολείο πρέπει να γίνονται τακτικές και έκτακτες συναντήσεις με τους γονείς προκειμένου να υπάρχει μια αμφίδρομη ενημέρωση για θέματα που αφορούν τότε μαθητές"** [$F(2,148)=2,984,p=0,054$]. Οι γονείς ηλικίας 51-60, πιστεύουν σε μεγαλύτερο βαθμό (κατά 0,75, σε σχέση με τους γονείς ηλικίας 31-40 ετών στο να υπάρχουν συχνές συναντήσεις.

Στον **πίνακα 4** παρουσιάζεται ο έλεγχος διαφορών των μέσων όρων, μεταξύ των γονιών αστικών-ημιαστικών-αγροτικών περιοχών ως προς τις απόψεις τους για την εκπαιδευτική πολιτική ,την επαγγελματική πληροφόρηση και για τη συνεργασία σχολείου –γονέων

Πίνακας 4 Έλεγχος διαφορών μέσων όρων γονιών αστικών-ημιαστικών –αγροτικών περιοχών

	Περιοχή Σχολείου					
ΑΠΟΨΕΙΣ		N	M.T	T.A	F	P
ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ						
Το σχολείο ανταποκρίνεται στις επιμέρους μαθησιακές ανάγκες του κάθε μαθητή	Αστική	97	2,29	1,040	2,611	0,077
	Ημιαστική	37	2,27	,804		
	Αγροτική	16	2,88	957		
Το σχολείο εφοδιάζει τους νέους με ικανότητες και κίνητρα για μάθηση εφόρου ζωής	Αστική	97	2,62	1,035	0,151	0,86
	Ημιαστική	37	3,16	1,014		
	Αγροτική	16	3, 0	1,155		
Το σχολείο διαμορφώνει ανθρώπους προσαρμόσιμους σε κάθε αλλαγή	Αστική	97	2,18	,913	1,967	0,144
	Ημιαστική	37	2,41	,896		
	Αγροτική	16	2,63	1,258		
Το Γυμνάσιο προετοιμάζει και υποστηρίζει τους νέους για τη συνέχιση των σπουδών τους	Αστική	97	3,76	,658	0,954	0,387
	Ημιαστική	37	3,78	,672		
	Αγροτική	16	4,00	,365		

Το επαγγελματικό σχολείο παρέχει μόνο πρακτικές γνώσεις	Αστική	97	2,31	,821	0,339	0,713
	Ημιαστική	37	2,43	,959		
	Αγροτική	16	2,44	1,094		
Το Επαγγελματικό σχολείο σου δίνει η δυνατότητα για άμεση επαγγελματική αποκατάσταση	Αστική	97	2 80	1,027	5,805	0,004
	Ημιαστική	37	3,35	,919		
	Αγροτική	16	3,44	,892		
Το Γενικό λύκειο παρέχει μόνο θεωρητικές γνώσεις	Αστική	97	4,00	,382	0,391	0 677
	Ημιαστική	37	3,95	,575		
	Αγροτική	16	4,06	,574		
Το Γενικό λύκειο σου δίνει τη δυνατότητα για καλύτερη επαγγελματική αποκατάσταση	Αστική	97	3,27	1,104	0,994	0,373
	Ημιαστική	37	3,03	1,067		
	Αγροτική	16	3,44	1,031		
ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗ						
Στο σχολείο υπάρχει ειδ κά καταρτισμένο προσωπικό για το ΣΕΠ	Αστική	97	2,76	,788	3,535	0,032
	Ημιαστική	37	3,19	,877		
	Αγροτική	16	2,94	,998		
Το σχολείο παρέχει πλήρες ενημέρωση των γονέων για τον επαγγελματικό προσανατολισμό των παιδιών τους	Αστική	97	2,56	1,03	4,394	0,014
	Ημιαστική	37	2,65	1,060		
	Αγροτική	16	3,38	,885		
Στο σχολείο υπάρχει διαθέσιμο πληροφοριακό υλικό για την ενημέρωση του επαγγελματικού προσανατολισμού	Αστική	97	3,69	,635	0,643	0,527
	Ημιαστική	37	3,62	,924		
	Αγροτική	16	3,75	,775		

Το σχολείο μέσω των καθηγητών παρέχει στους μαθητές τις απαραίτητες πληροφορίες για τη μελλοντική επαγγελματική τους αποκατάσταση	Αστική	97	3,28	,887	0,70	0,493
	Ημιαστική	37	3,35	,919		
	Αγροτική	16	3,56	,892		
Στο σχολείο υπάρχει και λειτουργεί σωστός μηχανισμός Επαγγελματικού προσανατολισμού	Αστική	97	2,80	1,178	2,009	0,135
	Ημιαστική	37	2,81	1,101		
	Αγροτική	16	2,50	1,211		
Συνεργασία Σχολείου Οικογένειας						
Στο σχολείο πρέπει να υπάρχει συνεχής συνεργασία καθηγητών και γονέων για τη σωστή καθοδήγηση των νέων για τη συνέχιση των σπουδών τους	Αστική	97	,18	1,2	0,279	0,757
	Ημιαστική	37	3,30	1,102		
	Αγροτική	16	2,88	,957		
Στο σχολείο πρέπει να υπάρχει ενεργή συμμετοχή στη λήψη των αποφάσεων	Αστική	97	2,80	1,178	0,495	0 611
	Ημιαστική	37	2,81	1,101		
	Αγροτική	16	2,50	1,211		
Στο σχολείο υπάρχει συμμετοχή και των γονιών σε ποικίλες δραστηριότητες: πνευματικές ,πολιτιστικές ,κοινωνικές ,αθλητικές κοκ	Αστική	97	2,67	1,028	7,577	0 001
	Ημιαστική	37	3,32	1,002		
	Αγροτική	16	3,38	,885		
Στο σχολείο πρέπει να γίνονται τακτικές κα έκτακτες συναντήσεις με τους γονείς προκειμένου να υπάρχει μια αμφίδρομη ενημέρωση για θέματα που αφορούν τους μαθητές	Αστική	97	3,11	1,172	0,148	0,863
	Ημιαστική	37	3,16	1,093		
	Αγροτική	16	2,88	1,088		

Οι σχολές γονέων προσφέρουν σημαντική βοήθεια και είναι αποτελεσματικές	Αστική	97	3,69	,635	0,202	0,81
	Ημιαστική	37	3,62	,924		
	Αγροτική	16	3,75	,775		

Προχωρώντας στον έλεγχο των απόψεων σε σχέση με το βαθμό αστικότητας . Μετά από προσαρμογή κατά Bonferroni, βρέθηκαν στατιστικά σημαντικές διαφορές στους μέσους όρους της δήλωσης **"Το σχολείο εφοδιάζει τους νέους με ικανότητες και κίνητρα για μάθηση εφόρου ζωής"** σε δίπλευρη $p < 0.05$). Ο μέσος όρος των απαντήσεων των γονέων ημιαστικής περιοχής για τη δήλωση **Το σχολείο εφοδιάζει τους νέους με ικανότητες και κίνητρα για μάθηση εφόρου ζωής** είναι υψηλότερος κατά 0,54 από αυτόν των γονέων της αστικής περιοχής. Οι γονείς των ημιαστικών περιοχών, είναι περισσότερο θετικοί για τη δήλωση σε σχέση με τους γονείς των αστικών περιοχών.

Μετά από προσαρμογή κατά Bonferroni, βρέθηκαν στατιστικά σημαντικές διαφορές στους μέσους όρους της δήλωσης **Στο σχολείο υπάρχει ειδικά καταρτισμένο προσωπικό για το ΣΕΠ** [$F(2,149)=5,805, p=0,004$]. Ο μέσος όρος των απαντήσεων των γονέων ημιαστικής περιοχής για τη δήλωση **Στο σχολείο υπάρχει ειδικά καταρτισμένο προσωπικό για το ΣΕΠ** είναι υψηλότερος κατά 0,43 από αυτόν των γονέων της αστικής περιοχής. Οι γονείς των ημιαστικών περιοχών, είναι περισσότερο θετικοί για τη δήλωση σε σχέση με τους γονείς των αστικών περιοχών.

Μετά από προσαρμογή κατά Bonferroni, βρέθηκαν στατιστικά σημαντικές διαφορές στους μέσους όρους της δήλωσης **Το Επαγγελματικό σχολείο σου δίνει τη δυνατότητα για άμεση επαγγελματική αποκατάσταση** [$F(2,149)=3,535, p=0,032$]. Ο μέσος όρος των απαντήσεων των γονέων αστικής περιοχής για τη δήλωση **Το Επαγγελματικό σχολείο σου δίνει τη δυνατότητα για άμεση επαγγελματική αποκατάσταση** είναι υψηλότερος κατά 0,55 από αυτόν των γονέων της ημιαστικής περιοχής. Οι γονείς των αστικών περιοχών, είναι περισσότερο θετικοί για τη δήλωση σε σχέση με τους γονείς των ημιαστικών περιοχών.

Μετά από προσαρμογή κατά Bonferroni, βρέθηκαν στατιστικά σημαντικές διαφορές στους μέσους όρους της δήλωσης **Το σχολείο παρέχει πλήρες ενημέρωση των γονέων για τον επαγγελματικό προσανατολισμό των παιδιών τους**[$F(2,149)=4,394,p=0,014$]. Ο μέσος όρος των απαντήσεων των γονέων αγροτικής περιοχής για τη δήλωση είναι υψηλότερος κατά 0,82 από αυτόν των γονέων της αστικής περιοχής. Οι γονείς των αγροτικών περιοχών, είναι περισσότερο θετικοί για τη δήλωση σε σχέση με τους γονείς των αστικών περιοχών.

Μετά από προσαρμογή κατά Bonferroni, βρέθηκαν στατιστικά σημαντικές διαφορές στους μέσους όρους της δήλωσης **Στο σχολείο υπάρχει συμμετοχή και των γονιών σε ποικίλες δραστηριότητες: πνευματικές, πολιτιστικές, κοινωνικές, αθλητικές κοκ** [$F(2,149)=7,577,p=0,001$]. Ο μέσος όρος των απαντήσεων των γονέων αγροτικής περιοχής για τη δήλωση **Στο σχολείο υπάρχει συμμετοχή και των γονιών σε ποικίλες δραστηριότητες: πνευματικές, πολιτιστικές, κοινωνικές, αθλητικές κοκ** είναι υψηλότερος κατά 0,70 από αυτόν των γονέων της αστικής περιοχής. Οι γονείς των αγροτικών περιοχών, είναι περισσότερο θετικοί για τη δήλωση σε σχέση με τους γονείς των αστικών περιοχών. Ο μέσος όρος των απαντήσεων των γονέων ημιαστικής περιοχής για τη δήλωση είναι υψηλότερος κατά 0,65 από αυτόν των γονέων της αστικής περιοχής. Οι γονείς των ημιαστικών περιοχών, είναι περισσότερο θετικοί για τη δήλωση σε σχέση με τους γονείς των αστικών περιοχών.

Δε βρέθηκαν στατιστικά σημαντικές διαφορές στους μέσους όρους των υπόλοιπων δηλώσεων ως προς την περιοχή κατοικίας των γονέων.

Μετά από έλεγχο Levene's για την ισότητα των διακυμάνσεων, δε βρέθηκαν στατιστικά σημαντικές διαφορές στις δηλώσεις των γονέων ως προς το φύλο του παιδιού

Τέλος δεν βρέθηκαν στατιστικά σημαντικές διαφορές στους μέσους όρους των απόψεων των γονέων και στο επάγγελμα τους, όπως και στη μόρφωση και στο εισόδημα τους.

4.5.2 Ερωτηματολόγιο Μαθητών

Η ερευνά μας δεν περιορίστηκε στους γονείς. Εξετάσαμε και τους μαθητές ώστε να έχουμε μια όσο το δυνατόν πιο ολοκληρωμένη άποψη. Στο κεφάλαιο αυτό παρουσιάζονται τα αποτελέσματα της έρευνας, όπως αυτά διαφαίνονται μετά τη στατιστική επεξεργασία των απαντήσεων στο σχετικό ερωτηματολόγιο.

Όσον αφορά τα δημογραφικά χαρακτηριστικά της έρευνας που αφορούν το πρώτο κομμάτι, έχουμε τα παρακάτω ευρήματα:

Πίνακας 5

Φύλο	N	%
Κορίτσι	56	56
Άγόρι	44	44
Total	100	100
Περιοχή Σχολείου		
Αστική	25	25
Ημιαστική	49	49
Αγροτική	26	26
Total	100	100

Βασικές σπουδές Πατέρα		
Δημοτικό	10	10
Γυμνάσιο	9	9
Λύκειο	45	45
ΑνώτερηΗ(ΤΕΙ)	6	6
Ανώτατη (ΑΕΙ)	30	30
Total	100	100
Βασικές σπουδές Μητέρας		
Δημοτικό	2	2
Γυμνάσιο	14	14
Λύκειο	53	53
ΙΕΚ	3	3
ΑνώτερηΗ(ΤΕΙ)	11	11
Ανώτατη (ΑΕΙ)	17	17
Total	100	100
Επάγγελμα Πατέρα		
Ελεύθερος Επαγγελματίας	16	16
Δημόσιος Υπάλληλος	36	36
Ιδιωτικός Υπάλληλος	21	21

Έμπορος	7	7
Συνταξιούχος	3	3
Άνεργος	1	1
Άλλο	16	16
Total	100	100
Επάγγελμα Μητέρας		
Ελεύθερος Επαγγελματίας	8	8
Δημόσιος Υπάλληλος	28	28
Ιδιωτικός Υπάλληλος	27	27
Άνεργος	2	2
Οικιακά	31	31
Άλλο	4	4
Total	100	100

Προχωρώντας στο δεύτερο μέρος παρατηρούμε ότι:

Στην ερώτηση **Ποιό Σχολείο θεωρείτε ιδανικό για εσάς**, οι μαθητές απάντησαν σε μεγάλο ποσοστό ότι θεωρούν ιδανικό σχολείο (70%) το Γενικό Λύκειο ,ακολουθεί με αρκετά μεγάλη διαφορά (25%) το ΕΠΑΛ, με μικρό ποσοστό 3% η ΕΠΑΣ και ένα ποσοστό 1% που θεωρεί ότι κανένα σχολείο δεν είναι ιδανικό. (βλ. παράρτημα 2,πίνακας 2.23).

Στην επόμενη ερώτηση **Αν θεωρείτε κάποιο ιδανικό εξηγήστε τους λόγους**, οι λόγοι που δόθηκαν είναι γιατί το θεωρούν καλύτερο σχολείο (20%) , γιατί τους δίνει τη δυνατότητα εισαγωγής σε ΑΕΙ (19%), γιατί τους δίνει τη δυνατότητα εισαγωγής σε ΤΕΙ

(14%), και ο πρώτος λόγος που το επιλέγουν είναι ότι τους δίνει επαγγελματική αποκατάσταση (23%).(βλ. παράρτημα 2,πίνακας 2.24).

Στην ερώτηση **Θεωρείτε ότι κανένα σχολείο δεν είναι ιδανικό για τη συνέχιση των σπουδών σας**, απάντησε θετικά το 15 % και αυτό όταν ρωτήθηκε τι θεωρεί ιδανικό να κάνει απάντησε ότι θεωρεί ιδανικό την εκμάθηση κάποιας τέχνης. (βλ. παράρτημα 2,πίνακας 2.25).

Προχωρώντας ρωτήθηκαν **Τι θα ήθελαν να κάνουν μετά το Λύκειο**, το μεγαλύτερο ποσοστό (56%) απάντησε ότι θέλει να σπουδάσει σε ΑΕΙ, ακολουθεί ένα ποσοστό 15% που θέλει να σπουδάσει σε ΤΕΙ, ένα 9% που θέλει να σπουδάσει σε ΙΕΚ. Ένα αρκετά μεγάλο ποσοστό (14%) θέλει να εργαστεί και ένα ποσοστό 6% δεν θέλει να κάνει τίποτα από τα παραπάνω. (βλ. παράρτημα 2,πίνακας 2.26).

Και στην ερώτηση που ακολούθησε **Ποιό θεωρείτε το Ιδανικό επάγγελμα για εσάς**, ένα μόνο 9% απάντησε ότι θεωρεί ιδανικό επάγγελμα των γονέων του. Μεγάλα ποσοστά απάντησαν (26%) αυτό που θα τους πρόσφερε οικονομική άνεση,(16%) αυτό που έχουν κλίση και το (46%) αυτό που θέλουν(βλ. παράρτημα 2,πίνακας 2.27).

Στην ερώτηση **Από που θεωρείτε ότι επηρεάζονται οι αποφάσεις σας**, το 14% θεωρεί ότι επηρεάζετε από τους γονείς, το 12% από τους συνομηλίκους, ένα πολύ μικρό ποσοστό το 1% από το σχολείο, το 15% από την κοινωνία, το 3% από τα ΜΜΕ, το 1% από την κοινωνική προέλευση και το μεγαλύτερο ποσοστό το οποίο είναι το 54% από όλα τα παραπάνω (βλ. παράρτημα 2,πίνακας 2.28).

Όταν ρωτήθηκαν αν **Συζητούν με τους γονείς τους για το μέλλον τους**, το 89% απάντησε θετικά, και μόνο το 11% απάντησε αρνητικά.

Στην επόμενη ερώτηση **από που παίρνονται οι αποφάσεις** το 42% των παιδιών, είπε ότι παίρνονται από τα ίδια, ένα μηδαμινό ποσοστό το 1% από τους γονείς και το 1% από τους καθηγητές. Το 25% είπε πως παίρνονται από κοινού και το 31% ότι εξαρτάται.(βλ. παράρτημα 2,πίνακας 2.29).

Στην ερώτηση από που **“Θα παίρνατε πληροφορίες για το μέλλον σας”** απάντησαν από τους καθηγητές (36%), από ΚΕΣΥΠΙ-ΓΡΑΣΕΠ(36%), και από αλλού (28%) εννοώντας το διαδίκτυο(βλ. παράρτημα 2,πίνακας 2.30).

Στην ερώτηση “Θεωρείτε ότι το Σχολείο σας προσφέρει τις απαραίτητες πληροφορίες για το μέλλον σας” απάντησε θετικά το 57% και αρνητικά το 43%(βλ. παράρτημα 2,πίνακας 2.31).

Στην ερώτηση “Θεωρείτε σημαντική τη συμβολή του Επαγγελματικού Προσανατολισμού “ το 81% απάντησε θετικά και το 18% αρνητικά. (βλ. παράρτημα 2,πίνακας 2.32).

Στην ανοιχτή ερώτηση **τι θα θέλατε επιπλέον να σας προσφέρει το σχολείο σε σχέση με το μέλλον σας** ,οι μαθητές ζητούν περισσότερη ενημέρωση, βοήθεια ,καλύτερο επίπεδο γνώσεων και κυρίως χρήσιμο ,περισσότερη εξειδίκευση, περισσότερες ευκαιρίες για εκμάθηση της κλίσης τους, συνεχής ενημερώσεις από εξειδικευμένους ανθρώπους και επισκέψεις σε εργασιακούς χώρους ,επαγγελματική αποκατάσταση, επιπλέον μαθήματα με νέους μεθόδους διδασκαλίας που να αφορούν τη γνωριμία τους με τον κόσμο των επαγγελμάτων.

Στις ανοιχτές ερωτήσεις για τη γνώμη τους για α) το εκπαιδευτικό σύστημα β)το σχολικό επαγγελματικό προσανατολισμό και γ)για την αγορά εργασίας ,αν και δεν απάντησαν όλοι , συνοπτικά μπορούμε να πούμε τα εξής:

α)Το ελληνικό εκπαιδευτικό σύστημα έχει πολλά προβλήματα. Χαρακτηρίζεται ως μη προοδευτικό και μη οργανωμένο. Υπάρχει έλλειψη κτιρίων, καθηγητών, εποπτικών μέσων. Προσφέρει πολλές γνώσεις αλλά δυστυχώς άχρηστες. Οι μαθητές για να μάθουν πηγαίνουν φροντιστήρια .Χρειάζεται σίγουρα αναβάθμιση.

β) Ο σχολικός επαγγελματικός προσανατολισμός βοηθά. Γίνεται μία καλή προσπάθεια, υπάρχει προσανατολισμός και εντοπισμός των κλίσεων και δυνατοτήτων ,αλλά χρειάζεται και μια επαφή με το χώρο εργασίας. Στο μαθητή είναι απαραίτητη η εμπειρία. Πρέπει να αυξηθούν οι ώρες για να υπάρξουν καλύτερα αποτελέσματα.

γ)Η αγορά εργασίας είναι δύσκολη. Υπάρχει κρίση, ανεργία, κορεσμός και οι προσλήψεις δεν γίνονται αξιοκρατικά.

Προχωρώντας στο 3ο μέρος το οποίο αφορά γενικά τις αντιλήψεις των μαθητών για την εκπαιδευτική πολιτική, το σχολικό επαγγελματικό προσανατολισμό έχουμε τα παρακάτω ευρήματα:

Στην ερώτηση **Το σχολείο ανταποκρίνεται στις επιμέρους μαθησιακές ανάγκες του κάθε μαθητή**, το μεγαλύτερο ποσοστό διαφώνησε και συγκεκριμένα διαφώνησε απόλυτα το 19% και διαφώνησε αρκετά το 37%. Από την άλλη συμφώνησε αρκετά το 24 % και απόλυτα το 5%. Ενώ δεν είχε άποψη το 15% (βλ. παράρτημα 2,πίνακας 2.33).

Στην ερώτηση **Το σχολείο εφοδιάζει τους νέους με ικανότητες και κίνητρα για μάθηση εφόρου ζωής**, διαφώνησε απόλυτα το 18% και αρκετά το 21%, και συμφώνησε αρκετά το 28% και απόλυτα 15%. Το 18% δεν είχε άποψη (βλ. παράρτημα 2,πίνακας 2.34).

Στην επόμενη ερώτηση **Το σχολείο διαμορφώνει ανθρώπους προσαρμόσιμους σε κάθε αλλαγή**, το 19% απάντησε ότι διαφωνεί απόλυτα, το 31% αρκετά, το 30% δεν έχει άποψη, το 15% ότι συμφωνεί αρκετά , και το 5% ότι συμφωνεί απόλυτα. (βλ. παράρτημα 2,πίνακας 2.35).

Στην ερώτηση **Στο σχολείο υπάρχει διαθέσιμο πληροφοριακό υλικό για την ενημέρωση του επαγγελματικού προσανατολισμού** , απάντησε το 5% ότι διαφωνεί αρκετά, το 20% απόλυτα, το 19% ότι δεν έχει άποψη, και το μεγαλύτερο ποσοστό το 36% ότι συμφωνεί αρκετά και το 20% απόλυτα (βλ. παράρτημα 2,πίνακας 2.36).

Στην ερώτηση **Το σχολείο μέσω των καθηγητών παρέχει στους μαθητές τις απαραίτητες πληροφορίες για τη μελλοντική επαγγελματική τους αποκατάσταση**, το 6 % διαφώνησε απόλυτα και το 2% αρκετά. Ενώ ,το 45% συμφώνησε αρκετά και το 8% απόλυτα και τέλος το 15% δεν είχε άποψη (βλ. παράρτημα 2,πίνακας 2.37).

Στην ερώτηση **Στο σχολείο υπάρχει και λειτουργεί σωστός μηχανισμός Επαγγελματικού προσανατολισμού** , απάντησε το 12% διαφωνώ απόλυτα, το 30% αρκετά, το 18% δεν έχω άποψη, το 33% συμφωνώ αρκετά, το 7% απόλυτα. (βλ. παράρτημα 2,πίνακας 2.38).

Στην ερώτηση **Στο σχολείο υπάρχει ειδικά καταρτισμένο προσωπικό για το ΣΕΠ** , το μεγαλύτερο ποσοστό το 39% συμφώνησε αρκετά και το 14% απόλυτα. Ακολουθεί το 13% που διαφώνησε απόλυτα και το 25% που διαφώνησε αρκετά και τέλος το 19% δεν είχε άποψη (βλ. παράρτημα 2,πίνακας 2.38).

Στην ερώτηση **Το επαγγελματικό σχολείο παρέχει μόνο πρακτικές γνώσεις**, απάντησε το 11% διαφωνώ απόλυτα, το 25% αρκετά, το 21% δεν έχω άποψη, το 29% συμφωνώ αρκετά, το 14% απόλυτα (βλ. παράρτημα 2,πίνακας 2.39).

Στην ερώτηση **Το Επαγγελματικό σχολείο σου δίνει τη δυνατότητα για άμεση επαγγελματική αποκατάσταση**, το μεγαλύτερο ποσοστό ήταν σύμφωνο αρκετά(30%)και απόλυτα (12%). Δεν είχε άποψη(20%) και το 14% διαφώνησε απόλυτα και το 24% αρκετά(βλ. παράρτημα 2,πίνακας 2.40).

Στην επόμενη ερώτηση **Το Γενικό λύκειο παρέχει μόνο θεωρητικές γνώσεις**, απάντησαν σε ποσοστό 18% διαφωνώ απόλυτα, σε 21% αρκετά, σε ποσοστό 13% δεν έχω άποψη και τέλος σε ποσοστό 39% συμφωνώ αρκετά και 9% απόλυτα(βλ. παράρτημα 2,πίνακας 2.41).

Στην ερώτηση **Το Γενικό λύκειο σου δίνει τη δυνατότητα για καλύτερη επαγγελματική αποκατάσταση**, το μεγαλύτερο ποσοστό 38 % συμφώνησε αρκετά και το 15% απόλυτα. Ενώ το 6% διαφώνησε απόλυτα και το 20% αρκετά. Τέλος υπήρχε και το ποσοστό που δεν είχε άποψη(21%(βλ. παράρτημα 2,πίνακας 2.42).

Στην ερώτηση **Το σχολείο παρέχει πλήρες ενημέρωση των γονέων για τον επαγγελματικό προσανατολισμό των παιδιών τους**, το 14% διαφώνησε απόλυτα και το 27% αρκετά, το 20% δεν είχε άποψη και το 25% συμφώνησε αρκετά και το 14% απόλυτα (βλ. παράρτημα 2,πίνακας 2.44).

Προχωρώντας στην ερώτηση **Στο σχολείο πρέπει να υπάρχει συνεχής συνεργασία καθηγητών και γονέων για τη σωστή καθοδήγηση των νέων για τη συνέχιση των σπουδών τους**, το μεγαλύτερο ποσοστό 55% συμφώνησε αρκετά και το 9% απόλυτα. Το 14 % διαφώνησε απόλυτα και το 16% αρκετά ενώ το 6% δεν είχε άποψη.(βλ. παράρτημα 2,πίνακας 2.44).

Στην ερώτηση **Στο σχολείο πρέπει να υπάρχει ενεργή συμμετοχή των γονιών στη λήψη των αποφάσεων**, ένα ποσοστό 15% διαφώνησε απόλυτα και το 20% αρκετά. Ένα ποσοστό 26% δεν είχε άποψη και τέλος ένα ποσοστό 28% συμφώνησε αρκετά και το 11% απόλυτα. (βλ. παράρτημα 2,πίνακας 2.45).

Στην ερώτηση **Στο σχολείο υπάρχει συμμετοχή και των γονιών σε ποικίλες δραστηριότητες, πνευματικές ,πολιτιστικές, αθλητικές κοκ**, οι μαθητές απάντησαν το 24% διαφωνώ απόλυτα και το 28% αρκετά, το 13% δεν έχω άποψη και το 28% συμφωνώ αρκετά και το 7% απόλυτα (βλ. παράρτημα 2,πίνακας 2.46).

Στην ερώτηση **Στο σχολείο πρέπει να γίνονται τακτικές κα έκτακτες συναντήσεις με τους γονείς προκειμένου να υπάρχει μια αμφίδρομη ενημέρωση για θέματα που αφορούν τους μαθητές**, το 11% απάντησε διαφωνώ απόλυτα και το 23% αρκετά, ένα ποσοστό 15% δεν έχω άποψη και τέλος το 39% συμφωνώ αρκετά και το 12% απόλυτα. (βλ. παράρτημα 2,πίνακας 2.47).

Τέλος, στην ερώτηση **Οι σχολές γονέων προσφέρουν σημαντική βοήθεια και είναι αποτελεσματικές**, απάντησε το μεγαλύτερο ποσοστό το 22% συμφωνώ αρκετά και το 9% απόλυτα ,ενώ το 8% διαφωνώ απόλυτα και το 18% αρκετά και τέλος το 42% δεν έχω άποψη(βλ. παράρτημα 2,πίνακας 2.10).

Συνεχίζουμε με την επαγωγική στατιστική και συγκεκριμένα με τον έλεγχο T-Test, ανάλυση διακύμανσης κατά παράγοντα (One-Way ANOVA).

Ξεκινήσαμε και ελέγξαμε αν υπάρχει συσχέτιση στις απόψεις των μαθητών και το φύλο.

Χρησιμοποιήθηκε ο έλεγχος T-Test για ανεξάρτητα δείγματα. Ανεξάρτητη μεταβλητή είναι το φύλο των μαθητών και εξαρτημένες μεταβλητές είναι οι απόψεις τους για την εκπαιδευτική πολιτική, σχέσεις σχολείου και οικογένειας στο Γ' μέρος του ερωτηματολογίου.

Στον **πίνακα 6** παρουσιάζεται ο έλεγχος διαφορών των μέσων όρων, μεταξύ των μαθητών που είναι αγόρια και κορίτσια ως προς τις απόψεις τους για την εκπαιδευτική πολιτική ,για επαγγελματική πληροφόρηση και για τη συνεργασία σχολείου –γονέων

Πίνακας 6 .Έλεγχος διαφορών μέσων όρων κοριτσιών και αγοριών

	Φύλο					
ΑΠΟΨΕΙΣ		N	M.T	T.A	t	p
ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ						
Το σχολείο ανταποκρίνεται στις επιμέρους μαθησιακές ανάγκες του κάθε μαθητή	Κορίτσι	56	2,86	1,212	2,606	0,011
	Άγόρι	44	2,25	1,081		
Το σχολείο εφοδιάζει τους νέους με ικανότητες και κίνητρα για μάθηση εφόρου ζωής	Κορίτσι	56	3,21	1,317	1,714	0,09
	Άγόρι	44	2,75	1,366		
Το σχολείο διαμορφώνει ανθρώπους προσαρμόσιμους σε κάθε αλλαγή	Κορίτσι	56	2,63	1,137	0,66	0,511
	Άγόρι	44	2,48	1,089		
Το Γυμνάσιο προετοιμάζει και υποστηρίζει τους νέους για τη συνέχιση των σπουδών τους	Κορίτσι	56	3,38	1,153	0,318	0,751
	Άγόρι	44	3,3	1,304		
Το επαγγελματικό σχολείο παρέχει μόνο πρακτικές γνώσεις	Κορίτσι	56	3,25	1,21	1,359	0,178
	Άγόρι	44	2,91	1,273		
Το Επαγγελματικό σχολείο σου δίνει τη δυνατότητα για άμεση επαγγελματική αποκατάσταση	Κορίτσι	56	2,93	1,204	-0,805	0,423
	Άγόρι	44	3,14	1,34		
Το Γενικό λύκειο παρέχει μόνο θεωρητικές γνώσεις	Κορίτσι	56	3,23	1,265	2,042	0,044
	Άγόρι	44	2,7	1,304		

Το Γενικό λύκειο σου δίνει τη δυνατότητα για καλύτερη επαγγελματική αποκατάσταση	Κορίτσι	56	3,36	1,103	-0,028	0,978
	Άγόρι	44	3,36	1,203		
ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗ						
Στο σχολείο υπάρχει ειδικά καταρτισμένο προσωπικό για το ΣΕΠ	Κορίτσι	56	3,16	1,345	0,006	0,995
	Άγόρι	44	3,16	1,275		
Το σχολείο παρέχει πλήρες ενημέρωση των γονέων για τον επαγγελματικό προσανατολισμό των παιδιών τους	Κορίτσι	56	3,05	1,212	0,633	0,529
	Άγόρι	44	2,89	1,385		
Στο σχολείο υπάρχει διαθέσιμο πληροφοριακό υλικό για την ενημέρωση του επαγγελματικού προσανατολισμού	Κορίτσι	56	3,34	1,149	-1,165	0,247
	Άγόρι	44	3,61	1,185		
Το σχολείο μέσω των καθηγητών παρέχει στους μαθητές τις απαραίτητες πληροφορίες για τη μελλοντική επαγγελματική τους αποκατάσταση	Κορίτσι	56	3,13	1,113	-1,07	0,287
	Άγόρι	44	3,36	1,102		
Στο σχολείο υπάρχει και λειτουργεί σωστός μηχανισμός Επαγγελματικού προσανατολισμού	Κορίτσι	56	2,93	1,189	-0,014	0,989
	Άγόρι	44	2,93	1,189		
ΣΧΕΣΕΙΣ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΣ-ΣΧΟΛΕΙΟΥ						
Στο σχολείο πρέπει να υπάρχεισυνεχής συνεργασία καθηγητών και γονέων για τη σωστή καθοδήγηση των νέων για τη συνέχιση των σπουδών τους	Κορίτσι	56	3,38	1,214	0,76	0,45
	Άγόρι	44	3,18	1,299		

Στο σχολείο πρέπει να υπάρχει ενεργή συμμετοχή στη λήψη των αποφάσεων	Κορίτσι	56	3,04	1,144	0,317	0,752
	Άγόρι	44	2,95	1,363		
Στο σχολείο υπάρχει συμμετοχή και των γονιών σε ποικίλες δραστηριότητες: πνευματικές, πολιτιστικές, κοινωνικές, αθλητικές κ.ο.κ	Κορίτσι	56	2,82	1,295	1,402	0,164
	Άγόρι	44	2,45	1,302		
Στο σχολείο πρέπει να γίνονται τακτικές και έκτακτες συναντήσεις με τους γονείς προκειμένου να υπάρχει μια αμφίδρομη ενημέρωση για θέματα που αφορούν τους μαθητές	Κορίτσι	56	3,36	1,135	1,602	0,113
	Άγόρι	44	2,95	1,329		
Οι σχολές γονέων προσφέρουν σημαντική βοήθεια και είναι αποτελεσματικές	Κορίτσι	56	3,04	1,026	-0,045	0,964
	Άγόρι	44	3,05	1,12		

Έπειτα από έλεγχο Levene's για την ισότητα των διακυμάνσεων, προέκυψε ότι οι διακυμάνσεις ήταν ίσες. Βρέθηκαν στατιστικά σημαντικές διαφορές στους μέσους όρους των απαντήσεων αναφορικά με τη δήλωση «**Το σχολείο ανταποκρίνεται στις επιμέρους μαθησιακές ανάγκες του κάθε μαθητή**» ($t= 2.61$, $df=98$, δίπλευρη $p<0.05$). Ο μέσος όρος των απαντήσεων σχετικά με τη δήλωση για τα κορίτσια ($M=2.86$, $SD=1.21$) είναι σημαντικά υψηλότερος από τον αντίστοιχο μέσο όρο των απαντήσεων των αγοριών ($M=2.25$, $SD=1.08$). Τα κορίτσια πιστεύουν σε μεγαλύτερο βαθμό ότι «**Το σχολείο ανταποκρίνεται στις επιμέρους μαθησιακές ανάγκες του κάθε μαθητή**», σε σχέση με τα αγόρια. .

Βρέθηκαν στατιστικά σημαντικές διαφορές στους μέσους όρους των απαντήσεων αναφορικά με τη δήλωση «**Το Γενικό λύκειο παρέχει μόνο θεωρητικές γνώσεις**» ($t= 2.04$, $df=98$, δίπλευρη $p<0.05$). Ο μέσος όρος των απαντήσεων σχετικά με τη δήλωση για τα κορίτσια ($M=3.23$, $SD=1.27$) είναι σημαντικά υψηλότερος από τον αντίστοιχο μέσο όρο των απαντήσεων των αγοριών ($M=2.70$, $SD=1.30$). Τα κορίτσια πιστεύουν σε μεγαλύτερο βαθμό ότι «**Το Γενικό λύκειο παρέχει μόνο θεωρητικές γνώσεις**», σε σχέση με τα αγόρια. Στις υπόλοιπες δηλώσεις του Γ' μέρους του ερωτηματολογίου δε βρέθηκαν στατιστικά σημαντικές διαφορές, ως προς το φύλο .

Προχωρώντας ελέγξαμε το μαθητή με τον τύπο σχολείου. Χρησιμοποιήθηκε ο έλεγχος T-Test για ανεξάρτητα δείγματα. Ανεξάρτητη μεταβλητή είναι το είδος του σχολείου που θεωρούν ως ιδανικό οι μαθητές και εξαρτημένες μεταβλητές είναι οι απόψεις τους για την εκπαιδευτική πολιτική, σχέσεις σχολείου και οικογένειας στο Γ' μέρος του ερωτηματολογίου.

Στον **πίνακα 7** παρουσιάζεται ο έλεγχος διαφορών των μέσων όρων, μεταξύ των μαθητών που επιλέγουν διαφορετικό τύπο σχολείου προς τις απόψεις τους για την εκπαιδευτική πολιτική ,για επαγγελματική πληροφόρηση και για τη συνεργασία σχολείου - γονέων

Πίνακας 7 Έλεγχος διαφορών μέσων όρων κοριτσιών και αγοριών με επιλογή διαφορετικού τύπου σχολείου

ΑΠΟΨΕΙΣ			N	M.T	T.A	t	P
ΤΥΠΟΣ ΣΧΟΛΕΙΟΥ							
ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ							
Το σχολείο ανταποκρίνεται στις επιμέρους μαθησιακές ανάγκες του κάθε μαθητή	Το Γενικό Λύκειο	70	2,64	1,24	0,479	0,634	
	Το ΕΠΑΛ	25	2,52	1,046			
Το σχολείο εφοδιάζει τους νέους με ικανότητες και κίνητρα για μάθηση εφόρου ζωής	Το Γενικό Λύκειο	70	2,97	1,372	-0,874	0,387	
	Το ΕΠΑΛ	25	3,24	1,3			
Το σχολείο διαμορφώνει ανθρώπους προσαρμόσιμους σε κάθε αλλαγή	Το Γενικό Λύκειο	70	2,6	1,147	0,782	0,439	
	Το ΕΠΑΛ	25	2,4	1,08			
Το Γυμνάσιο προετοιμάζει και υποστηρίζει τους νέους για τη συνέχιση των σπουδών τους	Το Γενικό Λύκειο	70	3,19	1,207	-2,208	0,03	
	Το ΕΠΑΛ	25	3,8	1,155			
Το επαγγελματικό σχολείο παρέχει μόνο πρακτικές γνώσεις	Το Γενικό Λύκειο	70	3,17	1,262	0,714	0,479	
	Το ΕΠΑΛ	25	2,96	1,274			
Το Επαγγελματικό σχολείο σου δίνει τη δυνατότητα για άμεση επαγγελματική αποκατάσταση	Το Γενικό Λύκειο	70	2,86	1,231	-2,173	0,032	
	Το ΕΠΑΛ	25	3,48	1,229			
Το Γενικό Λύκειο παρέχει μόνο θεωρητικές γνώσεις	Το Γενικό Λύκειο	70	3,09	1,26	1,35	0,185	
	Το ΕΠΑΛ	25	2,64	1,469			
Το Γενικό Λύκειο σου δίνει τη δυνατότητα για καλύτερη επαγγελματική αποκατάσταση	Το Γενικό Λύκειο	70	3,43	1,149	0,832	0,41	
	Το ΕΠΑΛ	25	3,2	1,19			

ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗ						
Στο σχολείο υπάρχει ειδικά καταρτισμένο προσωπικό για το ΣΕΠ	Το Γενικό Λύκειο	70	3,2	1,347	0	1
	Το ΕΠΑΛ	25	3,2	1,258		
Το σχολείο παρέχει πλήρες ενημέρωση των γονέων για τον επαγγελματικό προσανατολισμό των παιδιών τους	Το Γενικό Λύκειο	70	2,93	1,266	-0,999	0,324
	Το ΕΠΑΛ	25	3,24	1,363		
Στο σχολείο υπάρχει διαθέσιμο πληροφοριακό υλικό για την ενημέρωση του επαγγελματικού προσανατολισμού	Το Γενικό Λύκειο	70	3,47	1,113	-0,304	0,762
	Το ΕΠΑΛ	25	3,56	1,294		
Το σχολείο μέσω των καθηγητών παρέχει στους μαθητές τις απαραίτητες πληροφορίες για τη μελλοντική επαγγελματική τους αποκατάσταση	Το Γενικό Λύκειο	70	3,26	1,125	0,069	0,946
	Το ΕΠΑΛ	25	3,24	1,052		
Στο σχολείο υπάρχει και λειτουργεί σωστός μηχανισμός Επαγγελματικού προσανατολισμού	Το Γενικό Λύκειο	70	2,93	1,22	-0,568	0,573
	Το ΕΠΑΛ	25	3,08	1,115		

ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΣΧΟΛΕΙΟΥ-ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΣ						
Στο σχολείο πρέπει να υπάρχει συνεχής συνεργασία καθηγητών και γονέων για τη σωστή καθοδήγηση των νέων για τη συνέχιση των σπουδών τους	Το Γενικό Λύκειο	70	3,36	1,216	0,511	0,612
	Το ΕΠΑΛ	25	3,2	1,354		
Στο σχολείο πρέπει να υπάρχει ενεργή συμμετοχή στη λήψη των αποφάσεων	Το Γενικό Λύκειο	70	2,99	1,21	-0,308	0,76
	Το ΕΠΑΛ	25	3,08	1,352		
Στο σχολείο υπάρχει συμμετοχή και των γονιών σε ποικίλες δραστηριότητες: πνευματικές, πολιτιστικές, κοινωνικές, αθλητικές κ.ο.κ	Το Γενικό Λύκειο	70	2,59	1,324	-0,439	0,663
	Το ΕΠΑΛ	25	2,72	1,308		
Στο σχολείο πρέπει να γίνονται τακτικές και έκτακτες συναντήσεις με τους γονείς προκειμένου να υπάρχει μια αμφίδρομη ενημέρωση για θέματα που αφορούν τους μαθητές	Το Γενικό Λύκειο	70	3,2	1,175	0,368	0,715
	Το ΕΠΑΛ	25	3,08	1,47		
Οι σχολές γονέων προσφέρουν σημαντική βοήθεια και είναι αποτελεσματικές	Το Γενικό Λύκειο	70	3,14	0,982	1,506	0,141
	Το ΕΠΑΛ	25	2,72	1,275		

Έπειτα από έλεγχο Levene's για την ισότητα των διακυμάνσεων, προέκυψε ότι οι διακυμάνσεις ήταν ίσες. Βρέθηκαν στατιστικά σημαντικές διαφορές στους μέσους όρους των απαντήσεων αναφορικά με τη δήλωση **«Το Γυμνάσιο προετοιμάζει και υποστηρίζει τους νέους για τη συνέχιση των σπουδών τους»** ($t = -2.21$, $df=93$, δίπλευρη $p < 0.05$). Ο μέσος όρος των απαντήσεων για όσους μαθητές θεωρούν άτι το Γενικό Λύκειο είναι το ιδανικό σχολείο για αυτούς ($M=3.19$, $SD=1.21$) είναι σημαντικά χαμηλότερος από τον αντίστοιχο μέσο όρο των απαντήσεων των μαθητών που θεωρούν ως ιδανικό σχολείο το ΕΠΑΛ ($M=3.38$, $SD=1.16$). Όσοι προτιμούν το Γενικό Λύκειο, πιστεύουν σε μικρότερο βαθμό ότι **«Το Γυμνάσιο προετοιμάζει και υποστηρίζει τους νέους για τη συνέχιση των σπουδών τους»**, σε σχέση με τους μαθητές που προτιμούν το ΕΠΑΛ. Βρέθηκαν στατιστικά σημαντικές διαφορές στους μέσους όρους των απαντήσεων αναφορικά με τη δήλωση **«Το Επαγγελματικό σχολείο σου δίνει τη δυνατότητα για άμεση επαγγελματική αποκατάσταση»** ($t = -2.17$, $df=93$, δίπλευρη $p < 0.05$). Ο μέσος όρος των απαντήσεων για όσους μαθητές θεωρούν ότι το Γενικό Λύκειο είναι το ιδανικό σχολείο για αυτούς ($M=2.86$, $SD=1.23$) είναι σημαντικά χαμηλότερος από τον αντίστοιχο μέσο όρο των απαντήσεων των μαθητών που θεωρούν ως ιδανικό σχολείο το ΕΠΑΛ ($M=3.48$, $SD=1.123$). Όσοι προτιμούν το Γενικό Λύκειο, πιστεύουν σε μικρότερο βαθμό ότι **«Το Επαγγελματικό σχολείο σου δίνει τη δυνατότητα για άμεση επαγγελματική αποκατάσταση»**, σε σχέση με τους μαθητές που προτιμούν το ΕΠΑΛ. Στις υπόλοιπες δηλώσεις του Γ' μέρους του ερωτηματολογίου δε βρέθηκαν στατιστικά σημαντικές διαφορές, ως προς το είδος του σχολείου που θεωρούν ως ιδανικό οι μαθητές. Συνεχίσαμε εξετάζοντας το βαθμό αστικότητας με τις απόψεις του τρίτου μέρους

Στον **πίνακα 8** παρουσιάζεται ο έλεγχος διαφορών των μέσων όρων, μεταξύ των μαθητών αστικών-ημιαστικών-αγροτικών σχολείων, ως προς τις απόψεις τους για την εκπαιδευτική πολιτική για το σχολείο, για την επαγγελματική πληροφόρηση και για τη συνεργασία σχολείου -γονέων

Πίνακας 8 Έλεγχος διαφορών μέσων όρων μαθητών αστικών-ημιαστικών-αγροτικών σχολείων

Περιοχή Σχολείου						
ΑΠΟΨΕΙΣ		N	M.T	T.A.	F	P
ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ						
Το σχολείο ανταποκρίνεται στις επιμέρους μαθησιακές ανάγκες του κάθε μαθητή	Αστική	25	2,88	1,130	2,448	0,092
	Ημιαστική	49	2,33	1,197		
	Αγροτική	26	2,81	1,167		
Το σχολείο εφοδιάζει τους νέους με ικανότητες και κίνητρα για μάθηση εφόρου ζωής	Αστική	25	3,12	1,201	0,116	0,891
	Ημιαστική	49	2,96	1,443		
	Αγροτική	26	3,00	1,356		
Το σχολείο διαμορφώνει ανθρώπους προσαρμόσιμους σε κάθε αλλαγή	Αστική	25	2,80	1,000	5,593	0,005
	Ημιαστική	49	2,20	1,020		
	Αγροτική	26	3,00	1,200		
Το Γυμνάσιο προετοιμάζει και υποστηρίζει τους νέους για τη συνέχιση των σπουδών τους	Αστική	25	3,60	,957	0,761	0,47
	Ημιαστική	49	3,24	1,251		
	Αγροτική	26	3,27	1,373		

Το επαγγελματικό σχολείο παρέχει μόνο πρακτικές γνώσεις	Αστική	25	3,32	1,030	3,081	0,05
	Ημιαστική	49	2,80	1,207		
	Αγροτική	26	3,46	1,392		
Το Επαγγελματικό σχολείο σου δίνει τη δυνατότητα για άμεση επαγγελματική αποκατάσταση	Αστική	25	3,28	,936	0,732	0,484
	Ημιαστική	49	2,96	1,353		
	Αγροτική	26	2,88	1,366		
Το Γενικό Λύκειο παρέχει μόνο θεωρητικές γνώσεις	Αστική	25	3,72	,792	0,732	0,004
	Ημιαστική	49	2,67	1,214		
	Αγροτική	26	2,92	1,598		
Το Γενικό Λύκειο σου δίνει τη δυνατότητα για καλύτερη επαγγελματική αποκατάσταση	Αστική	25	3,32	,900	0,649	0,525
	Ημιαστική	49	3,27	1,303		
	Αγροτική	26	3,58	1,027		

ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗ						
Στο σχολείο υπάρχει ειδικά καταρτισμένο προσωπικό για το ΣΕΠ	Αστική	25	3,20	1,080	1,481	0,232
	Ημιαστική	49	2,96	1,471		
	Αγροτική	26	3,50	1,140		
Το σχολείο παρέχει πλήρες ενημέρωση των γονέων για τον επαγγελματικό προσανατολισμό των παιδιών τους	Αστική	25	2,96	1,098	0,2	,819
	Ημιαστική	49	2,92	1,367		
	Αγροτική	26	3,12	1,336		
Στο σχολείο υπάρχει διαθέσιμο πληροφοριακό υλικό για την ενημέρωση του επαγγελματικού προσανατολισμού	Αστική	25	3,24	,970	2,466	0,09
	Ημιαστική	49	3,35	1,300		
	Αγροτική	26	3,88	,993		

Το σχολείο μέσω των καθηγητών παρέχει στους μαθητές τις απαραίτητες πληροφορίες για τη μελλοντική επαγγελματική τους αποκατάσταση	Αστική	25	3,12	1,092	0,161	0,851
	Ημιαστική	49	3,27	1,151		
	Αγροτική	26	3,27	1,079		
Στο σχολείο υπάρχει και λειτουργεί σωστός μηχανισμός Επαγγελματικού προσανατολισμού	Αστική	25	3,04	1,136	1,428	0,245
	Ημιαστική	49	2,73	1,169		
	Αγροτική	26	3,19	1,234		
ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΣΧΟΛΕΙΟΥ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΣ						
Στο σχολείο πρέπει να υπάρχει συνεχής συνεργασία καθηγητών και γονέων για τη σωστή καθοδήγηση των νέων για τη συνέχιση των σπουδών τους	Αστική	25	3,16	1,143	0,385	0,681
	Ημιαστική	49	3,27	1,335		
	Αγροτική	26	3,46	1,208		

Στο σχολείο πρέπει να υπάρχει ενεργή συμμετοχή στη λήψη των αποφάσεων	Αστική	25	3,04	1,020	0,786	0,458
	Ημιαστική	49	2,86	1,354		
	Αγροτική	26	3,23	1,210		
Στο σχολείο υπάρχει συμμετοχή και των γονιών σε ποικίλες δραστηριότητες: πνευματικές, πολιτιστικές, κοινωνικές, αθλητικές κοκ	Αστική	25	3,24	1,091	5,863	0,004
	Ημιαστική	49	2,24	1,234		
	Αγροτική	26	2,88	1,395		
Στο σχολείο πρέπει να γίνονται τακτικές κα έκτακτες συναντήσεις με τους γονείς προκειμένου να υπάρχει μια αμφίδρομη ενημέρωση για θέματα που αφορούν τους μαθητές	Αστική	25	3,00	1,080	1,535	0,221
	Ημιαστική	49	3,08	1,304		
	Αγροτική	26	3,54	1,208		

Οι σχολές γονέων προσφέρουν σημαντική βοήθεια και είναι αποτελεσματικές	Αστική	25	3,12	,881	0,926	0,4
	Ημιαστική	49	2,90	1,104		
	Αγροτική	26	3,23	1,142		

Μετά από προσαρμογή κατά Bonferroni, βρέθηκαν στατιστικά σημαντικές διαφορές στους μέσους όρους της των δηλώσεων: **1) «Το σχολείο διαμορφώνει ανθρώπους προσαρμόσιμους σε κάθε αλλαγή»** [$F(2,99)=5,593, p=0,015$]. Ο μέσος όρος των απαντήσεων των μαθητών που ζουν σε ημιαστική περιοχή είναι κατά 0.80 μικρότερη των μαθητών που ζουν σε Αγροτική περιοχή. Οι μαθητές που ζουν σε ημιαστική περιοχή πιστεύουν λιγότερο ότι **«Το σχολείο διαμορφώνει ανθρώπους προσαρμόσιμους σε κάθε αλλαγή»**, σε σχέση με τους μαθητές που ζουν σε αγροτική περιοχή.

2) «Το Γενικό λύκειο παρέχει μόνο θεωρητικές γνώσεις» [$F(2,99)=0,732, p=0,004$]. Ο μέσος όρος των απαντήσεων των μαθητών που ζουν σε αστική περιοχή είναι κατά 1.05 υψηλότερη των μαθητών που ζουν σε ημιαστική περιοχή. Οι μαθητές που ζουν σε αστική περιοχή πιστεύουν περισσότερο ότι **«Το Γενικό λύκειο παρέχει μόνο θεωρητικές γνώσεις»**, σε σχέση με τους μαθητές που ζουν σε ημιαστική περιοχή.

. 3)«Στο σχολείο υπάρχει συμμετοχή και των γονιών σε ποικίλες δραστηριότητες: πνευματικές, πολιτιστικές, κοινωνικές, αθλητικές κοκ» [F(2,99)=5,863,p=0,004]. Ο μέσος όρος των απαντήσεων των μαθητών που ζουν σε αστική περιοχή είναι κατά 1.0 υψηλότερη των μαθητών που ζουν σε ημιαστική περιοχή. Οι μαθητές που ζουν σε αστική περιοχή πιστεύουν περισσότερο ότι «Στο σχολείο υπάρχει συμμετοχή και των γονιών σε ποικίλες δραστηριότητες: πνευματικές, πολιτιστικές, κοινωνικές, αθλητικές κοκ» σε σχέση με τους μαθητές που ζουν σε ημιαστική περιοχή.

Δε βρέθηκαν στατιστικά σημαντικές διαφορές στους μέσους όρους των υπόλοιπων δηλώσεων του Γ' μέρους.

Ακολούθησε η μόρφωση των γονέων και συγκεκριμένα της μητέρας σε σχέση με τις απόψεις του 3ου μέρους του ερωτηματολογίου.

Στον **πίνακα 9** παρουσιάζεται ο έλεγχος διαφορών των μέσων όρων, μεταξύ των σπουδών της μητέρας των μαθητών, ως προς τις απόψεις τους για την εκπαιδευτική πολιτική για το σχολείο ,για την επαγγελματική πληροφόρηση και για τη συνεργασία σχολείου–γονέων

Πίνακας 9 Έλεγχος διαφορών μέσων όρων σπουδών της μητέρας των μαθητών

Περιοχή Σχολείου						
ΑΠΟΨΕΙΣ		N	M.T	T.A	F	P
ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ						
Το σχολείο ανταποκρίνεται στις επιμέρους μαθησιακές ανάγκες του κάθε μαθητή	Αστική	97	2,29	1,040	2,611	0,077
	Ημιαστική	37	2,27	,804		
	Αγροτική	16	2,88	,957		
Το σχολείο εφοδιάζει τους νέους με ικανότητες και κίνητρα για μάθηση εφόρου ζωής	Αστική	97	2,62	1,035	0,151	0,86
	Ημιαστική	37	3,16	1,014		
	Αγροτική	16	3,00	1,155		
Το σχολείο διαμορφώνει ανθρώπους προσαρμόσιμους σε κάθε αλλαγή	Αστική	97	2,18	,913	1,967	0,144
	Ημιαστική	37	2,41	,896		
	Αγροτική	16	2,63	1,258		
Το Γυμνάσιο προετοιμάζει και υποστηρίζει τους νέους για τη συνέχιση των σπουδών τους	Αστική	97	3,76	,658	0,954	0,387
	Ημιαστική	37	3,78	,672		
	Αγροτική	16	4,00	,365		

Το επαγγελματικό σχολείο παρέχει μόνο πρακτικές γνώσεις	Αστική	97	2,31	,821	0,339	0,713
	Ημιαστική	37	2,43	,959		
	Αγροτική	16	2,44	1,094		
Το Επαγγελματικό σχολείο σου δίνει τη δυνατότητα για άμεση επαγγελματική αποκατάσταση	Αστική	97	2,80	1,027	5,805	0,004
	Ημιαστική	37	3,35	,919		
	Αγροτική	16	3,44	,892		
Το Γενικό λύκειο παρέχει μόνο θεωρητικές γνώσεις	Αστική	97	4,00	,382	0,391	0,677
	Ημιαστική	37	3,95	,575		
	Αγροτική	16	4,06	,574		
Το Γενικό λύκειο σου δίνει τη δυνατότητα για καλύτερη επαγγελματική αποκατάσταση	Αστική	97	3,27	1,104	0,994	0,373
	Ημιαστική	37	3,03	1,067		
	Αγροτική	16	3,44	1,031		
ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗ						
Στο σχολείο υπάρχει ειδικά καταρτισμένο προσωπικό για το ΣΕΠ	Αστική	97	2,76	,788	3,535	0,032
	Ημιαστική	37	3,19	,877		
	Αγροτική	16	2,94	,998		
Το σχολείο παρέχει πλήρες ενημέρωση των γονέων για τον επαγγελματικό προσανατολισμό των παιδιών τους	Αστική	97	2,56	1,030	4,394	0,014
	Ημιαστική	37	2,65	1,060		
	Αγροτική	16	3,38	,885		

Στο σχολείο υπάρχει διαθέσιμο πληροφοριακό υλικό για την ενημέρωση του επαγγελματικού προσανατολισμό	Αστική	97	3,18	1,208	0,643	0,527
	Ημιαστική	37	3,30	1,102		
	Αγροτική	16	2,88	,957		
Το σχολείο μέσω των καθηγητών παρέχει στους μαθητές τις απαραίτητες πληροφορίες για τη μελλοντική επαγγελματική τους αποκατάσταση	Αστική	97	3,28	,887	0,71	0,493
	Ημιαστική	37	3,35	,919		
	Αγροτική	16	3,56	,892		
Στο σχολείο υπάρχει και λειτουργεί σωστός μηχανισμός Επαγγελματικού προσανατολισμού	Αστική	97	2,67	1,028	2,029	0,135
	Ημιαστική	37	3,32	1,002		
	Αγροτική	16	3,38	,885		
Συνεργασία Σχολείου Οικογένειας						
Στο σχολείο πρέπει να υπάρχει συνεχής συνεργασία καθηγητών και γονέων για τη σωστή καθοδήγηση των νέων για τη συνέχιση των σπουδών τους	Αστική	97	3,18	1,208	0,279	0,757
	Ημιαστική	37	3,30	1,102		
	Αγροτική	16	2,88	,957		
Στο σχολείο πρέπει να υπάρχει ενεργή συμμετοχή στη λήψη των αποφάσεων	Αστική	97	2,80	1,178	0,495	0,611
	Ημιαστική	37	2,81	1,101		
	Αγροτική	16	2,50	1,211		
Στο σχολείο υπάρχει συμμετοχή και των γονιών σε ποικίλες δραστηριότητες: πνευματικές ,πολιτιστικές ,κοινωνικές ,αθλητικές κοκ	Αστική	97	2,67	1,028	7,577	0,001
	Ημιαστική	37	3,32	1,002		
	Αγροτική	16	3,38	,885		

Στο σχολείο πρέπει να γίνονται τακτικές κα έκτακτες συναντήσεις με τους γονείς προκειμένου να υπάρχει μια αμφίδρομη ενημέρωση για θέματα που αφορούν τους μαθητές	Αστική	97	3,11	1,172	0,148	0,863
	Ημιαστική	37	3,16	1,093		
	Αγροτική	16	2,88	1,088		
Οι σχολές γονέων προσφέρουν σημαντική βοήθεια και είναι αποτελεσματικές	Αστική	97	3,69	,635	0,202	0,817
	Ημιαστική	37	3,62	,924		
	Αγροτική	16	3,75	,775		

Μετά από προσαρμογή κατά Bonferroni, βρέθηκαν στατιστικά σημαντικές διαφορές στους μέσους όρους της των δηλώσεων: **«Στο σχολείο υπάρχει συμμετοχή και των γονιών σε ποικίλες δραστηριότητες: πνευματικές, πολιτιστικές, κοινωνικές, αθλητικές κοκ»** [$F(2,99)=3,013$ $p=0,014$]. Ο μέσος όρος των απαντήσεων των γονέων που φοίτησαν μέχρι το γυμνάσιο είναι κατά 1.18 υψηλότερη των γονέων που φοίτησαν μέχρι το Λύκειο. Οι γονείς που φοίτησαν μέχρι το γυμνάσιο πιστεύουν περισσότερο ότι **«Στο σχολείο υπάρχει συμμετοχή και των γονιών σε ποικίλες δραστηριότητες: πνευματικές, πολιτιστικές, κοινωνικές, αθλητικές κοκ»**, σε σχέση με τους γονείς που φοίτησαν μέχρι το λύκειο. **«Οι σχολές γονέων προσφέρουν σημαντική βοήθεια και είναι αποτελεσματικές»** [$F(2,99)=2,516$ $p=0,015$]. Ο μέσος όρος των απαντήσεων των γονέων που φοίτησαν μέχρι το γυμνάσιο είναι κατά 0.97 υψηλότερη των γονέων που φοίτησαν μέχρι το Λύκειο. Οι γονείς που φοίτησαν μέχρι το γυμνάσιο πιστεύουν περισσότερο ότι **«Οι σχολές γονέων προσφέρουν σημαντική βοήθεια και είναι αποτελεσματικές»**, σε σχέση με τους γονείς που φοίτησαν μέχρι το λύκειο. Δεν βρέθηκαν στατιστικά σημαντικές διαφορές στους μέσους όρους των υπόλοιπων δηλώσεων του Γ' μέρους.

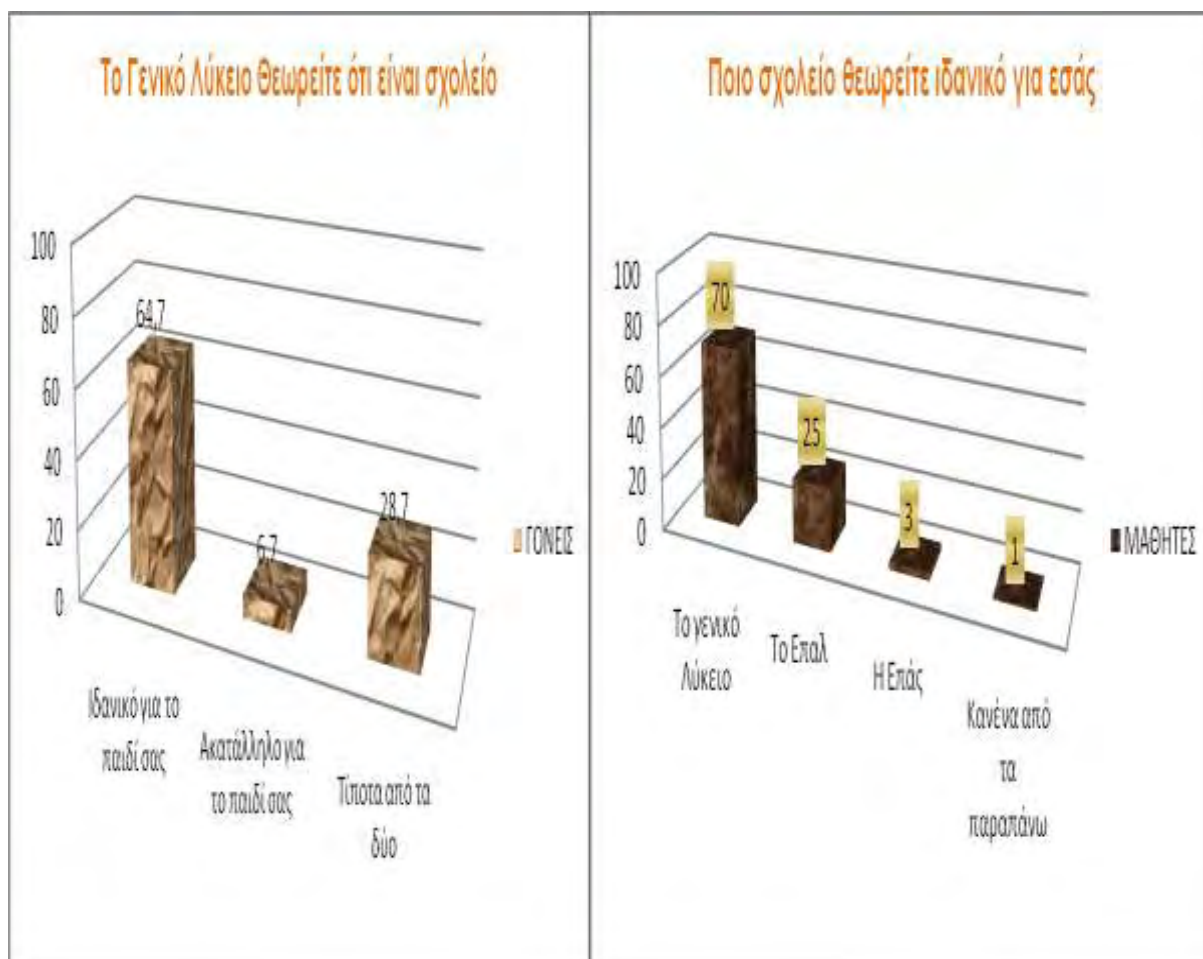
Δεν βρέθηκαν στατιστικά σημαντικές διαφορές στους μέσους όρους των απόψεων των μαθητών και στο επάγγελμα των γονέων όπως επίσης και στο εισόδημα τους.

4.5.3 Συγκριτική μελέτη των γονέων με τους μαθητές

Προχωρώντας κάνουμε μία σύγκριση σε κάποια ευρήματα των δύο ερευνών ώστε να βγάλουμε κάποια συμπεράσματα για την εκπαιδευτική και επαγγελματική επιλογή, για την επιρροή, τις πηγές πληροφόρησης, τη σχέση σχολείου και οικογένειας και παρατηρούμε τα εξής:

Διάγραμμα 1

Διάγραμμα 2

Διάγραμμα 3

Διάγραμμα 4

Όσον αφορά την εκπαιδευτική επιλογή και οι δύο πλευρές (γονείς, μαθητές) όπως φαίνεται και στα **Διαγράμματα (1, 2,3,4)** προτιμούν και επιδιώκουν τη γενική εκπαίδευση σε πολύ μεγάλο ποσοστό (64,7% και 70%) σε σχέση με την επαγγελματική και οι λόγοι είναι ότι τους δίνει τη δυνατότητα για εισαγωγή σε κάποιο ΑΕΙ που είναι από τους βασικότερους λόγους για τους γονείς, τους προσφέρει επαγγελματική αποκατάσταση που είναι από τους βασικότερους λόγους για τους μαθητές, είναι το καλύτερο σχολείο και όλοι οι παραπάνω λόγοι που συγκεντρώνει το μεγαλύτερο ποσοστό και από τους δύο.

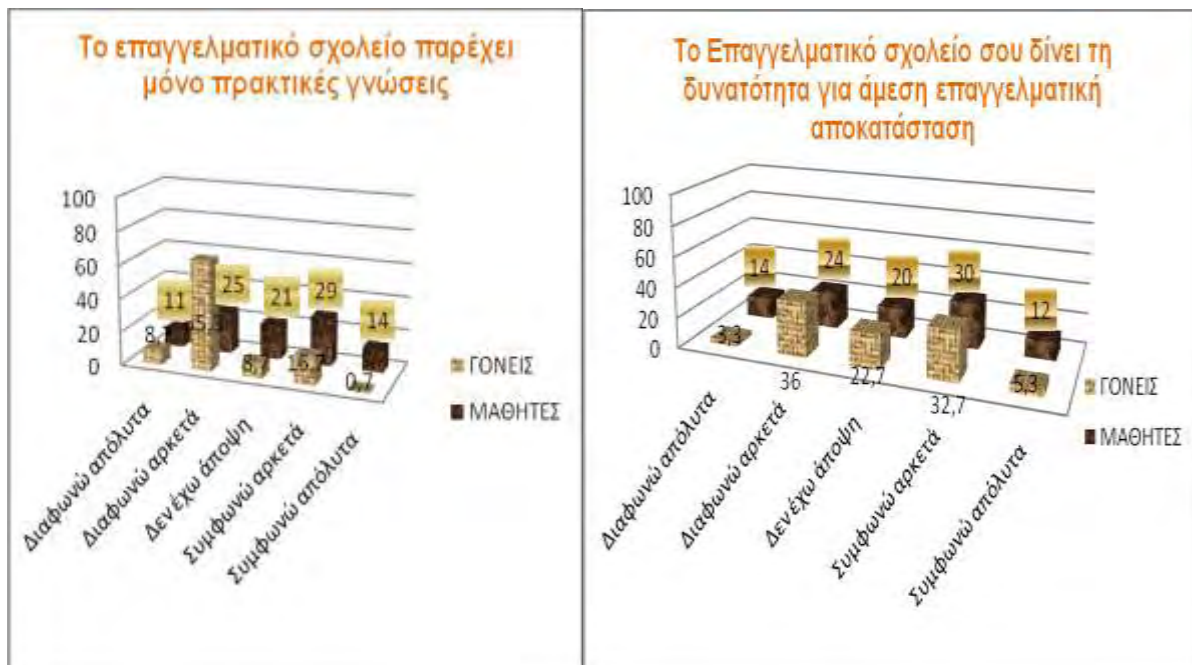
Διάγραμμα 5

Διάγραμμα 6

Διάγραμμα 7

Διάγραμμα 8

Όσον αφορά τις γνώσεις του επαγγελματικού λυκείου (διάγραμ.7), οι γονείς θεωρούν κατά μεγαλύτερο ποσοστό ότι δεν σου δίνει μόνο πρακτικές άποψη που βρίσκει το μεγαλύτερο ποσοστό των μαθητών αντίθετο Βέβαια το αμέσως επόμενο ποσοστό συμφωνεί με τους γονείς. Αντίθετα για το γενικό λύκειο και οι δύο πλευρές συγκλίνουν ότι προσφέρει μόνο θεωρητικές γνώσεις (διάγρ.5).

Όσον αφορά την επαγγελματική αποκατάσταση (διάγραμ.8), οι γονείς θεωρούν ότι το επαγγελματικό λύκειο δεν σου δίνει άμεση αποκατάσταση ενώ οι μαθητές στο μεγαλύτερο ποσοστό ότι σου δίνει τη δυνατότητα. Βέβαια ένα αρκετά μεγάλο ποσοστό συμφωνεί με τους γονείς. Αντίθετα και οι δύο είναι σύμφωνοι και θεωρούν ότι το γενικό λύκειο σου δίνει καλύτερη επαγγελματική αποκατάσταση (διάγραμ. 6).

Διάγραμμα 9

Προχωρώντας στη συνέχιση των σπουδών τους ή όχι, παρατηρούμε στο **διάγραμμα 9**, ότι και οι δύο πλευρές αυτό που σκέφτονται να κάνουν και μάλιστα με μεγάλη διαφορά είναι οι σπουδές. Σε πρώτη θέση είναι τα ΑΕΙ, ακολουθούν τα ΤΕΙ και σαν τελευταία λύση σπουδών κάποιο ΙΕΚ.

Διάγραμμα 10

Συνεχίζουμε με το ιδανικό επάγγελμα που θεωρούν οι γονείς για τα παιδιά τους και οι μαθητές για τον εαυτό τους και παρατηρούμε στο **διάγραμμα 10** και οι δύο πλευρές αναφέρονται πρωταρχικά σε αυτό που υπάρχει μία αρέσκεια και ακολουθεί αυτό που θα

προσφέρει οικονομική άνεση ή αυτό που υπάρχει μία κλίση. Σε πολύ μικρό ποσοστό υπάρχει μία προτίμηση στο επάγγελμα των γονιών.

Διάγραμμα 11

Και οι γονείς και οι μαθητές σε πολύ μεγάλο ποσοστό, αντίστοιχα (94% και 89%) παρατηρούμε ότι συζητούν μεταξύ τους(διάγραμ.11).

Διάγραμμα 12

Όσον αφορά τις αποφάσεις των παιδιών παρατηρούμε ότι:

Οι γονείς θεωρούν ότι επηρεάζονται σε μεγάλο ποσοστό από του ίδιους, το ίδιο βλέπουμε και στους μαθητές αλλά όχι σε τόσο μεγάλο ποσοστό. Αρκετά μεγάλο ποσοστό κατέχει η επιρροή από τους συνομήλικους και στους δύο αλλά περισσότερο στους μαθητές. Ακολουθεί η κοινωνία και μετά τα ΜΜΕ. Άξιο προσοχής είναι ότι δεν θεωρούν το σχολείο. Και τέλος το μεγαλύτερο ποσοστό και στις δύο πλευρές είναι ο συνδυασμός όλων αυτών(διάγραμ.12).

Διάγραμμα13

Οι γονείς θεωρούν κατά μικρό ποσοστό ότι οι αποφάσεις παίρνονται από τους ίδιους, το ίδιο και οι μαθητές. Επίσης θεωρούν κατά μεγάλο ποσοστό ότι παίρνονται οι αποφάσεις από κοινού ή ότι εξαρτάται από την περίπτωση ,όπως και οι μαθητές. Αλλά οι μαθητές κατά μεγάλο ποσοστό θεωρούν ότι οι αποφάσεις παίρνονται από τους ίδιους ενώ οι γονείς πιστεύουν σε αντίθεση σε πολύ μικρό ποσοστό ότι οι αποφάσεις παίρνονται από τα παιδιά.(διάγρ13)

Διάγραμμα 14

Διάγραμμα 15

Διάγραμμα 16

Διάγραμμα 17

Όσον αφορά τις πηγές πληροφόρησης, οι γονείς φαίνεται ότι είναι διατεθειμένοι να πάρουν πληροφορίες κατά κύριο λόγο από τους καθηγητές και έπειτα από ΚΕΣΥΠ-ΓΡΑΣΕΠ, ενώ οι μαθητές είναι διατεθειμένοι να πάρουν εξίσου και από τους καθηγητές και το ΚΕΣΥΠ-ΓΡΑΣΕΠ(διάγραμ.14).Έπειτα οι περισσότεροι γονείς δεν έχουν άποψη αν υπάρχει διαθέσιμο πληροφοριακό υλικό για την ενημέρωση του επαγγελματικού προσανατολισμού στο σχολείο αν και αρκετοί από ότι φαίνεται το γνωρίζουν. Αντίθετα οι μαθητές που είναι και πιο κοντά στα πράγματα θεωρούν ότι υπάρχει διαθέσιμο

πληροφοριακό υλικό σε πολύ μεγάλο ποσοστό(διάγραμ.15).Τέλος και οι γονείς και οι μαθητές θεωρούν κατά το μεγαλύτερο ποσοστό ότι το σχολείο μέσω των καθηγητών παρέχει τις απαραίτητες πληροφορίες στους μαθητές για την επαγγελματική τους αποκατάσταση(διάγραμ.16), όμως δεν συμβαίνει το ίδιο και με την πληροφόρηση των γονέων μέσω του σχολείου. Και οι δύο πλευρές κατά μεγαλύτερο ποσοστό δεν θεωρούν ότι το σχολείο προσφέρει στους γονείς πλήρες ενημέρωση για τον επαγγελματικό προσανατολισμό των παιδιών τους(διάγραμ.17).

Διάγραμμα 18

Διάγραμμα 19

Διάγραμμα 20

Διάγραμμα 21

Διάγραμμα 22

Όσον αφορά την συνεργασία των γονέων με το σχολείο ή την επιθυμητή συνεργασία ή οποία είναι αποτέλεσμα της εκπαιδευτικής πολιτικής του σχολείου από τη μία και της διάθεσης των γονέων από την άλλη . Οι γονείς θεωρούν κατά το μεγαλύτερο ποσοστό ότι πρέπει να υπάρχει μια συνεχής συνεργασία ανάμεσα στους γονείς και το σχολείο για τη σωστή καθοδήγηση των νέων, άποψη που βρίσκει σύμφωνους και τους μαθητές(διάγραμ.18).Δεν έχουν όμως την ίδια άποψη στο γεγονός ότι πρέπει να υπάρχει συμμετοχή των γονιών, στη λήψη αποφάσεων του σχολείου. Οι γονείς διαφωνούν σε μεγάλο ποσοστό χωρίς βέβαια αυτό να σημαίνει ότι και ένα μεγάλο ποσοστό δεν συμφωνεί. Οι μαθητές από την άλλη το θεωρούν στο μεγαλύτερο ποσοστό σωστό ή δεν έχουν άποψη(διάγραμ.19).Έπειτα και τους γονείς αλλά και τους μαθητές τους βρίσκει στο μεγαλύτερο ποσοστό σύμφωνους ότι πρέπει να γίνονται τακτικές και έκτακτες συναντήσεις ανάμεσα στους γονείς και το σχολείο ώστε να υπάρχει μια αμφίδρομη ενημέρωση (διάγραμ.20).Στην πραγματικότητα όμως και οι δύο διαφωνούν στο μεγαλύτερο ποσοστό τους στο ότι υπάρχει συμμετοχή των γονιών σε διάφορες δραστηριότητες του σχολείου (διάγραμ.21). Επίσης όσον αφορά τις σχολές γονέων και την προσφορά τους οι γονείς στο μεγαλύτερο ποσοστό τους θεωρούν ότι προσφέρουν σημαντική βοήθεια ,ενώ οι μαθητές δεν έχουν άποψη(διάγραμ.22).

4.5.4. ΕΡΩΤΗΜΑΤΑ ΣΤΟΥΣ ΦΟΡΕΙΣ ΚΕΣΥΠ-ΓΡΑΣΕΠ

Τελειώνοντας προκειμένου να ελεγχθούν ορισμένα από τα ευρήματα της έρευνας των γονιών και των μαθητών, έγιναν κάποιες ερωτήσεις στους φορείς του επαγγελματικού προσανατολισμού στο νομό Μαγνησίας. Στόχος μας ήταν να επαληθεύσουμε ή όχι την άποψη εάν οι μαθητές και οι γονείς ζητούν πληροφορίες και βοήθεια από κάποιον εξειδικευμένο φορέα. για τις εκπαιδευτικές και επαγγελματικές επιλογές

Συγκεκριμένα ερωτήθηκαν οι τρεις υπεύθυνοι του ΚΕΣΥΠ και 8 υπεύθυνοι του ΓΡΑΣΕΠ.

Από τους 11 ερωτηθέντες, οι τρεις ήταν από ημιαστική-αγροτική περιοχή και οι υπόλοιποι από αστική. Οι περισσότεροι ήταν υπεύθυνοι σε ένα σχολείο, το οποίο περιλάμβανε γυμνάσιο-λύκειο. Το έτος 2009-2010 το ΚΕΣΥΠ, το επισκέφτηκαν 232 μαθητές από 12.907, και τα ΓΡΑΣΕΠ επισκέφτηκαν 791 μαθητές.. Ενώ αντίστοιχα το

ΚΕΣΥΠ επισκέφθηκαν 371 γονείς. Βέβαια ο αριθμός δεν είναι πολύ μεγάλος αλλά κάθε χρόνο αυξάνεται σύμφωνα με τα λεγόμενα των υπευθύνων. Χρειάζεται ακόμη πολύ δουλειά, ώστε να υπάρχει πλήρης αποδοχή από τους μαθητές-γονείς για το ρόλο των ΚΕΣΥΠ-ΓΡΑΣΕΠ και να υπάρξουν ουσιαστικά αποτελέσματα. Πάντως παρατηρήθηκε ότι υπάρχει μία ανοδική τάση τα τελευταία χρόνια στον αριθμό των μαθητών και γονιών που τους επισκέπτονται ,χωρίς βέβαια να μπορούν να καταγράψουν το στάνταρ αριθμό επισκέψεων μηνιαίως. Οι λόγοι επισκεψιμότητας είναι συζήτηση για θέματα εκπαιδευτικής και επαγγελματικής επιλογής. Και συγκεκριμένα, των μαθητών είναι: πληροφορίες για θέματα εκπαίδευσης, κατάρτισης ,επαγγελμάτων, αγοράς εργασίας, συμβουλευτική επαγγελματικής σταδιοδρομίας, επιλογή Λυκείου, ειδικότητες ΕΠΑΛ, προοπτικές, σχολές, βάσεις, συμπλήρωση μηχανογραφικού, μεταπτυχιακά, επαγγέλματα, αγορά εργασίας. Κάνουν τα τεστ δεξιοτήτων. Οι γονείς ενημερώνονται για αντίστοιχα θέματα και παίρνουν συμβουλές για τα παιδιά τους. Ευρήματα που εξάγονται και από το ερωτηματολόγιο των μαθητών και των γονιών. Για την παροχή πληροφοριών ,διοργανώνονται εκδηλώσεις με θέματα εκπαίδευσης και εργασίας, ημερίδες ,σεμινάρια επιμόρφωσης, επισκέψεις σε επαγγελματικούς χώρους, προγράμματα αγωγής σταδιοδρομίας. Παρατηρήθηκε, ότι υπάρχει μεγαλύτερη συμμετοχή από γονείς των αγροτικών και ημιαστικών περιοχών .Τέλος ,προτείνουν να υπάρχει εκπαίδευση των ατόμων που ασχολούνται με το ΣΕΠ αλλά και περισσότεροι οικονομικοί πόροι, ώστε να υπάρξει μεγαλύτερη προβολή ,αύξηση της επισκεψιμότητας των μαθητών και γονιών με αποτέλεσμα, να παρέχεται περισσότερη και συστηματικότερη ενημέρωση .

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΕΜΠΤΟ

ΣΥΖΗΤΗΣΗ ΤΩΝ ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΩΝ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ

Οι νέοι έχουν μια σειρά από σημαντικά καθήκοντα, όπως είναι η ολοκλήρωση της υποχρεωτικής εκπαίδευσης, η απόκτηση εκπαιδευτικών προσόντων και η εύρεση εργασίας. Ο τρόπος με τον οποίο οι νέοι θα φέρουν εις πέρας αυτά τα καθήκοντα καθορίζει σε μεγάλο βαθμό την απόκτηση μίας προσωπικής, επαγγελματικής και κοινωνικής ταυτότητας και τις μελλοντικές τους προοπτικές γενικότερα (Heaven,1995).

Οι έφηβοι, κατά τη διαδικασία της μετάβασής τους στην ενήλικη ζωή καλούνται να φανταστούν και να σχεδιάσουν τη ζωή τους μέσα από μια σειρά εκπαιδευτικές και επαγγελματικές επιλογές. Μια σωστή εκπαιδευτική επιλογή έχει περισσότερες πιθανότητες να οδηγήσει σε μια σωστή επαγγελματική επιλογή.

Ένα πρώτο καθοριστικό σημείο για την πορεία της επαγγελματικής τους επιλογής είναι η τρίτη τάξη του γυμνασίου, γιατί τότε ο έφηβος θα πρέπει να αποφασίσει εάν θα συνεχίσει η όχι τις σπουδές του (Δημητρόπουλος ,1987).Κατόπιν τούτου θα επιλέξει και τον τύπο του σχολείου που θα συνεχίσει.

Συγκεκριμένα, έρευνες (European Commission Eurostat 1999, 2002 ,2005· Παιδαγωγικό Ινστιτούτο 2002,2010) δείχνουν ότι στις χώρες της Ε.Ε οι μαθητές της ανώτερης δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης κατανέμονται κατά μέσο όρο σε ποσοστό 54.4% στην τεχνική επαγγελματική και 45.6% στη γενική . Στην Ελλάδα, τα ποσοστά αυτά είναι αντίθετα· το 67.9% πάει στη γενική και το 32.1% πάει στην τεχνική επαγγελματική.

Την πλάτη στην τεχνική - επαγγελματική εκπαίδευση γυρίζουν οι μαθητές τα τελευταία χρόνια. Σύμφωνα με την έρευνα του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου (2008),ο μαθητικός πληθυσμός στα ΤΕΕ σημερινά ΕΠΑΛ, μειώθηκε σε 87.215 τη σχολική χρονιά 2006-2007 από 133.918 που ήταν τη σχολική χρονιά 2005-2006.

Αρκετές μελέτες (Catri & Barrick, 1996· Jacobs, 2001, Ο ' Connor & Trussel, 1987·Ράιχ, 1983· Silberman, 1986) έδειξαν ότι η επαγγελματική εκπαίδευση έχει μικρή θέση, διότι

δεν αποτελεί προϋπόθεση για εισαγωγή σε πανεπιστήμια. Επαγγελματική και τεχνική εκπαίδευση φαίνεται, ότι δεν προσφέρουν επαγγελματικούς ορίζοντες στην καριέρα του παιδιού (Κόνου Ο' & Trussel, 1987· Saiti & Mitrosili, 2005). Πράγματι, οι Έλληνες γονείς οδηγούν τα παιδιά τους να ακολουθήσουν τη γενική εκπαίδευση προκειμένου να εξασφαλίσουν θέση στην απασχόληση, και μια κοινωνική θέση (Kassotakis 1991· Athanasou & Cooksey, 2001). Σύμφωνα με την έρευνα των Athanasou & Cooksey (2001), οι Έλληνες γονείς συμβουλεύουν έντονα τα παιδιά τους να παρακολουθήσουν ανώτερη βαθμίδα της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης (λύκειο).

Με βάση τα εμπειρικά αποτελέσματα, είναι εμφανές στη Μαγνησία ότι οι περισσότεροι μαθητές αλλά και γονείς επιλέγουν τη Γενική Εκπαίδευση. Το συγκεκριμένο εμπειρικό αποτέλεσμα επιβεβαιώνεται και από έρευνες όπως είναι Ρουσσέα-Βρεττάκου (2008) και Saiti & Mitrosili (2005).

Επιπρόσθετα, το σχολικό έτος 2009-2010 σύμφωνα με στατιστικά στοιχεία της ΔΔΕ Μαγνησίας, που υποβλήθηκαν στο ΥΠΔΒΜΘ, οι μαθητές που επέλεξαν το γενικό λύκειο ήταν 3084 και τα ΕΠΑΛ ή τις ΕΠΑΣ 1629, αρκετά μεγάλη διαφορά που συνεχίζεται και το σχολικό έτος 2010, όπου το γενικό επέλεξαν 3112 και το ΕΠΑΛ ή την ΕΠΑΣ 1743. Τα ποσοστά αυτά της χώρας μας δεν είναι απλά το αποτέλεσμα μιας στατιστικής έρευνας αλλά αντικατοπτρίζουν και μια κοινωνική πραγματικότητα που έχει όμως σοβαρές αρνητικές επιπτώσεις και στην επαγγελματική αποκατάσταση των νέων αλλά και στη εθνική οικονομία (Κόκκωτας, 1978· Στυλιανού, 1994).

Οι περισσότεροι νέοι οδηγούνται μετά το γυμνάσιο στο λύκειο και αφού υποστούν οι ίδιοι και οι γονείς τους την οικονομική αποψίλωση από τα φροντιστήρια, έχοντας επενδύσει αρκετά στην εκπαίδευση (Μπουρνούδη, 1997· Σαίτη, 2000· Ξυλογιαννοπούλου, 2003· Καμινιώτης κ.α. 2004· Λακάσας 2007). Η πλειονότητα των μαθητών, σύμφωνα και με την ερευνά μας, επιλέγει το Γενικό Λύκειο, επειδή φιλοδοξεί να πραγματοποιήσει πανεπιστημιακές σπουδές, ελπίζοντας ότι έτσι θα έχει καλύτερη επαγγελματική αποκατάσταση. Αποδίδει ιδιαίτερη σημασία στο κοινωνικό κύρος του Γενικού Λυκείου σε σύγκριση με άλλες δυνατές επιλογές (π.χ. ΕΠΑΛ-ΕΠΑΣ), καθώς και στο γεγονός ότι θα αποκτήσει γενική μόρφωση. Ιδιαίτερα αξιοπρόσεκτο είναι και το πόρισμα της έρευνας

(Σιδηροπούλου & Δημακάκου, 1991· Δελληγιάννη,1999) από την οποία προκύπτει ότι όλοι οι γονείς φιλοδοξούν να συνεχίσουν τα παιδιά τους μετά το Γυμνάσιο. Είναι κοινή η πεποίθηση ότι η γενική εκπαίδευση οδηγεί στην ανθρωπιστική μόρφωση και η τεχνική επαγγελματική στην αγορά εργασίας. Η πεποίθηση αυτή είναι λανθασμένη διότι είναι νομοτελειακά γνωστό ότι και οι δύο μορφές της εκπαίδευσης μπορούν να οδηγήσουν στην αγορά εργασίας, απλώς η μία πιο άμεσα(Λαμπίρη κ.α.,1982·Καζαμίας,1987· Δρετάκης ,1995).

Η πρόσβαση στην αγορά εργασίας συνδέεται με την απόκτηση γνώσεων και την καλλιέργεια δεξιοτήτων. Η πρόωρη εγκατάλειψη του σχολείου και η μη αξιοποίηση των δυνατοτήτων που προσφέρει το εκπαιδευτικό σύστημα οδηγούν σε περιορισμό των επαγγελματικών διεξόδων, με αποτέλεσμα, τελικά, τον κοινωνικό αποκλεισμό (Καΐλα, 1998· Γλύτσος, 2000 ·Φλουρής, 2001). Για αυτό και οι μαθητές και οι γονείς επιθυμούν και επιδιώκουν μετά το λύκειο να συνεχίσουν τις σπουδές τους ,κατά κύριο λόγο σε κάποιο ΑΕΙ όπως φαίνεται και από το δείγμα μας. Άποψη που επιβεβαιώνει αυτό που σε πολλές έρευνες (Βιτσιλάκη κ.α., 1977 · Βρεττάκου, 1990· Δεληγιάννη, 1999) .

Οι γονείς σε γενικές γραμμές, θέλουν τα παιδιά τους να ακολουθήσουν ανώτερες ή ανώτατες σπουδές. Θεωρούν, ότι η εκπαίδευση αποτελεί απαραίτητο εφόδιο για την εξασφάλιση μιας θέσης στην αγορά εργασίας, και η μόρφωση θα επιτρέψει τα παιδιά τους να ανέλθουν κοινωνικά. Έχει φανεί, ότι δηλαδή η Ελληνική οικογένεια πιστεύει στην δυνατότητα της ατομικής κοινωνικής εξέλιξης και κοινωνικής ανόδου δια μέσου ενός Πανεπιστημιακού πτυχίου, ανεξάρτητα από το αν αυτό συνδυάζεται άμεσα με επαγγελματική απασχόληση.Αυτός είναι και ο λόγος για τον οποίο επενδύουν σε αυτή και μάλιστα σε πολύ μεγάλο βαθμό. Η ακαδημαϊκή επιτυχία συνεπάγεται και κοινωνική άνοδο και απόκτηση κύρους για ολόκληρη την οικογένεια.(Βιτσιλάκη-Σορωνιάτη 1977, Βρετάκου,1990).

Οι μαθητές με τη σειρά τους, κάτω από έντονο στρες, συνεχίζουν σε ποσοστό περίπου 90% σπουδές στα ΑΕΙ, για να αντιμετωπίσουν, συνήθως μετά, την ανεργία και την ετεροαπασχόληση, αφού η αγορά εργασίας πλήττεται από πληθώρα ατόμων με ειδικά προσόντα που επιζητά απασχόληση και διαθέτει περιορισμένες θέσεις εργασίας (Πολυβός κ.α,2006 · Κανελλόπουλος, 2003 · Κυρίδης ,1997).

Όλοι οι έλληνες μαθητές κοντά στους γονείς τους ανακαλύπτουν ξαφνικά ότι κι αυτοί επιθυμούν διακαώς να σπουδάσουν! Έτσι, ενώ λίγα χρόνια νωρίτερα μόλις το 10-20% των τελειοφοίτων του 6/τάξιου Γυμνασίου κατευθυνόταν προς τις Ανώτατες Σχολές – χωρίς βέβαια αυτό να θεωρείται ως το κοινωνικό άριστο και ιδανικό – τώρα το σύνολο σχεδόν των αποφοιτησάντων από τα Σχολεία της Μέσης Εκπαίδευσης γίνονται αυτόματα υποψήφιοι Ανωτάτων Σχολών! (Παπακωνσταντίνου ,2003,2006).

Ο επαγγελματικός προσανατολισμός των νέων είναι μια πολύπλοκη διαδικασία που εξαρτάται από ποικίλους παράγοντες οι οποίοι μπορεί να είναι ατομικοί, κοινωνικοί, οικονομικοί. Παλαιότερα το παιδί προετοιμαζόταν να επιλέξει ένα επάγγελμα έχοντας ως κριτήρια την μονιμότητα, τις σταθερές απολαβές κλπ. Στις μέρες μας δημιουργείται μια νέα ηθική στην αγορά εργασίας που είναι αποτέλεσμα της εξέλιξης της τεχνολογίας, την έξαρση της ανεργίας και την εμφάνιση των παγκόσμιων κοινωνικό-οικονομικών προβλημάτων. Όπως είναι φυσικό μέσα σε τέτοιο κλίμα, η επιλογή επαγγέλματος συνιστά πλέον μια μακροχρόνια διαδικασία κοινωνικής ένταξης, οι οποία είναι λιγότερο αποτέλεσμα κλίσεων ,ταλέντων προσωπικών αποφάσεων και προτιμήσεων και περισσότερο συνέπεια επίδρασης πολλών άλλων παραγόντων κοινωνικοί ,οικονομικοί κλπ (Seginer,1983, Γουδήρας 1996 ,Κασιμάτη 1998). Οι περισσότεροι παράγοντες που αλληλεπιδρούν είναι ατομικοί(στοιχεία προσωπικότητας, κλίσεις, ενδιαφέροντα, φιλοδοξίες) έπειτα, φυλετικοί, κοινωνικοί, σχολικοί και κάποιοι τυχαίοι(οικονομικές, κρίσεις) (Γεωργίου 1993,Γουδήρας, 1996).

Η οικογένεια είναι ο βασικός παράγοντας και αυτό είναι έντονο και στην έρευνα μας. Οι γονείς, θέλουν τα παιδιά τους να επιλέξουν επάγγελμα που τους αρέσει και τους προσφέρει οικονομική άνεση. Ευρήματα που συμφωνούν μ ε την έρευνα στο 3ο Γυμνάσιο Λιοσίων Γενοβέζου-Γεωργούση 2007. Θεωρούν τα παιδιά τους ως επί το πλείστον ανώριμα σε αυτή την ηλικία να παίρνουν αποφάσεις, Συζητούν μαζί τους για το μέλλον τους το μεγαλύτερο ποσοστό της ερευνάς μας και παίρνουν αποφάσεις από κοινού (Πάντα ,1988,Κακανά,2003,Saiti & Mitrosili 2005,Δημητρόπουλος 1985).

Οι Lee (1984) και Mcnair και Brown (1982) διαπίστωσαν, ότι υπάρχει ισχυρή συσχέτιση μεταξύ των στάσεων των γονέων και της επαγγελματικής ωριμότητας των

παιδιών. Τα παιδιά, θεωρούν ότι παίρνουν τις αποφάσεις μονά τους και έπειτα ότι επηρεάζονται από τους γονείς. Γεγονός που δεν είναι αληθές διότι μια βασική πηγή πληροφόρησης για αυτούς όπως φαίνεται στην ερευνά μας είναι οι γονείς τους, θεωρία που συμφωνεί και με τους Πάντα (1988) και Κακανά (2003). Έχοντας το παιδί πρότυπο συμπεριφοράς τους γονείς του, οικειοποιείται ολόκληρο το σύστημα αξιών της οικογένειας, τις φιλοδοξίες, τα ενδιαφέροντα τις προσδοκίες, τον τρόπο αντιμετώπισης καταστάσεων καλών ή κακών, κερδίζοντας έτσι την αγάπη τους. Ευρήματα της συγκεκριμένης έρευνας, υποστηρίζουν την άποψη ότι τα σχέδια για την ζωή των εφήβων, επηρεάζονται από άτομα που θεωρούνται σημαντικά από τους ίδιους τους εφήβους, λόγω της θέσης και του ρόλου που κατέχουν.(π.χ. γονείς, καθηγητές ,συνομήλικοι).

Οι μαθητές, επηρεάζονται στις επιλογές τους, κυρίως, από το οικογενειακό τους περιβάλλον (Ρουσσέας&Βρετάκου, 2008). Οι Milhoffer και Roggeler (1991 σελ 102) εντοπίζουν πως «αποφασιστικό ρόλο στη σχολική επιτυχία δεν παίζει η “αντικειμενική” ευφυΐα ενός παιδιού, αλλά το εκπαιδευτικό κλίμα της οικογένειας που δημιουργείται με την οικογενειακή αγωγή». «Όσο υψηλότερη είναι η κοινωνική θέση της οικογένειας, τόσο πιο ανεκτικός είναι κατά κανόνα ο τρόπος της οικογενειακής αγωγής και όσο κατώτερη είναι η κοινωνική θέση της, τόσο πιο άκαμπος και παραδοσιακός είναι αυτός».

Το ότι το κοινωνικοοικονομικό επίπεδο της οικογένειας επηρεάζει και μάλιστα καθοριστικά, την εκπαιδευτική του διαδρομή, είναι πλέον κοινός τόπος στις μέρες μας. Πλήθος ερευνών δείχνουν ότι το πιο ασφαλές κριτήριο για την πρόβλεψη πιθανοτήτων επιτυχίας ενός ατόμου στον εκπαιδευτικό και τον επαγγελματικό τομέα είναι το κοινωνικοοικονομικό επίπεδο της οικογένειάς του. Σε μια μεγάλης έκταση έρευνα των Bau και Dunkan (1967) (όπου χρησιμοποιήθηκαν δεδομένα από 20.000 περιπτώσεις ανδρών 25-64 ετών , βρέθηκε ότι οι πιθανότητες ενός ατόμου να εισαχθεί και να σταδιοδρομήσει σε επαγγέλματα που υπόσχονται κοινωνική άνοδο, εξαρτάται απόλυτα από τα χαρακτηριστικά της οικογένειας από όπου προέρχεται.(Δημητρόπουλος,1997, Γωργίου, 1996, 2000, Πάντα,1988, Πυργιωτάκης, 2000).Τα ίδια αποτελέσματα επιβεβαιώνουν και άλλες έρευνες που πραγματοποιήθηκαν (π.χ. Gansemer, &bealer, 1977· Watkins, 1997· Bake Stevenson, 1986,) στις ΗΠΑ, στην

Ευρώπη και σε άλλες χώρες. Μια έρευνα (Κεφάλαια, 1981) που έγινε στην ΚΥΠΡΟ και κάλυψε επτά χιλιάδες περιπτώσεις μαθητών, κατέληξε στο ίδιο ακριβώς συμπέρασμα. Στην έρευνά μας, φαίνεται ότι το κοινωνικοοικονομικό επίπεδο επηρεάζει από τη μια πλευρά τη συνέχιση των σπουδών και κατά συνέπεια την επαγγελματική εξέλιξη, από την άλλη όμως, φαίνεται ότι η επιλογής σπουδών χαρακτηρίζει το μεγαλύτερο ποσοστό των γονέων, ανεξάρτητα από τη μόρφωση που διαθέτουν.

Σημαντική θέση στα ευρήματα της έρευνας Schiamberg και Chin (1987) είχε η διαπίστωση ότι ο παράγοντας της οικογενειακής προέλευσης σε συνδυασμό με την επιρροή των γονιών ασκούσαν τη μεγαλύτερη επίδραση στη διαμόρφωση των εκπαιδευτικών και επαγγελματικών στόχων των εφήβων, καθώς και στην προσπάθεια επίτευξής τους.

Η επίδραση του σχολικού επιπέδου (χρόνια φοίτησης στο σχολείο) των γονέων πάνω στη «σχολική καριέρα» των παιδιών είναι ήδη μια γνώση επιστημονικά κατοχυρωμένη. Επιπλέον, έρευνες (Βάμβουκας, 1982· Χρηστομάνος, 1982· Τζάνη, 1983· Φραγκουδάκη, 1985· Πάντα, 1988· Κακανά, 2003) έδειξαν ότι η επίδραση του οικογενειακού περιβάλλοντος στην επιτυχία των παιδιών τους στο σχολείο φαίνεται να είναι αποκλειστικά πολιτιστική. Επίσης μια μακρόχρονη φοίτηση των γονέων στο σχολείο, ακόμα κι αν αυτή δεν ολοκληρώθηκε επειδή δεν κατέληξε στην απόκτηση κάποιου τίτλου ή διπλώματος, ευνοεί την επιτυχία του παιδιού στο σχολείο.

Η επίδραση του οικονομικού επιπέδου της οικογένειας στην πορεία του παιδιού στο σχολείο δεν φαίνεται να είναι τόσο ισχυρή, όσο αυτή του πολιτιστικού επιπέδου. Παρα ταύτα τα χρήματα απαλλάσσουν από το άγχος της μέριμνας για επιβίωση και εξασφαλίζουν τα μέσα για μόρφωση. Εάν συμπέσει να υπάρχουν και τα χρήματα και μόρφωση, τότε οι πιθανότητες του παιδιού για καλή πορεία στο σχολείο, και κατόπιν στη ζωή, είναι πολύ αυξημένες. αν συμπέσει να λείπουν και τα δύο, τότε οι πιθανότητες είναι ελάχιστες (Γκάρη, 1996· Πάντα, 1988· Σιδηροπούλου, 1991).

Ο τόπος διαμονής, ενδεικτικός και της κοινωνικοοικονομικής θέσης της οικογένειας, αποτελεί συχνά σημαντικό παράγοντα με μεγάλη επίδραση στην

επαγγελματική επιλογή του εφήβου και επηρεάζει θετικά η αρνητικά την μαθητική του κατάσταση (Τομπαιδης, 1982· Γεωργίου,1996). Τα παιδιά της πόλης, έχουν υψηλότερες επιδιώξεις και φιλοδοξίες και η αστική φοίτηση ευνοεί τη σχολική φοίτηση και επιτυχία, πορίσματα παλαιότερης μελέτης (Καλογήρου, Κοινωνικοοικονομικοί παράγοντες και κίνητρα στην επιλογή επαγγέλματος,1979). Και αυτό φαίνεται ξεκάθαρα και στην ερευνά μας. Τα άτομα των ημιαστικών περιοχών σε σχέση με τα άτομα των αστικών περιοχών, θεωρούν ότι το σχολείο εφοδιάζει με ικανότητες και κίνητρα εφόρου ζωής και αυτό ίσως γιατί οι επιλογές τους είναι περιορισμένες. Για τον ίδιο ακριβώς λόγο δεν θεωρούν και ότι το επαγγελματικό λύκειο προσφέρει άμεση επαγγελματική αποκατάσταση.

Δεν είναι μόνο, τα δημογραφικά-δομικά χαρακτηριστικά της οικογένειας που επηρεάζουν και διαμορφώνουν την επαγγελματική ταυτότητα του ατόμου αλλά και τα λειτουργικά χαρακτηριστικά (Marjoribakis,1997· Πάντα, 1988· Γεωργίου ,1993).

Σύμφωνα με έρευνες των (Eliophotou-Menon, 1997· Kassotakis, 1991· 1999, Καζαμίας & Kassotakis, 1995· Kokkotas, 1978· Koyzis, 1989· Μουστάκα & Κασιμάτη, 1984· Lampiri-Δημάκη, 1974· Ρέππα & Φωτιάδου-Ζαχαρίου, 1997), των οποίων τα αποτελέσματα εισηγούνται πως η προτροπή της οικογένειας για περαιτέρω σπουδές και επαγγελματική σταδιοδρομία, η οποία αποτελεί και έκφραση των προσδοκιών των γονιών, παίζει καθοριστικό ρόλο στις επιλογές και τα επιτεύγματα του κάθε ατόμου.

Στην ανάλυση ευρημάτων της ερευνάς τους, οι Khan και Alvi (1983) επισημαίνουν ότι οι φιλοδοξίες των γονιών αποτελούν στοιχείο επιτυχίας των παιδιών. Σχετικές είναι πλέον και οι εργασίες Marjoribanks (1979,1985) στις οποίες καταδεικνύεται η επίδραση που ασκούν οι προσδοκίες των γονέων αλλά και των ίδιων των παιδιών στην εξελικτική πορεία των τελευταίων .Οι LEE (1984) και Mac Nair και Brown(1983) διαπίστωσαν ότι υπάρχει ισχυρή συσχέτιση μεταξύ των στάσεων των γονιών και της επαγγελματικής ωριμότητας των παιδιών.Ο Murphy (1984) σημειώνει ότι ακόμα και αν οι προσδοκίες και οι στάσεις των γονιών από διάφορα κοινωνικά στρώματα μοιάζουν, διαφέρει η σημασία που αποδίδουν στη μόρφωση. Προσδοκίες για σπουδές υπάρχει ,όχι μόνο από πλευρά των προνομιούχων κοινωνικών στρωμάτων αλλά και από τις πιο αδικημένες κοινωνικό-οικονομικά ομάδες αποτελέσματα από την έρευνα Δεληγιάννη, Μαζηρίδου (1999,2003) που συμφωνούν με την δική μας.

Υπάρχει μια στατιστικά σημαντική συσχέτιση μεταξύ των γονιών και των παιδιών για το μέλλον τους. Τα παιδιά που θέτουν υψηλούς στόχους έχουν και γονείς με υψηλές φιλοδοξίες. (Δεληγιάννη 1999,Κακανά 2003).

Οι γονείς, ασκούν σύμφωνα με την έρευνα της Πάντα (1988) και Δημητρόπουλου (1985) ισχυρή και άμεση επιρροή όπως επίσης και έμμεση η οποία επιτυγχάνεται μέσα από την προβολή επαγγελματικών αξιών και αντίστοιχη πληροφόρηση (Κακανά, Μεταλλίδου & Καμαριανός, 2003). Η μεγάλη επιρροή των γονιών δεν γίνεται αντιληπτή από τους μαθητές (Κασσωτάκης, 1981· Φλουρής, Μαντζανάς, Σπυριδάκης, 1981· Χασάπης, 1982· Μουστάκα, Κασιμάτη, 1984· Κακανά, 2003), εύρημα που συμφωνεί με την ερευνά μας. Δεν γίνεται αντιληπτή από τα παιδιά ως καταναγκασμός, ή παραβίαση της δικής τους θέλησης.

Οι γονείς, θεωρούν απαραίτητη την καθοδήγηση και ότι είναι μέσα στο ρόλο τους (Δημητρόπουλος, 1985, Δεληγιάννη, Μαζηρίδου, 1999), άποψη που διαφαίνεται έμμεσα στην έρευνα μας από τις απαντήσεις γονέων, σχετικά με το θέμα των πηγών επιρροής και του τρόπου με τον οποίο λαμβάνονται οι αποφάσεις.

Η επίδραση της οικογένειας, στην ομαλή ανάπτυξη και την καλή προσαρμογή των παιδιών, των εφήβων και των νέων φαίνεται να είναι καταλυτική. Μια σειρά από θεωρητικές προσεγγίσεις προσπάθησαν να περιγράψουν και να εξηγήσουν τις βάσεις αλλά και τις εκφάνσεις της ισχυρής επίδρασης που ασκεί η οικογένεια στα νεαρά άτομα. Για παράδειγμα, η θεωρία του δεσμού (attachment theory· Bowlby, 1988). Ιδιαίτερα κατά τα διάφορα εξελικτικά στάδια της εφηβείας, ο ασφαλής τύπος δεσμού με έναν τουλάχιστον γονέα έχει αποδειχθεί ότι λειτουργεί θετικά για το αναπτυσσόμενο άτομο, καθώς οι γονείς ενισχύουν τις προσπάθειες αυτονόμησης των παιδιών τους, ενώ ταυτόχρονα τους προσφέρουν καθοδήγηση και στήριξη όποτε τις χρειάζονται (Kenny 1987).

Η επιρροή των γονέων στις αποφάσεις-επιλογές ενός μαθητή για την εκπαίδευση και την επαγγελματική του σταδιοδρομία, είναι σημαντικό ζήτημα για τη γενική ευημερία του σχολικού συστήματος όπως άλλωστε έχουν δείξει και οι παλιότερες έρευνες των (Eliophotou-Menon, 1997, 1998· Hobbs, Dokecki, Hoover-Dempsey,

Moroney, Shayne, 1984· Hoover-Dempsey, Walker, Jones, & Reed, 2002· Hoover-Dempsey και Sandler, 1997 ·Kassotakis, 1991, 1999Καζαμίας & Kassotakis, 1995· Kotrlík & Harrison, 1989· Παπαναστασίου & Μιχαηλίδης, 1988· Splete & Freeman 1985).

Οι γονείς, οφείλουν να συμμετέχουν και επιθυμούν να συμμετέχουν στις δραστηριότητες τους σχολείου. Θεωρούν απαραίτητη την ύπαρξη μιας συνεχούς επικοινωνίας με το σχολείο, όπως καταδεικνύουν ευρήματα της παρούσας έρευνας. Όμως θεωρούν ότι υπάρχει συμμετοχή περισσότερο, όσοι κατοικούν σε αγροτικές-ημιαστικές περιοχές και είναι χαμηλότερου μορφωτικού επιπέδου, ίσως γιατί το έχουν περισσότερη ανάγκη και έχουν περισσότερο χρόνο στη διάθεση τους. Πόρισμα της έρευνας Γεωργίου (1993) είναι, ότι οι σύλλογοι γονέων και κηδεμόνων παρόλο που δεν συμμετέχουν οι ίδιοι στη διαδικασία της λήψης αποφάσεων για τα εκπαιδευτικά ζητήματα, με τις γενικές τους συνελεύσεις, μπορούν να ασκήσουν σημαντική πίεση στους υπευθύνους για τη λήψη αποφάσεων. Η εθελοντική συμμετοχή τους σε μη εκπαιδευτικές δραστηριότητες είναι πιο συνηθισμένη στους γονείς των μικρών κοινοτήτων όπως φαίνεται και στην ερευνά μας. Σημαντική επίδραση στον τρόπο γονεϊκής εμπλοκής, έχει ο τόπος διαμονής. Στις μικρές επαρχιακές πόλεις οι γονείς που εμπλέκονται περισσότερο στα σχολικά ζητήματα διαθέτουν υψηλό κοινωνικό οικονομικό επίπεδο, ενώ στις πόλεις οι διαφορές είναι μικρότερες.

Είναι γενικά παραδεκτό ότι η συνεργασία σχολείου με την οικογένεια, είναι μεγίστης σημασίας για την ολοκληρωμένη αγωγή του παιδιού. Έρευνα στην Κύπρο από το Στέλιο Γεωργίου 2000 (καθηγητή Πανεπιστημίου Κύπρου), έδειξε ότι υπάρχει σημαντική σχέση μεταξύ της σχολικής επιτυχίας και της εμπλοκής των γονιών. Συγγραφείς, όπως ο Bastiani (1993:103) & Mabeth (1993), τονίζουν ότι αν η επικοινωνία είναι αμφίδρομη μεταξύ γονιών και εκπαιδευτικών, στην οποία αμφότεροι ψάχνουν να βρουν τρόπους ενθάρρυνσης και πρακτικής υποστήριξης των παιδιών, αυτή βασίζεται στο γεγονός της ύπαρξης κοινών σκοπών.

Αξίζει να σημειωθεί το γεγονός ότι η συνεργασία σχολείου και οικογένειας, αποτελεί αναμφίβολα μία από τις βασικότερες προϋποθέσεις για την πρόοδο του παιδιού.

Επομένως, το σχολείο μπορεί και πρέπει να διαμορφώσει μια όσο δυνατόν ιδανική σχέση με το σύλλογο γονέων και κηδεμόνων αλλά και με τους γονείς των παιδιών γενικότερα έτσι ώστε να έχει το ιδανικότερο αποτέλεσμα προς όφελος των μαθητών. Η γονική συμμετοχή, μέσω της δημιουργίας των ενώσεων και των διοικητικών οργάνων στα οποία οι γονείς εκπροσωπήθηκαν, είναι ένας μηχανισμός που ενθάρρυνε τους εκπαιδευτικούς-σχεδιαστές να δώσουν προσοχή και να τη θεωρήσουν σαν το βασικό παράγοντα για τα επιτεύγματα των μαθητών. Η έρευνα των Hoover-Dempsey και Sandler (1997) περιγράφει τους βασικούς λόγους για τους οποίους είναι αναγκαία η γονική συμμετοχή, η συμμετοχή των εκπαιδευτικών και του σχολείου και βλέπει τη συμμετοχή τους αυτή ως ένα σημαντικό μέρος του σχολικού συστήματος που λειτουργεί για τη δημιουργία θετικών αποτελεσμάτων για τα παιδιά κάθε ηλικίας. Ειδικότερα, η συμμετοχή των γονέων θεωρείται η πιο σημαντική επίδραση στην εξέλιξη ενός μαθητή στην εκπαίδευση.

Ένα άλλο ζήτημα που έχει επίδραση στις σχέσεις εκπαιδευτικών - γονέων είναι αυτό της συμμετοχής των τελευταίων στη λήψη αποφάσεων που αφορούν στη σχολική κοινότητα. Οι γονείς του δείγματος μας δεν θεωρούν αναγκαία τη συμμετοχή τους στη λήψη των αποφάσεων, ενώ οι μαθητές διαφωνούν. Αυτή η διαφορετικότητα ίσως να οφείλεται στο ότι το δείγμα των γονιών είναι κατά κύριο λόγο από αστική περιοχή ενώ των μαθητών από ημιαστική αγροτική. Οι γονείς μεγαλύτερης ηλικίας το θεωρούν αναγκαίο, ίσως γιατί έχουν χρόνο και εμπειρία. Και ίσως για τον ίδιο λόγο θεωρούν αναγκαία τη συνεργασία με το σχολείο και μέσα από τακτικές και έκτακτες συναντήσεις.

Σε πολλές χώρες, οι γονείς έχουν λίγη εξουσία και συμμετοχή στη λήψη αποφάσεων που αφορούν τις σχολικές μονάδες. Σ' ορισμένες περιπτώσεις μάλιστα, η γονεϊκή εμπλοκή περιορίζεται στη δημιουργία του κατάλληλου περιβάλλοντος για την εκπαιδευτική διαδικασία (Epstein, 1995), ενώ σ' άλλες οι γονείς καλούνται να παράσχουν τη βοήθειά τους σε γραφειοκρατικά και διοικητικά θέματα, στην εξεύρεση οικονομικών πόρων και στη δημιουργία πολιτιστικών δραστηριοτήτων στο σχολείο (White, Taylor & Moss, 1992). Υπάρχουν όμως και παραδείγματα χωρών, στις οποίες οι γονείς συμμετέχουν πολύ πιο ενεργά στις σχολικές δραστηριότητες, όπως για παράδειγμα στην παροχή βοήθειας στους/στις δασκάλους/ες μέσα στις τάξεις και στη στελέχωση

κοινών συλλόγων γονέων και εκπαιδευτικών που αποσκοπούν στην εκπλήρωση των στόχων του σχολείου, ενώ σε άλλες περιπτώσεις η συμμετοχή των γονέων επεκτείνεται και σε θέματα σχεδιασμού, εφαρμογής και αξιολόγησης νέων προγραμμάτων και αναδόμησης των εκπαιδευτικών στρατηγικών (Epstein, 1996).

Πολλές ερευνητικές και θεωρητικές εργασίες υποστηρίζουν ότι η έλλειψη γονεϊκής ανάμιξης αποτελεί το μεγαλύτερο πρόβλημα που αντιμετωπίζουν τα δημόσια σχολεία (Rose, Gallup & Elam, 1997) και ότι η μεγαλύτερη συμμετοχή των γονέων στη σχολική ζωή των παιδιών τους μπορεί να αυξήσει τις πιθανότητες επιτυχούς εκπαιδευτικής πορείας (Cotton & Wikelund, 1989· Brough & Irvin, 2001· Epstein, 1995, 2001). Τα τελευταία χρόνια τόσο στις Η.Π.Α., όσο και στην Ευρώπη έγινε μια σημαντική προσπάθεια για την ενεργή εμπλοκή των γονιών στην εκπαιδευτική διαδικασία. Στο χώρο της Ευρώπης, ιδρύθηκε ο EPA (European, Parents, Association- Ευρωπαϊκός Σύλλογος Γονέων), ο οποίος αντιπροσωπεύει πάνω από 100 εκατομμύρια γονείς στην Ευρώπη, είναι επίσημος σύμβουλος του Συμβουλίου της Ευρώπης και συνεργάζεται με την Κομισιόν, το Ευρωπαϊκό κοινοβούλιο και το Συμβούλιο των Επιτρόπων, με βασικό στόχο την κατάθεση και επεξεργασία μελετών και προτάσεων για όλα τα σοβαρά εκπαιδευτικά προγράμματα που συζητά η Ε.Ε. Βασικοί σκοποί του είναι η συνεργασία γονιών και εκπαιδευτικών για την δημιουργία μιας Ευρωπαϊκής ακαδημαϊκής κοινότητας (Καταστατικό συλλόγου, 2006 δημοσιεύτηκε σε εφημερίδα στο Βέλγιο).

Είναι φανερό ότι γονείς και σχολείο, είναι απαραίτητοι συνοδηγοί και επηρεαστές στην εκπαιδευτική πορεία του μαθητή. Συμμετέχουν, πληροφορούν, επηρεάζουν τις εκπαιδευτικές και επαγγελματικές αποφάσεις του νεαρού ατόμου.

Εκτός από την συνεργασία γονέων και σχολείου που είναι ένα από τα βασικά μελήματα της εκπαιδευτικής πολιτικής, σημαντικό τμήμα της άσκησης εκπαιδευτικής πολιτικής αποτελεί η εισαγωγή καινοτόμων εκπαιδευτικών προγραμμάτων ή καινοτόμων δράσεων, απόρροια των επιταχυνόμενων τεχνολογικών αλλαγών σε συνδυασμό με την ανταγωνιστικότητα μεταξύ των κάθε είδους οργανισμών. Σύμφωνα με τον Ρεκλείτη Π. και τον Τριβέλλα (2000), η καινοτομία αποτελεί πολυδιάστατη έννοια. Περιγράφεται ως διαδικασία που περιλαμβάνει τη διαμόρφωση, ανάπτυξη και εφαρμογή νέων ιδεών και συμπεριφορών. Ο όρος περιλαμβάνει την εισαγωγή, υιοθέτηση και εφαρμογή της.

Μπορεί να αφορά το προϊόν (εκπαίδευση) ή τις διεργασίες (μεθοδολογία διδασκαλίας), τα υποστηρικτικά πληροφοριακά συστήματα, τη διοίκηση (πρότυπο ηγεσίας) και τη διαχείριση. Τα τελευταία χρόνια, στα πλαίσια διαμόρφωσης του εκπαιδευτικού συστήματος και εκσυγχρονισμού της εκπαίδευσης, οι φορείς χάραξης της εκπαιδευτικής πολιτικής «οδηγήθηκαν» στο να εισαγάγουν καινοτόμες δράσεις στις εκπαιδευτικές μονάδες. Στον όρο καινοτόμες δράσεις περιλαμβάνονται, ο θεσμός του ΣΕΠ. Το ΣΕΠ λαμβάνει χώρα μέσα στο σχολείο συνήθως από εξειδικευμένο προσωπικό. Αποψη που βρίσκει σύμφωνους τους μαθητές του δείγματος και τους γονείς αντίθετους ή να μην έχουν άποψη, όπως άλλωστε είναι φυσιολογικό, αφού δεν υπάρχει η απαιτούμενη σχέση με το σχολείο. Και εδώ, φαίνεται έντονος ο βαθμός αστικότητας αφού οι γονείς των αγροτικών και ημιαστικών περιοχών θεωρούν ότι υπάρχει πλήρης ενημέρωση από το σχολείο για τον επαγγελματικό προσανατολισμό των παιδιών και ότι υπάρχει ειδικά καταρτισμένο προσωπικό. Για τους μαθητές των αγροτικών-ημιαστικών περιοχών τα προγράμματα του επαγγελματικού προσανατολισμού, αποτελούν σημαντική πηγή γνώσης όσον αφορά το επαγγελματικό τους μέλλον, πράγμα που δεν συμβαίνει με τους μαθητές των αστικών περιοχών(Κωστάκη 1988,σελ 141),εύρημα που δεν βρίσκει σύμφωνη την ερευνά μας. Έχει πολύ συζητηθεί η χρησιμότητα του επαγγελματικού προσανατολισμού.(Roberts, 1977· Daws ,1977 ·Κασσωτάκης, 1982) Θέματα που αφορούν τις ανάγκες και τις αξιώσεις των μαθητών για περισσότερη πληροφόρηση, ενημέρωση των γονέων για το ζήτημα εκλογής του επαγγέλματος.

Ευρήματα της έρευνας, καταδεικνύουν ότι οι γονείς και μαθητές θεωρούν σημαντική την συμβολή του ΣΕΠ, θα παίρνανε πληροφορίες και από ΚΕΣΥΠ-ΓΡΑΣΕΠ όπως και από καθηγητές του σχολείου. Γεγονός που δείχνει ότι και οι δύο πλευρές αρχίζουν πλέον να γνωρίζουν τους φορείς που ευθύνονται πρωτίστως για τον επαγγελματικό προσανατολισμό στα σχολεία, αντίθετα με την έρευνα Αθανασιάδου κ.α. (2004).

Υπάρχει μία ανοδική τάση τα τελευταία χρόνια στον αριθμό των μαθητών και γονιών που τους επισκέπτονται και συζητούν θέματα εκπαιδευτικής και επαγγελματικής επιλογής. Επιλογή Λυκείου, Ειδικότητες ΕΠΑΛ σχολές, βάσεις, μεταπτυχιακά, επαγγέλματα, αγορά εργασίας. Κάνουν τα τεστ δεξιοτήτων (Βρεττάκου 1990,Δημητρόπουλος ,1999,Κοσμίδου 2001). Θέματα που συμφωνούν με τα ευρήματα

της έρευνας μας, η οποία δείχνει ότι οι λόγοι επισκεψιμότητας είναι πρώτα από όλα γιατί χρειάζονται, πληροφορίες, για θέματα εκπαίδευσης, κατάρτισης επαγγελματιών, αγοράς εργασίας, συμβουλευτική επαγγελματικής σταδιοδρομίας, και τελευταία είναι η ενημέρωση-συμβουλευτική των γονέων. Επίσης, η παρουσία των φορέων συμβουλευτικής στο νομό Μαγνησίας είναι έντονη και από τα προγράμματα σταδιοδρομίας που υλοποιούνται και από την συμμετοχή των παιδιών. Αυτό που επιζητούν όμως οι αρμόδιοι, είναι να υπάρχει Γρασέπ σε κάθε σχολείο, ώστε να υπάρχει καλύτερη και πιο άμεση επικοινωνία με τους μαθητές και ο θεσμός του ΣΕΠ να εμφανίζεται σε πιο μικρή ηλικία στους μαθητές, άποψη που συμφωνεί με εύρημα της έρευνας των Saiti & Mitrosili (2005).

Γίνονται πολλές προσπάθειες από τους φορείς του Νομού Μαγνησίας για να έλθουν πιο κοντά σε μαθητές και γονείς και να παράσχουν ουσιαστικό και αποτελεσματικό έργο. Συνεργάζονται με Δήμους, Ιδιωτικές επιχειρήσεις, ΟΑΕΔ, Επαγγελματίες. Εμπλουτίζουν το αρχείο τους, ώστε να υπάρχει διαθέσιμο πληροφοριακό υλικό σε έντυπη και ηλεκτρονική μορφή. Διοργανώνουν εκδηλώσεις με θέματα εκπαίδευσης και εργασίας, σεμινάρια επιμόρφωσης, επισκέψεις σε επαγγελματικούς χώρους, προγράμματα αγωγής σταδιοδρομίας. Ενδεικτικά αναφέρουμε ημερίδες, που πραγματοποιήθηκαν το 2008-2009 και είναι: Σπουδές μετά το γυμνάσιο, Σχολές, επαγγέλματα, ο ρόλος των γονέων στις επαγγελματικές λήψεις αποφάσεων των μαθητών, χρήση των ψυχοτεχνικών εργαλείων του Π.Ι, Σεμινάρια, γονεϊκά πρότυπα και επαγγελματικές επιλογές των παιδιών, συμπλήρωση του μηχανογραφικού δελτίου. Ημερίδες που πραγματοποιήθηκαν το 2009-2010 είναι: προοπτικές και διέξοδοι μετά το γυμνάσιο, Νέοι και αγορά εργασίας, Ο επαγγελματικός προσανατολισμός των παιδιών και ο ρόλος των γονέων, συνεργασία εκπαιδευτικών και γονέων σημασία της σωστής επιλογής του επαγγέλματος, απαιτήσεις της σύγχρονης αγοράς εργασίας, προσανατολίζοντας τους μαθητές. Το Κεσύπ επισκέφτηκαν 232 μαθητές από 12907 και 371 γονείς. Τα Γρασέπ επισκέφτηκαν 1016 μαθητές.(Απολογισμός.ΠΙ).Ενδεικτικά αναφέρω και κάποια προγράμματα που υλοποιήθηκαν το σχολικό έτος 2009-2010: "έρευνα για τις επαγγελματικές επιλογές της Γυμνασίου" και " εκπαιδευτικές διέξοδοι μετά το γυμνάσιο" του 1ου Γυμνασίου Ν.Ιωνίας " Γνωρίζω τον επιχειρηματικό κόσμο της περιοχής μου" 2ο Γυμνάσιο Αλμυρού," 19 Όνειρα και 1 ταξίδι στη.....γη των επαγγελματιών" του Γυμνασίου Σούρπης κ.α.

Σε όλη τη διαδικασία εκπαιδευτικής και στη συνέχεια επαγγελματικής απόφασης , πρέπει να αναφερθεί και η επίδραση των ΜΜΕ η οποία δεν είναι άμεση. Βεβαίως, τα παιδιά αναγνωρίζουν στους προβαλλόμενους τρόπους ζωής, αξίες, εικόνες, κανόνες, την δική τους προσδοκία ρόλου. Δεν τη θεωρούν όμως, ως σημαντικό πληροφοριοδότη στην άμεση πληροφόρηση τους για τις επαγγελματικές προτιμήσεις τους.(Κακανά Δ.,Καμαριανός Γ.,Μεταλίδου Π.,2000). Άποψη που βρίσκει σύμφωνους και τους μαθητές της έρευνας μας καθώς και τους γονείς. Αυτή η επίδραση άλλωστε διαμεσολαβείται από πολλούς παράγοντες που άλλοτε ενισχύουν και άλλοτε εξουδετερώνουν την σημασία των προβαλλόμενων από τα ΜΜΕ εικονικών πραγματικοτήτων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΕΚΤΟ

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ-ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

Η εποχή μας, με τις γρήγορες αλλαγές και τις αυξανόμενες απαιτήσεις, κάνει πρώτα απ' όλα την εκπαιδευτική και στη συνέχεια την επαγγελματική επιλογή μία δύσκολη υπόθεση για τα παιδιά.

Είναι μάλιστα πολλαπλή η επισήμανση, ότι η επαγγελματική επιλογή είναι μια συνεχής εξελικτική διαδικασία που ξεκινά από την παιδική ηλικία και εκφράζεται κυρίως κατά την εφηβεία σε συνάρτηση με τη λήψη κάποιας αντίστοιχης απόφασης (Κατσαδώρας, 1978· Βαρλάς & Καλογήρου, 1979· Δημητρόπουλος, 1982· Σόφτη – Μπεσμπέα, 1983· Παπαϊωάννου, 1990).

Ένα , πρώτο καθοριστικό σημείο για την επαγγελματική τους πορεία πάντως είναι για πολλούς μαθητές και μαθήτριες το τέλος του Γυμνασίου. Τα παιδιά καλούνται να πάρουν τέτοιες και τόσο σημαντικές αποφάσεις σε μία ηλικία που εντάσσεται σε μια κρίσιμη φάση της ζωής τους. Στην διάρκεια της εφηβείας που βρίσκονται ,λαμβάνουν χώρα πολλές και διαφορετικές αλλαγές σε όλα τα επίπεδα(βιολογικό, πνευματικό, γνωστικό, ηθικό, ψυχολογικό και συναισθηματικό επίπεδο).

Ξεκινώντας από το πρώτο κομμάτι της επιλογής τους που είναι το εκπαιδευτικό έχουν να επιλέξουν τον τύπο σχολείου. Το επαγγελματικό σχολείο παρέχει και την απαραίτητη γενική εκπαίδευση που χρειάζεται ο σημερινός πολίτης παρέχει όμως ειδικές γνώσεις και δεξιότητες που απαιτούνται για την εργασία, βρίσκουν πολύ πιο εύκολα δουλειά ,όμως δυστυχώς δεν προτιμούνται. Αντίθετα οι απόφοιτοι του γενικού λυκείου διαθέτουν μόρφωση - εκπαίδευση αλλά επειδή δεν έχουν τις ειδικές επαγγελματικές γνώσεις δεν είναι εύκολο να βρουν άμεσα εργασία για αυτό και συνεχίζουν στην τριτοβάθμια εκπαίδευση χωρίς αυτό βέβαια να τους εξασφαλίζει άμεση εργασία , θεωρούν ωστόσο ότι τους εξασφαλίζει την καλύτερη.

Είναι προφανές, πως το πολυτιμότερο εφόδιο που αποκτάται στο σχολείο κατά τη διάρκεια της βασικής εκπαίδευσης, είναι η συνειδητοποίηση της ανάγκης για περαιτέρω

απόκτηση γνώσεων και ικανοτήτων. Αυτό, δείχνει το γεγονός ότι η πλειοψηφία των νέων επιθυμεί και επιδιώκει τη συνέχιση των σπουδών σε ανώτερο επίπεδο ή σε άλλη σχολή και το ότι προς αυτήν την κατεύθυνση συμβάλλουν και οι συμβουλές των γονέων.

Οι εικόνες της ελληνικής ζωής και της ελληνικής οικογενείας που σχετίζονται με την υπερβολική προσήλωση στην προσπάθεια για τη μόρφωση των παιδιών, είναι ζωντανές γύρω μας και τις αντιμετωπίζουμε καθημερινά. Η αγωνία, η πίεση για την επίδοση τους στο σχολείο είναι διάχυτη. Μιλώντας κανείς με γονείς, δεν είναι δυνατόν παρά να αισθανθεί ότι η μόρφωση των παιδιών τους ,πέρα από την πρακτική της διάσταση, έχει πια καθαρά συμβολικό χαρακτήρα. Μέσα από την επιτυχία των παιδιών οι γονείς αναζητούν να τραφούν ψυχολογικά .Ο τεχνητός αυτός κοινός στόχος έχει γίνει προϋπόθεση για την ψυχολογική επιβίωση των μελών της οικογένειας. Οι νέοι αποτελούν κομμάτι του ευρύτερου κοινωνικού συνόλου και είναι λογικό να επηρεάζονται από αυτό

Σημαντικός είναι ο ρόλος των γονέων και η επιρροή που έχουν πολλές φορές στα παιδιά τους είτε αυτό γίνεται συνειδητά είτε ασυνείδητα, όσον αφορά την επιλογή σπουδών και επαγγέλματος.Από ότι δείχνουν ευρήματα ερευνών (Κασσωτάκης, 2002· Πατινώτης, 2002· Κακανά, 2003),οι μαθητές φαίνεται ότι συζητούν αρκετά με τους γονείς τους για τις ανησυχίες και τους προβληματισμούς τους, που έχουν σχέση με την κατεύθυνση σπουδών και το επάγγελμα που τους ενδιαφέρει-αρέσει να ακολουθήσουν. Ο συνδεδετικός δεσμός των μελών της ελληνικής οικογένειας και το ενδιαφέρον των γονέων για την εκπαιδευτική και επαγγελματική καθοδήγηση των παιδιών τους, φαίνεται από την σχέση, πως 7 στους 10 μαθητές συζητούν με τους γονείς τους για ζητήματα που αφορούν το μέλλον τους.

Καθοριστικός, είναι και ο ρόλος της οικογένειας σε σχέση με την οικονομική και μορφωτική και κοινωνική της κατάσταση. Είναι σημαντικό και επηρεάζει τους νέους η πειθώ που ασκεί ένας γονέας ο οποίος έχει μια επιτυχημένη σταδιοδρομία, ασκεί ένα επάγγελμα που του αρέσει, είναι ευχαριστημένος από αυτό επειδή έχει καλές οικονομικές απολαβές.. Για παράδειγμα, έφηβοι που είναι από κατώτερο κοινωνικοοικονομικό στρώμα και παιδιά και οι γονείς τους αντιμετωπίζουν αντικειμενικές οικονομικές δυσκολίες, επιλέγουν συνήθως σχολείο, σχολές και επαγγέλματα με άμεση

αποκατάσταση και γρηγορότερη σύνδεση με την αγορά εργασίας αν και βέβαια αυτό στις μέρες μας τείνει να εκλείψει, αφού το μεγαλύτερο ποσοστό επιλέγει γενική εκπαίδευση με απώτερο στόχο την εισαγωγή στην τριτοβάθμια εκπαίδευση.

Σίγουρα το οικογενειακό περιβάλλον είναι και θα πρέπει να είναι κοντά στον έφηβο και να τον στηρίζει. Είναι γενικά παραδεκτό, ότι οι έφηβοι στη φάση αυτή έχουν πολύ ανάγκη τους γονείς τους, ακόμα και αν δεν το δείχνουν πάντα, ακόμα και αν έρχονται σε σύγκρουση μαζί τους. Στην πραγματικότητα τους θέλουν δίπλα τους. Χρειάζεται να νιώθουν ότι οι γονείς τους ‘‘ακούν’’ και τους αποδέχονται για αυτό που είναι, ότι ενισχύουν τα θετικά τους στοιχεία και τους εμψυχώνουν να βρουν το δρόμο τους. Οι έφηβοι, πρέπει να νιώσουν δυνατοί και να πιστέψουν στον εαυτό τους, να νιώσουν ότι έχουν τον έλεγχο στις αποφάσεις, για αυτό και θεωρούν ότι πρέπει να τις λαμβάνουν μόνοι τους. Αυτό θα ενισχύσει και το αυτοσυναίσθημα και την αυτοεκτίμησή τους.

Οι γονείς μπορούν να είναι άξιοι συμπαραστάτες των παιδιών τους. Είναι πολλές φορές εκείνοι που επηρεάζουν τα παιδιά τους να θέτουν στόχους. Από έρευνες (Γεωργίου,1993· Πάντα,1988· Κακανά,2003· Δελληγιάννη,1999· Δημητρόπουλος, 1987) έχει διαπιστωθεί ότι οι υψηλές προσδοκίες των γονέων , επιδρούν θετικά στη σχολική επίδοση των παιδιών, στην αυτοεκτίμησή τους, στη σχολική τους πρόοδο. Είναι όμως και εκείνοι που έχουν προσδοκίες για τα παιδιά τους, επενδύουν σε αυτά και αναμένουν από τα παιδιά τους να πραγματοποιήσουν τους δικούς τους στόχους, τις προσδοκίες και τα όνειρα που ίσως οι ίδιοι δεν μπόρεσαν νωρίτερα.

Οι έρευνες (Γεωργίου, 1993· Πάντα, 1988· Κακανά, 2003· Coner, 1980· Davies, 1988),δείχνουν ότι όταν οι γονείς εμπλέκονται ενεργά στην εκπαίδευση των παιδιών τους, τότε τα οφέλη που προκύπτουν είναι σημαντικά για τους/τις ίδιους/ες, καθώς και για το σχολικό σύστημα (Μπρούζος, 1998). Βασική προϋπόθεση όμως, για την επίτευξη θετικών αποτελεσμάτων είναι η ομαλή συνεργασία γονέων – εκπαιδευτικών.

Το σχολείο και η οικογένεια αποτελούν τα δυο βασικά και σημαντικά συστήματα αναφοράς του παιδιού για μεγάλο μέρος της ζωής του. Είναι λοιπόν πολύ σημαντικό να βρίσκονται σε μια απόλυτη αρμονία και να συνεργάζονται σωστά ,ουσιαστικά και

αποτελεσματικά για να μπορέσουν να ανταποκριθούν σε όλες τις ανάγκες των σημερινών παιδιών είτε γνωστικές είτε συναισθηματικές. Είναι αναγκαίο να υπάρχει συνεργασία με τους τοπικούς φορείς της εκπαίδευσης, άμεσο ενδιαφέρον για τις δραστηριότητες του σχολείου, παρακολούθηση, εν ανάγκη, σχολών γονέων, συμμετοχή στις ανοιχτές συζητήσεις και εκδηλώσεις.

Με τα δεδομένα της σύγχρονης εποχής, η εκπαιδευτική διαδικασία χρειάζεται την ενεργή συμμετοχή και συνεισφορά γονέων, εκπαιδευτικών και φυσικά των ίδιων των μαθητών. Οι γονείς, πρέπει να εμπλέκονται στη σχολική διαδικασία γιατί είναι συνέταιροι (Γεωργίου κ.α., 1997) για την επίτευξη των κοινών στόχων, γίνονται δραστήριοι, συμμετέχουν σε σημαντικές αποφάσεις, νιώθουν ότι έχουν ικανότητες στο να προσφέρουν υπηρεσίες, μοιράζονται αρμοδιότητες, και είναι υπεύθυνοι και υπόλογοι των πράξεών τους.

Μια καλή πρόταση είναι το μοντέλο συνεκπαίδευσης (Μυλωνάκου-Κεκέ, 2006, 2007) το οποίο, έχει σαν στόχο την ενεργητική και αποτελεσματική συμμετοχή σε συνεκπαιδευτικές δράσεις με βασικό σκοπό τη συσσώρευση κοινωνικού κεφαλαίου όπου εμπλέκονται γονείς, μαθητές, εκπαιδευτικοί, υπεύθυνοι για τη χάραξη εκπαιδευτικής πολιτικής. Υπάρχει ενδιαφέρον από την UNESCO για τη συνεργασία ανάμεσα στο σχολείο-οικογένεια-κοινότητα, με στόχο την ενίσχυση της συμπληρωματικότητας μεταξύ τυπικής και άτυπης εκπαίδευσης.

Με την πάροδο του χρόνου γίνεται όλο και περισσότερο αποδεκτό ότι, η επαγγελματική συμβουλευτική δεν πρέπει να είναι κατευθυντική και πιεστική για το άτομο (Κάντας & Χαντζή, 1991). Αυτό σημαίνει ότι το άτομο γίνεται σεβαστό στην προσπάθειά του να εξελιχθεί και να επιτύχει την αυτοπραγμάτωση του, χωρίς να εμποδίζεται στην πορεία του «από τις επεμβάσεις και παρεμβάσεις των «σημαντικών άλλων» – γονιών, εκπαιδευτικών, κ.λπ. που ξέρουν καλύτερα» (Κοσμίδου, 1986, 32).

Οι μαθητές επηρεάζονται από σχολικούς παράγοντες για τις επιλογές και αποφάσεις τους για το μέλλον. Η οργανωτική δομή του εκπαιδευτικού συστήματος, οι κατευθύνσεις σπουδών που προσφέρει, το πρόγραμμα των μαθημάτων και η διδακτική πράξη πληροφορούν και βοηθούν το μαθητή να επιλέξει.

Η εκπαίδευση θεωρείται ένα από τα κύρια μέσα για να αποκτήσουν κυρίως οι νέοι άνθρωποι τα εφόδια αυτά που θα τους βοηθήσουν να αντιμετωπίσουν τις νέες προκλήσεις και την αβεβαιότητα που χαρακτηρίζουν τη σύγχρονη εποχή(Εθνικό Συμβούλιο Παιδείας,2006, 12).Το σημερινό σχολείο λοιπόν οφείλει να ανταποκριθεί στην καλλιέργεια ικανοτήτων και δεξιοτήτων που θα καταστήσουν το νέο άτομο ικανό να ανταποκρίνεται στις ανάγκες των καιρών και του κόσμου της εργασίας(Bruner,1996,όπ.αναφ.στο Φλουρής, 2001,πρακτικά Συνεδρίου ΕΚΕΠ,σελ. 29-32). Προς αυτή την κατεύθυνση και προκειμένου οι εκπαιδευόμενοι να ενδυναμωθούν ποικιλοτρόπως είναι αναγκαία η εφαρμογή νέων εκπαιδευτικών μεθόδων και συμμετοχικών διαδικασιών , (Φλουρής & Πασιάς 2000: Φλουρής 2001: Κόκκος ,2006).

Μέσα σε αυτό, ενεργό ρόλο έχει και ο θεσμός του ΣΕΠ που έχει ως στόχο να παρέχει βοήθεια στο μαθητή ώστε να κάνει τις σωστές επιλογές για το μέλλον του. Οι μαθητές και οι γονείς πιστεύουν σε μεγάλο ποσοστό ότι προσφέρει σημαντική βοήθεια προς αυτή την κατεύθυνση. Αυτό και μόνο προβάλλει την ανάγκη ενασχόλησης των αρμοδίων φορέων, με το θέμα και την αναβάθμιση του θεσμού του Επαγγελματικού Προσανατολισμού στα σχολεία. Ο Σ.Ε.Π. πρέπει να κάνει πολύ περισσότερα από το να προετοιμάσει απλά τους μαθητές να επιλέξουν μια εκπαιδευτική διαδρομή προς ένα επάγγελμα. *Πρέπει να εφαρμόζει συμπληρωματικές δραστηριότητες εκτός αναλυτικού προγράμματος, που να στοχεύουν στον εφοδιασμό των μαθητών με ικανότητες διασφάλισης της σταδιοδρομίας τους, ώστε δια βίου να μπορούν να αντιμετωπίζουν απαιτήσεις αποτελεσματικής διαχείρισης της επαγγελματικής τους εξέλιξης καθώς και διατήρηση της απασχολησιμότητάς τους*(Παλαιοκρασάς,2006, Πρακτικά συνεδρίου ΕΚΕΠ,σελ 101-111).

Το πεδίο της Συμβουλευτικής και του Προσανατολισμού βρίσκεται μπροστά σε νέες προσκλήσεις και προκλήσεις. Στη βάση της ανάγκης για ύπαρξη δια βίου μάθησης και δράσης, για τη διαχείριση της σταδιοδρομίας καθώς και της δυνατότητας για αντιμετώπιση των σύνθετων καταστάσεων της ζωής και της εργασίας, η Συμβουλευτική για το σχεδιασμό της σταδιοδρομίας ουσιαστικά αναφέρεται σε μια μέθοδο σχεδιασμού ζωής και στην προώθηση της ικανότητας για αυτοκαθοδήγηση στη ζωή και την εργασία , σε μια διαρκή πορεία αυτοανάπτυξης (Peavy,2000 πρακτικά Δ. συνεδρίου 'Ευρώπη 2000' σελ 35).

Χρειάζεται λοιπόν, να εφαρμοστούν ενεργητικοί τρόποι Συμβουλευτικής που θα εμπεριέχουν μια ισχυρή , εμπειρική και βιωματική διάσταση(Wannan, 2004 Πρακτικά συνεδρίου ΕΚΕΠ,σελ 53-64). Η εφαρμογή διάφορων πρακτικών βιωματικής προσέγγισης καθώς και διερευνητικής μάθησης μέσα από δραστηριότητες και μεθόδους, σκοπό έχουν να προωθήσουν την ενεργό συμμετοχή των μαθητών, την αλληλεπίδραση, τη συνεργασία μεταξύ τους σε ομάδες εργασίας και την εμπειρική μάθηση στο πεδίο. Όλα αυτά, στοχεύουν στο να βοηθήσουν τους μαθητές να αποκτήσουν γνώση μέσα από την εμπειρία και κυρίως, κατακτώντας την ικανότητα, να οργανώσουν τα δικά τους σχέδια για να αναζητούν πληροφορίες προκειμένου να πάρουν αποφάσεις που αφορούν τη σταδιοδρομία και τη ζωή τους (Κοσμίδου& Μαρμαρινός 1994, Κρίβας 2005).

Ουσιαστικά αναφερόμαστε σε ένα νέο παιδαγωγικό πλαίσιο των προγραμμάτων Συμβουλευτικής και Επαγγελματικού Προσανατολισμού στο σχολικό περιβάλλον και ειδικά στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση , το οποίο στοιχειοθετεί μια νέα δυναμική και ενδιαφέρουσα διάσταση του θεσμού(Παλαιοκρασσάς, 2003· Κοσμίδου, 2003· Wannan,2004). Σημαντική θέση έχουν το ΚΕΣΥΠ και τα ΓΡΑΣΕΠ που στελεχώνονται από εξειδικευμένο προσωπικό, ο ρόλος του οποίου είναι κυρίως καθοδηγητικός, με στόχο να βοηθήσουν τον έφηβο να καταλάβει τί είναι εκείνο που του δίνει χαρά και ικανοποίηση.

Οι νέοι, συνήθως επιλέγουν κάποιο επάγγελμα το οποίο γνωρίζουν, αφού συνήθως απορρίψουν εκείνα για τα οποία θεωρούν ότι δεν έχουν τα αναγκαία προσόντα να κάνουν ή δεν τους αρέσουν. Ο ρόλος του συμβούλου συνίσταται στη σωστή ενημέρωση και απόκτηση αυτογνωσίας του εφήβου. Είναι κοινός αποδεκτό ότι οι έφηβοι λόγω της φύσης τους , συχνά αλλάζουν στόχους όχι βέβαια από μόνοι τους, αλλά υπό την επιρροή πολλών και διαφορετικών παραγόντων(γονείς, συνομήλικοι, καθηγητές, ΜΜΕ) ή τάσεων της μόδας. Πολλές φορές όμως και η γονεϊκή επιρροή είναι τόσο έντονη που καταπνίγει τις προσωπικές επιθυμίες του εφήβου. Ο σύμβουλος λοιπόν θα πρέπει να σταθεί δίπλα στον έφηβο, να τον ακούσει, να τον δια φωτίσει, να τον βοηθήσει να εκπαιδευτεί στις ικανότητες αυτοδιαχείρισης, ώστε να λάβει τη σωστή απόφαση για το μέλλον του. Γενικότερα η Συμβουλευτική μπορεί να διδάξει στο άτομο τη σημασία των αποφάσεων και το πόσο σημαντικό είναι να τις λαμβάνει το ίδιο. Επίσης μπορεί να του δείξει πώς να παίρνει σωστές αποφάσεις.

Ο σύμβουλος δουλεύει με τον νέο, τον καθοδηγεί, του συμπαραστέκεται, τον ‘ξεμπλοκάρει’, αλλά σίγουρα σε καμιά περίπτωση δεν μπορεί να αποφασίσει για τον ίδιο. Όπως βέβαια και κανείς άλλος. Η συνεισφορά των συμβούλων έγκειται στο να βοηθήσουν τους συμβουλευμένους να χειρίζονται τις αμφιβολίες τους και να ωφελούνται από τη διαισθητική πλευρά των πραγμάτων, αναπτύσσοντας την ταυτότητα της σταδιοδρομίας τους. Γενικότερα ο ρόλος τους είναι κατευθυντήριο ως προς την οργάνωση της διαδικασίας λήψης απόφασης αλλά μη-κατευθυντικός ως προς τις τελικές επιλογές και τα αποτελέσματά της. Βέβαια ο ρόλος τους και η παροχή βοήθειας είναι σημαντικά και απέναντι στους γονείς. Διότι και αυτούς πρέπει να τους ενημερώνει, να τους κατευθύνει ως προς τη λήψη αποφάσεων των παιδιών τους, να τους κάνει συνοδοιπόρους και όχι οδηγούς στη ζωή των παιδιών. Να τα συμβουλεύουν αλλά όχι να αποφασίζουν για αυτά. Η ζωή είναι των παιδιών για αυτό και η τελική επιλογή είναι υπόθεση και ευθύνη αυστηρά δική τους. Το μέλλον τους ανήκει και πρέπει να το διεκδικήσουν μέσα από τη μοναδικότητά τους, την προσωπική τους προσπάθεια και τις ευθύνες των πράξεών τους.

Εξάλλου υπάρχει και τίποτε δεδομένο; Τα τελευταία χρόνια, η κατάσταση στην αγορά εργασίας αλλάζει ραγδαία. Υπάρχει κάποια συγκεκριμένη έρευνα που να δείχνει τι ζητάει ακριβώς η αγορά; Και ποιος μπορεί να εγγυηθεί ότι μετά από πέντε ή έξι χρόνια η αγορά δε θα ζητάει διαφορετικά πράγματα, τα οποία θα καθιστούν ουσιαστικά άχρηστη την επένδυση σε εκπαίδευση που έκαναν οι νέοι και οι οικογένειες τους σήμερα;

Ποια επαγγέλματα έχουν μέλλον; Ποιες σπουδές εξασφαλίζουν ότι μεθαύριο ο νέος δε θα έρθει αντιμέτωπος με την ανεργία; Ποιες σπουδές οδηγούν σε προσοδοφόρα επαγγέλματα; Πως λοιπόν να κατευθυνθούν οι νέοι; Η προσωπικότητα βεβαίως και τα ενδιαφέροντα του εφήβου στον προβληματισμό αυτό συνήθως μπαίνουν σε δεύτερη μοίρα, και το εντυπωσιακό είναι ότι σήμερα ακόμη και οι ίδιοι οι έφηβοι αλλά και οι γονείς, όταν ρωτιούνται με ποιο κριτήριο επιλέγουν το μελλοντικό τους επάγγελμα, συνήθως προτάσσουν τη δυνατότητα εξεύρεσης εργασίας και την οικονομική αποκατάσταση.

Οι ιστορικές δονήσεις στη διάρθρωση της οικονομίας της αγοράς, έχει επιπτώσεις και στον αναπροσανατολισμό του επαγγελματικού προσανατολισμού του εφήβου. Το

αποτέλεσμα είναι οι πιέσεις και τα αιτήματα που δέχεται η οικονομία, να μεταφέρονται συνολικά στο εκπαιδευτικό σύστημα.

Η παγκοσμιοποίηση, η ριζική διαφοροποίηση των μορφών εργασίας και απασχόλησης, η κοινωνία της πληροφορίας, οι νέες τεχνολογίες, η ψηφιακή οικονομία, η απελευθέρωση των αγορών, το πολυπολιτισμικό περιβάλλον, η διόγκωση του ιδιωτικού τομέα, η αύξηση της ανταγωνιστικότητας κ.ά., συνθέτουν ένα καινούργιο πλαίσιο, μέσα στο οποίο πρέπει να τοποθετηθεί ο νέος εργαζόμενος. Η όλη κατάσταση δημιουργεί ανησυχία και αγωνία στους σημερινούς μαθητές και στις οικογένειές τους. Το θέμα της επιλογής επαγγέλματος αποτελεί ένα μόνιμο θέμα συζητήσεων. Σε μια κοινωνία όπου παραμονεύει το φάσμα της ανεργίας και όπου η συλλογή τυπικών προσόντων έχει γίνει κατάσταση, το θέμα του επαγγελματικού προσανατολισμού του εφήβου, θέτει ένα τεράστιο απειλητικό ερωτηματικό που απασχολεί όλη την οικογένεια.

Καθίσταται, λοιπόν επιτακτική ανάγκη, η αναβάθμιση του επαγγελματικού προσανατολισμού, και μάλιστα, σε μία δια βίου προοπτική, όπως και η ένταξη των τεχνικών αναζήτησης εργασίας και της καλλιέργειας δεξιοτήτων αυτοανάπτυξης στα συστήματα της σχολικής εκπαίδευσης και της αρχικής επαγγελματικής κατάρτισης έχοντας ως γνώμονα όμως τις κλίσεις, δεξιότητες, προτιμήσεις των παιδιών. Η βαθύτερη κατανόηση των επιδράσεων που ασκούν διάφοροι παράγοντες στα εκπαιδευτικά και επαγγελματικά σχέδια των μαθητών, θα διευκολύνει τη διαδικασία του εκπαιδευτικού - επαγγελματικού προσανατολισμού των μαθητών καθώς και τη χάραξη εκπαιδευτικής πολιτικής με στόχο το καλύτερο για το παιδί.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ

Apple, M. (2002). *Εκσυγχρονισμός και Συντηρητισμός στην εκπαίδευση* (μετάφραση: Μ. Δεληγιάννη). Αθήνα: Μεταίχμιο

Αθανασιάδου, Χ. κ.α.(2004). *Οι επιλογές σπουδών των μαθητών-μαθητριών και οι απόψεις τους για το Σ.Ε.Π. στο πλαίσιο της Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης*. Συλλογή κειμένων «Επαγγελματικές Επιλογές & Επιλογές Ζωής Νέων Ατόμων» Θεσσαλονίκη: Α.Π.Θ. 2008.

Αθανασούλα-Ρέππα, Α. (1999). Ο Εκπαιδευτικός Οργανισμός και το Ευρύτερο Κοινωνικό του Περιβάλλον. Στο: Α. Αθανασούλα-Ρέππα, Μ. Κουτούζης, Ι. Χατζηευστρατίου (Επιμ.), *Διοίκηση Εκπαιδευτικών Μονάδων: Κοινωνική και Ευρωπαϊκή διάσταση της Εκπαιδευτικής Διοίκησης*. Τόμος Γ΄, Πάτρα: ΕΑΠ.

Αθανασούλα-Ρέππα, Α. (Οκτώβριος 1992). Επαγγελματική Ειδίκευση των φοιτητών της Δευτεροβάθμιας Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και των Περιφερειακών Αγορών Εργασίας. *Εκπαίδευση και Κατάρτιση*, Τόμος 3, Αρ. 4,: 197-210

Αλέφαντος, Ν. (2006). *Εσωτερική εκπαιδευτική πολιτική σχολικής μονάδας και επαγγελματική ανάπτυξη των εκπαιδευτικών: οι σύλλογοι διδασκόντων τριών λυκείων*. Διπλωματική εργασία. Πάτρα. Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο.

Ανδρέου, Α., Μαντζούφας, Π. (1999). *Θέματα οργάνωσης και διοίκησης της Εκπαίδευσης και της σχολικής μονάδας*. Αθήνα: Νέα Σύνορα.

Αντωνίου, Χρ. (2009) *Εκπαίδευση εκπαιδευτικών, Εκπαιδευτική πολιτική και κοινωνική Δικαιοσύνη*. Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα.

Αραβανής, Γ. (1998). *Πειθαρχία και εκπαίδευση*. Αθήνα: Γρηγόρη.

Βακαλιός, Θ.(1994). *Θέματα κοινωνιολογίας της εκπαίδευσης*. Τ. 1-2. Θεσσαλονίκη: Παρατηρητής.

Βακαλιός, Θ.(2008).Η παιδεία στον 21-ο αιώνα. Αντιφάσεις και προοπτικές. Θεσσαλονίκη: Ημερίδα ΑΠΘ.

Βίκη, Α. & Παπάνης , Ε. (2007). *Επαγγελματική απόφαση των μαθητών*, Ελληνική Κοινωνική Έρευνα, Αθήνα: Παιδαγωγικό Ινστιτούτο.

Βίκη, Α. & Παπάνης , Ε. (2007). *Οι παράγοντες επιλογές επαγγέλματος και οι συσχετίσεις*. Ελληνική Κοινωνική Έρευνα. Αθήνα: Παιδαγωγικό Ινστιτούτο.

Βίκη, Α. και Παπάνης, Ε., (2007).*Η επίδραση του φύλου των μαθητών και του μορφωτικού επιπέδου των γονέων τους στη διαμόρφωση επαγγελματικών τύπων*. Εμπειρική έρευνα με χρήση της Δοκιμασίας Δομής Γενικών Ενδιαφερόντων Επιστήμες της Αγωγής, Πανεπιστήμιο Κρήτης, (εγκεκριμένη από κριτές και δεκτή για δημοσίευση).

Βίκη, Α. και Παπάνης, Ε., (2007). *Η επίδραση του οικογενειακού περιβάλλοντος και του φύλου των μαθητών στη διαμόρφωση επαγγελματικών τύπων κατά την εφηβεία*. Εμπειρική πανελλαδική έρευνα με χρήση της Δοκιμασίας Δομής Γενικών Ενδιαφερόντων. Επιστήμες της Αγωγής, Πανεπιστήμιο Κρήτης, (εγκεκριμένη από κριτές και δεκτή για δημοσίευση).

Blackledge David, Hunt Barry & Δεληγιάννη Μαρία(1995). *Κοινωνιολογία της εκπαίδευσης*. Αθήνα : (Εκπαιδευτική βιβλιοθήκη , 4) Έκφραση.

Benzanson, L.(2000). Η μετάβαση από μια συντηρητική σε μια δυναμική θεώρηση της Συμβουλευτικής Σταδιοδρομίας. Βερολίνο: Διεθνές Συνέδριο Ε.Π., 29-01/09/2000.

Βενιοπούλου, Κ. (1999). Παρουσίαση αποτελεσμάτων έρευνας σε φορείς παροχής συμβουλευτικής και προσανατολισμού ενηλίκων γυναικών σε 12 χώρες της Ε.Ε. *Επιθεώρηση Συμβουλευτικής και Προσανατολισμού*, 50-51, 163-170.

Βλάχος, Γ. (1976). *Πολιτική ψυχολογία* . Αθήνα: Σάκουλα .

Βρεττάκου, Β.(1990).*Ο σχολικός επαγγελματικός προσανατολισμός στην Ελλάδα*. Αθήνα : Παπαζήση.

Γαβριήλ, Α.(1987). Το όραμα εισαγωγής στην τριτοβάθμια εκπαίδευση ως παράγοντας επαγγελματικού προσανατολισμού των νέων. *Επιθεώρηση Συμβουλευτικής και Προσανατολισμού*, τ.2 και 3, σσ.16-28.

- Γιάκαλλης, Γ.(1984).Κοινωνία και σχολείο. *Σύγχρονη Εκπαίδευση*,τ.18,σσ.80-82.
- Γενοβέζου, Μ.& Γεωργούση, Ζ.(2007). Έρευνα: *Γνωρίζω το επάγγελμα που με ενδιαφέρει-σπουδές-δυνατότητες εργασίας-προοπτικές εξελίξεις*. Αθήνα: Πρόγραμμα Αγωγής Σταδιοδρομίας.
- Γεωργίου Νίλσεν, Μ. (2002). *Η τέχνη να είσαι γονιός*. Αθήνα : Καστανιώτη.
- Γεωργίου, Σ. (1993). Γονεϊκή συμπεριφορά και σχολική επίδοση. *Παιδαγωγική Επιθεώρηση*,23,133-151.
- Γεωργίου, Σ. Ν. (Ιαν-Φεβ 2000). Παράμετροι και συνέπειες της γονικής εμπλοκής στην εκπαιδευτική διαδικασία των παιδιών τους. *Περιοδικό «Σύγχρονη Εκπαίδευση»*, τεύχος 110, σελ. 56-60.
- Γεωργίου, Σ. Ν. (2000). *Σχέση Σχολείου-Οικογένειας και Ανάπτυξη του Παιδιού*. Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα.
- Γεωργούσης, Π.(1995).Η επαγγελματική συμβουλευτική και ο ρόλος της οικογένειας στην επαγγελματική εξέλιξη του ατόμου. *Επιθεώρηση Συμβουλευτικής και Προσανατολισμού*,τ.32-33,σελ.29-44.
- Γλύτσος, Ν. και Φακιόλας, Ρ. (1985). *Οι ανάγκες της Οικονομίας για εργατικό δυναμικό στην Εκπαίδευση και Ανάπτυξη της Ελλάδος*. Κοινωνικοοικονομική μελέτη της Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης, ΕΚΚΕ, Αθήνα : εκδ. Ψαχαρόπουλος & Καζαμίας.
- Γλύτσος, Ν.(2000). *Προοπτικές της Ελληνικής Αγοράς Εργασίας το έτος 2000*. Αθήνα: εκδ. Τοπίνος & Κοντογιώργης (υπό έκδοση).
- Γουδήρας, Δ.Β.(1996).Παράγοντες που επηρεάζουν την επιλογή επαγγέλματος των νέων. *Παιδαγωγική Επιθεώρηση*, τ. 23,σελ. 156-190.
- Δαφέρμου, Μ.(2004) .Εκπαίδευση, κατάρτιση και ανάπτυξη της προσωπικότητας. *Τα Εκπαιδευτικά*, Ν.71-72, σ. 189-199.
- David Blackledge & Barry Hunt, (2000).Κοινωνιολογία της εκπαίδευσης .Μεταφρ. Δεληγιάνη Μ. Αθήνα: Μεταίχμιο.

Δεληγιάννη, Β. , Μαζηρίδου, Ε. , & Κιοσέογλου, Γ. (1999). *Οι προσδοκίες των γονέων για το μέλλον των παιδιών τους. Συλλογή κειμένων «Επαγγελματικές Επιλογές & Επιλογές Ζωής Νέων Ατόμων»* Θεσσαλονίκη: Α.Π.Θ. 2008

Δημητρόπουλος, Ε.(1986). Συμβουλευτική - Προσανατολισμός στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση. Μία Πρώτη Προσπάθεια Αξιολόγησης του Θεσμού. Αθήνα: Εκδόσεις Γρηγόρη.

Δημητρόπουλος, Ε.(1986). Παράγοντες που καθορίζουν τον προσανατολισμό των μαθητών στο Λύκειο. *Επιθεώρηση Συμβουλευτικής και Προσανατολισμού*, τ.1, σελ. 66-85.

Δημητρόπουλος, Ε.(1998). Συμβουλευτική και συμβουλευτική ψυχολογία: θεωρία, μεθοδολογία , πράξη. (2^η Έκδοση) *Συμβουλευτική –Προσανατολισμός, Επαγγελματική ψυχολογία* . Αθήνα :Γρηγόρης.

Δημητρόπουλος, Ε. (1999α). Συμβουλευτική-Προσανατολισμός. (Μέρος πρώτο).

Συμβουλευτική και Συμβουλευτική Ψυχολογία. Αθήνα: Γρηγόρης.

Δημητρόπουλος, Ε. (1999β). Συμβουλευτική-Προσανατολισμός.(Μέρος δεύτερο). *Συμβουλευτική και Συμβουλευτική Ψυχολογία*. Αθήνα :Γρηγόρης.

Δημητρόπουλος, Ε. (2004). *Συμβουλευτική-Προσανατολισμός. Συμβουλευτική Σταδιοδρομίας, Εκπαιδευτικός και Επαγγελματικός Προσανατολισμός*. Αθήνα: Γρηγόρης.

Δίπλας, Γ.& Μπρούζος Α.(1996). *Η εμπειρική έρευνα στην εκπαίδευση : επεξεργασμένη για το Διεθνές Γραφείο Εκπαίδευσης / Landsheere Gilbert de* . Αθήνα : Τυπωθήτω .

Debesse, M. & Mialaret, G. (1984). *Οι παιδαγωγικές Επιστήμες. Συγκριτική*

Παιδαγωγική, τ. 3, Δίπτυχο, σ. 24.

Δοδοντσάκης, Γ.(2001). *Κοινή πορεία στην εκπαίδευση. Μια άλλη στρατηγική: Συνεργασία Γονέων και Εκπαιδευτικών* . Αθήνα :Χρήστος Δάρδανος.

Ζιώγου, Σ. & Καραστεργίου κ.α.(2008) . *Επαγγελματικές Επιλογές & Επιλογές Ζωής Νέων Ατόμων*. Θεσσαλονίκη: Συλλογή κειμένων .

Dowling, J. & Pound, A. (2001). Παρεμβάσεις στο σχολικό πλαίσιο από κοινού με εκπαιδευτικούς, παιδιά και γονείς, στο E. Dowling & E. Osborne (επ.), *Η Οικογένεια και το Σχολείο*. Αθήνα : Gutenberg, σσ. 194-229.

Εθνικό Συμβούλιο Παιδείας,(2006). *Έκθεση Επιτροπής για τη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση*. Αθήνα :Παιδαγωγικό Ινστιτούτο.

Eddy ,L.(2000). *Το μέλλον της εργασίας και οι αλλαγές στη δομή της απασχόλησης*. Πρακτικά Διεθνούς Συνεδρίου για την Επαγγελματική Καθοδήγηση, Τομέας Σ.Ε.Π. περιλήψεις εισηγήσεων Βερολίνο :(Π.Ι.).

Κακανά Δόμνα, Καμαριανός Γιάννης, &Μεταλίδου Παναγιώτα (2000).Έρευνα: *Φύλο και επαγγελματικός προσανατολισμός. Ο ρόλος των ΜΜΕ στην επιλογή επαγγέλματος*. Συλλογή κειμένων «Επαγγελματικές Επιλογές & Επιλογές Ζωής Νέων Ατόμων» Θεσσαλονίκη: Α.Π.Θ. 2008

Κακανά Δ., Μεταλίδου Π., & Καμαριανός Ι.(2003).Έρευνα: *Η επίδραση της οικογένειας στις επαγγελματικές επιλογές των εφήβων*. Συλλογή κειμένων «Επαγγελματικές Επιλογές & Επιλογές Ζωής Νέων Ατόμων». Θεσσαλονίκη: Α.Π.Θ. 2008

Καΐλα, Μ. (επιμ.) (1998). *Η σχολική αποτυχία*. Αθήνα :Ελληνικά Γράμματα.

Καλούρη ,Ουρανία (2008).*Εκπαίδευση, Αγορά εργασίας και προσανατολισμός: Δυναμική αλληλεπίδραση επιβεβλημένη αναγκαιότητα; Επιθεώρηση Συμβουλευτικής και Προσανατολισμού*. Αθήνα: Πρακτικά συνεδρίου ΕΚΕΠ,2001.

Καλούρη, Ο., Λαγός, Δ. & Παμουκτσόγλου, Α. (2006). Αξιολόγηση Προγράμματος Ειδίκευσης στη Συμβουλευτική και τον Προσανατολισμό. *Επιθεώρηση ,Συμβουλευτικής και Προσανατολισμού*. Αθήνα :Γρηγόρη.

Καλούρη-Αντωνοπούλου, Ο. (1992). Η Συμβουλευτική στην εκπαίδευση. *Επιθεώρηση Συμβουλευτικής και Προσανατολισμού*, Μάρτιος & Ιούνιος 1993 τ.τ. 24-25, σσ. 41-49.

Καμινιώτης, Ο. & Χλέτσος, Μ.(2004).*Ζήτηση ειδικοτήτων & Δεξιοτήτων στην Ελληνική αγορά εργασίας*. Αθήνα: Παρατηρητήριο Απασχόλησης Ερευνητική Πληροφορική.

Κάντας, Α.(1998).*Στάδια Συμβουλευτικής Σταδιοδρομίας*. Θεσσαλονίκη: Α.Π.Θ.
Πρακτικά 1ου Συνεδρίου Συμβούλων Σταδιοδρομίας,14-19/09/1998.

Κασσωτάκης, Μ.(1981α).Η επαγγελματική πληροφόρηση στη μέση εκπαίδευση.
Σύγχρονη Εκπαίδευση, τ.4,σσ.66-73.

Κασσωτάκης, Μ. (1992). Η ενημερωτική και συμβουλευτική λειτουργία του Σ.Ε.Π.: Μια προσπάθεια αξιολόγησής τους. *Επιθεώρηση Συμβουλευτικής και Προσανατολισμού*, 20-21,79-80.

Κασσωτάκης, Μ. (1999).*Η πληροφόρηση για τις σπουδές και τα επαγγέλματα*. Αθήνα: Γρηγόρη.

Κασσωτάκης, Μ. (2004). *Συμβουλευτική και Επαγγελματικός Προσανατολισμός*. Αθήνα: Τυπωθήτω-ΓιώργοςΔαρδανός.

Κασσωτάκης, Μ.(2004). *Οι σύγχρονες κοινωνικό-οικονομικές και τεχνολογικές εξελίξεις και οι επιδράσεις τους στην εκπαίδευση, στην κατάρτιση και στον επαγγελματικό προσανατολισμό* .Αθήνα: Πρακτικά , Α΄ Διεθνούς Συνεδρίου του Εθνικού & Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών, 23-25/01/2004.

Κασσωτάκης ,Μ.& Μαρμαρινός, Ι.(2005). Η παγκοσμιοποίηση και οι επιπτώσεις της στην Επαγγελματική Σταδιοδρομία και την εφαρμογή της Επαγγελματικής Συμβουλευτικής. *Επιθεώρηση Συμβουλευτικής και Προσανατολισμού*,74-75,81-111.

Κασσωτάκης, Μ.(1981).Η Τεχνική και Επαγγελματική Εκπαίδευση στην Ελλάδα και οι Θέσεις ,της Ελληνικής Νεολαίας. *Εφημερίδα της Ελληνικής Διασποράς*, 2-3, 81-93.

Κασσωτάκης, Μ.(1987) .Το Ενιαίο Λύκειο: Λόγοι ίδρυσής του και προοπτικές του στην Ελλάδα. *Εκπαίδευση και Κατάρτιση*, 1, 19-33.

Κατάκη, Χ. (1998). *Οι τρεις ταυτότητες της ελληνικής οικογένειας*. Αθήνα: Εκδόσεις Ελληνικά Γράμματα.

Κατσίκας Χρήστος(13/2/2002). Το σχολείο και οι ανάγκες της αγοράς. ΤΑ ΝΕΑ,

Για περισσότερα στοιχεία βλ. Γ. Παπακωνσταντίνου, «Ζήτηση τριτοβάθμιας εκπαίδευσης: Ο ρόλος του ιδιωτικού κόστους εκπαίδευσης», περ. *Επιστήμες Αγωγής*, τ.1,200.

Kafetzopoulos, G. (1994). *Higher Education in Greece*. Athens:A Brief Introduction.

Καψάλης Αχ.,(1986).*Παιδαγωγική Ψυχολογία*. Θεσσαλονίκη: Αφοί Κυριακίδη

Κέντρο προγραμματισμού και οικονομικών ερευνών, Κανελλόπουλος, Κ., Μαυρομαράς Κ. & Μητράκος Θ. (2003). *Εκπαίδευση και Αγορά εργασίας*. Σειρά:Μελέτες 50. Αθήνα:ΚΕΠΕ.

Κόκκοτας (1978). *Ο ρόλος της εκπαίδευσης στην οικονομία της Ελλάδος*. Αθήνα: Σ.Τούντα.

Κοσμίδου-Hardy, Χρ. (2002). Μετάβαση και εικονική επικοινωνία. Ο ρόλος της Συμβουλευτικής και της Αγωγής στα Μέσα Μαζικής Επικοινωνίας. Στο Κασσωτάκης Μ. (2002), *Συμβουλευτική και επαγγελματικός προσανατολισμός*.Αθήνα:ΤυπωθήτωΔάρδανος
Κοσμίδου – Hardy,(2001). Ένα κριτικό αναπτυξιακό μοντέλο για τον εκπαιδευτικό & επαγγελματικό προσανατολισμό: πολυτέλεια ή αναγκαιότητα. *Επιθεώρηση Συμβουλευτικής*, τχ 38-39, σελ 33-38.

Cole, M., Cole, S. R. (2002). *Η ανάπτυξη των παιδιών: Εφηβεία*. Αθήνα: Γιώργος Δαρδανός.

Κουτούζης, Μ. (1999α). Η Εκπαιδευτική Μονάδα ως οργανισμός. Στο Κόκκος, Α. (Επιμ.), *Διοίκηση εκπαιδευτικών μονάδων*.Τόμος. Α΄.(κεφάλαιο 1, σελ. 23-46). Πάτρα: Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο

Κρίβας, Σ.(2005).Η Συμβουλευτική για τη Σταδιοδρομία στο νέο Millenium. *Επιθεώρηση Συμβουλευτικής και Προσανατολισμού*, 74-75,41.

Κόκκοτας, Π.(1978). *Ο ρόλος της παιδείας στην οικονομική ανάπτυξη της Ελλάδος*. Αθήνα: Τούντας.

Κυπριωτάκης ,Α. & Παπαγεωργίου ,Γ. (1999).*Επαγγελματικός προσανατολισμός και εκλογή επαγγέλματος*. Εγχειρίδιο επαγγελματικού προσανατολισμού κατάρτισης-στήριξης. Κρήτη: Στο οργανισμός Ανάπτυξης Ανατολικής Κρήτης (Ο.Α.Ν.Α.Κ)

Κωστάκη, Α.(1988).Οι νέοι και η επαγγελματική πληροφόρηση: μια εμπειρική ανάλυση. *Εκπαίδευση και Επάγγελμα*, Τόμος I, No 3, σσ.136-146

Κωστάκος ,Γ.(1983).Επαγγελματικός προσανατολισμός : θεωρία - πράξη - σύγχρονα προβλήματα. (2η έκδ.) Αθήνα :Gutenberg.

Κωστής Ν. (2009). Η Συμβολή των Καινοτόμων Εκπαιδευτικών Προγραμμάτων που εφαρμόζονται στο Θεσμό Σ.Ε.Π. Στην Ανάπτυξη Σταδιοδρομίας των μαθητών της Δ/θμιας Εκπαίδευσης. *Εκπαιδευτικά Άρθρα*

Λαΐνας, Θ. (1995). Διοίκηση της Εκπαίδευσης και Αναλυτικά Προγράμματα: Η Θεσμοθέτηση της Αποκέντρωσης και της Ευρύτερης Συμμετοχής. *Παιδαγωγική Επιθεώρηση* Αθήνα:Περιοδική Έκδοση της Παιδαγωγικής Εταιρείας Ελλάδας.

Λεκάκη-Μανατάκη Σ., (2004). Γνωρίζω το σήμερα, σχεδιάζω το αύριο. Σκέψεις για την ανάπτυξη Σταδιοδρομίας των νέων στο κατώφλι του 20ου αιώνα. *Επιθεώρηση Συμβουλευτικής και Προσανατολισμού*, 68-69 Παληός,Ζ.,(Επιμ)(2003),Κατάρτιση και Απασχόληση, ΙΝΕ/ΓΣΕΕ-ΑΔΕΔΥ, Μελέτες.

Λιοντάκη, Α. (1998-1999). *Σχολείο και Οικογένεια: Δυο συμβατοί χώροι*. Διδακτορική διατριβή .Ηράκλειο. (υπό έκδοση).

Μαράτου-Αλιπράντη, Λ. (1999). Η οικογένεια στην Αθήνα. Πρότυπα οικογένειας και συζυγικές πρακτικές. Πρόλογος: Ιωάννα Λαμπίρη-Δημάκη. Αθήνα: Εθνικό Κέντρο Κοινωνικών Ερευνών, ΕΚΚΕ, Β' έκδοση 196. Τσαρδάκη Δ. (1984) "Διαδικασίες κοινωνικοποίησης"Αθήνα :εκδ. ΣΚΑΡΑΒΑΙΟΣ, , σελ 84

Μαυρογιώργος, Γ. (1992). Εκπαιδευτικοί και Διδασκαλία (Για μια αντί-παλη πρόταση). *Σύγχρονη Εκπαίδευση*. Αθήνα.

Μαυρογιώργος, Γ. (1999). Η εκπαιδευτική μονάδα ως φορέας διαμόρφωσης και άσκησης εκπαιδευτικής πολιτικής» Στο: Αθανασούλα-Ρέππα, Α., Κουτούζης, Μ., Μαυρογιώργος,

- Γ., Νιτσόπουλος, Β., Χαλκιώτης, Δ. (2000). *Διοίκηση Εκπαιδευτικών Μονάδων*. Τόμος Α', Εκπαιδευτική Διοίκηση και Πολιτική. Πάτρα:Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο.
- Μαυρογιώργος Γ.,(2004). Ο Επαγγελματικός Προσανατολισμός ως Δομικό στοιχείο της Εκπαιδευτικής Διαδικασίας σε μια δια βίου προοπτική. Αθήνα:Πρακτικά Διεθνούς Συνάντησης Ε.Κ.Ε.Π.. 9-10/12/2004
- Μαυροσκούφης, Δ.(1996) *.Εκπαίδευση και εκπαιδευτική πολιτική στην Ελλάδα 1821 - 1832* .Διδακτορική διατριβή. Θεσσαλονίκη : Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης.
- Milhoffer, P., Roggeler, F. (1991). Οικογένεια και αγωγή. *Παιδαγωγική Ψυχολογική Εγκυκλοπαίδεια – Λεξικό*. Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα, τ. 6, σ. 3413.
- Μουσούρου ,Λουκ.(1983). *Οικογένεια και παιδί στην Αθήνα*. Αθήνα: Gutenberg
- Μουσούρου, Λ. (1989). *Κοινωνιολογία της σύγχρονης οικογένειας*. Αθήνα: Gutenberg.
- Μπαμπινιώτης, Γ.(2008). *Λεξικό για το σχολείο*. Αθήνα :Κέντρο Λεξικολογίας.
- Μπίμπου, Ι. & Στογιαννίδου, Α.(2001). *Πλαίσια συνεργασίας Ψυχολόγων και εκπαιδευτικών για την οικογένεια και το σχολείο*. Αθήνα :Δάρδανος σελ 338-339.
- Μπουρνούδη, Ε & Ψάλτη, Α.(1997).Επαγγελματικές επιλογές και προσδοκίες των νέων της οικογένειας τους.Η επίδραση του φύλου. Στο Δελληγιάννη, Β. & Ζιώγου, Σ. (Επιμ)*Φύλο & σχολική πράξη*. Θεσσαλονίκη :εκδ. Παρατηρητής.
- Μπρούζος, Α. (1998). *Ο Εκπαιδευτικός ως Λειτουργός Συμβουλευτικής και Προσανατολισμού*. Μια Ανθρωπιστική Θεώρηση της Εκπαίδευσης. (2η έκδοση).Αθήνα: Εκδ. Λύχνος.
- Muhlbauer, K.R.(1995).*Κοινωνικοποίηση*. Θεσ/κη: Εκδ. Κυριακίδη.
- Μυλωνάς,Θ.(1983).Μερικοί από τους παράγοντες που καθορίζουν την πορεία του μαθητή στο σχολείο. *Νέα Παιδεία*, τ.26, σελ.71-85.
- Μυλωνάς Θ, (1998). *Κοινωνιολογία της Ελληνικής Εκπαίδευσης*. Αθήνα : Guntenberg.
- Μυλωνάκου-Κεκέ (2006).*Σύγχρονες θεωρητικές προσεγγίσεις στην επικοινωνία σχολείου , οικογένειας ,κοινότητας*. Αθήνα: Ατραπός.

Μπανκς,Ο. (1995). *Η κοινωνιολογία της εκπαίδευσης*, επιμ. Σπ. Ράσης, εκδ.Ψυχολογική Εγκυκλοπαίδεια – Λεξικό, Αθήνα: *Ελληνικά Γράμματα*, τ. 6.

Νταλάκας, Θ. (1982). Εισαγωγή στην κοινωνιολογία. *Θέματα κοινωνιολογίας της Παιδείας*,σ.120.Ιωάννινα

Ντινκμάγιερ, Ν., ΜακΚαι, Γ., Κάρλσον, Γ., Μπίτι, Ν. (1998). *Βασικές αρχές παραδοχής-ενθάρρυνσης, πειθαρχίας και σχέσεων γονέων-εφήβων*. Αθήνα: Εκδόσεις Θυμάρι.

Νούτσου , Χαρ.(1986). *Ιδεολογία και Εκπαιδευτική*. Αθήνα: Θεμέλιο .

Ν. 1566/1985, Δομή και λειτουργία της Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης και άλλες διατάξεις, ΦΕΚ 167, τεύχ. Α, 30-9-1985.

Ν 2525/1997, Ενιαίο λύκειο, πρόσβαση των αποφοίτων του στη Τριτοβάθμια Εκπαίδευση, αξιολόγηση του εκπαιδευτικού έργου και άλλες διατάξεις, ΦΕΚ 188, τεύχ. Α, 23-9-1997.

Ν. 2640/1998, Δευτεροβάθμια τεχνική-επαγγελματική εκπαίδευση και άλλες διατάξεις, ΦΕΚ 206, τεύχ. Α, 3-9-1998.

Παγκάκη, Γ. Α. (1993). *Νεοελληνική Εκπαιδευτική Πολιτική*, τ. 1, Αθήνα: Σάκκουλα.

Παιδαγωγικό Ινστιτούτο, (2008)"Η Ποιότητα στην Εκπαίδευση. Έρευνα για την αξιολόγηση ποιοτικών χαρακτηριστικών του συστήματος πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης". www.alfavita.gr/.../ank16_7_9_424.php.

Παιδαγωγικό Ινστιτούτο, Τμήμα Ερευνών Τεκμηρίωσης και Εκπαιδευτικής Τεχνολογίας, Τέττηρη Ιουλία, Σκαύδη Δήμητρα, Ρουσσέας Παναγιώτης, & Κουτσούκος Δημήτρης, (1985-86).*Αξιολόγηση του Σχολικού Επαγγελματικού Προσανατολισμού από τους μαθητές της Γ' Γυμνασίου. Ανάγκες και προσδοκίες τους*.

Παιδαγωγικό Ινστιτούτο,(2009). Μελέτη για τη μορφωτική αυτοτέλεια του Λυκείου και τον Διάλογο για την Παιδεία. Αναλυτικά Προγράμματα Σπουδών

Παλαιοκρασάς, Σ. (2006).Ζητείται νέα στρατηγική σύνδεσης του ΣΕΠ με την αγορά . Πρακτικά Συνεδρίου ΕΚΕΠ 2006,ΣΕΛ 101-111

Παλαιοκρασάς ,Σ. & Πατέστη Α.(2004).Έκθεση αξιολόγησης της πιλοτικής εφαρμογής του προγράμματος. Εφαρμογή προγραμμάτων Συμβουλευτικής και Επαγγελματικού προσανατολισμού σε εκπαιδευτικές μονάδες. Αθήνα:Παιδαγωγικό Ινστιτούτο.

Πάντα, Δ.(1988).Οι επαγγελματικές επιλογές των νέων. Κοινωνιολογική προσέγγιση στην επίδραση της οικογένειας και της ομάδας των συνομηλίκων στις εκπαιδευτικές και επαγγελματικές αποφάσεις των νέων. Θεσσαλονίκη :Παρατηρητή.

Παπακωνσταντίνου, Γ.(2003). *Προσφορά και Ζήτηση τριτοβάθμιας εκπαίδευσης*. Αθήνα :εκδ.Μεταίχμιο.

Παπαγεωργίου, Ι.(Ιούνιος 2007). Τι ρόλο παίζει η οικογένεια στη σχολική επίδοση των μαθητών. *Επιστημονικό βήμα*, τεύχος 8,σελ,160.

Παπαγεωργίου Γ.(2006).*Αγωγή και επικοινωνία στο σχολείο*. Αθήνα : Σοκόλη - Κουλεδάκη

Παπαδόπουλος, Ν.Γ.(1980).*Νοητικές ικανότητες και εκλογή επαγγέλματος*. Σχολικός Επαγγελματικός προσανατολισμός . Αθήνα : Ο.Ε.Δ.Β.

Παπαδάκης Νίκος Ε. (2003). *Εκπαιδευτική πολιτική : η εκπαιδευτική πολιτική ως κοινωνική πολιτική Επιστημολογικές, μεθοδολογικές όψεις και θεματικά πεδία*.(2η έκδ.).Αθήνα:ΕλληνικάΓράμματα

Παπάζογλου, Μ. (1984). *Σχέσεις σχολείου – οικογένειας: Τα δικαιώματα εκπαιδευτικών, γονέων, μαθητών*. Αθήνα: Εκδ. Επικαιρότητα.

Peavy V.,(2000). Προοπτικές για την συμβουλευτική στον 21ο αιώνα. Κοινωνιοδυναμική συμβουλευτική. Πρακτικά συνεδρίου 'Ευρώπη 2000' για την επαγγελματική καθοδήγηση. Τομέας ΣΕΠ .Βερολίνο:Παιδαγωγικό Ινστιτούτο.

Πνευματικός, Δ. , Παπακανάκης, Π.& Γάκη, Ε.(1996).Γονεϊκή εμπλοκή στην εκπαίδευση των παιδιών: Διερεύνηση των πεποιθήσεων των γονέων . Στο Μπρούζος,*Σχολείο και οικογένεια*.Αθήνα:Ελληνικά Γράμματα.

Πασιαρδής, Π. & Πασιαρδή, Γ. (1993) .*Το αποτελεσματικό σχολείο και ο αποτελεσματικός εκπαιδευτικός*. Θεσσαλονίκη :Art of Text.

Πασιαρδή, Γ. (2000). *Αποτελεσματικά σχολεία: Πραγματικότητα ή ουτοπία;* Αθήνα : Τυπωθύτω.

Πατέλης, Δ.(2008).Περί Παιδείας, Αγοράς, Πανεπιστημίου και Φιλοσοφίας. Απαντήσεις σε ερωτήσεις του Μάνου Κίτσιου, *Το ΠΑΠΙ*, online περιοδικό για το Πανεπιστήμιο Πειραιώς, τεύχη 29,30,31, [http://www.ilhs.tuc.gr/gr/paideia_agora_panepistimio_filosofia.htm].

Πατέλης, Δ.(2008). Η παιδεία ως συνιστώσα της δομής και της ιστορίας του πολιτισμού. Κ. Βουδούρης (επ.) *Παιδεία: η εκπαίδευση στην εποχή της οικουμενικότητας*. Αθήνα, 2008, σ.224-237.

Παυλίδης, Π.(Μάιος-Ιούνιος 2008). Η εκπαίδευση στον ορίζοντα της κοινωνικής χειραφέτησης. *ΟΥΤΟΠΙΑ*, τεύχος 80, σσ.139-159.

Πλειός, Κ. (c1999).*Σχολική αποτυχία και κοινωνικός αποκλεισμός : αιτίες, συνέπειες και αντιμετώπιση*. Πρακτικά του όγδοου διεθνούς επιστημονικού συνεδρίου / Γ. Διεθνές Επιστημονικό Συνέδριο 8ο 1997 Γιάννενα.Αθήνα : Ελληνικά Γράμματα.

Ράπτης, Π. Γ. (1997).*Οι εκπαιδευτικές μεταρρυθμίσεις του μεσοπολέμου στην Ελλάδα (1917-1940).Διδακτορική διατριβή*. Αθήνα: Πάντειο Πανεπιστήμιο Κοινωνικών και Πολιτικών Επιστημών, Τμήμα Πολιτικής Επιστήμης και Διεθνών Σπουδών, σ. 24.

Ρεκλείτη , Π. & Τριβέλλα, Π.(2000).Η διαμόρφωση της καινοτομικής συμπεριφοράς των επιχειρήσεων στην Ελλάδα. *Διοικητική ενημέρωση* ,τ.19. σελ.50

Roggeler, F. (1991).Οικογένεια και κοινωνία. *Παιδαγωγική Ψυχολογική Εγκυκλοπαίδεια – Λεξικό*. Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα, τ. 6, σ. 3414.

Ρουσέας Π. & Βρεττάκου, Β.(2000).*Έρευνα Αποφοίτων, μεταγυμνασιακής δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης (σχ. έτους 1988-89), οι οποίοι δεν συνέχισαν σπουδές σε ιδρύματα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης*. Αθήνα :Παιδαγωγικό Ινστιτούτο.

Σαίτης ,Χ. (2005).*Οργάνωση και λειτουργία των σχολικών μονάδων*. Αθήνα : Τυπωθήτω.

Σαίτη ,Α.(2000). *Εκπαίδευση και Οικονομία*. Αθήνα : Τυπωθήτω.

Σαίτη, Α. & Mitrosili, E. (2005, Φθινόπωρο). Γονική Αντίληψη της Εκπαίδευσης των παιδιών τους Εφηβική: Στοιχεία από την ελληνική Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση).

Εφημερίδα της καριέρας και Τεχνική Εκπαίδευση, 22,1.

Σιδηροπούλου-Δημακάκου (2001). Ανάπτυξη Δεξιοτήτων Σταδιοδρομίας: Μια νέα προσέγγιση της εφαρμογής του επαγγελματικού προσανατολισμού. Αθήνα: Πρακτικά Α' Διεθνούς Συνεδρίου Ε.Κ.Ε.Π. 09-11/05/2001.

Skynner, R. & Cleese, J. (1989). *Οικογένεια: η σύγχρονη Οδύσσεια*. Αθήνα: Εκδόσεις Κέδρος.

Skynner, R. (1997). Οικογενειακές υποθέσεις: Ένας οδηγός για καλύτερες και υγιέστερες ανθρώπινες σχέσεις. Αθήνα: Εκδόσεις Ελληνικά Γράμματα.

Σκόδρα, Ε. (1991). .Οικογενειακό περιβάλλον. *Παιδαγωγική Ψυχολογική Εγκυκλοπαίδεια –Λεξικό*, Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα, τ.6, σ. 3421.

Σκούρης Β.& Κουτούπα-Ρεγγάτου, Ε. (2009). *Δίκαιο της παιδείας*. (Δ' Έκδοση, κεφ.6 σελ 82). Αθήνα: Σάκκουλα.

Στυλιανού, Κ. (1994). *Η εκπαίδευση σε συσχέτιση με την Ανάπτυξη της χώρας. Παιδεία. Παραγωγή και Ανάπτυξη*. Αθήνα: Εκδόσεις Gutenberg.

Τερζίδου, Μ., Μακά, Ζ., & Κοκκέβη, Ά.(2000). *Έλληνες Μαθητές: Υγεία, Σχολείο, Οικογένεια*. Αθήνα : ΕΠΨΥ.

Τερζής Νίκος Π.(1988).. *Εκπαιδευτική Πολιτική και Εκπαιδευτική Μεταρρύθμιση : πρόγραμμα και πραγματικότητα - πράγματα και πρόσωπα*. Θεσσαλονίκη :Αφοί Κυριακίδη , (Παιδαγωγική και Εκπαίδευση , 22)

Τερλεξής, Π. (1975). *Πολιτική κοινωνικοποίηση , η γένεση του πολιτικού ανθρώπου*. Αθήνα: Gutenberg.

Τζανή Μαρία (1988). *Σχολική επιτυχία : ζήτημα ταξικής προέλευσης και κουλτούρας* . (2η έκδ.). Αθήνα:Γρηγόρη.

Thomas, R. (1991). Οικογένειας επιδράσεις στο παιδί. *Παιδαγωγική Ψυχολογική Εγκυκλοπαίδεια – Λεξικό*. Ελληνικά Γράμματα, τ.6, σ. 3425. Αθήνα

Τριανταφύλλου Κ. ,Εφηβοι και γονείς. Ποιό επάγγελμα να διαλέξω; www.kesyp-thessaly.gr/.../goneis/goneisendiaferontaarthra/110-efiboikgoneis

Τριανταφύλλου Κ., Εφηβοί και γονείς. Νέα δεδομένα στην αγορά εργασίας. Πώς θα προετοιμαστούν οι σημερινοί έφηβοι; www.kesyp-thessaly.gr/.. /goneis /goneis endiaferontaarhra/110-efiboikgoneis

Τσιμπίδας, Ν.& Μπάσιου, Ι. (1997). *Η κοινωνικοποίηση μέσα από τα αναγνωστικά βιβλία*. σελ15.Αθήνα

Τσουκαλά, Κ. (08/01/2006). Οι προφήτες της αγοράς. *Το ΒΗΜΑ*.

ΥΠΕΠΘ,ΚΕΜΕ (1980). Ο σχολικός Επαγγελματικός προσανατολισμός στο Γυμνάσιο. Τόμος ΙΙ

Fullan, M., & Hargreaves, A. (1993). *Η εξέλιξη των εκπαιδευτικών* (μτφ. Π. Χατζηπαντελής). Αθήνα: Πατάκη.

Υπουργείο Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων : Παιδαγωγικό Ινστιτούτο, (1996).

Οι μαθητές που εγκαταλείπουν τις σπουδές τους στο γυμνάσιο και οι ανάγκες τους για επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση . Εμπειρική έρευνα .Αθήνα : ΟΕΕΚ.

Fenwick Elizabeth & Dr Tony Smith (1993). *Εφηβεία – Οδηγός επιβίωσης για γονείς και εφήβους*. Αθήνα: Γιαλλέλης.

Φλουρής (2001). *Από το δείκτη νοημοσύνης,στη νοημοσύνη της επιτυχίας στο χώρο της εργασίας*. Αθήνα : Πρακτικά Α΄ διεθνούς συνεδρίου του ΕΚΕΠ. 9-11-2001, σελ. 29-32

Χάρης ,Κ.(1989).Εκπαιδευτικό σύστημα. *Ελληνικά Γράμματα*, τ. 3, σ. 1727. Αθήνα

Υπουργείο Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων (1985). Νόμος πλαίσιο 1566/85, Ο.Ε.Δ.Β. Αθήνα.

HARGREAVES, A., (1993).*Η εξέλιξη των εκπαιδευτικών μετάφρ. Π. Χατζηπαντελή*. Αθήνα :Πατάκη

Χτούρης ,Σ., Ζήση, Α., Παπάνης, Ε., & Ρόντος, Κ.,(2003).*Η κατάσταση της νεολαίας στη σύγχρονη Ελλάδα*. Ερευνητικό Σεμινάριο «Έρευνα σε σύγχρονα κοινωνικά θέματα:

Απασχόληση, Νεολαία και Μετανάστευση» Συμμετοχή με εισήγηση. σελ.21.

William, Glasser (2004). *Δυστυχισμένοι Έφηβοι: πως μπορούν να επικοινωνήσουν μαζί τους οι γονείς και δάσκαλοι*. μεταφραστής Τουζλούκωφ Τατιάνα. Αθήνα: Θυμάρι.

Wanna, J.(2004). *Οι προκλήσεις για την εφαρμογή της δια βίου Συμβουλευτικής και του επαγγελματικού προσανατολισμού*. Αθήνα: Πρακτικά ΕΚΕΠ, 9-10/12/2004, ΣΕΛ. 53-64.

ΞΕΝΟΓΛΩΣΣΗ

Allen, E.T.(1994).Longitudinal assessment of autonomy and relatedness in adolescent-family interactions as predictors of adolescent development and self esteem. *Child development*, 65,179-194.

Baker-Stevenson (1986).Mother's strategies for school achievement. Managing the transition to high school. *Sociology of education*, 59,156-167.

Berger, E. (1991). Parent involvement. Yesterday and today. *The Elementary School Journal*, 91 (3), 209-219.

Coleman James, S., (1990). *Foundations of Social Theory*. chs. 8, 12, Cambridge MA, Belknap Press of Harvard University Press

Epstein,J.I., Becker, H.J. (1982) .Teachers reported practices of Parent Involvement: Problems and Possibilitie. *Elementary School Journal*, v83 n2 p103-13 Nov. 1982

Epstein, J,L.(1984).School Policy and Parent Involvement, Research Results. *Educational Horizons*, v62 n2, p70-72, Win 1984.

Epstein, J.L. (1986). Parents' Reactions to teacher Practices of Parent Involvement. *Elementary School Journal*, v86, n3, p277-94, Jan.1986

Epstein ,J.L. (1988). How do we improve Programs for Parent Involvement. *Educational Horizons*,v66, n2, p58-59 ,Win 1988.

Epstein, J. L., & Dauber, S. L. (1991). School programs and teacher practices of parent involvement in inner-city elementary and middle schools. *The Elementary School Journal*, 91 (3), 289-305.

Epstein, J. L. (1992). School and family partnerships, στο Alkin, M. (ed.), *Encyclopedia of Educational Research*, (6η έκδοση), New York: MacMillan, σσ. 1139-1151.

Hoover-Dempsey, K.V., & Sandler, H.M. (1997). Why do parents become involved in their children's education? *Review of Educational Research*, 67(1), 3-42.

Fullan, M. & Hargreaves, A. (1992). *What's Worth Fighting For? Working Together For Your School*. Toronto: Ontario Public School Teachers' Federation; New York: Teachers College Press; Buckingham: Open University Press.

Fullan, M. (2001). *The new meaning of educational change* Toronto: Ontario Public School Teachers' Federation, New York: Teachers College Press.

Hargreaves, A. and Fullan, M. (1998). *What's Worth Fighting For Out There?* Toronto: Elementary School Teachers Federation

Kassotakis, M & Lambrakis -Paganos, A., (1993). Greek Education and its Legislative Framework. Tulasiewicz W. & Strowbridge G., *Education and the Law*. London: Routledge, 94-109.

Keith ,ET. (1986). Preventanl involvement, homework and T.V time. Direct and indirect effects on high school achievement. *Journal Education Psychology*, 78,373-380

Mannan, G. & Blackwell, J. (1992). Parent involvement: Barriers and Opportunities. *The Urban Review*, 24, p219-226.

MC GEE BANKS, C., A. (1997). «Parents and Teachers: Partners in School Reform», στο Banks, J., A., and Mc Gee C., A., Banks, (eds.), *Multicultural Education – issues and perspectives*, Allyn and Bacon.

Marjoribanks, K. (1998a). Environmental and individual influences on Australian students' likelihood of attending University. *The Journal of Genetic Psychology*, 159(3), 261- 272.

Marjoribanks, K. (1998b). Family capital, children's individual attributes, and adolescents' aspirations: A follow-up analysis. *The Journal of Psychology*, 132(3), 328-336.

Marjoribanks, K. (1997). Social status attainment of "common man" young adults: Kahl's study extended. *The Journal of Genetic Psychology*, 158, 59-66.

Morton- Williams (1964). The Survey of Parental attitudes and circumstances. In :M.Graft. *Family, class and Education*. Longman, England, 1970,pp.158-183.

Newman, F. & Wehlage, G. (1995). *Successful School Restructuring*. Madison : Center on Organization and Restructuring of Schools.

Osipow, S.H. (1973). *Theories of career development*. New York: Appleton-Centure-Crofts.

Olmsted, P. (1991). Parent involvement in elementary education. Findings and suggestions from the Follow Through program. *The Elementary School Journal*, 91 (3), 221-231

Peshkin ,Alan (1986). The researcher and subjectivity Reflection on an Ethnography Of school Community δημοσιευμένη στο βιβλίο του George Splindler(1988).*Doing the Ethnography of schooling-Educational anthropology in action*. Waveland Press.

Schultz, Th.W. (1963). *The economic value of education*. Columbia: University Press

Secada, W. G. (1989). Parent involvement in a time of changing demographics. *Arithmetic teacher*, 37 (4), 33.

Watkins, (1997).Teachers Communications, Child Achievements and Parents Traits in Parent Involvement Models. *Review of educational Research*, 91, 3-14.

Wood, D. (1988). *How Children Think and Learn*. Oxford: Basil Blackwell

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 1

ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ ΓΟΝΕΑ

ΚΩΔ.:.....

ΜΕΡΟΣ Α

1) Φύλο: α) Γυναίκα : β) Άνδρας :

2) Ηλικία: _____ έτη

3) Το παιδί σας είναι: α) αγόρι β) κορίτσι

4) Το σχολείο σας βρίσκεται σε περιοχή: α) Αστική β) Ημιαστική γ) Αγροτική

5) Το Μορφωτικό σας Επίπεδο είναι :

Δημοτικό	α) Ναι: ☐	β) Όχι: ☐
Γυμνάσιο	α) Ναι: ☐	β) Όχι: ☐
Λύκειο	α) Ναι: ☐	β) Όχι: ☐
ΙΕΚ	α) Ναι: ☐	β) Όχι: ☐
Ανώτερη (ΤΕΙ)	α) Ναι: ☐	β) Όχι: ☐
Ανώτατη (ΑΕΙ)	α) Ναι: ☐	β) Όχι: ☐
Μεταπτυχιακό Δίπλωμα	α) Ναι: ☐	β) Όχι: ☐
Διδακτορικό Δίπλωμα	α) Ναι: ☐	β) Όχι: ☐

6) Το Επάγγελμα σας είναι:

Ελεύθερος Επαγγελματίας α) Ναι: β) Όχι:

Δημόσιος Υπάλληλος α) Ναι: β) Όχι:

Ιδιωτικός Υπάλληλος α) Ναι: β) Όχι:

Έμπορος α) Ναι: β) Όχι:

Συνταξιούχος α) Ναι: β) Όχι:

Άνεργος α) Ναι: β) Όχι:

Οικιακά α) Ναι: β) Όχι:

Άλλο

7) Το Ετήσιο ή Μηνιαίο Οικογενειακό σας εισόδημα είναι (περίπου):

Ετήσιο: α)10.000-14.000 β)15.000-20.000 γ) 21.000-25.000 δ) >25.000

Μηνιαίο: α)700-1.000 β)1.100-1.500 γ) 1.600-2.000 δ)>2.000

ΜΕΡΟΣ Β

8) Το Γενικό Λύκειο θεωρείτε ότι είναι σχολείο:

A) Ιδανικό για το παιδί σας

B) Ακατάλληλο για το παιδί σας

Γ) Τίποτα από τα δύο

9) Αν το θεωρείτε ιδανικό εξηγήστε τους λόγους:

A) Καλύτερο σχολείο (ποιότητα μαθητών)

B) Δυνατότητα εισαγωγής στα ΑΕΙ

Γ) Δυνατότητα εισαγωγής στα ΤΕΙ

Δ) Επαγγελματική αποκατάσταση

Ε) Όλα τα παραπάνω

10) Το ΕΠΑΛ θεωρείτε ότι είναι σχολείο:

A) Ιδανικό για το παιδί σας

B) Ακατάλληλο για το παιδί σας

Γ) Τίποτα από τα δύο

11) Αν το θεωρείτε ιδανικό εξηγήστε τους λόγους:

A) Καλύτερο σχολείο (ποιότητα μαθητών)

B) Δυνατότητα εισαγωγής στα ΑΕΙ

Γ) Δυνατότητα εισαγωγής στα ΤΕΙ

Δ) Επαγγελματική αποκατάσταση

Ε) Όλα τα παραπάνω

12) Η ΕΠΑΣ θεωρείτε ότι είναι σχολείο:

A) Ιδανικό για το παιδί σας

B) Ακατάλληλο για το παιδί σας

Γ) Τίποτα από τα δύο

13) Αν το θεωρείτε ιδανικό εξηγήστε τους λόγους:

A) Καλύτερο σχολείο (ποιότητα μαθητών)

B) Δυνατότητα εισαγωγής στα ΑΕΙ

Γ) Δυνατότητα εισαγωγής στα ΤΕΙ

Δ) Επαγγελματική αποκατάσταση

Ε) Όλα τα παραπάνω

14) Θεωρείτε ότι κανένα σχολείο από τα παραπάνω δεν είναι ιδανικό για τη συνέχιση των σπουδών των παιδιών σας: α) Ναι: β) Όχι:

15) Αν ναι. Τι θεωρείτε ιδανικό για τα παιδιά σας;

A) Εργασία

B) Εκμάθηση τέχνης

Γ) Κάτι άλλο (διευκρινίστε το).....

16) Τι θα θέλατε να κάνουν τα παιδιά σας μετά το Λύκειο:

A) Να σπουδάσουν σε ΑΕΙ

B) Να σπουδάσουν σε ΤΕΙ

Γ) Να σπουδάσουν σε ΙΕΚ

Δ) Να εργαστούν

Ε) Τίποτα από τα παραπάνω

17)Ποιο θεωρείτε το ιδανικό επάγγελμα για τα παιδιά σας:

- A) Των γονιών τους
- B) Αυτό που θα τους προσφέρει οικονομική άνεση
- Γ) Αυτό που έχουν κλίση
- Δ) Αυτό που θέλουν τα ίδια

18)Τα παιδιά σας τι σκέφτονται για το μέλλον τους:

- A) Να μάθουν μια τέχνη
- B) Να τελειώσουν το Λύκειο
- Γ) Να σπουδάσουν
- Δ) Δεν γνωρίζω

19)Τα παιδιά σας θεωρείτε ότι επηρεάζονται για τις αποφάσεις τους από :

- A) Γονείς
- B) Συνομήλικους
- Γ) Σχολείο
- Δ) Κοινωνία
- E) ΜΜΕ
- Z) Κοινωνική Προέλευση
- ΣΤ) Όλα τα παραπάνω

20)Θεωρείτε τα παιδιά σας ώριμα να παίρνουν αποφάσεις για τη ζωή τους ;

- α) Ναι: β) Όχι:

21) Συζητάτε με τα παιδιά σας για το μέλλον τους ;

α) Ναι: β) Όχι:

22) Οι αποφάσεις που παίρνετε είναι:

A) Από εσάς

B) Από τα παιδιά σας

Γ) Από κοινού

Δ) Εξαρτάται

23) Θα παίρνατε πληροφορίες για το μέλλον των παιδιών σας από:

A) Καθηγητές του σχολείου

B) ΚΕΣΥΠ-ΓΡΑΣΕΠ

Γ) Από κάπου αλλού

(Διευκρινίστε).....

24) Υπάρχει το μάθημα του Επαγγελματικού Προσανατολισμού στο σχολείο;

α) Ναι: β) Όχι:

25) Θεωρείτε σημαντική τη συμβολή του Επαγγελματικού Προσανατολισμού ;

α) Ναι: β) Όχι:

26) Πείτε μου γενικά την άποψη σας για:

α)το Ελληνικό Εκπαιδευτικό Σύστημα

.....
.....

β)τον Επαγγελματικό Προσανατολισμό

.....
.....

γ)την Αγορά Εργασίας

.....
.....

Ενότητα Γ: Απόψεις για την εκπαιδευτική πολιτική

Παρακαλώ δηλώστε για καθεμιά από τις παρακάτω προτάσεις το βαθμό συμφωνίας των απόψεών σας σημειώνοντας την αντίστοιχη επιλογή σας

		Διαφωνώ απόλυτα	Διαφωνώ αρκετά	Δεν έχω άποψη	Συμφωνώ αρκετά	Συμφωνώ απόλυτα
	Το σχολείο είναι φορέας της Εκπαιδευτικής Πολιτικής					
	Το σχολείο προάγει την Ισότητα					
	Το σχολείο ανταποκρίνεται στις επιμέρους μαθησιακές ανάγκες του κάθε μαθητή					
	Το σχολείο προετοιμάζει τους νέους να γίνουν					

υπεύθυνοι					
Το σχολείο εφοδιάζει τους νέους με ικανότητες και κίνητρα για μάθηση εφόρου ζωής					
Το σχολείο διαμορφώνει ανθρώπους προσαρμόσιμους σε κάθε αλλαγή					
Στο σχολείο στελεχώνεται από πλήρες καταρτισμένο προσωπικό					
Η διοίκηση του σχολείου είναι πολύπλευρα καταρτισμένη και αποτελεσματική					
Στο σχολείο υπάρχει διαθέσιμο πληροφοριακό υλικό για την ενημέρωση του επαγγελματικού προσανατολισμού					
Το σχολείο μέσω των καθηγητών παρέχει στους μαθητές τις απαραίτητες					

	πληροφορίες για την μελλοντική επαγγελματική αποκατάσταση τους					
	Στο σχολείο υπάρχει και λειτουργεί σωστός μηχανισμός Επαγγελματικού προσανατολισμού					
	Στο σχολείο υπάρχει ειδικά καταρτισμένο προσωπικό για το ΣΕΠ					
	Το γυμνάσιο προετοιμάζει και υποστηρίζει τους νέους για τη συνέχιση των σπουδών τους					
	Το Επαγγελματικό σχολείο παρέχει μόνο πρακτικές γνώσεις					
		Διαφωνώ απόλυτα	Διαφωνώ αρκετά	Δεν έχω άποψη	Συμφωνώ αρκετά	Συμφωνώ απόλυτα
	Το Επαγγελματικό σχολείο σου δίνει τη δυνατότητα για άμεση επαγγελματική					

	αποκατάσταση					
	Το Γενικό Λύκειο παρέχει μόνο θεωρητικές γνώσεις					
	Το Γενικό Λύκειο σου δίνει τη δυνατότητα για καλύτερη επαγγελματική αποκατάσταση					
	Το σχολείο παρέχει πλήρες ενημέρωση των γονέων για τον επαγγελματικό προσανατολισμό των παιδιών τους					
	Στο σχολείο πρέπει να υπάρχει συνεχής συνεργασία καθηγητών και γονέων για την σωστή καθοδήγηση των νέων για την συνέχιση των σπουδών τους					
	Στο σχολείο πρέπει να υπάρχει ενεργή συμμετοχή γονέων στη λήψη των αποφάσεων					
	Στο σχολείο υπάρχει συμμετοχή και των γονιών σε ποικίλες					

<p>δραστηριότητες: πνευματικές, πολιτιστικές, κοινωνικές, αθλητικές κοκ.</p>					
<p>Στο σχολείο πρέπει να γίνονται τακτικές αλλά και έκτακτες συναντήσεις με τους γονείς προκειμένου να υπάρχει αμφίδρομη ενημέρωση για θέματα που αφορούν τους μαθητές(επίδοση, συμπεριφορά, σχέσεις ,προβλήματα, έργο σχολείου)</p>					
<p>Οι σχολές Γονέων προσφέρουν σημαντική βοήθεια και είναι αποτελεσματικές</p>					

Παρακαλώ, ελέγξτε αν απαντήθηκαν όλες οι ερωτήσεις.

Σας ευχαριστώ θερμά για το χρόνο που διαθέσατε.

ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ ΜΑΘΗΤΗ

ΚΩΔ:.....

1)ΦΥΛΟ: α) Κορίτσι β) Αγόρι

2)Το σχολείο σας βρίσκεται σε περιοχή : α) Αστική β) Ημιαστική γ) Αγροτική

3)Ποιο είναι το μορφωτικό επίπεδο των γονιών σας ;

Πατέρας:

Μητέρα :

4) Ποιο είναι το επάγγελμα των γονιών σας ;

Πατέρας:

Μητέρα :

5)Ποιο Σχολείο θεωρείτε ότι είναι ιδανικό για εσάς

A) Το Γενικό Λύκειο

B) Το Επάλ

Γ) Η Επάς

Δ) Κανένα από τα παραπάνω

6)Αν θεωρείτε κάποιο ιδανικό εξηγήστε τους λόγους

A) Καλύτερο σχολείο (ποιότητα μαθητών)

B)Δυνατότητα εισαγωγής στα ΑΕΙ

Γ) Δυνατότητα εισαγωγής στα ΤΕΙ

Δ) Επαγγελματική αποκατάσταση

Ε) Όλα τα παραπάνω

7) Θεωρείτε ότι κανένα σχολείο δεν είναι ιδανικό για τη συνέχιση των σπουδών σας ;

α) ΝΑΙ

β) ΟΧΙ

8) Αν ναι. Τι θεωρείτε ιδανικό για εσάς;

Α) Εργασία

Β) Εκμάθηση τέχνης

Γ) Κάτι άλλο.....

9) Τι θα θέλατε να κάνετε μετά το Λύκειο

Α) Να σπουδάσω σε ΑΕΙ

Β) Να σπουδάσω σε ΤΕΙ

Γ) Να σπουδάσω σε ΙΕΚ

Δ) Να εργαστώ

Ε) Τίποτα από τα παραπάνω

10) Ποιο θεωρείτε το ιδανικό επάγγελμα για εσάς

Α) Των γονιών σας

Β) Αυτό που θα σας προσφέρει οικονομική άνεση

Γ) Αυτό που έχετε κλίση

Δ) Αυτό που σας αρέσει

11) θεωρείτε ότι οι αποφάσεις σας επηρεάζονται από

- A) Γονείς
- B) Συνομήλικους
- Γ) Σχολείο
- Δ) Κοινωνία
- E) ΜΜΕ
- Z) Όλα τα παραπάνω

12) Συζητάτε με τους γονείς για το μέλλον σας;

- A) ΝΑΙ
- β) ΟΧΙ

13) Οι αποφάσεις που παίρνετε είναι

- A) Από εσάς
- B) Από τους γονείς σας
- Γ) Από κοινού
- Δ) Από τους Καθηγητές σας (Σχολείο)
- E) Εξαρτάται

14) Θα παίρνατε πληροφορίες για το μέλλον σας από

- A) Καθηγητές του σχολείου
- B) ΚΕΣΥΠ-ΓΡΑΣΕΠ
- Γ) Από κάπου αλλού

(Διευκρινίστε).....

15) θεωρείτε ότι το σχολείο σας ,σας προσφέρει τις απαραίτητες πληροφορίες για το μέλλον σας; A)ΝΑΙ B) ΟΧΙ

16) Τι θα θέλατε επιπλέον να σας προσφέρει το σχολείο σε σχέση με το μέλλον σας;.....
.....

17)θεωρείτε σημαντική τη συμβολή του Επαγγελματικού Προσανατολισμού;

A) ΝΑΙ B) ΟΧΙ

18) Πείτε μου γενικά την άποψη σας για :

A) το Ελληνικό Εκπαιδευτικό Σύστημα

.....
.....
.....
.....
.....

B)τον Επαγγελματικό Προσανατολισμό

.....
.....
.....
.....
.....

Γ)ην Αγορά Εργασίας

Παρακαλώ δηλώστε για καθεμιά από τις παρακάτω προτάσεις το βαθμό συμφωνίας των απόψεών σας σημειώνοντας την αντίστοιχη επιλογή σας

		Διαφωνώ απόλυτα	Διαφωνώ αρκετά	Δεν έχω άποψη	Συμφωνώ αρκετά	Συμφωνώ απόλυτα
9	Το σχολείο είναι φορέας της Εκπαιδευτικής Πολιτικής					
10	Το σχολείο προάγει την Ισότητα					
11	Σχολείο ανταποκρίνεται στις επιμέρους μαθησιακές ανάγκες του κάθε μαθητή					
12	Το σχολείο προετοιμάζει τους νέους να γίνουν υπεύθυνοι					
13	Το σχολείο εφοδιάζει τους νέους με ικανότητες και κίνητρα για μάθηση εφόρου ζωής					
14	Το σχολείο διαμορφώνει ανθρώπους προσαρμόσιμους σε κάθε αλλαγή					
15	Στο σχολείο στελεχώνεται από πλήρες καταρτισμένο					

	προσωπικό					
1	Η διοίκηση του σχολείου είναι πολύπλευρα καταρτισμένη και αποτελεσματική					
1	Στο σχολείο υπάρχει διαθέσιμο πληροφοριακό υλικό για την ενημέρωση του επαγγελματικού προσανατολισμού					
1	Το σχολείο μέσω των καθηγητών παρέχει στους μαθητές τις απαραίτητες πληροφορίες για την μελλοντική επαγγελματική αποκατάσταση τους					
1	Στο σχολείο υπάρχει και λειτουργεί σωστός μηχανισμός Επαγγελματικού προσανατολισμού					
1	Στο σχολείο υπάρχει ειδικά καταρτισμένο προσωπικό για το ΣΕΠ					
1	Το γυμνάσιο προετοιμάζει και υποστηρίζει τους νέους για τη συνέχιση των					

	σπουδών τους					
	Το Επαγγελματικό σχολείο παρέχει μόνο πρακτικές γνώσεις					
		Διαφωνώ απόλυτα	Διαφωνώ αρκετά	Δεν έχω άποψη	Συμφωνώ αρκετά	Συμφωνώ απόλυτα
	Το Επαγγελματικό σχολείο σου δίνει τη δυνατότητα για άμεση επαγγελματική αποκατάσταση					
	Το Γενικό Λύκειο παρέχει μόνο θεωρητικές γνώσεις					
	Το Γενικό Λύκειο σου δίνει τη δυνατότητα για καλύτερη επαγγελματική αποκατάσταση					
	Το σχολείο παρέχει πλήρες ενημέρωση των γονέων για τον επαγγελματικό προσανατολισμό των παιδιών τους					

1	Στο σχολείο πρέπει να υπάρχει συνεχής συνεργασία καθηγητών και γονέων για την σωστή καθοδήγηση των νέων για την συνέχιση των σπουδών τους					
8	Στο σχολείο πρέπει να υπάρχει ενεργή συμμετοχή γονέων στη λήψη των αποφάσεων					
9	Στο σχολείο υπάρχει συμμετοχή και των γονιών σε ποικίλες δραστηριότητες: πνευματικές, πολιτιστικές, κοινωνικές, αθλητικές κοκ.					
10	Στο σχολείο πρέπει να γίνονται τακτικές αλλά και έκτακτες συναντήσεις με τους γονείς προκειμένου να υπάρχει αμφίδρομη ενημέρωση για θέματα που αφορούν τους μαθητές(επίδοση, συμπεριφορά, σχέσεις ,προβλήματα, έργο σχολείου)					

4	Οι σχολές Γονέων προσφέρουν σημαντική βοήθεια και είναι αποτελεσματικές					
---	--	--	--	--	--	--

Παρακαλώ, ελέγξτε αν απαντήθηκαν όλες οι ερωτήσεις.

Σας ευχαριστώ θερμά για το χρόνο που διαθέσατε.

ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ ΚΕΣΥΠ-ΓΡΑΣΕΠ

1. Είστε σε α)Αστικό σχολείο β)Ημιαστικό σχολείο γ)Αγροτικό σχολείο
2. Σε πόσα σχολεία είστε υπεύθυνος/η;
3. Πόσοι μαθητές περίπου παρακολουθείτε;
4. Πόσα χρόνια κατέχετε την θέση υπευθύνου Γρασέπ;
5. Ποια είναι η αρμοδιότητα σας;.....
.....
- 6.Πόσοι μαθητές σας επισκέπτονται εβδομαδιαίως μηνιαίως)
.....
7. Τι θέματα συζητούν συνήθως μαζί σας;
.....
.....
8. Τους απασχολεί ποιο Λύκειο θ'ακολουθήσουν ;.....
9. Κάνουν κάποια τεστ για να διαπιστώσουν τις κλίσεις τους;.....
- 11.Πόσοι περίπου μαθητές κάνουν το τεστ μηνιαίως/ετησίως;.....
12. Πόσοι μαθητές περίπου επισκέφτηκαν το γραφείο σας τα τελευταία 3 χρόνια;
2007-2008
.....
2006-2007
.....
2005-2006
.....

13. Πόσοι γονείς σας επισκέπτονται εβδομαδιαίως μηνιαίως ;

.....

14. Τι θέματα συζητούν συνήθως μαζί σας;

.....

.....

15. Πόσοι γονείς περίπου επισκέφθηκαν το γραφείο σας τα τελευταία 3 χρόνια;

2007-2008

.....

2006-2007

.....

2005-2006

.....

16 Τι προτάσεις έχετε να κάνετε για την καλύτερη συνεργασία του

γραφείου σας με τους γονείς και μαθητές;

.....

.....

17. Δηλώστε οτιδήποτε θεωρείτε εσείς απαραίτητο και έχει παραληφθεί

.....

.....

.....

Σας ευχαριστώ θερμά για το χρόνο που διαθέσατε.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 2

ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Πίνακας 2.1

Το Γενικό Λύκειο θεωρείτε ότι είναι σχολείο

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Ιδανικό για το παιδί σας	97	64,7	64,7	64,7
	Ακατάλληλο για το παιδί σας	10	6,7	6,7	71,3
	Τίποτα από τα δύο	43	28,7	28,7	100,0
	Total	150	100,0	100,0	

Πίνακας 2.2

Αν το θεωρείτε ιδανικό εξηγήστε τους λόγους

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Καλύτερο σχολείο(ποιότητα μαθητών)	22	14,7	22,9	22,9
	Δυνατότητα εισαγωγής στα ΑΕΙ	25	16,7	26,0	49,0
	Δυνατότητα εισαγωγής στα ΤΕΙ	5	3,3	5,2	54,2
	Επαγγελματική αποκατάσταση	12	8,0	12,5	66,7
	Όλα τα παραπάνω	32	21,3	33,3	100,0
	Total	96	64,0	100,0	
Missing	System	54	36,0		
Total		150	100,0		

Πίνακας 2.3

Το ΕΠΑΛ θεωρείτε ότι είναι σχολείο

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Ιδανικό για το παιδί σας	32	21,3	21,3	21,3
	Ακατάλληλο για το παιδί σας	33	22,0	22,0	43,3
	Τίποτα από τα δύο	85	56,7	56,7	100,0
	Total	150	100,0	100,0	

Πίνακας 2.4

Η ΕΠΑΣ θεωρείτε ότι είναι σχολείο

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Ιδανικό για το παιδί σας	14	9,3	9,3	9,3
	Ακατάλληλο για το παιδί σας	38	25,3	25,3	34,7
	Τίποτα από τα δύο	98	65,3	65,3	100,0
	Total	150	100,0	100,0	

Πίνακας 2.5

Τι θα θέλατε να κάνουν τα παιδιά σας μετά το Λύκειο

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Να σπουδάσουν σε ΑΕΙ	88	58,7	58,7	58,7
	Να σπουδάσουν σε ΤΕΙ	13	8,7	8,7	67,3
	Να σπουδάσουν σε ΙΕΚ	5	3,3	3,3	70,7
	Να εργαστούν	41	27,3	27,3	98,0
	Τίποτα από τα παραπάνω	3	2,0	2,0	100,0
	Total	150	100,0	100,0	

Πίνακας 2.6

Ποιό θεωρείτε το Ιδανικό επάγγελμα για τα παιδιά σας

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid Των γονιών τους	5	3,3	3,3	3,3
Αυτό που θα τους προσφέρει οικονομική άνεση	40	26,7	26,7	30,0
Αυτό που έχουν κλίση	38	25,3	25,3	55,3
Αυτό που θέλουν τα ίδια	67	44,7	44,7	100,0
Total	150	100,0	100,0	

Πίνακας 2.7

Τα παιδιά σας τι σκέφτονται για το μέλλον τους

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Να μάθουν μια τέχνη	19	12,7	12,7	12,7
	Να τελειώσουν το Λύκειο	11	7,3	7,3	20,0
	Να σπουδάσουν	110	73,3	73,3	93,3
	Δεν γνωρίζω	10	6,7	6,7	100,0
	Total	150	100,0	100,0	

Πίνακας 2.8

Τα παιδιά σας θεωρείτε ότι επηρεάζονται για τις αποφάσεις τους από

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Γονείς	33	22,0	22,0	22,0
	Συνομήλικους	17	11,3	11,3	33,3
	Σχολειό	2	1,3	1,3	34,7
	Κοινωνία	13	8,7	8,7	43,3
	MME	7	4,7	4,7	48,0

Κοινωνική Προέλευση	1	,7	,7	48,7
Όλα τα παραπάνω	77	51,3	51,3	100,0
Total	150	100,0	100,0	

Πίνακας 2.9

Οι αποφάσεις που παίρνετε είναι

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Από εσάς	9	6,0	6,0	6,0
	Από τα παιδιά σας	2	1,3	1,3	7,3
	Από κοινού	76	50,7	50,7	58,0
	Εξαρτάται	63	42,0	42,0	100,0
	Total	150	100,0	100,0	

Πίνακας 2.10

Θα παίρνατε πληροφορίες για το μέλλον των παιδιών σας από

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Καθηγητές του σχολείου	87	58,0	58,0	58,0
	Κεσύπ-Γρασέπ	40	26,7	26,7	84,7
	Από κάπου αλλού	23	15,3	15,3	100,0
	Total	150	100,0	100,0	

Πίνακας 2.11

Το σχολείο μέσω των καθηγητών παρέχει στους μαθητές τις απαραίτητες πληροφορίες για τη μελλοντική επαγγελματική τους αποκατάσταση

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Διαφωνώ απόλυτα	3	2,0	2,0	2,0
	Διαφωνώ αρκετά	33	22,0	22,0	24,0
	Δεν έχω άποψη	27	18,0	18,0	42,0

Συμφωνώ αρκετά	86	57,3	57,3	99,3
Συμφωνώ απόλυτα	1	,7	,7	100,0
Total	150	100,0	100,0	

Πίνακας 2.12

Στο σχολείο υπάρχει διαθέσιμο πληροφοριακό υλικό για την ενημέρωση του επαγγελματικού προσανατολισμού

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Διαφωνώ απόλυτα	7	4,7	4,7	4,7
	Διαφωνώ αρκετά	36	24,0	24,0	28,7
	Δεν έχω άποψη	59	39,3	39,3	68,0
	Συμφωνώ αρκετά	48	32,0	32,0	100,0
	Total	150	100,0	100,0	

Πίνακας 2.13

Το επαγγελματικό σχολείο παρέχει μόνο πρακτικές γνώσεις

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Διαφωνώ απόλυτα	13	8,7	8,7	8,7
	Διαφωνώ αρκετά	98	65,3	65,3	74,0
	Δεν έχω άποψη	13	8,7	8,7	82,7
	Συμφωνώ αρκετά	25	16,7	16,7	99,3
	Συμφωνώ απόλυτα	1	,7	,7	100,0
	Total	150	100,0	100,0	

Πίνακας 2.14

Το Επαγγελματικό σχολείο σου δίνει τη δυνατότητα για άμεση επαγγελματική αποκατάσταση

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Διαφωνώ απόλυτα	5	3,3	3,3	3,3
	Διαφωνώ αρκετά	54	36,0	36,0	39,3
	Δεν έχω άποψη	34	22,7	22,7	62,0
	Συμφωνώ αρκετά	49	32,7	32,7	94,7
	Συμφωνώ απόλυτα	8	5,3	5,3	100,0
	Total	150	100,0	100,0	

Πίνακας 2.15

Το Γενικό λύκειο παρέχει μόνο θεωρητικές γνώσεις

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Διαφωνώ αρκετά	4	2,7	2,7	2,7
	Δεν έχω άποψη	4	2,7	2,7	5,3
	Συμφωνώ αρκετά	131	87,3	87,3	92,7
	Συμφωνώ απόλυτα	11	7,3	7,3	100,0
	Total	150	100,0	100,0	

Πίνακας 2.16

Το Γενικό λύκειο σου δίνει τη δυνατότητα για καλύτερη επαγγελματική αποκατάσταση

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Διαφωνώ απόλυτα	3	2,0	2,0	2,0
	Διαφωνώ αρκετά	54	36,0	36,0	38,0

Δεν έχω άποψη	11	7,3	7,3	45,3
Συμφωνώ αρκετά	70	46,7	46,7	92,0
Συμφωνώ απόλυτα	12	8,0	8,0	100,0
Total	150	100,0	100,0	

Πίνακας 2.17

Το σχολείο παρέχει πλήρες ενημέρωση των γονέων για τον επαγγελματικό προσανατολισμό των παιδιών τους

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Διαφωνώ απόλυτα	11	7,3	7,3	7,3
	Διαφωνώ αρκετά	80	53,3	53,3	60,7
	Δεν έχω άποψη	9	6,0	6,0	66,7
	Συμφωνώ αρκετά	48	32,0	32,0	98,7
	Συμφωνώ απόλυτα	2	1,3	1,3	100,0
	Total	150	100,0	100,0	

Πίνακας 2.18

Στο σχολείο πρέπει να υπάρχει συνεχής συνεργασία καθηγητών και γονέων για τη σωστή καθοδήγηση των νέων για τη συνέχιση των σπουδών τους

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Διαφωνώ απόλυτα	9	6,0	6,0	6,0
	Διαφωνώ αρκετά	50	33,3	33,3	39,3
	Δεν έχω άποψη	9	6,0	6,0	45,3
	Συμφωνώ αρκετά	70	46,7	46,7	92,0
	Συμφωνώ απόλυτα	12	8,0	8,0	100,0
	Total	150	100,0	100,0	

Πίνακας 2.19

Στο σχολείο πρέπει να υπάρχει ενεργή συμμετοχή στη λήψη των αποφάσεων

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Διαφωνώ απόλυτα	18	12,0	12,0	12,0
	Διαφωνώ αρκετά	58	38,7	38,7	50,7
	Δεν έχω άποψη	23	15,3	15,3	66,0
	Συμφωνώ αρκετά	42	28,0	28,0	94,0
	Συμφωνώ απόλυτα	9	6,0	6,0	100,0
	Total	150	100,0	100,0	

Πίνακας 2.20

Στο σχολείο υπάρχει συμμετοχή και των γονιών σε ποικίλες δραστηριότητες:πνευματικές,πολιτιστικές,κοινωνικές,αθλητικές κοκ

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Διαφωνώ απόλυτα	6	4,0	4,0	4,0
	Διαφωνώ αρκετά	68	45,3	45,3	49,3
	Δεν έχω άποψη	14	9,3	9,3	58,7
	Συμφωνώ αρκετά	58	38,7	38,7	97,3
	Συμφωνώ απόλυτα	4	2,7	2,7	100,0
	Total	150	100,0	100,0	

Πίνακας 2.21

Στο σχολείο πρέπει να γίνονται τακτικές κα έκτακτες συναντήσεις με τους γονείς προκειμένου να υπάρχει μια αμφίδρομη ενημέρωση για θέματα που αφορούν τους μαθητές

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Διαφωνώ απόλυτα	8	5,3	5,3	5,3
	Διαφωνώ αρκετά	55	36,7	36,7	42,0
	Δεν έχω άποψη	12	8,0	8,0	50,0
	Συμφωνώ αρκετά	64	42,7	42,7	92,7
	Συμφωνώ απόλυτα	11	7,3	7,3	100,0
	Total	150	100,0	100,0	

Πίνακας 2.22

Οι σχολές γονέων προσφέρουν σημαντική βοήθεια και είναι αποτελεσματικές

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Διαφωνώ απόλυτα	1	,7	,7	,7
	Διαφωνώ αρκετά	8	5,3	5,3	6,0
	Δεν έχω άποψη	41	27,3	27,3	33,3
	Συμφωνώ αρκετά	88	58,7	58,7	92,0
	Συμφωνώ απόλυτα	12	8,0	8,0	100,0
	Total	150	100,0	100,0	

ΜΑΘΗΤΕΣ

Πίνακας 2.23

Ποιό Σχολείο θεωρείτε ιδανικό για εσάς

		Frequency	Percent	Valid Percent
Valid	Το γενικό Λύκειο	70	70,0	70,7
	Το Επαλ	25	25,0	25,3
	Η Επάς	3	3,0	3,0
	Κανένα από τα	1	1,0	1,0
	Total	99	99,0	100,0
Missi	7	1	1,0	
	Total	100	100,0	

Πίνακας 2.24

Αν θεωρείτε κάποιο ιδανικό εξηγήστε τους λόγους

		Frequency	Percent	Valid Percent
Valid	Καλύτερο	20	20,0	20,2
	σχολείο(ποιότητα Δυνατότητα	19	19,0	19,2
	εισαγωγής στα ΑΕΙ Δυνατότητα	14	14,0	14,1
	εισαγωγής στα ΤΕΙ Επαγγελματική	23	23,0	23,2
	αποκατάσταση Όλα τα παραπάνω	23	23,0	23,2
	Total	99	99,0	100,0
Missi	System	1	1,0	
	Total	100	100,0	

Πίνακας 2.25

Θεωρείτε ότι κανένα σχολείο δεν είναι ιδανικό για τη συνέχιση των σπουδών σας

		Frequency	Percent	Valid Percent
Valid	Ναι	1	1,0	1,0
	Όχι	99	99,0	99,0
	Total	100	100,0	100,0

Πίνακας 2.26

Τι θα θέλατε να κάνετε μετά το Λύκειο

		Frequency	Percent	Valid Percent
	Να σπουδάσουν σε ΑΕΙ	56	56,0	56,0
	Να σπουδάσουν σε ΤΕΙ	15	15,0	15,0
	Να σπουδάσουν σε ΙΕΚ	9	9,0	9,0
	Να εργαστούν	14	14,0	14,0
	Τίποτα από τα παραπάνω	6	6,0	6,0
	Total	100	100,0	100,0

Πίνακας 22.7

Ποιό θεωρείτε το Ιδανικό επάγγελμα για εσάς

	Frequency	Percent	Valid Percent
Των γονιών τους	9	9,0	9,0
Αυτό που θα τους προσφέρει οικονομική	26	26,0	26,0
Αυτό που έχουν κλίση	16	16,0	16,0
Αυτό που θέλουν τα ίδια	49	49,0	49,0
Total	100	100,0	100,0

Πίνακας 2.28

θεωρείτε ότι οι αποφάσεις σας επηρεάζονται από

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid Γονείς	14	14,0	14,0	14,0
Συνομήλικους	12	12,0	12,0	26,0
Σχολείο	1	1,0	1,0	27,0
Κοινωνία	15	15,0	15,0	42,0
MME	3	3,0	3,0	45,0
Όλα τα παραπάνω	54	54,0	54,0	99,0
7	1	1,0	1,0	100,0
Total	100	100,0	100,0	

Πίνακας 2.29

Οι αποφάσεις που παίρνετε είναι

		Frequency	Percent	Valid Percent
Valid	Από εσάς	42	42,0	42,0
	Από τους γονείς	1	1,0	1,0
	Από κοινού	25	25,0	25,0
	Από τους καθηγητές	1	1,0	1,0
	Εξαρτάται	31	31,0	31,0
	Total	100	100,0	100,0

Πίνακας 2.30

Θα παίρνατε πληροφορίες για το μέλλον σας από

		Frequency	Percent	Valid Percent
Valid	Καθηγητές Σχολείου	36	36,0	36,0
	Κεσύπ-Γρασέπ	36	36,0	36,0
	Από κάπου αλλού	28	28,0	28,0
	Total	100	100,0	100,0

Πίνακας 2.31

Θεωρείτε ότι το Σχολείο σας σας προσφέρει τις απαραίτητες πληροφορίες για το μέλλον σας

		Frequency	Percent	Valid Percent
Valid	Ναι	57	57,0	57,0
	Όχι	43	43,0	43,0
	Total	100	100,0	100,0

Πίνακας 2.32

Θεωρείτε σημαντική τη συμβολή του Επαγγελματικού Προσανατολισμού

		Frequency	Percent	Valid Percent
Valid	Ναι	81	81,0	81,8
	Όχι	18	18,0	18,2
	Total	99	99,0	100,0
Missin	4	1	1,0	
Total		100	100,0	

Πίνακας 2.33

Το σχολείο ανταποκρίνεται στις επιμέρους μαθησιακές ανάγκες του κάθε μαθητή

		Frequency	Percent	Valid Percent
Vali	Διαφωνώ	19	19,0	19,0
	Διαφωνώ	37	37,0	37,0
	Δεν έχω	15	15,0	15,0
	Συμφωνώ	24	24,0	24,0
	Συμφωνώ	5	5,0	5,0
	Total	100	100,0	100,0

Πίνακας 2.34

Το σχολείο εφοδιάζει τους νέους με ικανότητες και κίνητρα για μάθηση εφόρου ζωής

		Frequency	Percent	Valid Percent
Vali	Διαφωνώ	18	18,0	18,0
	Διαφωνώ	21	21,0	21,0
	Δεν έχω	18	18,0	18,0
	Συμφωνώ	28	28,0	28,0
	Συμφωνώ	15	15,0	15,0
	Total	100	100,0	100,0

Πίνακας 2.35

Το σχολείο διαμορφώνει ανθρώπους προσαρμόσιμους σε κάθε αλλαγή

		Frequency	Percent	Valid Percent
Vali	Διαφωνώ	19	19,0	19,0
	Διαφωνώ	31	31,0	31,0
	Δεν έχω	30	30,0	30,0
	Συμφωνώ	15	15,0	15,0
	Συμφωνώ	5	5,0	5,0
	Total	100	100,0	100,0

Πίνακας 2.36

Στο σχολείο υπάρχει διαθέσιμο πληροφοριακό υλικό για την ενημέρωση του επαγγελματικού προσανατολισμού

		Frequency	Percent	Valid Percent
Vali	Διαφωνώ	5	5,0	5,0
	Διαφωνώ	20	20,0	20,0
	Δεν έχω	19	19,0	19,0
	Συμφωνώ	36	36,0	36,0
	Συμφωνώ	20	20,0	20,0
	Total	100	100,0	100,0

Πίνακας 2.37

Το σχολείο μέσω των καθηγητών παρέχει στους μαθητές τις απαραίτητες πληροφορίες για τη μελλοντική επαγγελματική τους αποκατάσταση

		Frequency	Percent	Valid Percent
Valid	Διαφωνώ	6	6,0	6,0
	Διαφωνώ	26	26,0	26,0
	Δεν έχω άποψη	15	15,0	15,0
	Συμφωνώ	45	45,0	45,0
	Συμφωνώ	8	8,0	8,0
	Total	100	100,0	100,0

Πίνακας 2.38

Στο σχολείο υπάρχει και λειτουργεί σωστός μηχανισμός Επαγγελματικού προσανατολισμού

		Frequency	Percent	Valid Percent
Valid	Διαφωνώ	12	12,0	12,0
	Διαφωνώ	30	30,0	30,0
	Δεν έχω άποψη	18	18,0	18,0
	Συμφωνώ	33	33,0	33,0
	Συμφωνώ	7	7,0	7,0
	Total	100	100,0	100,0

Πίνακας 2.39

Το επαγγελματικό σχολείο παρέχει μόνο πρακτικές γνώσεις

		Frequency	Percent	Valid Percent
Valid	Διαφωνώ	11	11,0	11,0
	Διαφωνώ	25	25,0	25,0
	Δεν έχω άποψη	21	21,0	21,0
	Συμφωνώ	29	29,0	29,0
	Συμφωνώ	14	14,0	14,0
	Total	100	100,0	100,0

Πίνακας 2.40

Το Επαγγελματικό σχολείο σου δίνει τη δυνατότητα για άμεση επαγγελματική αποκατάσταση

		Frequency	Percent	Valid Percent
Valid	Διαφωνώ	14	14,0	14,0
	Διαφωνώ	24	24,0	24,0
	Δεν έχω άποψη	20	20,0	20,0
	Συμφωνώ	30	30,0	30,0
	Συμφωνώ	12	12,0	12,0
	Total	100	100,0	100,0

Πίνακας 2.41

Το Γενικό λύκειο παρέχει μόνο θεωρητικές γνώσεις

		Frequency	Percent	Valid Percent
Valid	Διαφωνώ	18	18,0	18,0
	Διαφωνώ	21	21,0	21,0
	Δεν έχω άποψη	13	13,0	13,0
	Συμφωνώ	39	39,0	39,0
	Συμφωνώ	9	9,0	9,0
	Total	100	100,0	100,0

Πίνακας 2.42

Το Γενικό λύκειο σου δίνει τη δυνατότητα για καλύτερη επαγγελματική αποκατάσταση

		Frequency	Percent	Valid Percent
Valid	Διαφωνώ	6	6,0	6,0
	Διαφωνώ	20	20,0	20,0
	Δεν έχω	21	21,0	21,0
	Συμφωνώ	38	38,0	38,0
	Συμφωνώ	15	15,0	15,0
	Total	100	100,0	100,0

Πίνακας 2.43

Το σχολείο παρέχει πλήρες ενημέρωση των γονέων για τον επαγγελματικό προσανατολισμό των παιδιών τους

		Frequency	Percent	Valid Percent
Vali	Διαφωνώ	14	14,0	14,0
	Διαφωνώ	27	27,0	27,0
	Δεν έχω άποψη	20	20,0	20,0
	Συμφωνώ	25	25,0	25,0
	Συμφωνώ	14	14,0	14,0
	Total	100	100,0	100,0

Πίνακας 2.44

Στο σχολείο πρέπει να υπάρχει συνεχής συνεργασία καθηγητών και γονέων για τη σωστή καθοδήγηση των νέων για τη συνέχιση των σπουδών τους

		Frequency	Percent	Valid Percent
Vali	Διαφωνώ	14	14,0	14,0
	Διαφωνώ	16	16,0	16,0
	Δεν έχω	6	6,0	6,0
	Συμφωνώ	55	55,0	55,0
	Συμφωνώ	9	9,0	9,0
	Total	100	100,0	100,0

Πίνακας 2.45

Στο σχολείο πρέπει να υπάρχει ενεργή συμμετοχή των γονιών στη λήψη των αποφάσεων

		Frequency	Percent	Valid Percent
Valid	Διαφωνώ	15	15,0	15,0
	Διαφωνώ	20	20,0	20,0
	Δεν έχω	26	26,0	26,0
	Συμφωνώ	28	28,0	28,0
	Συμφωνώ	11	11,0	11,0
	Total	100	100,0	100,0

Πίνακας 2.46

Στο σχολείο υπάρχει συμμετοχή και των γονιών σε ποικίλες δραστηριότητες:πνευματικές,πολιτιστικές,κοινωνικές,αθλητικές κοκ

		Frequency	Percent	Valid Percent
Valid	Διαφωνώ	24	24,0	24,0
	Διαφωνώ	28	28,0	28,0
	Δεν έχω άποψη	13	13,0	13,0
	Συμφωνώ	28	28,0	28,0
	Συμφωνώ	7	7,0	7,0
	Total	100	100,0	100,0

Πίνακας 2.47

Στο σχολείο πρέπει να γίνονται τακτικές κα έκτακτες συναντήσεις με τους γονείς προκειμένου

να υπάρχει μια αμφίδρομη ενημέρωση για θέματα που αφορούν τους μαθητές

		Frequency	Percent	Valid Percent
Vali	Διαφωνώ	11	11,0	11,0
	Διαφωνώ	23	23,0	23,0
	Δεν έχω άποψη	15	15,0	15,0
	Συμφωνώ	39	39,0	39,0
	Συμφωνώ	12	12,0	12,0
	Total	100	100,0	100,0

Πίνακας 2.48

Οι σχολές γονέων προσφέρουν σημαντική βοήθεια και είναι αποτελεσματικές

		Frequency	Percent	Valid Percent
Vali	Διαφωνώ	9	9,0	9,0
	Διαφωνώ	18	18,0	18,0
	Δεν έχω άποψη	42	42,0	42,0
	Συμφωνώ	22	22,0	22,0
	Συμφωνώ	9	9,0	9,0
	Total	100	100,0	100,0

